Liber 2.us Phisicorum

de principiis ex

trinsecis.

Auth. R. P. Phyllipo Lopz Societ. Jesus scriptaque à Francisco Xaverio Lopez Rodriguez, incep tus die 6.ª Febru arij anno Dni 1760.

Est quaedam Hominis

felicitas rerum cognoscere causas ut Poetarum cecinit nescio quis. Hac felicitate donam.[a] dum animum ad altiora deterguemur, et de causis extrinsecis Corporis naturalis sermonem instituimus. Ductum sequimur Philosophorum Principiis, qui cognitis intrinsecis Corporis naturalis causis, extrinsecas deinde cognoscendas exhibuit. Sermo iste, peramenus, et utilis est; Continet enim nobilissimam Philosophiae partem, in qua naturae Arcana, mirabilia certe reserantur. Ipsa rei pulchritudo, et utilitas laboris Vestri premio erit, vosque metipsos optime [de]labit.

Sectio 1.a

De natura et Arte.

Subsectio 1.a

De natura et motu.

1. Multifariis accipitur nomen naturae 1.
Deus natura dicitur, sed natura naturans, ejusque dicitur
natura Creatrix, quia ab ipso decendunt naturae omnes
creatae, quae ideo naturae naturatae apellantur. 2.o essen
tia rei ut distincta à subsistentia dicitur natura,
et sic dicimus in Deo unicam naturam et tres
personalitates. 3.o natura dicitur universitas rerum
de facto existentium. Sicque dicimus, hoc aut
illud esse in rerum natura. 4.o vocatur natura uni
versitas rerum tam productarum, quam potentium produci
à Deo ut Authore naturali. Et hinc discernimus
naturalia à supernaturalibus; et asserimus supernaturalia excedere vires naturae.

2. 5.o dicitur natura temperamentum, quod est aliquid comitatur eum in exac
tum atalis rei ecentia. Sic aliquis hoc mitis
vel iracundus solet dici talis ex sua natura.
Sed praetermensuratis hujus vocis usu

3

proportionis alia est, quam Philosophus cap. 10. lib. 2.i physicorum tradit his verbis naturam explicans: principium et causa motus, et quietis ejus, in quo est primo et per se, et non per accidens. Expositio hujus Aristotelicae definitionis ita se habet: natura dicitur principium et causa; quia ut vult Scotus 1.a vox explicatur per 2.am, quasi dicat principium, quod est causa; et ita detrahit Philosophus rationem principii universalis sumpti à causa.

3. Dicitur motus et quietis nomine motus non solum intelligitur transitus de uno loco in alium, sed etiam motus ad novam quantitatem vel qualitatem; nomine quietis non intelligitur secatio a motu, sed permanentia in termino acquisito per motum; Unde quies hic non sumitur privativè sed positivè. Si et denotat simultaneitatem potentiae ad motum, et ad quietem, id est, dari in natura potentiam ad motum, et ad quietem, non vero denotat simultaneitatem actus, id est, dari in natura motum, et quietem circa rem ejusdem temporis.

4. Dicitur etiam ejus in quo est; quia principium motus debet esse intrinsecum rei, in qua est motus, et hic debet immanenter produci: Unde ignis producens calorem in ligno non procedit ut natura, nec projiciens sursum lapidem, nec lapis projectus est natura circa hujus motus; quia hic circa nullius est immanenter productus

Deniq. dicit, 1º. et p.º se et n. 2. accidens: qª naa debet eē aliqui substãale: Unde excludunt à raone naę accidentia. Stan. de finiong naę, et nomę, ut notat Eximius Doct.r disp. 15. Metaphicicę sect. 11. num. 5. Antiqui Phi solis substanijs maalibus atri buebant, quę inde obtinuerunt nomę entis na turalis.

5. Et quidę naę Phicę n. duenit Deo, qª incapax ē mutaonis, nec duenit Verbo di uino in Xpto Dno; qª n. ē principiū actibę, aut pasibę naę humanę, sed solū ē terms reddens naę humanę subsistentę, principiū ddi uificanis illas operaones quę id circo theandricę; id ē, honis Dei dicunt; nec Angelus; qª ad raonę naę juxta explicaonę Phi requiritur, q.d sit pars opositi ytantis maa et fa, q.d de notant verba ejus in q.º ē. Proz eandę raonę opositū pprie loquendo n. ē naa, et sic opocitę doceat P. Rubio; q.e Phus 2º phicorę sept. 12. opositū naa id est n. est sed est ex ipsa natura aut homo. (lo q.e va dentro del pa rentesis no firme en la razon p.r q.e no me sobre) nec duenit unioni ratto naę; qª in unione n. relucet virtus aliqª subsisten tatiba aut actiba alicujus operaonis.

6. Queri
1º. an maa 1ª sit philosophice naa. negat cu aijs P. Losg.z tom. 1º. in 132.e disp. 35.

cap. 3. Communis sententia affirmat cum D.
Thoma 1.a pte qu. 29. arto 1. ad 4um.
Consonat Phus 5. Metaphisicæ: naa vero hæc
1a naa. Quæritur 2.o an fma Substaalis sit
Philosophice naa? Negat Scotus cum suis.
Affirmat Communis sententia desumpta ex
Pho dicente text. 40: naa sic dicitur 1.o cu
juscumque subjecta materies eorum, quæ mo
tus in se, mutaonisque principium habent;
alio vero modo ipsa, et species. Quæritur 3.o
7. an anima rationalis sit Philosophice naa?
Negant non nulli. Respondeo animam rationalem
unitam Corpori esse naam: quia est principium actibus
plurium operaonum quæ manent in Composito,
quod ipsa Constituit, seu in quo ipsa est Anima
ma vero separata non se exercet ut naa; quia
operaones elicitæ ab anima separata non sunt
propriæ totius Compositi; si quidem tunc anima
raonalis non est causa motus et quietis ejus
in quo est sit, quia in nullo Composito subs
tanciali est anima separata. Motus est ac
8. tus, qua producitur de novo terminus ad differentiam actio
nis Conservativæ ejusdem termini, quæ dicitur quies.
Motus multipliciter dicitur naalis 1.o prout oponitur
Supernaali, et sic omnis motus proveniens
à causis naalibus sine juvamine agentis sup.
naalis dicitur naalis. 2.o prout oponitur omni liberæ;

et sic dicit͡ naalis actio proveniens ab agente deŧminato ad operandū, ut calefatio proveniens ab igne.

D. 3.° motus dicit͡ naturalis, prout provenit frequenter juxta seriē communē (causarū naturalū) nō sicut esse parewesis porlo) causarū naalū ut ē pluvia hiemalis. Jn = in hoc sensu motus naalis ꝯtraponit͡ preꝫ naali qualis ē calor nimius inꝫiemie. 4.° dicit͡ naalis actio ꝯformis inclinaoni et exigentiæ rei operantis, et in hoc sensu motus naalis potest ꝯvenire accidenti et si hoc n̄ sit naa a philosophiꝗ. 5.° dicit͡ motus naalis actio correspondens naæ philosophicæ aceptæ, et hic motus ē actio, q.ª ꝯpositū agit, et recipit in se aliquā tnū, qualis ē actio, q.ª aqua in se pducit frigiditatē.

Subsectio 2.ª

De motu violento.

Dv. Motus violentus naali oponit͡, id circo hujus naa melius perspicietur ex naa illius. Arist. 3. Ethicorū cap. 3. dicit, id igitur violentū eē videt͡, cui principiū ē foris, nihil prorsus eo ꝯferente, cui vis ē illata. Ex quib.s ꝯmunis definio violenti ap.d Phos hæc ē: violento

ē, q.ᵈ ē a principio extrinco passo n̄ ꝯferente vi;.
Vbi nota 1.º nomine passi n̄ solū intelligi subtū,
q.ᵈ fraliꝫ et immediatè recipit motū, sed vel to
tū, in q.º denominativè exercet motus, vel fraˀ
totius; q.ᵃ ut Aqua p.ᵗ violenciā patiat calorē
in ipsa n̄ requirit, q.ᵈ sit subtū immediatū calo,,
ris; hic enī recipit in quantitate, aut in maˀ
f.ᵃ quarū neutri simpliciꝫ violentus ē calor.
Nota

11. 2.º verba passo n̄ ꝯferente vi;, ꝯmuniꝫ intelligi
passu reluctanti, seu renitente, nec definio ꝯve
niat productioni lucis in Aere. Nota 3.º q.ᵈ causæ
naaliꝫ agentes n̄ possiꝫ in se ipsis efficere motus
sibi violentos; nā motus sibi violentus ē a prin,
cipio extrinco, et cui resistit passū; sed causæ
naaliꝫ agentis n̄ resistunt motui in ipsis producto
immanenꝫ: Hinc dolor n̄ ē motus violentus
ali; q.ᵃ tū hoc dolet, et si ab extrinco agente patiat
violentiā, v.g. ab igne sibi propinquo recipiat ca
lorē; ipse tamē dolor ē motus proveniens ab in
trinco juxta innatā inclinaonē Alis, q.ᵃ ē abertio
malis presentis.

12. Violentiā dividit in positivā,
et ngativā: illud ē q.ᵈ ab agente extrinco inducit
in mole fra positiva, cui mole resistit; hoc ē, cū
mole privat tra, quā exigit, tuncq.ᵉ privatio
ē violenta subtto, uti aquæ violenta ē privatio
frigiditatis. Motus violentus alius ē strictè
talis, alius latè talis. 1.ᵘˢ ē, qui oponit motui

stricté naali, scilicet actioni, qua suppositũ agit et reci
pit in se alterũ ter.

13. Der. ē, qui oponitur motui laté naali, scilicet actioni formi inclinaori, et exigentiæ rei. Infertur violentiæ strictæ positibæ vel ngatibæ solũ posse dari contra suppositũ substãale: quia positiba ē motus oppocitus motui stricté naali, et ngatiba ē ngatio motus stricté naalis. Sed motus strictè naturalis solũ datur in supposito substãali: ergo. Sic in aqua violentiâ positiba ē per inductionẽ caloris, cui aqua relucta, et ngatiba, quia pribatur frigiditate.

14. Inquiritur: utrũ ens creatũ possit à Deo violentiæ pati? Negant omnes Thomistæ. Et Cayetanus affirmat Eximius in 3. p. q. 11. et Acutissimus 4. disp. 25. cap. 1. et omnes Nostrates quibus subscribo; Rao est: quia stricté inspiciamus definiõnẽ violenti traditã à Pho facile experimur tã à Deo, quã ab agentibus posse violentiæ inferre Creaturis. Dices 1. ex D. Thomã 3. contra gentes cap. hoc: quidquid a Deo fit in qualibet nõ potest dici nec contra nat. Ex 1.a p. e. quæ. 105. art. 6. ad 13 cũ nat. ordo sit Deus inductus, si hic per hunc ordinẽ faciat nõ est contra nat. Unde Augustinus ait contra faustũ, quod id ē cuilibet rei naalé quod ille fecerit à quo ē omnis modus numerus, et ordo naturæ.

15. Ceterum dilucidius expressit sugmen ej S. Doct. qu. 6 de pot. arto 1. ubi admittit, Deum posse facere contra naturam particularem, quod evenit in cujuslibet rei creatae corruptione. Probat ex Philosopho 2. de Coelo, quia destructio est contra naturam rei, quae destruitur; admittit etiam Deum posse facere contra naturam universalem, id est, contra Coelum, et negat posse agere contra naturam universalissime sumptam prout haec includit 1.o causam.

16. Subdit ibi ad 1.m ita fatendo: sicut quod per virtutem Coeli potest aliquid fieri contra hanc naturam particularem; neque tamen hoc est contra naturam simpliciter, quia hoc est secundum naturam universalem; ita virtute Dei potest aliquid fieri contra naturam universalem, quae est ex virtute Coeli, non tamen erit contra naturam simpliciter, quia erit secundum naturam universalissimam, quae consideratur ex ordine Dei ad omnes Creaturas. Et ex hoc intellectu Augustinum dicit in glosa inducta, quod Deus nihil contra naturam facit.

17. Hinc S. tus Doct. sibi cohaerenter eadem qu. 2. arto 3. dixit: contra naturam esse dicitur, quando in natura manet contraria dispositio ad eorum, quae Deus facit; sicut cum servavit Pueros illaesos in Camino, permanente virtute comburendi in igne; et quando aquam Jordanis stetit, remanente gravitate in ea. Ex quibus infero, Deum non posse agere juxta D. Thomam contra naturam simpliciter, prout haec includit ipsum Deum, posse tamen agere contra naturam particularem, aut universalem.

Dices 2.o

18.

nulla Creatura potest Deo resistere ejus Authori: nam
// frequenter dicitur in Scriptura, quod Deo operanti
// nihil resistit: ergo Deus nequit inferre violentiam
// Creaturis. Ita est: nam Psalmo 16. dicitur: â resisten
// tibus dexteræ tuæ custodi me. Et Actorum 7: vos
// semper spiritui sancto resistitis: ergo. Respondeo
1º: Creaturam v.g. aquam non resistere Deo, sed calori à Deo
in ipsam inducto. Respondeo 2º distinguendo antecedens: nulla
Creatura potest resistere Deo, victo Deo; concedo:
Deo vincente; nego antecedens: nam Creatura sæpe resistit
Deo, per hoc quod operat oppositum: hæc resistentia nu
lla est ad vincendum Deum; sufficiens tamen est, ut Crea
tura à Deo violentiam patiatur.

19. Instabis: Creatura
est summè obediens Deo; sed non esset si resisteret Deo:
ergo. Confirmatur: omnis inclinatio naturalis est à Deo illam
conferente; sed Deus Creaturis non confert inclinationem
ad resistentiam ipsi Deo operanti; alioquin inse ipsum
armaret Creaturam: ergo. Respondeo: maior est vera de
Creatura liberi arbitrij compoti, et minor falsa; quia ut
Creatura non libera dicatur summè obediens Deo,
sufficit, quod haueat potentiam obedientialem, ut in ipsa De
us efficiat, quod voluerit. Ad confirmationem, Nego maiorem,
nego minorem, quia urgeat probatio; nam illa arma non
sunt ad Dei victoriam, sed ad victoriam Creaturæ
repugnantis motui sibi contrario, et hoc commendat
victricem omnipotentiam.

20. Dices obstat 1º, quod Creatura
haueat potentiam obedientialem ad obediendum Deo,

in passione aliquorum effectuum, qui sunt contra Creaturæ inclinationem; quia potentia hæc non est inclinatio naturalis ad talem obedientiam; nec est potentia ut Creatura æque bene se habeat cum forma, cui repugnat, et cum forma, quam exigit, sed solum est potentia, ut cum naturali repugnantia subdatur Deo. Nec obstat 2o, quod dicatur Creaturas obedire Deo despotice, id est, instar servi, qui sine mora etiam invitus obedit: nam Creatura est summe obediens Deo, non quia non resistat, sed quia pronte et sine mora obedit Deo operanti contra ipsius naturalem inclinationem.

21. Dices 3o: quod Deus producens calorem in aqua, conservet in ipsa inclinationem ad frigiditatem, non sufficit ut aqua violentiam tunc: quia patiatur. Quando aqua ascendit per fistulam ad replendum vacuum non patitur violentiam, sed tunc conservat inclinationem deorsum: ergo similiter. Respondeo ans: ad probationem aliqui negant minorem; quia ille ascensus aquæ est malus ipsi, et non intentus ab ipsa, sed agente fortiori intendente bonum universi; scilicet, quod non detur vacuum in natura.

22. Et quidem gravitatem aquæ reniti cum ascendit sursum, experimento apertum est, nam si per fistulam ascendat aqua attracta respiratione, ascendit quidem ad replendum id, quod aer replebat, et tamen quo plus aquæ ascendit, plus fistula gravitat in manu, et hoc signum est, aquam reniti deorsum, non secus ac ferrum attractum a magnete gravitat, et nititur deorsum. Unde motus ille est violentus aquæ.

23. Alij Resp. nostri docent, quod licet tunc aqua deserbet naturalis inclinationem in centrum et naturali inclinationi propendet ad accensum, quia majus malum esset aquae; quod inter ipsum et Caelum daretur vacuum, quam esset malum, quod patitur per accensum; si quidem si daretur ejusdem vacuum impediretur influxus Caeli in aquam. Non placet haec solutio, sed prima et inversa nota argutiam esse Doctrina Thomistarum: nam si juxta ipsos aqua non patitur violentiam in motu sursum per attractionem creaturae, licet privet bono centri, nec patietur violentiam in motu ad calorem productum ab agente Creato, quod est Doctrina ipsos.

24. Instavis. Primo aqua dum habet calorem deserbatam a fortiori agente, non debet frigiditas: ergo nec debet, quod dum habet calorem positum a Deo: ergo nec infertur illi violentia. Distinguo antecedens: non debet frigiditas debito, ratione cujus sit necessarium, quod frigiditas daretur aquae; Concedo: debito connaturalitatis; nego antecedens, et distincto similiter primo consequens, nego consequentiam. Dico consequentiam: alioquin nec per calorem productum ab igne aqua esset violenta.

25. Dices Primo: in Creatura major inclinatio datur ad bonum universi, quam ad bonum particulare: ergo major inclinatio debendum est Creaturae ad obediendum Deum, quam ad bonum proprium; nam majus bonum est obedire Deo, bono propio. Probatur primo: quaelibet res majus propendet in suum finem, quam in media; sed Deus est ultimus finis rerum creatarum.

26. Probatur 2o Creaturae sunt instrumenta Dei:

q. ejus operaoni n. repugnant. Retorques argumq: majus bonu e obedire Deo operantis simul cu Creaturis, quq bono pprio Ivlere: q. major incli natio dari in aqua ad obediendu Deo produ centis simul cu igne calore in ipsa, quq ad frigi ditatq, atq. adeo ejusdi productio caloris erit naa lis aque n. violenta, q. e falsu.

27 Nego anr; q.a si bonu universi impedit bonu particulare, creatura nu llo modo in illo propendet, qui nimo ~ naalij abesset: Unde ut Creatura propendeat in bonu universi deuet etia ee bonu Creature, et ut magis propendeat deuet ee majus bonu. Ad probaone adjuncta coe dico, q. licet obedire Deo 2.se sit majus bonu, quq Ivlere bono particulari, aut universi, et licet 2.se majus sit bonu universi, quq particulare, n. ideo e in qualibet Creatura major inclinatio ad obediendu Deo, aut ad bonu universi, quq particulare.

28 Rao e: q.a inclinao innata Creature est ad bonu sibi dueniens, et q.d in re tale sit ipsi: unde si majus 2.se bonu sit malu Creature, et auersibu boni particularis in illud nullo pacto Creatura propendet. Ad l.3 Iprraone Iesa m.re ngo mi; q.a licet Deus sit ultimus finis Creature raoalis, quq tantu pro prie hauet fine, n. tame e finis Creature iraoalis que si hauet fine, n. e finis distintu ab ipsis. Ad 2.3 omisso anti, ngo coe: q.a malleus p.x

gravitatē innatē repugnat elevaōni, quē requiritur, ut opifex clavū defigat.

29. Instabis 1°: Creata omnia multò magis Deo obediunt, quā apetitus sensitibiles obedit voluntati; sed apetitus n̄ dicitur pati violentiā ex eo, q.d rationi obediens ex afectu unius rei in aliud mutetur: ergo nec res aliē naturales dicuntur à Deo pati violenciā ex eo, q.d recipiant in se motū contrariū, et n̄ naturalē. Disting.o maiorem Creata omnia multo magis id ē promptius Deo obediunt Conc.a, Ido: multo magis, id ē, sine repugnantia; nego maiorem Creata omnia inanimata n̄ obediunt Deo sine repugnantiā quoties fit in ipsis aliquid contra innatū apetitū.

30. Ceterū apetitus sensitibus dicitur sibiliter obedire, hoc ē instar Cibis, quī n̄ statim exequitur mandatū principis donec ei aliquā rationē proponat, ob quā id n̄ expediat aut n̄ possit fieri: Unde voluntas adhibet apetitui varias cogitationes, quibus ipsū aficiat, q.o fit ut afectus sit exportaneus, id ē, a principio intrinseco cognoscente singula, et ideò nihil haueт violenti; at verò motus inanimatorū contra naturalē inclinaōnē, et si nutu Dei sine ulla mora fiat, ē violentus; q.a semper manet apetitus contrarius nec mouetur à principio intrinseco; sicut apetitus sensitibus.

31. Instabis 2°: pars est pro totō, et n̄ ē è converso: ergo pars magis propendet in bonū totius, quā in particulare; atqui bonū universi in adimpletione voluntatis diuinē p.x, quē sunt

omnia comparatur ad bona particularia sicut totum ad partes: ergo. Comparatio: in Corpore humano pars minus principalis v.g. manus exponitur vulneri, nec nobilior caput laedatur. Rursus: bonus Civis propter commune bonum Reipublicae bona particularia prodigit: ergo tam in naturalibus quam in politicis inclinatio in bonum totius praevalet inclinationi in bonum particulare.

32\. Omissa 1a parte antecedentis instantiae, et concessa 2a, nego consequentiam: quia licet pars sit propter totum, non ideo magis propendet in bonum totius, si sit impeditiva boni particularis, quam in bonum proprium. Omissum 1a parte antecedentis, quae falsa potest esse; nam pars non est proprie medium ad totum, sed est aliquid totius: Unde sicut totum est adaequate propter se, ita et pars est inadaequate propter se. Nego ergo etiam subsumptum; quia non proponitur, quomodo calor productus a solo Deo in aqua comparetur ad frigiditatem, sicut totum ad partes. Ad comparationem distinguo consequens: ergo tam in naturalibus quam in politicis inclinatio elicita praevalet, concedo: innata, nego consequentiam.

33\. In appetitibus elicite inclinatio elicita in bonum totius, seu commune debet praevalere, quia per se loquendo, et caeteris paribus, debemus regulare suum appetitum ad bonum commune: Unde quia majus bonum totius hominis est salus Capitis, quam manus, haec ex imperio appetitus eliciti recte se objicit vulneri. Similiter homo particularis postponit elicite non vero innate bonum Reipublicae bono proprio.

34. At in apetitibus innate ut talibus secus evenit; quia apetitus innatus fertur in bonum sibi conveniens ut tale, atque adeo si bonum commune non est conveniens parti, sed potius contrarium bono particulari, nec minus nec ulla inclinatio datur in bonum commune. Adde exemplum Civis devoluti in Adversarium; quia hoc ut consulat bonis Reipub. juste inclinat elicive in dandum inferendum ab alia Creatura: et aqua inclinavit innate in proprium damnum inferendum ab igne: ergo non patiet violentiam, quod falsum est.

35. Ex dictis inferes 1º: contra principium activum ut tali posse dare violentiam in negatione operationis, si videlicet sub requisitis ad operandum ipsi Deus deneget concursum. Hanc violentiam passus fuit ignis Babilonicus aplicatus Pueris, et non comburens. Inferes 2º: principium formale ut tale posse violentiam pati: tunc quia forma materiae potest denegari actualis compositio compositi, quam exigit, et supernaturaliter conservari extra subjectum; tunc quia potest denegari effectus formalis contrarius negativus, scilicet, expulsio alterius formae exacta: si quidem potest supernaturaliter conservari cum alia forma in eadem materia.

36. Inferes 3º: contra principium passivum posse dari violentiam negativam laterum, si videlicet materiae Deus deneget omnis forma substantialis aut si materiae positive disposita ad unam formam, haec denegaretur; quia ut ita disposita propendet efficaciter in illam formam determinatam. Rogabis secundo: quid sit motus praeternaturalis? Respondeo esse motum ab extrinseco provenientem, qui nec sit contra nec juxta inclinationem

positibus subiecti patientis, et ideo hic motus est medius inter naturalem et violentum. Dari hunc motum probatur: tunc 1° exemplo lucis in aere; tunc 2° exemplo motus circularis Coelorum, qui non est naturalis quia est a principio extrinseco, scilicet, intelligentia motrice, nec est violentus cum non sit contra Coelorum positivam resistentiam; siquidem per eum non extrahuntur Coeli a proprio centro; sed in ipso circumrotantur.

Subsectio 3a

De Arte, Fortuna, Casu, et Fato.

37. Ars contraponitur naturae et opus artificiosum naturali. De arte dedimus aliqua in logica. Reliqua nunc dabimus. Ars in pluribus differt a natura. 1° quia ars, sive habitualis, sive actualis est accidens, natura vero substantia. 2° natura efficiens concurrit ad opus naturale; ars vero solum concurrit directive. 3° natura potest immediate, et per se efficere effectus naturales; ars vero solum effectus illis similes, et si interdum efficit opera naturae, illa efficit tantum directive, et mediate, quatenus dirigit agens rationale ut removeat prohibens, et applicet activa passivis in circumstantiis, ita ut natura jubetur ad opus suum: sic se habent agricultura, et medicina practica.

38. Rogabis: inquonam consistat forma artefacti? Dubium solum procedit de opere externo, in quo datur forma figuræ; quia aliquæ sunt actiones, quæ præter naturalem rectitudinem eliciuntur ex directione artis, quin hæc aliquid expressius ponant in eis. Respondeo cum omnibus recentioribus, formam artificialem, sive figuram consistere partim in positivo, partim in negativo: in positivo, quatenus essentialiter dicit collectionem partium hoc modo, vel alio extensarum cum ordine ad se: in negativo, quatenus essentialiter dicit negationem aliarum partium dependentium, aut aliarum continuantium partes illas inter se. Ratio est: quia his præsuppositis ponitur forma artificialis sive artefacti figura et aliquo ex illo non posito sive ablato, aufertur figura: ergo. Prima

39. Pars explicatur a nobis: statua exprimens v.g. ad vivum Cæsarem dicit partes continuatione unitas, et extensas in ordine ad se, et ulterius dicit negationem aliarum partium superfluarum, quæ dolabris, sive ex tiliis ferre ipsa auferuntur: unde enim lignum, et si haueat partes, ex quibus fieri possit statua, tamen lis non exit, usque dum dolentur, et secabetur. Idem evenit in pictura. Hoc liquet in littera O v.g. cujus figura consistit non solum in colore per ambitum ducto, sed etiam in negatione coloris in centro.

40. Ratio est: nam si illud de lineis auferamus, figura hujus litteræ auferetur. Rursus si circulo perfecto, qualis est O semicirculum demas, jam exit alia figura, seu littera figurata, scilicet, C. Præterea si unique circulum

diuidatur jota in jecto erit alia figura, quę significet mille: q̃ ipsa, seu figura litterarum consistit partim in posito, extensione scilicet, talium partium in ordine ad se, partim in negatibus, negatione scilicet, alterarum partium dependentium, et aliarum ordinantium partes inter se. Hic

11. n̄ inceste rogari potest: posibilis né sit Chrisopęya? ars hęc ē, q.ª dicitur aurum conficere. Dico q̃ 1.º p.ª Chrisopęyam numquam de novo productum fuit verum aurum. Videatur D. Thomas in 2.º dist. 7. qu: 3. arto 1. ad 5.um quędam formę substantiales sunt, quas nullo modo ars inducere potest: q.ª propria actiba et pasiba invenire n̄ potest; sed in his potest aliquid simile facere: sicut Alchimistæ faciunt aliquid simile auro, quantum ad acidentia exteriora sed tamen n̄ faciunt verum aurum; q.ª forma substantialis auri n̄ ē p.ª calorem ignis, q.º utuntur Alchimistæ, sed p.ª calorem Solis in loco determinato, ubi viget virtus mineralis.

12. Ratione sic statuitur. Ratio: inprimis fatentur omnes, artem conficiendi aurum ēē mille disiculbatib. implexam, et totidem erroribus obnoxiam; ad quos errores vitandos nullę certé regulę dantur. 2.º certum ē, plurimos hujus artis professores deceptores fuisse, qui plurimos deceptos, et circa auri confectionem innumeras fraudes ēē misras ut manifestis exemplis probat Kircherus lib. 2. de Mundo subterraneo.

13. 3.º nulla aferri potest speriencia de auro pducto talis, ut n̄ meritò dubitet, an aurū verū nobo pductū verè sit, cū ipsemet ipsi viri in hâc arte Magistri de se invicē negent, verū ab ipsis aurū de nobo fuisse pductū: ḡ numquā fuit verū aurū p.ª Chrisopeiā pductū. Antis 1.ª et 2.ª pars à nemine negat.ª Et 3.ª ex solutione argumentorū patebit.

14. Dico 2.º phisice impossibile ē pductio auri de nobo p.ª Chrisopeiā. P.ª q.ª à causis naalib.ᵘˢ etiā liberis numquā p.ª Chrisopeiā ē pductū, quāvis sepissimè sit omni studio tentatū, n̄ potest ab ijs fieri; sed numquā arte pductū fuit verū aurū, quāvis sepessimè fuerit omni studio tentatū: ḡ. M.ᵒʳ manet probata supra, et clarebit magis solutis argutis. Et m.ˡᵘˢ ras hec ē: q.ª falsū aliq.ᵈᵒ fuisset illud pductū, si ab ijs fieri posset, aliā sup.ᵉ flua eet talis pod.

15. Sed objicit̃ ma 1.ᵐ dictū: sepius sīt p.ª arte pductū ē aurū: ḡ. P.ª ant.ᵗ Raimundus Lullius pducit aurū et ex eo flavit totū aureā, eūq.ᵉ Ricardo Angliæ Regi obtulit. 2.º Arlonus ... Villa nobanus ... pducit Romæ virgam auream eamq.ᵉ in aula Pontificis examine subjecit. 3.º Antonius Tarbiuinus Pharmacopola coram Andrea Gritto Venetorū Duce Mercuriū mutavit in aurū: ḡ.

16. Ante quā respondeā noto 1.º ex Kircher de Mundo

subterraneo lib. 11. sect. 3. cap. 2: nullum ē mi
nerale, aut metallum, cui n̄ modicum insit auri,
vel argenti, aut alterius metalli: ita etiā aliquid
auri auri=pigmento: immò si hoc ex minera
effodiat signum ē n̄ longè remotè auree benę: hinc
teste Plinio lib. 33. Historię naalis cap. 4°
Cayus Cesar Auripigmentum excoqui jussit, et
aurum quidē optimum inde accepit, sed in adeò parva
quantitate, ut expensas n̄ dispensaret. Inest
etiā aliquid Auri vitriolo, Antimonio, et similibus
quę ab Alchimistis in suis operaonibus ad
hibere solent.

17 19. Inde licet post aliquā operaonē
Chymicā aliquid auri prodeat, n̄ sequitur illud
eē de novo pductum, sed tantū ex alijs Corpo
ribus fuisse extractum, aut ab ijs separatum;
nā utiquē datur ars separandi metalla: qui ni
mo rarissimè ita invenitur aurum depuratum, ut
n̄ opus sit, illud igne, vel Mercurio vel Sale,
vel alijs medijs admixtis heterogeneis mate
rijs separare, seu purgare, ut in minerīs Pe
ruvię fit.

18. Noto 2°: varias eē fraudes variorum
Alchimistarum, quib. spectatores plurimi deci
piuntur, et quas citatus Kircherus refert cita
to lib. sect. 2. cap. 8. Alij enī adhibitis acu
tissimis menstruis, solvunt aurum in licore,
quę deinde infundunt Mercurio, et igni im
ponunt, qui et Mercurium avolare facit, et

auru ex liquido solidu reddit, q.d deinde tamquam
à se recens pductu spectatoribus mirantibus
ostentant.

49. Alij auru in pulveru redibunt, tinctq.e
colore quoq in ollu injiciunt; du ignis et co
lore assubmit et pulveru liquescere, ac in unu
massu effluere facit, iteru aureu massu, tamquam
de nobo pductu venditant. Alij Carbones ex
cabant, et auru latenu immitunt. Alij deniq.e
ollas cu 2plici fundo et quidem superiore
ignibus liqualibe hauet, cui auru subdunt,
q.d deinde, fundo ignibus liquefacto, vel omnino
absumpto, tamquam recens effectu aparet auru.
Praetermitto innumeras alias fraudes, quas vi
dere licet ap.d citatu Kircheru.

50. Nunc ad argumu
npp anu ad probaonu dico, experiencias adduc
tas ee falsas, et vel auru n fuisse de nobo
pductu, sed tantu ex alijs mineralibus extrac
tu, aut clu in olla fuisse immissu: vel si
massa fuit de nobo pducta, eu n fuisse veru au
ru, nec fuisse sufficienu examinatu. Ut autem
ad singulas experiencias adlatas respondeu,
dico, Lullianu Vossu, ngat Paracelsus fuisse
vere aureu, nec quidquu de ejus Percussellu pro
baone refertur.

51. Ideo Paracelsus ait, Arnoldu
coru Roberto Rege Neapolitano sofisticu
tantu auru fecisse: Unde idu probabiliu dicit

de Virgis aureis ab eodem Romae confectis, et licet dicatur eas fuisse examini subjectas, non tamen fuit, cui probationi fuerint subjectae, et an etiam cupellae, quae sola probatio videtur extra omne dubium ponere veritatem Auri. Confectio auri per Antonium Carbicium nititur testimonio Cardani, quod firmamentum in hac re fidem non meretur: sed neque refert, illud aurum ullae probationi subjecisse.

52. Objicit 2°: possunt per artem ita aplicare activa passivis, ut nascatur aliquod vivens: ergo etiam poterunt ita aplicari, ut generetur aurum. Antecedens probatur in primis in Egypto, adhuc nostris temporibus, ut scripsit P. Claudius Cicardo in una Domo continente 8. furnos, producuntur simul triginta aut pluria millia pullorum. Parium teste Cardano ex pulvere producunt Ranas. Deindé S. Augustinus lib. 3. de trinitate. cap. 7. et 8. sentit, ab Egyptijs Magis (de quibus Exodus) fuisse ope Daemonis, qui ultra naturam nil potest, productas Ranas, atque etiam ex Virgis productos veros Dracones: ergo.

53. Negatur antecedens; ad probationem negatur antecedens in ijs casibus non nascitur vivens (ijs) artis ope; sed tantum ijs primus natus jubatur, ut sese perficiat, nutriat, et crescat; nam semina juxta probabilem sententiam vivunt. Certé quando Ova furnis Egyptijs imponunt, non possunt tunc primo recipere vitam; nam ut eisdem literis habetur, ijs, qui curam furnorum habet, aliud non faciat, quam quod ignem accendat in feu

periori fornice furni (quilibet enim furnus in duos fornices ē divisus) ita, ut moderatus calor ad Ova in fornice superiore jacentia perveniat.

54. Inz
q.d alig.do Ova invertat, et aliis collocet, ut calor ad ea aptius p.tingat: quis aute dicat, p.r soli caloris vim nobis in Ovo produci? eodem modo n̄ ex pulvere, sed ex seminibus pulvere immixtis nascuntur Ranae. Circa Bacrones, à Magis Pharaonicis exhibitos, alij P.P. (ut ait Bonfrerius in cap. 7. Exodij versiculo 12.) ferè omnes à S.to Augustino dicensient, sensent enim eos Bacrones fuisse mera oculorum ludibria.

55. Alij
Authores ap.d P. Cornelium in citatum caput Exodij cum S.to Augustino volunt, exhibitos fuisse veros Bacrones, sed Cornelius censet virgas à Daemone fuisse insensibiliter subtractas, eisq.e substitutos Bacrones aliunde alatos; cum Bacro, animal satis perfectum n̄ videatur virtute Daemonis posse tam cito ex mera virga produci. Et si sanctus Augustinus in opoci eorum sententiae inclinet, vult tamen in ipsis virgis jam latuisse semina Bacronum: Unde licet omittamus sententiam s.ti Doct.is ex ea n̄ infertur, q.d viventia p.r artem producantur, sed ad summum q.d juberentur ad sequentem suae perfectionem.

56. Objicies 3.o
potest ex ferro fieri Chalybs: ex Ere, vitri pulvere,

et lapidis calaminaris tintura, aurichalcu: ex mixtione cupri, stannij &c.ª est Campanu: q etiā potest ex alijs metallis fieri aurū. Resp. conc. Probabilius ferrū, et Chalybs differunt tantū accidentaliter ratione duritiei, quae n̄ differt substantialiter, nā saepe unū ferrū altero durius est (certe) Aurichalcū verū est mixtū, seu compositū imperfectū ex illis tribus compositis, nec ecentialiter differt ab illis.

57. Patiū mixtū imperfectū est Campanū at n̄ ita etiā mixtū imperfectū est aurū. Deinde ex eo, q.ᵈ ars possit efficere aliq.ᵈ longe inferius n̄ sequit.ʳ, q.ᵈ etiā possit facere supremū in eodē ordine: sicut ex eo, q.ᵈ p.ʳ ignē possit destrui ferrū, Chalybs, es, &c.ª n̄ sequit.ʳ q.ᵈ p.ʳ eundē etiā possit destrui aurū. Diceis: potest etiā dici, q.ᵈ aurū tantū accidentaliter ab alijs metallis differat, et q.ᵈ ista tantū sint accidentaliter imperfectiora seu sint incoata nedum perfectū aurū sicut vermis, aut Eruca non ecentialiter sed tantū accidentaliter differt á Papilione, in quē eundē vertit.ʳ: 3. Resp.

58.

Resp. anteq.ᵈ sine oñi ratione contra communissimū sensū asserit.ʳ: nā omnes judicant dari in Auro singularē perfectionē ab alijs metallis specie longe diversā. De verme, seu eruca, est experientia manifestū, q.ᵈ format in Papilionē

ea fere ratione, qua Infans in Utero format in perfectum homin.

59. Hic enim durante sua formatione, semper vivit adeoque se ipsum perficit et sibi organa efficit: at nullam similem experientiam habemus de metallis, nec unquam aliquod metallum inferius, vel cuprum in ullam mineram, vel à se ipso mutatum est in aurum. Sanè si potest dici, metalla alia tantum accidentaliter differre ab auro poterit etiam dici, Oves, et Boves, et Elephantes tantum accidentaliter inter se differre.

Subsectio 4.ª

Quid sit Magia naturalis et quotuplex.

60. Ars est faciendi mira naturalis Magia: Unde ad artem spectat. Dicitur naturalis tum quia ejus effectus non sunt supernaturales, tunc praecipuè quia naturalis est homini, et quia ejus opera sine ulla Daemonum ope, per media solum homini possibilia efficiuntur. Itaque magiae naturali opposita est Magia Diabolica. Magia naturalis, potest ita describi: ars, seu facultas, vi humana, quae operatur mira, et insolita efficiens, quorum ratio communem hominum captum superat.

61. Haec Magia dicitur etiam licita, e contra Diabolica vocatur illicita, ut pote includens Consensum, vel pactum cum Diabolo. Dividitur Magia naturalis in divinatricem, et effectricem. Divinatrix est ars cognoscendi, vel divinandi res occultas. Effectrix est ars faciendi mira. Ad divinatricem spectat 1° Algebra tam vulgaris, quam speciosa, quae ex occulta divinatione numerorum vel literarum Alphabeti eruit solutionem quaestionum ignotarum. V. g. quisnam aliquid subripuerit quam Cartam lusoriam aliquis cogitaverit &c.

62. 2° spectat Astrologia non quidem illa, quae res futuras a libertate humana aut solius Dei arbitrio dependentes praesumit praedicere; haec enim falsa est; sed illa, quae ex Astrorum, praecipue Planetarum inter se situ, vel etiam cum phice conjunctione praedicit pluvias, ventos, calidos aut frigidos, vel humidos, aut siccos tempestates, aut etiam aliquos aeris noxios infectiones.

63. 3° huc spectat Phisiognomia, quae est facultas ex membrorum humanis Corporis Constitutione, colore &c, vel etiam ex alijs signis Corpori impressis, conjectandi passiones, aut temperamentum hominis: sic Capilia albi ordinarie indicant naturam plegmaticam: Rubri vero colericam. Ad hanc revocatur Chiromantia, seu ars ex manuum lineijs conjectandi, non quidem futura contingentia, a libertate humana pendentia, v. g.

et nuptias, divitias, &c., quæ mentiri solent Zin-
gari sed robustæ, aut denique corporis habitudi-
ne, vel etiam bonæ, aut malæ inclinationis vicem-
constitutionis.

64. Ad Magiam effectricem spectat V. Crys-
tographia, quæ est ars occulte scribendi, id, quod
fit sive per incognitas literas, sive per nu-
meros, sive per succum loco atramenti adhibitum.
Sic Cæsar Augustus loco primæ literæ A ponebat
2.am B, loco 2.æ 3.am C, et sic deinceps; unde
mirabiles voces legebantur, pluribus, et quasi
solis consonantibus sæpe constantes, nec nisi ab eo ad
quem ipse scribebat intelligibiles. Alij scribunt
alumine aqua soluto; qui liquor cum sit expers co-
loris, in Carta siccata nullæ litteræ ipso scriptæ videntur:
at si Carta rursus aquæ immergatur, litteræ iterum appa-
rent, maxime si Carta admoveatur fenestræ; idque contingit
si scribatur succo limonum.

65. Alij scribunt lacte, et admo-
to igne nigrescunt litteræ. Alij calce scribunt, quo casu
etiam litteræ non videntur, donec Carta igni injecta deni-
gret, litteris manentibus albis. Sed maxime mi-
rum est atramentum simpathicum, quod ex spiritu Vini,
Lithargyrio, calce viva, auripigmento, et aqua communi,
inter se artificiose, et multa agitatione commixtis, po-
tissimum constat. Isto in aliqua Carta scribitur et litteræ
comparent in alia, inter quam tamen, et illam, in qua scribitur,
interjecti sunt viginti, et plures quaterniones.

66. Spectat 2° Pyrotecnica, seu ars faciendi ignes artificiales in Aqua, Aere, et terra, valde mirabiles. Huc etiam spectant telæ ex lapidis asbesti filamentis contextæ, quæ ab igne non consumuntur, dum tamen earum sordes igne assumuntur, et ita illæ ab istis purgantur: Unde ferunt quorundam Antiquorum Imperatorum Cadavera talibus abestinis linteis fuisse involuta, ac rogo imposita, qua ratione Cineres Corporis non poterant misceri cineribus ligni.

Subsectio 5.ª

Quid sit, quidque possit Magia Diabolica?

67. Delrio lib. 1. disquisitionum Magicarum cap. 2. ita definit: facultas, qua vi pacti cum Dæmonibus initi mira quædam eliciuntur. Hoc pactum esse potest vel expressum et explicitum, vel tacitum et implicitum. Primo, si expressa conventio fiat inter Magum et Dæmonem. 2do si Magus utatur actionibus, aut medijs determinatis Magicis, per conventionem cum Dæmone non ab ipso sed ab alio celebratam; tunc enim utendo his medijs censetur voluntati Dæmonis assentiri, factoque

ipsi Daemone invocare ut recte ait Tamburinus lib. 2. de indecalogo. cap. 6. §. 1. num. 8.

68\. Soro aster ap.d Diodory Ciculy Rex Bactrianory, et ap.d Pliniy Oratione Persa, hujus Magie fertur fuisse 1.o author. Alij volunt eu fuisse Camy filiu Noë à P.re Maledictu. Hic Soroastes ut refertur S. Agustinus lib. 21. de Civitate Dei. cap. 14. & Plinius lib. 7. Historie naalis cap. 16. Ultra omnium hominum referens natorum cosuetudine, eodem die, qua natus est, risit.

69\. Species Magie hujus sunt 1.o Manticeus, seu facultas divinandi sive per mortuorum Cadavera, sive per Elementa sive per alia instrumenta supersticiosa. 2.o Mathesis, per quam non intelliguitur scia illa eruditissima, sed vana astrologia Pontificy et Imperatorum decretis sepius proscripta: hinc ille versiculus: // Scire Mathesi desse Mathesis sed divinare Mathesis. // 3.o Prestigia, seu deceptiones sensuum per Phantasmata, aut illucionais representaones rerum in se non existentium. 4.o Sortilegium, seu divinatio personaes. 5.o maleficia, per quae hominibus nocumenta inferunt, sive fiat in Canthacionibus, vel ut vocant, ligaturis, sive alijs operandi modis.

70\. Sed ut sciatur quis per hanc Magiam fieri possit explicandum est quid possint ipsi Daemones suis naalibus viribus, quas eum non amiserint post peccatum, tantas habent, quantas Angeli boni. Interim tamen pijssimus

Deus sæpissimè n̄ permittit, eos sua potestate uti, ne nimiũ noceant. Est etiã unus Demon superior, vel fortior altero; q.ª est ex superiore Choro, vel Pexarchia lapsus: unde aliq.do unus Magus hauens assistentẽ Demonẽ fortiorẽ potest cogere alterũ illa q̃z, vel ei resistere. Aliq.do etiã Demon m̃s assistentiã promisit uni Mago, q̃ũ alteri, et hinc unus potest plura præstare, q̃ũ alij.

71. Quæris 1°. quid Demones possint in intellectũ humanũ? dico juxta Omniũ sententiã n̄ possunt Demones directè agere in intũ humanũ pducendo species intellectuales: possunt tamẽ Omouere, et variẽ Ouinare species fantasticas sicut typografi typos, et sic plurima docere. Vic Delrius citatus q.e 21. Alij referunt Anabaptistas post sumptionẽ certi potus, vel sibi magnã ptẽ Scripturæ memoriæ tibisse. Dicunt etiã iterũ fuisse obliti Scripturarũ, postq̃ũ errorẽ deposuerunt.

72. Quæris 2°. quid possit Demones in voluntatẽ humanã? Resp°. directè nihil in eã possunt; alias enĩ n̄ staret libertas hominis; hauent tamẽ magnã vĩ ad excitandos humores, sanguinẽ, bilẽ, admouenda fantasmata, ad objiciendas species rerũ, quib.us vehementẽ excitant pasiones et hoc ad malũ grauissime tentare. Hunc effectũ ex pacto cũ Demone hauent Philtra, seu amoris pocula, q̃ũ õẽ

...bunt eaque innocentes, a Demone vix non ad insaniam sepe adigunt; cujus rei exempla plurima possent adduci, eaque valde funesta.

73. Quaeres 3.o quid Demones possint in memoria hominis? Resp.o possint idem, quod in intellectu: Unde et huic mediantibus speciebus fantastici representant preterita, et sic saepe post plures annos in memoria revocant aliquid objecti visi, et gravia dentant. Huc, seu ad actiones Demonum in memoria, vel potius in intellectu spectant, etiam predictiones futurorum, quas aliquando Magi faciunt, subgerentibus Demonibus.

74. Circa has predictiones notandum est, futura contingentia minime esse precognita; itaque tantum predicere possunt effectus futuros, a causis necessariis orituros, et vero contingentes tantum possunt predicere conjecturaliter et fallibiliter: Unde in talibus casibus predictiones solent esse amphibologicae, qualis fuit illa facta Pirro Macedoni: dico te Pirre Romanos vincere posse: quae verum sensum habuit sibi a Pirro, sive a Romanis victoriam tribuerit. Quandoque Demones aliqua jam alibi facta, et eodem loco necdum cognita, predicunt tanquam futura, et sic homines decipiunt.

75. Quaeres 4o: quid Demones possint in Corpus humanum? nisi Deus, et Angelus custos Demones impediat possunt plurimum in Corpore hominis &c. Vo. possunt

immittere morbos immedicabiles p.r venena occulte ingesta. 2.o absurdissima quæque in stomachy, et alias Corporis per immittere: et sic sepius maleficijs afecti videntur evomere cultros, clavos, ligna etiam, et alia similia. Immitunt Demones talia in stomachy, vel insensibiliter, et latenter aperiendo Corpus, et id celerrime iterum refanando; vel ferramenta aut ligna grandiora in minimas partes dividendo, et mox intra stomachy iterum reuniendo.

76. At vero Corpora humana mutare Demon non potest in Corpora ferina; neque anima humana non posset naturaliter persistere in Corpore organizato pro anima leonis v.g. Quare si quis hoc ipsemet sanctus putaret, se mutatum esse in ferum, Demon tantum immutat ejus fantasiam, ut imaginetur sibi se esse Bestiam; si autem alij putent, aliquem esse feram, tunc, vel Demon subducto clam homine ipse apparet sub specie talis feræ, vel membris humanis ita aptat pelles bestiæ, ut videatur talis esse, vel ex Aere circundat membris humanis aliud Corpus simile tali bestiæ: et hinc si bestia vulneretur, læsio aparet in ipso humano Corpore.

77. Videtur etiam Demon Corpora humana aliquando reddere invisibilia, sed simpliciter loquendo invisibile Corpus reddere nequit Demon: cum Corpus quantum, et coloratum necesario visibile sit. Potest tamen

Demon vel interponendo aliud Corp.us vel impe
diendo species obti, vel oculi humores, et Spi
ritus turbando, efficere ut Corp.us n. videat: Unde
si homines aparent instar felis, cum membra hominis
in se transmutari realiter n. possint, Demon aliquas
humani Corporis partes aliq.o ex dictis modis
invisibiles facit.

78. Potest etiam Demon Corpora
humana ab uno loco in alterum transferre; videtur
enim hoc negari n. posse; nam ut Cornelius à Lapide
in cap. 4. Mathei cum pluribus Sanctis P.P. do
cet, Diabolum ipsum Christum Dnum ex Eremo in pin
naculum templi et indé in Montem excelsum beré trans
tulisse! Praetereá plurimos blasfemos p.r Aera
abripuit, de quib.us testantur pluri Authores. Sed
dubitatur an etiam Sagas re vera aliò transferat,
an vero dum tapat earum Phantasiam ita immutet
ut imaginentur sibi, se aliò transvehi:

79. Videtur di
cendum, eas n. quidem semper, sed tamen sepé re ve
ra in alium locum transferri: nam sepé medijs in
agris sage, aut alij homines hirco vel equo
fantastico portati desiderunt, ubi deindé ab alijs
inventi fuerunt. Q.do autem Demon Sagas noctu
transfert in domum Clausas, n. potest facere,
ut penetrent cum Muris, vel Januis; hoc enim
naturae vires superat; sed inadvertenter aperit januam,
aut fenestram, easq.ue introducit, vel etiam lapides
removet, et mox in priorem situm reponit.

80. Sed neq. etiā Sagæ p. par
vū, u Corp. magnitudinis inproportionatū fo
ramē subire incorpo sunt, q.a nec penetrari mem
bra, nec densatione ad improporcionatā parui
tatē redigi possunt. Aliq.do Sagæ visæ sunt eē
eodē tpore in duobus locis; cū autē re-
plicatio naalis n̄ sit possibilis, dicendū est tunc
Dæmon in uno loco induisse se Corpore Aereo
Sagæ similimo, ac eā representasse.
81. Quæritū 5.o
quid possint Dæmones in aīas defunctorū?
Dico: n̄ possunt de facto eas veré resuscitare,
neq. eas etiā pro libitu presentes sistere; quipé
in aīas Sanctorū Dæmonibus nullū jus est:
damnatorū autē aīas ad Carcerē Inferni detrusas
n̄ possunt sine nutu Dei educere, sicut q.o nec
ipsi possunt egredi: Indé q.do 1.o Regū cap.
28. legitū Pithonissa in gratiā Sauli ex̄ci
tasse Samuelē ab Inferis, quidā dicunt n̄ fuisse
excitatū verū Samuelē. Sed probabilius est
fuisse re vera ipsū Prophetā ss.o suscitatū ut su
mitū ex Ecletiastico. cap. 46. versiculo 23.
82. Attamē
n̄ fuit excitatus vi Magicis Sicaminis, sed ex vo
luntate Dei, qui p.r eū voluit reprehendere, et
nunptiis nessiis ferire Saulē. 2.do autē Ne
cromantæ quidē spiritus Mortuorū suis Carmi
nibus, vel etiā Vusta verbena aut talis ri
tibus Coelestis evocant Dæmones sub specie

defunctorum aparent et orant in loco ad interrogata respondent.

83. Quaeritur 6.º quid possint Daemones in entia inanimata? Resp.º possunt omnia illa, quae naturaliter per motum localem effici possunt: hinc possunt cohere nubes, scire tempestates, terremotus excitare, immittere turbines, emitere fulmina, et similia. Possunt facere, ut statuae se moveant, vel etiam aparenter loquantur: sic habetur Job 1. Daemones fulmine percussisse greges Jobis, et immisso turbine vehementi domum in qua versebantur liberos ejus stravisse, ac liberos obsidisse.

84. Sic scribitur Junonis statua Romano Milite interrogata, an velit Romam ire, respondisse, se id velle. Sic ap.d Philostratum in vita Apolonij Thyanei lib. 3. cap. 6. legitur, quod cum Apolonius cum Jarcha Brachmanorum Principe, et alijs Brachmanis, ac Rege Medorum Mensae acumbere aureae statuae pincernarum officio functae fuisse vinum et aquam miscuerint quae etiam tripodes vinum, et aquam afuderint: fercula vero sponte sua accesserint. Qui plura alia de hac re velit Theologos Morales adeat. Philosophiae haec non tam tractasse, quam indicasse sufficiat.

85. Aethnici statuarum audiderunt esse Deum quandam, cujus ductu, et regimine hominibus eveniebant inopinati eventus ita ut illius efectus nulli omnino providentiae subessent, et a nulla causa etiam suprema essent provisi,

aut ordinati: et hac ratione reprehendit se ipsum alig.do S. Augustinus l.o Retractationum cap. 1.o q.d usus fuerit nomine fortunæ. Catholica vera philosophia omnem fortunam subjicit divinæ providentiæ,
// et eam sic definit: causa per accidens efficiens raro
// contingens in agentibus operantibus propter finem cum
// electione. Exempli fortunæ communiter assignatur in homine terram fodiente, ut aquam eliciat, et thesaurum effodiente; tunc enim terræ effossio non est causa per se sed per accidens thesauri reperti, qui est effectus fortuitus; q.a homo ille terram non proscindebat ad thesaurum eruendum.

86. Hinc infereo 1.o fortunam non dici nisi respectu subjecti rationalis operantis propter finem cum electione; q.a propter rationem irrationalis eventus fortuiti non accidunt, et fortuna. 2.o ratione Dei non dari fortunam, q.a omnium (per) perfectissime novit omnia, antequam evenirent hominibus, nec ullus effectus inopinato contingit Deo, sed circa Phm
// magnorum moralium lib. 2. cap. 8. dicit: ibi minus
// esse fortunæ ubi plus est intellectus. fortuna dici bona, vel mala prout fuerit effectus fortuitus: aliq.do enim effectus fortunæ dici solet fortuna.

87. Hæc
// nomina casus, fortuna pro eodem sæpe usurpant habent tamen in rigore significationem diversam. nomen igitur casus proprie significat effectum, quæ causæ dicitur de quolibet effectu inopinato et notavit Boethius; invaluit tamen usus

// ut de causa etiam dicatur, et definiri solet: causa non li
// bera ab effectu praeter eius intentionem secuta. Hinc
liquet 1° casum solum dari in irrationalibus, sive cog
noscitivis, sive inanimatis, utpote regula desiderans
causam dignam capitis. 2° eundem effectum posse esse for
tuitum, mixtum scilicet si videlicet proveniat a causa
libera, et a causa naturali praeter utriusque intentio
nis. Liquet Deo nihil esse possit casuale praeter
rationem positum num. ante.

88. Fortunae opinio
fatum. Fati nomine intelligebant Ethnici, causarum
colligantiam ex Astrorum motibus ac viribus efficaciam
vim ac necessitatem trahentem. Quidam alii ex Ethnicis astrue
bant non solum influere in effectus naturales, sed etiam in
humanas voluntates ex quibus aliqui adeo in
sanierunt, ut dicerent, ex se habere necessitatem pron
sus inevitabilem. Alij, et si non negaverint hanc causa
rum secundarum ordinem processisse a divina volunta
te illi tribuebant quandam necessitatem inevitabilem, etiam
respectu Dei.

89. Alij, quorum inter Seneca lib. 2. natura
lium quaestionum cap. 35. fati necessitatem tribuebant non Astris, sed divinae voluntati. Novatores in Calvino
hoc genus fati docuere, quatenus dicunt, omnia
ex necessitate evenire, non ex solo influxu Coelorum,
sed ex superiore Dei influxu ita moventis om
nes causas 2as ad agendum, ut necessario agant
illud, ad quod impellunt, et nihil aliud.

90. Hi errores proscripti sunt a SS. P.P. et Concilijs. Hinc fati nomen male audit apud Catholicos. Si autem fatum sumatur in dispositione causarum nalium, quatenus subjacent divinae providentiae, et juxta illius praeordinationem, aut permissionem et praescientiam re vera nihil erroneum continet; corrigendus tamen est modus loquendi; nam ait D. Augustinus 5. de Civitate cap. 1. qui dei voluntatem, vel potestatem fati nomine apellat, sententiam teneat, et linguam corrigat. In hoc sensu fatum admisit, et explicuit Boethius, per haec: est inhaerens rebus movilibus immovilis dispositio per quam divina providentia suis quaeque nectit ordinibus.

Sectio 2a

De causis in communi.

Subsectio 1a

Causa in communi definitur, et dividitur.

91. Aliter, atque aliter causa definitur. Nos ita: principium potens communicare esse suum alteri. Per esse principium tanquam per genus convenit causa cum principio quod non est causa: siquidem in Divinis Pater est principium filij et Pater et filius sunt principium Spiritus Sancti, et tamen in divinis

// admitenda n̄ sunt. nomina, causa, causatus, sive effec
// tus: q.d si P.P. Græci usi sunt in divinis his
nominibus, hæc laté acceperunt, uti dicit Bessarion
Patriarcha Constantinopolitano in Oratione pro
unione (quæ habet in fine Florentini Concilij) cap.
ultimo p.x hæc:

92. // Notandum q.d Sancti Doctores
// orientales etiam in divinis utuntur nomine cau
// sæ et causati largo modo: n̄ quidem ut limitationem,
// et dependentiam importat, sed prout productionem, et ema
// nationem a principio ejus, q.d e a principio, signifi
// cat. Inde Pater n̄ e causa filij Divini, q.a n̄ commu
nicat filio esse limitatum divinæ essentiæ, nec Pater
et filius sunt causa Spiritus Sancti q.a huic
n̄ communicant esse limitatum. P.x reliquas definitio
nis particulas explicat diff.a causæ a principio, q.d
n̄ est causa: si quidem correlativum causæ est causa
tus, sive effectus: causatus autem dicit ex suo concep
tu finitudinem, et limitationem, et ideo est posterior in or
dine, ad q.d definitur causa est esse limitatum.

93. Causa
communis, dividitur in intrinsecam et extrinsecam: intrin
seca est, quæ potest communicare esse limitatum alteri
illud constituendo: extrinseca, quæ potest communica
re esse limitatum alteri, quæ illud constituat: Inde
causa extrinseca realiter adæquate distinguitur a suo
effectu, intrinseca vero realiter inadæquate. Causa
intrinseca subdividitur in materialem et formalem: materialis
est, quæ constituit suum effectum ut pars materialis illius,

formalis verò, quæ definitur ut pars formalis. Causa extrinseca subdividitur in efficientem, et finalem, quibus addi solet causa exemplaris.

94 Efficiens est principium producens perfici cum influxu communicare esse limitatum alteri. Id est, potens influere per actionem phisicam intrinsecè limitatæ perfectionis finalis est, cujus gratia aliquid fit. Exemplaris est id, ad cujus imitationem aliquid fit. Factæ divisionis, et subdivisionis ratio congruenter desumitur ex eo, quod comprehendat omnia, quæ solent concurrere ad esse Corporis naturalis. Explicatur in homine: hic ab aliquo habet esse perfici cum influxu: en causam efficientem: hic est compositus ex Corpore et anima rationalis in formatibus unitis: en causam materialem intrinsecam et formalem: hic factus est propter aliquid, scilicet propter beatitudinem supernaturalem: en causam finalem: hic factus est ad imaginem Dei; en causam exemplarem.

95 Subdividitur causa efficiens in causam moralem, et phisicam, sive phisicè influentem. Causa moralis efficiens versatur solum circa actiones morales id est, actiones laudabiles aut illaudabiles, et est principium movens prævia voluntate ad aliquam operationem dependentem a voluntate. Sic Concilium, et exortatio causa sunt operis boni, aut pravi. Causa phisicè efficiens, quæ solum est verè causa efficiens explicata manet. Causa efficiens subdividitur in 1.am et 2.am 1.a est Deus, 2.a Crea

tura. Subdividitur in immediatam et mediatam. Immediata est illa, quae per se ipsam physice influit in effectum; mediata, quae producit principium, a quo immediate causetur effectus. Ipsa vero per se non causat eundem effectum.

96. Iterum subdividitur in adaequatam, et in inadaequatam. Adaequata est principium se solo sufficiens communicare esse effectui; inadaequata est principium non nisi cum alio sufficiens communicare esse effectui. Adhuc subdividitur in univocam, et aequivocam: univoca est principium effectus ejusdem speciei cum ipso, ut homo est causa hominis: aequivoca est principium differens specie à suo effectu. Tandem subdividitur in principalem, et instrumentalem. Circa harum explicationem dicident DD. Doctores.

97. Ad mentem eximii Suarez disp. 17. metaphisicae sect. 2. et plurium Recentiorum dico, causam instrumentalem esse illam, quae concurrit ad effectum per virtutem ex se improportionatam, et non petitam per se ad effectum, et subordinatam causae superioris ordinis. Causa principalis est concurrit ad effectum per virtutem ex se proportionatam, vel per se petitam ab effectu, vel non subordinatam causae actionis ordinis. (Cau) Exempla sunt accidentia communia, quae praecipue dicuntur à Thomistis instrumenta subsidia, quae concurrunt per virtutem ex se improportionatam; si quidem petunt ex sua ratione consortium causae principalis illa elevantis, et moventis

ad causandũ. Exemplũ 2.^m sunt quęcumq.^e concurrunt p.^r virtutẽ ex se proportionatã, scilicet, p.^r virtutẽ naalẽ, et saltẽ equè perfectã cũ effectu ut ignis cũ alterius ignis.

Subsectio 2.^a

Explicatur prioritas naturæ.

98. Arles 5.º Metaphicę videtur priora naâ appellasse ea, quę ex doctrina ipsius in cap. de modis prioris vocant priora in subsistendi cōa; ñ autẽ distinxisse in cap. sumpto ex Metaphica modũ illud prioris à se inuentũ, quẽ in cap. de modis prioris exposuit contentus ibidẽ explicaone modorũ vulgariũ, et acceptione nomine naa pro ecentia, seu substaa rei. Igitur prioritas, et posterioritas naę ex ppria Arlis sententia pertinent ad causas et effectus.

99. Sed cũ ñ pertineant, nisi p.^r ut hęc conueniunt in existendo; et deinde cũ causa et effectus ñ conueniant ita expressiue corũ existẽ.^a ñ cũ valet, existit entitas causę: ẽ existit effectus, quamvis e contra valeat ab effectus existentia ad existenciã alicujus causę ejus; conueniunt autẽ p.^r causalitatẽ, quatenus valet à causa ut causante ad rẽ, atq.^e atro ut

causato ad ca. g: infero proterea, g. prioritas, et posterioritas nae pertinenter juxta Phy ad causam et ejus causatum consistant in causalitate.

100. Ex his

exuitur fere eisdem verbis Arlis haec prioritatis et posterioritatis nae explicatio. Ras mutuae consequentiae duorum coad existendum, quae simul sit ras, ut alterum alterius causa sit. Haec ab Arle citato exiguntur, et ipsa tantum causalitati conveniunt simul. Sunt perpendenda nunc ea verba Phi, alterum, g.d e caa quovis modo ut alterum sit. In quibus noto P. Arlem hic precipue intendisse ad exprimendum raonem mutuae consequentiae consistentem in causalitate ut explicaret prioritatem nae.

101. An autem

debeat ras ista esse inter duo rrlia talia, sive unius ab altero rrlia distinctum, prez intentum Arlis videtur fuisse; quibus enim ipse ubi sint locutus potius significantibus rrlia distinctum qui prius, et posterius naa; non tamen e improbabile, sic fuisse locutum, g.a sic naaliter accidit; non vero g.a unius si producat se ipsum, non sit prius et posterius naa se ipso.

102. In quo cogitatione feror, tum g.a nec Phus, nec ejus Interpretes insistunt in iis verbis significantibus dist.m causae, et causati; tum deinde g.a probabiliter defenditur, entitatem posse se ipsam producere, mihi probabilius est, prioritatem et posterioritatem nae stare posse sine dist.e rrli

inq id, q. dicit prius et id, q. posterius dicit; sed id ipsum ut causans ēē prius, et ut causatum posterius, scilicet, causalitate denominante ipsum prius ut ab ipso ea profluit denominanteq. ipsum posterius ut ad ipsum ea terminatur.

103. Haec q.a placet doctrina, prioritas, et posterioritas naturae sic universaliter definio: mutua dependentia quoad existendum causantis et causati consistens in causalitate. Ubi hoc invenietur, q. causa ē prius naturā est; q. causatum est posterius est naturā. Ignoto 2.° sp.x ea verba q. est causa quovis modo. significari, ut placet communis D.D. Doct, omnia ea, quae cum virtute causae constituunt actum 1.um primum ad causandum, ēē quoq. priora natura rū causati; quibus ipsa n̄ sunt proprie causae.

104. Unde nomine causantis in definione posito signal à quoq. haec designantur, observandum tamen, q. haec sp.x causalitatem etiam ad quae sunt prerequisita, exercent ut priora, et neq. ipsa, neq. virtus causae exercetur ut posteriora naturā rū causati; nisi causalitate existente: n̄ enim aliud ē formalis ratio explicans prioritatis nisi causalitas.

105. Causalitas ipsa prior ne sit an posterior naturā, si queras, dico ēē, ut q.° n̄ pure, ut q.d posterior naturā rū causae quae, et prior rū rei quae. Priusq. rō est: nam eo modo, q.° causalitas est causatum utcunque,

posterior est naa xu causæ quæ; et eo ingue insup.x modo q.o est causa ut causans, prior ē naa xũ tri qui; sed causalitas est ut q.o n̄ autẽ purè ut q.d causatũ ut tale quatenus ipsa se ipsa provenit à causa, quæ et similiẽ est causa ut causans ut q.o n̄ autẽ purè ut q.d quatenus sr.x ipsæ ponit trus qui: ʒ.

106. Ex docxi na data colligere poteris à prioritatẽ naẽ se hauere de maali, sicut sr.x acidens mutuæ dbeæ tentiæ, quæ n̄ dsistat in causalitate. Et ista n̄ insequenente, ea, quæ mutuò dbextunt coadesistentiæ, simul naa sunt ut expresse docuit Arleus in predicamentis cap. <u>de modo</u> <u>simul</u> in quienus: <u>simul</u> iquit dicunt naa, quæ in essendi quidẽ coaquerbunt, nullo tamẽ pacto alteruẽ coa est, ul alterũ <u>sit</u>. Unde noveris, dari mediũ unũ esse prius, aut posterius naa, neque esse simul naa; sicut unũ esse prius, aut posterius tpore datur mediũ, neque ēē simul tpore.

107. Includit in prioritate naẽ prioritas quæ vocant originis, et dsistit in rōne pducentis et pducti; ita q.d principiũ pducens dicat origine prius ↄxo pducto. Causa omnis principiũ est; n̄ verò omne principiũ pducens eiũ est caa. Propterea omnis prioritas naẽ est prioritas originis n̄ autẽ è dvaxio. Itaq.e Pr. Eternus principiũ est filiĵ diuini, n̄ tamẽ est caa eiusdẽ filiĵ; prior est origine; n̄ tamẽ prior naa

Filio.

108. Prioritas originis ubi non trahit[ur] ad prioritatem naturae, vocat[ur] mere originis et multis dicit[ur] prioritas a quo, ut eam distinguant a prioritate naturae, quam iidem appellant prioritatem in quo. Quamvis non desit, qui priorem prioritate nuncupet prioritatem in quo et prioritatem naturae prioritatem a quo sic P. Alphonsus disp. 10. physic. num. 25. Nec desunt alii, qui prioritatem naturae dividant in naturae in quo, et naturae a quo. Istae aliaeque diversae usurpationes terminorum prioritatis in quo et a quo nos adigunt, ut his terminis abstineamus vitandae gratia equivocationis. Habet prioritas ita proprie eos, ut non nisi inter causam et causatum inveniatur, convenitque omni causae ut causanti suum terminum.

Subsectio 3ª

Existentia causae efficientis, et aliquae divisiones quae superant.

109. Fidem docet, et ratio demonstrat causae efficientis existentiam. Fides, docente

Apostolo cap. 1. Epist. ad Romanos: invisibilia ejus (nempe Dei) à Creatura Mundi, per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. En causæ efficientis Creaturarum. Argumentum ex ipsis Creaturis nobis desumitur ita manifestè concludens Dei causæ efficientis existentiam, ut Sanctus Jeronimus in allegata verba D. Pauli dicat, quod Dei invisibilia ex Creaturis tam evidenter intellecta sunt, ut conspecta dicantur. Et Tertullianus lib. de Spectaculis cap. 2: nemo ignorat, quod ultro natura suggerit Deum esse universitatis conditorem.

110. Igitur existentiam causæ efficientis demonstrat ratio, et hanc causam efficientem esse increatam, sic ostenditur: nulla entitas potest se ipsam omninò productione efficiente producere: ergo aliquod est principium, a quo procedant res efficienter productæ. Atqui, principium hoc est causa efficiens increata, sive improducta efficienter; cum ab ipso procedant res efficienter productæ, et ipsum jam supponat existens pro priori ad res productas efficienter ab ipso, et non valet sese producere pro illo priori: ergo aliqua est causa efficiens increata, sive improducta efficienter. Hæc causa D. O. M. est, in cujus existentiæ multiplici demonstranda non tenuis locat conatus Theologorum.

111. Causæ etiam Creatæ efficientis existere adeò periculum habet, ut firmaverit Sanctus Thomas 1ª parte quæstione 105. art. 5. stultitiæ esse negare causæ 2ª efficientis existentiam; et Philosophus

// alicubi dixerit, aut sensibus, aut pena indigere
// eã, qui talẽ causã neget. Certè si quis neget,
ignẽ dlurere, nivẽ frigefacere meritò erit irriden
dus, nec acertionẽ ipsi penã ego quidẽ fratres.
112. Qd
dixere aliqd. apd. Albertũ magnũ, et D. Thomã
citatũ à P. Comptono, nempè ~~causas~~ creaturas nihil pducere,
sed Deus ad presentiã illarũ sed respo. minimè
Philosophica est, et objectionibus obnoxia gravissi
mis. Non est philosophica: q.a dũ efectus pducit
semper ac presentiã entitatis Creatẽ, quẽ ñ est in
proporcionatã ad talẽ efecũ, bona philosophia eã
entitatẽ agnocit tamquã causã illius efectus.
113. Objec
tionibus est obnoxia: nã in primis Scriptura
Sta rebus Creatis virtutẽ efectibus atribuit, terrẽ
v.g. germinare, arboribus fructificare; nullũq.
est fundamentũ, ut locutiones illẽ ñ acipiant rigo
rosè. Deinde hoc aliqdo pecat, penaq. dignus
est; aliqdo benè operat estq. laude dignus, et
premio. Quis autẽ honẽ penã dignũ senseat,
aut premio, si hoc nihil omnino agat, sed
Deus ad honis presentiã? Ł, q.d facileq. dic
tuerẽ ñ hoc, sed Deus pecabit, ponens actio
nẽ pecaminosã ad presentiã honis, qui nihil agat.
Postremò, creaturas nihil omnino agere, dam
natũ est à Tridentino, ut jã alibi notabimus
114. Preter
divisiones causẽ supra memoratas aliẽ sequentes

superfunt. Dividitr cag in universalissimã, uni
versalẽ, et particularẽ. Universalissima est, quæ
ad omnes omninò effectus se extendit. Soli
Deo hoc competit. Universalis est, quæ ad plu
rimos, etiã specie diversos in locis, quoqᵉ dici
tis deurrit simul. Ita se havent Cælestia
Corpora rũ Mundi Elementaris, ideoqᵉ univer
sales causæ apellant. Sed vel hac divisione ad
visa nomine causæ universalis solet Antono
masticè Deus intelligi. Particularis, quæ ad ali
quũ, seu aliquas tantũ species effectũ deurrit.

115. Dividitr
iterũ in causã operantẽ immanenter, et operantẽ
transeuntẽ. 1ª est, quæ in se pducit effectũ. 2ª quæ
pducit effectũ extra se, seu in extraneo subjecto.
Anima operatr immanenter suos actus vitales.
Ignis transeunter pducit calorẽ in aqua. Iterũ
dividitr causa in liberã et necessariã. Libera est;
quæ positis omnibus requisitis ad operandũ, potest
operari, et potest n̄ operari. Necessaria est, quæ po
sitis omnibus prerequisitis ad operandũ nequit n̄
operari.

116. Nota, causã efficientẽ adequatã devere in
se precontinere effectũ aut fraliter, aut eminenter,
aut virtualiter sive equivalenter. Dicitr dtinere fraliter,
q^{do} est ejusdẽ speciei cũ effectu. Eminenter, q^{do} est
diversæ speciei ab illo, atqᵉ in altiori ordine valdè
notabiliter excedens perfectionẽ effectus. Virtualiter,
aut equivalenter, q^{do} est diversæ speciei, n̄ tamẽ

in actiori ordine, nec valdè notabilis illud excedens.

117. Tandem dividitur causa in causam in actu 1o, et causam in actu 2o. sed divisio ista potius est consideratio ejusdem causæ in diversis statibus. In actu 1o est potens producere. In actu 2o est exercens talem pot. Undè causa si specificativè accipiatur, eadem est in actu 1o ac in actu 2o. Inquiritur hic 1o quid constituat causa efficiens prout in actu 1o, 2o quid prout in actu 2o? Premittendum est resolutioni solere solere hic distingui actum 1um logicum causæ et actum 1um phicum; et hunc vel esse proximum, vel remotum; et considerari etiam ut precindentem à remoto et proximo.

118. Capod, quæ infertur ex actu 2o juxta illud, ab actu ad pot bene valet consequentia, dicitur actus 1us logicus. Iste in causa efficiente solum dicit virtutem causæ sive pot ad efficiendum; uti placet aliquibus recentioribus. Ut placet aliis, dicit constitutivè virtutem causæ, possibilitatemque tunc accionis, tunc effectus. Actus 1us phicus causæ efficientis est virtus ejusdem causæ de se productiva. Est proximus, quando præter virtutem causæ habentur omnia, quæ requiruntur propiori natura ad efficiendum. Remotus quando ex iis requisitis aliquid deest, et ita actus 1us phisicus est remotus exclusivè privativè, seu negativè.

119. Est actus phisicus præsisfeqrèaliter ipsa virtus causæ efficientis, quatenus est potens utique dare esse effectui,

et ita constituat, cum presicione ab eo, quod nunc sit remoté, vel proximé podens. Hinc reso luciones. Causa eficiens prout in actu 1°. phi sico presisiué aproximo, vel remoto dicit solam virtutem causæ. Secunda: prout in actu primo phisico, et proximo dicit consti tutibé, preter virtutem causæ omnia requisita pro priori naturæ ad eficiendum. (en el dia 28. de febrero de 1760. en la Casilla fundida que está junto ael Arbollon alas 11. del dia se encontró un hombre muerto de una puñalada.)

120. Tertia prout in actu 1°. phisico dicit consti tutibé preter virtutem causæ negationem alicujus prerequi sitis ex supra dictis. Quarta ista sufficiens ex premisa explicatione addenda est alia resolutio: causa eficiens prout in actu 2°. presisé 2um formale, quod dicit ejus actum 2um. phisicum, dicit solam actionem; 2um formale autem, simul et materiale adequatum dicit constitutibé preter actionem ergo causæ, quæ efectum entitatem. Plana est resolutio cuilibet terminorum dictio.

Vacuum in

Subsectio 4ª

Sit ne posibilis mutua causalitas phisica efectiva.

121. Supono, causam finalem posse esse causam efectum, à quo eficientem causatur;

nam causa finalis solum intentionaliter causat, nec requirit existentiam realem ad causandum: Unde Philosophus dixit 1. phisicorum cap. 3. sanitatem esse causam finalem de ambulatione, et hanc esse causam efficientem sanitatis. Hinc inter causam finalem, et efficientem potest dari mutua prioritas, non quidem naturae, quia causa finalis est prior in intentione, et posterior in executione. Supono iterum, questionem esse de mutua causalitate physica efectiva in eodem instanti reali: in diversis autem non implicat: quia non implicat, quod ignis in hoc instanti producat ignem B. et postea ignem B. conservatus non ab igne A sed ab alia causa conservet ignem A.

122. Questio igitur versatur circa duas hypoteses, quarum 1.a haec est: quod duae causae efficientes a nulla causa producantur, nisi a se invicem cum concursu generali Dei, ut si A ignis producat 1.o cum concursu Dei ignem B, et in eodem 1. instanti producatur ab igne B, quin detur 3.a alia causa. Hypotesis ista implicatoria communiter censetur contra Bonespei. Ratio implicationis est: implicat, quod causa in eodem instanti reali presuponatur, et non presuponatur existens pro priori naturae ad efectum; sed hoc eveniret in illa hypotesi: ergo. Ratio minoris: quidlibet ignis ut causaret efective alterum, presuponeretur existens pro priori naturae ad alterum, et quidlibet non presuponeretur, nam quidlibet esset efectus accipiens suum esse ab altero, et implicat, quod efectus existens presuponatur

pro priori naa ad causã à q.ª accipit suũ esse. 2.ª

123. hypothesis est, demus q.d ignis A et B. sint produci ab alia 3.ª causa à solo Deo v. g. inquiritur, an duo illi ignes possint rursus se mutuo producere p.r 2.as actiones? Ad resolutionẽ supponitur, eundẽ numero effectũ posse divinitus terminare simul duas actiones adequatas. Affirmativè respondent quelibet P.P. Arriaga, Oviedo, Compton, et Quiros apud P. Peinado disp. 8. sect.e 3. ipsis adhærent. ~~~~ Hos sequunt.r ã primi Recentiores. Negativè respondet Cardinalis de Lugo de pænitentia disp. 8. sect. 6. P.P. Alphonsus, Muniesa de gratia disp. 20. sect.e 7. et trinitarius disp. 2. qu.e 8. qui citat plures pro se. Hæc est sententia omnium Recentiorum.

124. Sit

Cõcl.o: implicat q.d duæ causæ productæ p.r actionẽ adequatã ab alia 3.ª causa possint iterũ se invicẽ producere p.r 2.as actiones in eodẽ instanti reali. Et, ut loquamur de igne A et B. Implicat causã mediatè conservantẽ se, sed in casu quæst.is quidlibet ex illis ignibus ẽẽt causa mediatè conservans se, si mutuò se conservarent illi ignes: ẽrgo. P. mai.r implicat, q.d aliquid sit prior naa se ipso; sed causa mediatè conservans se ẽẽt prior naa se ipsa: ẽrgo. P.

125. mi. causa mediatè conservans se ẽẽt cãa mediata sui, siquidẽ ẽẽt causa suæ causæ videlicet ignis A ẽẽt causa ignis B; sed causa mediata est prior naa

efecto mediato: ꝫ. Rao m: q.a sicut efectus mediatus supponit causam immediatam sui, ita etiam supponit causam, quam supponimus habere causam illam, atque adeo causa mediata se habet simpliciter ex parte causae immediatae; sed non solum causa immediata, sed etiam quidquid se habet ex parte causae immediatae efectus est prior natura efectu: ꝫ. P. m.r Syllogismi: causa conservans causam conservantem efectum est causa mediata conservans efectum; sed in casu questionis si illi ignes mutuo se conservarent, ignis A esset causa conservans ignem B conservantem A ꝫ ignis A esset causa mediate conservans ignem A, sive se ipsum.

126. Huic rationi non obest, quod causa mediata non sit proprie causa efectus mediati; quia non ideo non est proprie causa, quatenus non praesupponatur ad efectum, nec se habeat ex parte causae immediatae efectus. Sed quia actio, qua est proprie efectus mediatus non est propria causae mediatae, sed solum immediatae. Hoc debet admitti ab Adversariis, juxta quos Deus ut producens adaequate sufficienter ignem A est prior natura igne B; sed Deus ut producens adaequate sufficienter ignem A se habet tantum ut causa mediata sui ignis B in quantum producens immediate ignem A producit causam immediatam ignis B: ꝫ quod aliquid sit causa mediata alicujus non obest, ut sit prior natura illo: ꝫ quod ignis A sit causa mediata sui in quantum immediate producit causam sui ignem B, non oberit ut ignis A,

sit prior naa se ipso. Pr

127 P. itaq Dtio: n minus implicat, qd ignis A pr. eand 2a. acciong, qua Dservaret igng B. sit prior et posterior naa igne B, gug qd ignis A presuponat et n presoponat existens pro priori naq ad igng B; sed 1a eueniret admissa mutua causalitate efectiba pr. 2a acciong, et 2a eueniret admissa pr. 1am ergo n minus implicat pr. 2as acciones, gug pr. 1as ergo si implicat mutua causalitas efectiba pr. 1as aciones, implicat etiq pr. 2as Mr. e Certa, et sic coad 2a prq.

128 Pr. coad 1a. ignis A in 1o. pr. 2a acciong Dservans igng B. plene pduceret igng B. ergo pr. 2as aciong esset prior naa igne B. Rursus: pr. eand 2a aciong ignis A eet posterior naa igne B. P. hec pp. actio, qua ignis A pducit igng B. suponit igng B Dservanq igng A; qa suponit igng A pductq, sede Dservatq ab omnibus suis, q in illq vere, et actualiq influentibus, quarq una e ignis B. ergo pr. eandq actiong, qa ignis A pducit igng B est posterior igne B. Pdo cos: qa nequit ignis A n Dstitui posterior igne B pr. illq acciong, gug suponit igng B priorq naa ipsa actione; sed actio suponens igng B pducenq, et Dservanq igng A suponit igng B priorq naa igng A; qa omnis causa efiiciens e prior naa efectu: ergo.

Subsectio 5.ª

Argumenta proponuntur, et solucio ne donantur.

12º. 1.º duę scallę erectę infrą Pirami dis mutuo se sustentant: magnus mutuo fricare incalescunt: duo ligna lauri et ferri, mutuo attrita incendunt: prunę disiunctę se mu tuo fovent, et conservant: ergo posibilis ē mutua causalitas effectiba. Argitatque suadet dari de facto mutuą causalitaty, et quidem naalis, g.ª Adversa rij negant. Concesso anti, nego coq. Ad 1.º experi encią resp.º g.ª neutra ex scalis conservat alterą nec cũ ipsarũ ubicaone.s se mutuo conserbant; itaq.ᵉ quęlibet scala impedit, g.ª altera corruat, et ita dicit.ᵘʳ, g.ª illę scalę se mutuo sustentant.

13º. Ad 2.º resp.º p.ᵗ fricaõnẽ manus sanguis acuerit, et excitanť spiritus vitales in quibusque ma nuũ partibus, et ita deducti ad partes externas cã lefaciunt illas, atq.ᵉ adeo manus calefaciunt se mutuo n̄ directe sed indirecte. Ad 3.º resp.º g.ª ligna p.ᵗ colicionę calefaciunt aerę inceptum, et sic ultimo disponunť, ut causa uniberfalis

igne in illis producat. Ad 3.^m dico, quod prunae se mutuo fovent, et conservant, non directe, sed indirecte, quatenus mutuo applicatae conservant frigori, dum aerem arcent et ita quaelibet pruna facilius conservat suas qualitates; ipsae vero prunae si deficiat causa particularis, a qua prius conservabantur, conservantur ab universali.

131. Dices: si Petrus videret ita ut sit in supremo, et infimo gradu scalae, et Paulus sit locatus in gradu intermedio, tunc Petrus ratione unius praesentiae esset localiter prior, et ratione alterius praesentiae esset posterior Paulo, qui ideo ratione ejusdem praesentiae esset prior, et posterius Paulo: ergo similiter ignis A ratione actionis, qua producitur a Deo erit prior igne B. et ratione actionis, qua producitur ab igne B. erit posterior igne B., qui ideo ratione ejusdem actionis esset prior et posterior.

132. Contra: in casu posito, vel Petrus locatus in 1.º gradu esset localiter immediate prior se vel non? si 1.º ergo causa poterit esse prior mediate se: si 2.º ergo sicut ex prioritate locali Petri respectu Pauli, qui est etiam prior localiter Petro, non sequitur prioritas mediata localiter Petri respectu sui, ita nec ex prioritate naturae ignis A respectu ignis B, qui est prior igne A sequitur prioritas naturae mediata ignis A respectu sui.

133. Paritas retorsionibus enervatur. 1.ª est: Paulus in dicto

casu sr. eandẽ presentiã esset prior, et posterior Pao vilocato: ergo in casu mutuæ causalitatis ignis A poterit sr. eandẽ actionẽ esse prior et posterior igne B, quod n. requirit, quod ignis A supponat productus ab alia 3.a causa. 2.a est, si Pnus vilocetur quiã inter unã et alterã presentiã mediet corpus (al)i ud tunc Petrus erit imminente prior se: ergo etiã causa poterit esse imminente prior se, quatenus se ipsã imminente producat, sed hoc implicat, et ddit ab Adversarijs.

131. Concesso ant.i, nego cons. Dis paritas est, quia nulla presentia Od. Petri vilocati sr. quã Petrus esset prior supponeret presentiã Pauli: ergo Pnus sr. eandẽ presentiã n. esset prior et pos terior Paulo: In casu vero mutuæ causalitatis ratio illa sr. quã ignis A produceret ignẽ B esset ratio realis, sr. quã esset prior igne B et sr. eandẽ esset posterior igne B, quia talis ratio suppo neret actionẽ ignis B, sr. quã conservat ignis A, si quidẽ quælibet actio dat supponere actione prin cipij, a quo sua causa producit, atque adeo vitalis actionis ignis A esset posterior igne B.

135. Ad ...

Objectionẽ Concessa 2.a pre disjuncti, nego cons. quia deno minationes prioris et posterioris quod ad locũ solũ conveniunt ipsis ubicationibus, et n. transferuntur ad subta ubicata, nisi supponat distincta realiẽ; alio quin si Pnus esset vilocatus, quiã aliud corpus me (P.~~...~~:) diaret interẽ ubicationẽ Petri, Pnus eet

immediaté prior se, et hoc ngat ab Aduersarijs, nisi sermo sit de Pro, ut vilocato.

136. At in hoc sensu á nobis (est,) etiã Diu I.ª pars disjuncti, videlicet, q.d Prius ut vilocatur mediante Pauli presentia esset mediaté prior se coad locu. De nominatio vero prioris et posterioris naa Due nit entitatibus causę, et effectus, tã mediate, quã immediati: Vndé sicut implicat causã immediaté pducens se, q.ª esset prior naa se, et ñ solũ sua actione; ita implicat immediaté pducens se, quia esset prior natura, ñ solũ actione, sed etiã se.

137 Z.ª est: quod non requirit ex parte actus primi causę ad produciong effectus, non est, prior natura effectu; sed in casu mutuę causalitatis ignis A non requiritur ex parte actus primi ignis B, ad producionem ignis A: ẑ. Confirmatur: stat causa mediata, quę non sit, prior natura effectu mediato: ẑ; et mutua causalitate non infertur, quod ignis A, causa immediata sui sit prior natura se ipso. (lo q.e va dentro del parentesis no sirue provat antesedens non implicat, quod in eodẽ instanti ignis A provatur antesedens ñ implicat quod ignis A sit q. prior igne C: ẑ D.ª major est Dra ad q. ans: ñ implicat, q.d in eodẽ instanti ignis A

pducat ignẽ B et hic ignẽ C, et in eodẽ instanti ignis C pduceret ignẽ A; sed tunc ignis A esset caa mediata sui, et n̄ esset prior naâ se: q̂.

138. Argutũ provat posse ignẽ B, producente ignẽ A n̄ supponere ex pte actus 1.i aliq 3.ã caã, atq.e adeo nullã mediatã in hypotesi, facta esse priorẽ naa, et efectu mediato, q.d negant adversarij. Ergo m.or argui; q.a q.d est prior naa causa, est prius naa efectu, et si n̄ requiratur ex pte actus 1.i causę ad pductionẽ efectus. Ergo, q.d ignis A n̄ requirat determinaté ut ignis B pducat ignẽ A, tollit influxũ immediatũ ignis A in ignẽ B: Unde n̄ tollit, q.d A sit prior naa B, et quocumq.e efectu immediate proveniente ab igne B; sed ignis A proveniret immediate ab igne B: ẽ ignis A esset prior se ipso, et si n̄ requirat ex pte actus 1.i ignis B ad pductionẽ ignis A.

139. Ad dissolutionẽ ergo anŝ. et m.ris probationis; q.a ignis A esset prior naa igne C, et si hic in eodẽ instanti pduceret ignẽ A, inde sequeret, q.d ignis A esset prior natura se ipso, atque adeo implicat illa mutua causalitas, quę partim esset mediata, ptim immediata. (este sus no sirve el parentesis es la razon por q.e es p.a llenar el blanco del Corral y asi) Rursus: in casu illius m.ris rogo, an ignis A esset

prior igne C vel n.? si neges, paritas nulla est: nã in casu mutuæ causalitatis immediaté ex utra g.e pte quælibet causa esset prior naa altera. Si affirmes ex illo casu deducit prioritas sui ad se, et coeuns casus implicat.

120. Δ.3 est: si ignes A et B supponant adæquaté pducti á Deo, quidlibet habet virtutẽ proximã ad alterũ pducendũ; nã quidlibet est pductibus ignis, et sufficiens existens, atq. est extra causas: ẽ quidlibet poterit alterũ pducere: ẽ in illa hypotesi possibilis est mutua causalitas effectiva in eodẽ instanti xxli. Pbat: ignis A potest causari simul á duplici caa adæquata p.er dupli cẽ actionẽ: ẽ et causari p.er unã á solo Deo, et p.er aliã ab igne, quẽ pducat ignis A.

121. Retorqueo: in 1.o instanti, in q.o ignis B supponit causatus ab igne A, et si n̄ supponat sufficiens causatus á 3.a causa habet virtutẽ proximã ad pducendũ ignẽ A; siquidẽ est de se sufficiens pductibus, cujuscumq.e ignis á se distincti, atq.e adeó ignis A est sufficiens existens, et extra causas: ẽ ignis B potest primé causare ignẽ A, á q.o 1.o pducit, q.d ut pote implicatoriũ, negant Adversarij. Ergo ans arguit: q.a ut causa aliqua habeat virtutẽ proximã ad pducendũ effectũ n̄ sufficit existẽ.a causæ, et virtus pductiva effectus, sed requirit, q.d n̄ habeat impedimentũ inauferibile.

122. Si aũ ignis A pduceret ignẽ B, hic haberet

posse provenire A. ignes qui non quinque? et si quicumque qui non sex? Dicendum est, ignis A posse producere alium, et alium ignem et sic omnes, atque adeo poterit producere illos ignes, quorum productivus est ignis B.

151 Ad confirmationem concessa maiori, nego minorem: quia ignis A potens producere ignem C, et quemlibet alium distinctum ab ipso. Quemlibet respiceret cum limitatione, quia nullum potest producere sine concursu. Ergo quia quemlibet respiceret ut producibilem divisibiliter ab aliis. Declaratur ex Thomistarum principiis, in quibus habitus logicae acquisitus per hanc demonstrationem respicit conclusionem sub ratione modi sciendi. Modo sic: talis habitus vel respicit conclusionem demonstrationis cum limitatione, vel non? Sane dicendum est non. Atqui iuxta Thomistas talis habitus sufficit ad omnem aliam demonstrationem: ergo si habitus respiciens cum limitatione hanc demonstrationem sufficit ad omnes demonstrationes; ita et ignis A respiciens cum limitatione ignem C erit sufficiens virtus ad productionem cuiuslibet ignis distincti ab igne A.

Obiicitur

152 3°. effectus determinatus respicit causam determinatam: ergo effectus potens provenire ab igne A nequit provenire ab igne B. Declaratur, ac tus vitales provenientes ab uno principio nequeunt provenire ab alio: ergo. Distinguo antecedens: respicit causam determinatam,

id est; singularẽ; 2do: determinatẽ, id est; hanc potius causã singularẽ, quã aliã causã singularẽ; nego antecedens. Effectus nequit provenire nisi à caa singulari at n̄ ideo exigit hanc potiùs, quã aliã sicut materia nequit informari nisi pr. frã determinatã, et singularẽ, at n̄ ideò exigit informari potius, pr. hanc, quã pr. aliã.

153 Rursus: sicut actualis dependentia materiæ ab hac numero forma est accidentalis materiæ, et consistit in unione ecentialiter connexa cũ hac numero forma; Ita actualis dependentia effectus ab hac numero ~~forma~~ causa est accidentalis effectuũ, et consistit in actione ecentialiter connexa cũ hac numero causa. (lo q.e va dentro del parentesis no sirve Demũ retorquens argumentũ sub eodẽ antesedenti: ẽ effectus potens provenire ab igne A nequit provenire ab igne B. et est ratto quia)...

Demũ retorquet Argũtũ sub eodẽ anti: ẽ effectus potens provenire ab igne A ~~~~ ab igne A nequit provenire a solo Deo, q.d est aperte falsũ. Ipsos retorquet: intellectiones, quæ possunt effici ab intu Petri nequeunt effici ab alio intu sive numericè, sivè specificè distincto: ẽ ignis C potens provenire ab igne A n̄ potens provenire ab alia causa, sive numericè, sive spe

cifice dist.ª q.ᵈ n̄ admitunt Thomistæ.

154 Igitur intellectio vel est actio indistincta a t[er]m[in]o, ut volunt Thomistæ, vel est complexum ex actione, et qualitate, vel est qualitas terminans actionem? Si 1.ᵘᵐ n̄ tenet paritas desumpta ab efectu modali ecentialiter afixo determinatæ causæ ad efectum absolutum. Si 2.ᵐ similiter nulla est paritas ab actione constitutiva intellectionis ad efectum absolutum, et si tenet at qualitate constituente intellectionem ad efectum absolutum. Si 3.ᵘᵐ falsum est, q.ᵈ eadem intellectio n̄ possit pravenire à principii intra numerice distincto. Juxta hec omnia ante opinionis reddo disparitatem.

155 Objicies 1.º si ignis C.º potuisset ~~~~~~~~~~~~~~ produci ab alia num.º causa n̄ penderet p.ʳ se, et ecentialiter ab hac singulari causa, a q.ª nunc producitur, atq.ᵉ adeo talis causa n̄ esset causa p.ʳ se hujus efectus sed p.ʳ acidens: ergo ut salvet ordo p.ʳ se inter causam et efectum efectus singularis productus ab hac numero causa n̄ potest produci ab alia num.º dist.ª Antecedens sequela probatur: q.ª si alia num.º causa aplicata fuisset, ab illa fuisset productus idem num.º efectus: ergo p.ʳ acidens est, q.ᵈ hic num.º efectus producatur ab hac numero causa. Retorqueo: p.ʳ acidens est, q.ᵈ efectus producatur à causa unibocâ vel equibocâ: ergo quelibet causa productiva illius n̄ erit causa p.ʳ se.

156 Dfesa ǭ 2.ª pte antis, ngo sq ad pro-
baong antis disting.º cõnus: ǭ p.t acidenr est,
g.d hic numerus efectus pducat ab hac num.' caa,
prout li p.t acidens oponit caa p.t se; nga: prout
oponit causæ simpliciu necessarie; ddo cog. Objectio
dfendit pendere p.t se et ecentialiu, qa re vera ñ
sint tri equivalentes; magis enj est pendere
ecentialiu, quã p.t se; g.a ut efectus dependeat p.x
se a causa, satis est g.d ab illa recipiat suu esse;
ut dependeat ecentialiu, requirit, g.d efectus ex sua
naa, et ecentia exigat influxu talis caa, ita ut
sine illo ñ posit existere. Dux ssur: veru est, g.d
ut efectus pducti ab hac num.' caa est p.x aci-
dens id est dtingenis g.d ab illa pducat; at ñ ideo
est efectus p.x acidens; g.a in illo instanti, in quo
hec num.' causa est aplicata vel, uere influit
ee in efectu atq.e adeo hic est efectus p.x se, et caa
est causa p.x se.

157 Objicies 5.º ex Ill.mo P. Palanco; ideo
idq specifice efectus nequit dtineri in dplici causa
totali diversæ speciei, et ejusdq ordinis; g.a cu caa
unius speciei sit in ecentia dist.a ab altera, debet
esse dist.a in virtute pductiva, et cons nequit ha-
uere virtute pductivã efectus pducibilis á causa
alterius speciei; sed dplex causa numerice dist.a
nequit hauere eand numerice virtute pductiva:
ǭ idq num.' efectus nequit dtineri in dplici caa
totali ejus speciei.

158 Rgo supositione m.xia cuius falsitas

obstendit 1°. ecentia Creata et ejus virtus productiba est dist.a ab ecentia, et virtute causæ increatæ; sed tamen non solum idem specificé, sed etiam numericé effectus continetur in causa Creata, et in Creata tamquam in duplici causa totali et diversi ordinis: ergo licet ecentia, et virtus univers. causæ sit dist.a ab ecentia, et virtute alterius causæ specificé diversæ, et ejusdem ordinis idem specificé effectus poterit contineri in illis ut in causis adequatis. 2°.

159 Calor A sunt causæ diversæ speciei, et sunt in eodem ordine causæ efficientis Creatæ; sed idem calor B productus a calore A potest produci á Sole; ergo causæ diversæ speciei, et ejusdem ordinis possunt ut causæ adequatæ producere eundem non solum specificé, sed etiam numericé effectum: ergo et causæ ejusdem speciei. 3°: effectus num.o distincti possunt produci et producuntur ab eadem num.li causa, ut experientia et optimé ostendunt Thomistæ: ergo et idem num.le effectus potest produci á causis num.le distinctis. Ratio conseq. est quia si distinctio numerica effectus non infert distinctionem numericam causæ, cum identitas numerica effectus infert identitatem numericam causæ.

160 Ex dictis infertur 1°. Deum ut Authorem naturæ dedisse igni A virtutem ad propagandam suam speciem, atque adeó virtutem ad aliquem ignem. Unde infertur, quod ignis habet virtutem ad omnes ignes ejusdem speciei promiscué. Ratio illationis, quia nullus ignis exigit m.is

aut perfectionē virtutis. illa quæ sufficit ad aliquē ignē; aliquæ n̄ erunt ejusdē speciei; sicut in communi sententia materia 1.a habens virtutes receptibus suis A est receptiba omniū formarū ejusdē speciei; ergo nulla exigit modū aut perfectionē virtutis receptibus illa quæ ad aliquē sufficit.
Inferes 2.º ignē A habere eadē num.^l inadequatè sphæram activitatis, quā habet ignis B, n̄ verò eadē num.^l adequatè. Ratio est: quia sphæra ignis A est collectio omniū ignium includens ignē B et n̄ ignē A: vicecuersa sphæra ignis B est collectio omniū ignium includens ignē A, et n̄ ignē B; sed 1.a collectio est eadē num.^l inadequatè et n̄ adequatè cū 2.a ergo.

Subsectio 7.a

Idem numero effectus nequit naturaliter produci à duplici causâ adæquata in actu secundo.

161. Prioris est communis Doctoris Dmi Ocamij, Spinolæ. P.P.

Amicus, Genas, Quiros ap.d P. Pei
nado disp. 8.a sect, 2. S. Pr. Quis: agens naale simul
decurrit cu alio ag.o pt jubari n exigit (magis ...) eundem
decursu diuinu, q.e exigit in absea alicuius agentis: q in illa
circunstantia nequit naaliter ponere illa actione adequata, qua
poneret absente altero agente: q idem num.o efectus nequit nale
pduci a duplici causa in actu 2.o adequata.

162 Consequientie
ligitent: Pr. ans 1.o q.a aliter Deus inferret vio
lentia agenti naali, si denegaret illi decursu, q.d
dicendu n e: siquide Deus n infert violentia agen
ti, q.do illi preparat decursu ad asimilandu sibi
passu, q.d in agente univoco est pirius intentus a
naa: Deus veró denegans ignia A in presen
tia ignis B m.d illu decursu, illi n inferret
violentia, q.a exhiberet decursu ad asimilandu
sibi passu.

163. Pr. ans 2.o: q.a si quidlibet ex illis
duob.us ignibus aplicatis passo protali circums
tantia exigit eunde decursu, que diuisu ab alio
exigeret, cur uterq.e n exigit decursu ad duas
formas pducendas? si respondeas, mag n posse
naaliter recipere simul duas formas totales, contra
est: naalis impoa mag bené infert ex eo q.d
n exigat recipere simul duas formas totales; sed
neutru agens simul aplicatu eide passo exigit
decursu diuinu, q.o operet ut caa adequata in
actu 2.o; st quide quodlibet agens solu exigit decur
su pro circunstantijs sufficiens ut cautas

existat, et ut effectus existat, sufficit, quod Deus concurrat cum unoquoque agente ut cum una causa adequata, et cum quolibet ut cum causa inadequata ad unam actionem adequatam: Quod

164 Obstat: si duo agentia concurrant ad elebandum pondus, quod potest a quolibet seorsim elebari, atemperant concursum, nisi velint citius elebare: quia dua agentia aplicata ad producendum nequeunt naturaliter operari ut causa adequata in actu 2º. Datur cons: quia hec atemperatio virtutis est juxta exigentiam naturae si quidem agens naturale non aliter potest naturaliter operari nisi juxta exigentiam ipsius.

165 Respondebis, quod atemperatio virtutis locum habet in agentibus viventibus; quia cum natura intendat suam conservationem, et abhorreat defatigationem, inde est quod duo agentia viventia simul aplicata v.g. duo equi adhaerentes trahendo atemperant suas vires ne spiritus consumant, et nimium defatigentur; secus se habent agentia non viventia; siquidem ignis nec defatigatur, nec spiritus consumit, et ideo agentia non viventia debent proportionari quantum possunt.

166. Contra est, sicut natura intendit suam conservationem, ita solum intendit id, quod sufficit ad producendum effectum, et non id, quod non requirit; sed ex s. six Adversarios pro atemperatione consumpto etiam probat atemperatio concursus in non viventibus. Respondebis, quod in agentibus imaginantibus appositio alterius potentiae jubare, impedit, quod agens agat

Concursus in viventibus

quantum possit; (secus) sicus vero accidit in agentibus operantibus sine previa aprehentione.

167 Altera disparitas est: nam et si agens ermortuum non aprehendat alterius presentiam, Deus tamen nescit utriusque concurrentiam, et ut nam authoris, sua omnipotentia preparat non supra, nec intra, sed iupta utriusque exigentiam in illa circumstantia: ad quod sufficit, quod Deus concurrat cum utroque ut cum una causa totali ad unam actionem totalem. Rursus: ratio adducta pro asseveratione concursus in agentibus imaginatibus est insufficiens.

168 Ratio est: et si quis aprehendat se non adjuvari aut non posse adjuvare ab alio re vera juvatur, et consequenter asseverat concursum: ergo aprehentio juvaminis ab alio simul provenientis est ratio sufficiens ut agentia viventia asseverent concursum. Separatur: potentia elevativa ponderis in agentibus liberis non minus subdita est imperio voluntatis, quam aprehentioni; sed ab imperio voluntatis non provenit asseveratio concursus in agentibus liberis: ergo nec ab aprehentione alterius potentiae juvare. Minor probatur: agens liberum vel invitum asseverat necessario concursum si adjuvetur ab alio simul concurrente: ergo.

169 Objicies 2º quidlibet

ignis ex 2.is aplicatis ad pducendu ignem est caa nesesaria cu sufficienti aplicaone virtute sufficienti; sed caa nesesaria debet agere quantu potest: g. Dstrat: caa nesesaria diferst alibera in eo, q.d hec n exigat, q.d Deus dcurrat ad tantu quantu ipsa pt ex se: cj. Disting. mj sed caa nesesaria debet agere quantu potest jx inclinaone pro circunstantijs; cdo: quantu pt sup.x naalr, aut pro alijs circunstantijs; ngo mj, et cog. Quotis quidlibet ignis ex dicta aplicatis possit sup.x naalr agere ut caa adequata in casu simultanee aplicaonis, et possit etia naalr in casu absentie alterius; pro circunstantia tame simultanee aplicaonis cu alio n potest naalr agere ut caa adequata, atq.e adeo tunc se exercens ut caa inadequata, agit quantu potest pro tali circunstantia, et juxta naale inclinaone. 50.

170 Ad Dstraone, ngo asumptu: q.a utraq.e causa solu exigit omnipotencia sibi preparari ad id, q.d sufficit ut pro circunstantijs ponatur efectus. Diferst causa nesesaria à libera in eo, q.d supposita preparatione omnipotentie, causa nesesaria nunc determinata ad efectu; libera vero manet indiferens.

171 Instatur: ex supositione, q.d hec, vel illa cause, djungant naturalr causam efectus monstruosos, ut sex digitos in manibus

nominis, et si effectus n. sint necessarii, sed su
perflui: q. similiter ex supositione, q.d. 2.
ignes aplicentur eid. passo quilibet produ
cet per suam actionem adequatam, et sim
hoc necessarium non sit, Confirmatur
Disput: q.d. duplex actio adequata tunc n. esset om
nino superflua; siquidem deserviret ut quilibet ig
nis denominaret adequate producens eundem effectum.

172 Concesso
anti, nego cons; q.a causae illae coniunctae n. possunt aliter
operari nisi producendo effectum monstruosum; at in
casu nostro quilibet ignis potest atemperare deux
... Disputo vim n. havet; q.a similiter posset probari quod
libet ignem producere duas partes in passo; quilibet
poneret duas aciones adequatas circa ejusdem effectus
ut quilibet ignis plus, et pluribus modis produ
ceret. Ignis ergo quilibet ignis ex duobus
aplicatis adequatum sine operandi, et si se solo n.
ponat actionem adequatam reliqua superfluunt.

173 Objicies
2.o si lignum Grannatum et Corduve villocet et illi
aplicetur Grannatum ignis A, et Corduve ignis B,
quilibet ignis adequate produceret: q. tunc ignis
C productus terminaret duplicem actionem adequatam. Nego
antis; q.a tunc illi ignes n. se juvarent ob dis
tantiam, et quilibet produceret quantum posset q. quid
libet ignis potens adequate producere ignem C.
hunc adequate produceret.

174 Omito casus objectionis n. esse na. alg., et dico complic. illus ignes n. posituros duas actiones adequatas, sed unus quia distancia obstaret; quia licet absoluté distarent, ratione tamen aplicationis ad idem passum essent virtualiter approximati, ut se adjubarent, precipué cum actio rescipienda esset in passo. Sicut ergo in tali casu duo illi ignes n. produ cerent in eadem materia ligni duas formas totales ignis: alioquin posset dici contra Adversarios esse naturaliter in materia duas formas totales, ita nec ponerent duas actiones totales. (Y se acabo aqui.)

175. Objicies 3.º duae actiones adequatae, nec sunt contrariae nec incompatibiles inter se; siqui dem contrarietas, aut incompatibilitas actionum oritur ex contrarietate, aut incompatibilitate terminorum: sed si eorum terminus est idem, actiones nec contrariae nec incompatibiles sunt: ergo. Nego antecedens; quia sicut formae ejusdem speciei, et si n. sint contrariae, sunt incompatibiles in eodem subiecto, et similiter duae quantitates in eodem loco, ita duae actiones totales licet n. sint proprie contrariae, sunt tamen incompatibiles inter se ob rationem nostrae doctrinis. Ad probationem adjunctam antecedentis respondeo incompatibilitatem, quae terminantur ad diversos terminos bené inferri ex terminorum incompatibilitate: quae illas deficit in actionibus terminatis ad eundem terminum; neque tuné aliundé provenit incompatibilitas actionum; sicut independentes arcis provenit incompatibilitas complicis quantitatis circa eundem locum.

176 Objicis IIº: potest naaliz dari
Ꝯplex conectio ecencialis adequate illativa ejusdẽ
tri: ergo et Ꝯplex actio adequata. Ras cog: qª nihil
expeciale havet actio, nisi esse talẽ conectionẽ.
pªans: in duabus causis adequatis quarũ
quelibet suficienẽ infert posibilitatẽ ejusdẽ tri;
et in duobus peccatis mortalibus quorũ quod
libet adequate infert carentiã gratię. Ꝯesso
añti, ngo cog: nẽ Ꝯplex vis adequate illativa
ejusdẽ efectus infert ex eo, qd ignis A ha
veat virtutẽ adequate pductivã ignis, et similẽ
virtutẽ deveat havere ignis B: similẽ ras
pvans, unũ mortale inferre carentiã gratię eque
militat in altero mortali; qª sbiet quodli
bet oponitur gratię.
177 At negc experiencia, nec
ratio pvant, esse naaliz posibilẽ Ꝯpliciẽ co
nectionẽ ecentialẽ Ꝯsistentẽ in Ꝯplici actione
totali rũ ejusdẽ tri: immo oppositũ pvat ex
periencia, et ras nrẽ DDnis. Ras coẽ facile
retorquetur; qª nihil havent actiones adequatẽ
pvenientes ab eodẽ agente nisi esset tales conec
tiones; nihil havent actiones adequatẽ creati
tiva et eductiva, nisi esse tales conectiones:
ergo posibile naaliz ẽ, qd idẽ efectus ẽmineat duas
actiones adequatas ejusdẽ agentis, et qd
ẽmineat duas actiones adequatas creativã
sbiet, et eductivã.
178 Instatur: posibile naaliz est,

compleх dependentia adequata á priori; neque si Angelus haueat plures ubicationes á qualibet adequate dependebit, et si quelibet sufficiat: ergo etiam possibilis est complex dependentia adequata ejus- dem effectus á cplici causa adequata in actu 2.º confirmatur: idem fundamentum potest adequate predica- mentaliter referri ad plures terminos: ergo et idem effec- tus naturaliter produci á cplici causa adequata in actu 2.º 12

179. Ad instanciam concesso anti, nego consequentiam. Dis- paritas est: Angelus est liber ad se constituendum in plu- ribus locis sufficientibus; at causae naturales non hauent exigentiam ad producendum eundem effectum per duas actiones adequatas, et coenim hoc non possunt naturaliter. Ad confirmationem concesso anti, nego consequentiam. Quia complex relatio ejusdem fundamenti ad ad duos terminos potest prouenire ex (vel) libertate aut necessitate. 1.º potest in voluntate libere se exercente per duos actus amoris 2.º potest in materia 1.ª quae refertur predicamentaliter ad Deum per actionem Creativam, et ad formam per unionem; at nec natura causae naturalis, aut liberae urget, ut admittatur quod idem effectus referatur ad duas causas per duas actiones adequatas ut constat ex dictis.

180 Obji- cies 5.º: eadem actio exterior potest prouenire naturaliter á cplici, fine adequato, v.g. eadem deam- bulatio ex cplici imperio voluntatis, quorum unum hauet pro fine sufficienti complacere amico,

et aliā pro motivo sufficiente valetudinē.
Rursus: idē premiū potest conferri à Princi
pe ob duo egregia facinora: g. Objectio nimis
probat; siquidē probat, eandē causā efficientē posse simul
per duplicē actionē adęquatā producere naaliā eundē terminū:
sicut eadē voluntas potest per duplex imperiū adę
quatē ordinare eandē actionē exteriorē ad duplicē
finē adęquatē consequendū.

181 Ergo igitur causa disparitas ē, quia cū agens proprié operans propter finē sit
liberū, proposito duplici fine sufficiente ad eandē
actionē, liberū ē ad amandū utrumquē, et propter utrumquē
ad eliciendos actus imperantes eandē actionē. Simi
liter remunerator, propositis duobus meritis, nec
non quodlibet meritoriū est ejusdē premii liber
est ad ponendā collationē premii per duos actus.
at in causis efficientibus, nec titulus libertatis
nec necessitatis sufficit ad admittendū, quod idē
effectus naaliē producat per duas actiones adę
quatas.

	~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~	
	~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~		~	
	~		~		~		~		~		~		~		~	
	~		~		~		~		~	
	~		~		~	
	~		~
	~

Subsectio 8.ª

Idem numero efectus potest supernaa=liter produci à duplici causa simul adæquata in actu secunda.

182 Hæc Doctrio familiaris est Nostratibus sequentibus Doct.º Crimiz disp. 26. metaphysicæ sect. 5. et tom. 3. in 3.º p. disp. 49. sect. 1. E regione stant Scotistæ cum S. Scoto, et plurimi Thomistæ, quibus subscripsit Doctissimus Lass.º Pr. p. Dtto ex n̄ repugnantia, quæ nulla ē, ut ostrabit ex solutione argumentorum. 1.º Pr. 2.º juxta Scotistas idem num.º Corpus potest sup.ᵗnaaliz simul ubicari duplici ubicatione circumscriptiba in duplici loco adæquato, et juxta Thomistas eadem naa Creata potest supernaaliz terminare simul plures subsistencias, quarum quælibet sufficiens, et adæquate compleat naā: ergo similiz idem num.º efectus potest sup.ᵗ naaliz produci &c.ª

183 Prob.ª Conceptus causæ adæquatæ in actu 2.º n̄ ē ecentializ exclusibus alterius causæ adæquatæ in actu 2.º mi ejusdem efectus;

sicut Dceptus Corpus quanti adequate dmensurantis in actu 2.º locu non est eccentialis exclusibus alterius Corporis quanti dmensurantis adequate in actu 2.º eundem locum; sed ob hanc rationem duo corpora quanta possunt sufficienter dmensurari simul in actu 2.º cum eodem loco, et si hic actualis repleatur sufficiens per quodlibet illorum Corporum quod est dicitur causa adequata &c.

184 Reddit disparitatem Palancus: nam de eodem loco occupato a duplici corpore non verificatur, quod dependeret, et non dependeret ab utroque Corpore; defectu vero simul producto a duplici causa in actu 2.º adequata verificaretur, quod dependeret, et non dependeret ab utroque. Dtra: ideo illa predicata non verificarentur de eodem loco; quia non exigeret hic utrumque Corpus, nec utroque indigeret ut adequate repleretur, sed idem numero effectus nec exigeret utramque causam, nec utraque indigeret, ut esset adequate productus: ergo. Res

185. pondebis precipue ex Scotistis: causam adequatam esse illam in actu 2.º quae ita causat ut excludat aliam a causando. Dtra est; quia et si dceptus predictus conveniret causae adequatae adequatione exclusionis non tamen convenit causae adequatae adequatione sufficientiae. Ratio est: ut causa adequata dtineat sufficienter effectum non requiritur, quod ipsa sola dtineat effectum; nam idem effectus potest dtineri sufficienter in pluribus causis adequatis in actu

1°. ejusdem ordinis, ut supra provavimus, aut diversi, ut omnes dicunt: quia ut causa adequate sufficiens influat in actu 2°. in effectum, non requiritur quod ipsa sola influat.

186. Instatur: tunc in duabus presentijs circumscriptibus adequatis ejusdem Corporis, tunc in duabus subsistentijs terminantibus eandem naturam, tunc in duobus corporibus quantis replentibus eundem locum; quia supposito decreto de penetratione ipsorum, neutrum repleret locum nisi alio concurrente, et tamen quodlibet adequaret locum adequatione sufficientiæ; quia neutrum Corpus exigeret aliud ad locum adequandum.

187. Ad hanc ultimam partem respondet P. Losada tom. 1. in 3. partem disp. 2. cap. 4. illam ad rem non esse: nam quid refert ut idem effectum possit provenire à duplici causa adequata in actu 2°, quod duo Corpora possint esse simul in eodem loco? si quidem esse simul duo corpora in eodem loco non est unus effectus, neque unus locus est unus effectus comparatus cum duobus Corporibus tamquam cum duabus causis adequatis. Vera est: nam pariter ista multum refert ad explicandum, quomodo conceptus causæ adequatæ in actu 2°. non sit exclusivus alterius causæ in actu 2°, sicut conceptus Corporis quanti adequate commensurantis locum non est exclusivus alterius Corporis quanti adequate commensurantis eundem locum.

188. Nota D. Thomam non favere sententiæ nobis oppositæ

dy dicit 1.a p.te. qu.e 82. arti. 3.o impossibile est, q.d duæ caæ complete sint immediate unius et ejusdem rei; q.d patet in omni genere cau sarum: nam ut bene p.r Lassq.t nobis contrariis, hæc intelligenda sunt de poa naali, n̄ de poa Dei absoluta. Nec favet idem S. Doct.r 5. Metaphi. c. lect. 2. dicens: ē impossibile, q.d ejusdem et idem generis sint multæ caæ p.r se eodem or dine, licet possint eē plures caæ hoc modo, q.d una sit proxima, alia remota vel ita q.d neutra sit caa sufficiens, sed utraque conjunc tim, sicut p.d in multis, qui trahunt navim: n̄ favet, inquam, D. Thomas; q.a hic etiam loquitur de poa naali, q.d p.t exemplo trahentium naalis navim. Multo minus favet S. Doct.r citatus 3. p.te. qu.e 82. art. 2.o ad 2.m; q.a ibi nihil ē, q.d contra nos sit.

Subsectio 3.a

Præcipua Adversariorum argum.ta

183. 1.m est: si duæ caæ in actu 1.o adæquate producerent eundem effectum, quæ libet esset caa adæquata, et n̄ cet; sed hoc

implicat: ergo. Probatur 2a pars minoris: illa causa non esset adequata in actu 2o, quae non ponit effectum, nisi altera concurrente; sed quaelibet ex illis causis non ponerent effectum, nisi concurrente altera: ergo. Ratio minoris; quia ratio causae totaliter et adequate in actu 2o influentis in effectum stat in eo, quod effectus ab ipsa sola dependeat in suo esse.

190. Distinguo minorem quaelibet esset causa adequata adequatione sufficientiae et non adequatione exclusionis; concedo: esset adequata adequatione sufficientiae, et non esset adequatione sufficientiae; nego minorem, et nego in 1o sensu. Ad probationem minoris distinguo minorem illa causa non est adequata in actu 2o, quae non ponit effectum nisi altera concurrente, exigentia actionis suae; concedo: nisi altera concurrente ratione, solius decreti divini; nego minorem. Solutio constat ex dictis.

191. Distinguo etiam ultimam probationem: ratio causae totaliter et adequate in actu 2o influentis totalitate et adequatione exclusionis stat in eo quod; concedo: totalitate et adequatione sufficientiae; nego: nam causa adequata adequatione sufficientiae est illa, quae in actu 2o ita ponit effectum, ut vi influxus ab ipsa praestiti maneat effectus, et si quodvis aliud principium deficiat: ad hoc non requiritur, quod ipsa unice influat in effectum, ut constat ex supra dictis.

192. Itaque causa adequata adequatione sufficientiae est: quae ex se praestat concursum in actu 2o sufficientem

ad effectum, ita ut licet alia causa tamen influat, ipsa
per suum concursum ponat effectum: talis esset quaelibet
liber ex illis causis in actu 2.o adaequatis in
fluentibus in eundem effectum. Causa adaequata
adaequatione exclusionis est illa, quae ita producit,
ut excludat omnem aliam causam à productione effectus,
et talis causa necessario unica est; neutra tamen
ex illis causis sic adaequata esset.

193. Instabis 1.o ex
suppositione divini decreti de actuali productione
ne ejusdem effectus à duplici causa in actu 2.o
adaequata, quaelibet non aliam poneret effectum, nisi altera
concurrente: ergo neutra esset adaequata in actu 2.o
Retorsio facilis est in duobus quantis ex suppositione
positione divini decreti occupantibus eundem locum.
Dicesso ante, nego consequentiam: quia ut causa sit in
adaequata in actu 2.o requiritur, quod ratione actionis,
qua ponit effectum, exigat concursum alterius
causae; neutra vero ex illis causis exigeret
concursum alterius ratione actionis, qua poneret
et si illum exigeret ratione divini decreti.

194. Instabis 2.o actio adaequata, et actio inadaequata
ex suis conceptibus opponuntur: ergo ita essentiale
est actioni adaequatae excludere aliam causam sicuti inadaequatae
exigere consortium alterius. Probatur: causa inadaequata
ta in actu 2.o essentialiter petit consortium alterius: ergo causa
adaequata in actu 2.o essentialiter excludit consortium
alterius. Dicesso consequentiam: quia oppositio talis actionis sol

ineo, q.d in adequata ecentialiter petat, q.d plures caae concurrant ad eundem efectum, et adequata hoc non petat; actio vero adequata pendens ab una caa permittit, q.d saltem divinitus procedat simul efectus p.r aliam actionem adequatam ab alia caa adequata.

195. Ad oppositionem Dissa anti, nego cons.: nam ad opositionem ejusdi causarum sufficit, q.d caa in adequata in actu 2.o ecentialiter exigat consortium alterius caae; adequata vero non exigeat, et hoc non est, q.d caa adequata ecentialiter excludat aliam caam ejusdem adequatam. Instas 3.o: caa adequata efectus e tota caa efectus; sed tota caa efectus ecencialiter excludit consortium alterius caae: ergo. Mai. constat, proba. min.: quia caa adequata e caa totalis: sed caa totalis est tota caa efectus: ergo.

196. Dist.: caa totalis ita producit efectum, ut nihil efectus relinquat producendum ab alia causa; sed in nro casu quaelibet ex illis causis ita produceret efectum, ut relinqueret totum efectum produci ab altera caa: ergo neutra cet caa totalis. Instancia retorquetur in Corpore habente duas presencias adequatas, et in maa informata duplici forma totali.
// Distingo. min. instantiae caa adequata efectus est tota causa... 2.a positive q.d dicit hic conceptus tota caa; dto: 2.a positive, et negative, q.d talis conceptus videtur exprimere; nego min. et in hoc sensu Dissa min., nego cons.

197. Simile dist.e excipienda

11 ē puas. Sequit si tūi tota caa totalis caa pos-
sunt accipi p. D. positiby, q. exprimunt, et sic
aliud ñ significant, nisi cas sufficientes, ut in viac-
tionis, quā ponit, effectus existit in actu 2°,
etiā si deficiat qualibet alia actio cae alicuius:
in hoc sensu caa adequata ē tota causa et totalis.

138. Pos-
sunt accipi D. 2.° positiby, et negatiby, q.d videntr
exprimere, et sic ñ solū significant cas sufficientes,
verū etiā unicas, et in hoc sensu caa adequata
ñ essentialis caa tota et totalis, id ē, unica; q.a
ex dictis constat, cas adequatas in ratione talis ñ consti-
tui p.r exclusione alicuius cae simul dantis ēē.
Idē dicendū de actionibus adequatis, nimirū, q.d
qualibet ē actio tota et totalis 2.° positiby, q.d
exprimunt ejusdē tūi, ñ vero 2.° positiby, et nega-
tiby, q.d tūi videntr exprimere.

139. Ad rationem neg-
m.is sicut enim una cognitio adequata ita exprī-
mit obiectū, ut relinquat totū obiectū adequate cog-
noscendū ab alio cognoscente, quia hoc sit extra
conceptū cognitionis adequatae; ita una actio ade-
quata potest attingere suū tūm, ita ut permittat
eundē tūm p.r aliā actionē adequatā attingi ab alio
agente; quia hoc sit extra conceptū actionis, aut
causae adequatae. Hoc idē explicat in pra carēs in-
formantes duplicis maē adequatas p.r duplicē ade-
quatā actionē; q.a qualibet ex illis maijs, aut unio-
nibus ita ē adequata, et totalis totalitate

sufficientis seu ejusdem speciei, ut non excludat aliam magis et unionem adequatam ejusdem speciei. 47.

200. Instatur 4º: non est adequate sufficiens causa illa, quae non adequat omnem subjectionem et dependentiam, quam effectus hic et nunc habet à suis causis; sed causa, quae non facit effectum hic et nunc unice provenire ab ipsa, non adequat omnem subjectionem, et dependentiam effectus: ergo. Probatur minor: causa, quae non facit effectum hic et nunc unicé provenire ab ipsa, non ponit unicé effectum, prout hic et nunc existentem; sed causa, quae non ponit unicé effectum prout hic et nunc existentem non adequat omnem subjectionem et dependentiam effectus: ergo.

201. Distinguo majorem: non est adequate sufficiens causa illa, quae non adequat omnem subjectionem et dependentiam, quam hic et nunc habet effectus à suis causis partialibus constituentibus unam adequatam, concedo: à suis causis, quarum quaelibet est adequata, nego majorem, et contradistinctam similiter nego consequentiam. Ad probationem minoris concessa majore distinguo minorem: sed causa, quae non ponit unicé effectum prout hic et nunc existentem non adequat omnem subjectionem, et dependentiam effectus à suis causis quarum quaelibet sit adequata: concedo: quarum quaelibet sit partialis constituens unam totalem; nego minorem, et consequentiam in eodem sensu.

202. Explicatur distinctio: causa adequaté sufficiens debet adequare omnem subjectionem et dependentiam actualem, quam effectus hic et nunc potest habere

a pluribus causis constituentibus unam causam adaequatam: si uero effectus actualiter dependet à pluribus causis sufficientibus quaelibet ex his non debet adaequare omnem subiectionem, et dependentiam, quam hic et nunc habet effectus ad eiusdem causis: sed quaelibet debet solum adaequare subiectionem et dependentiam actualem sibi correspondentem, et quam effectus existeret, et si non daret alia subiectio et actualis dependentia: Unde licet nulla ex illis causis faciat effectum unice prouenire ab ipsa, quaelibet tamen facit effectum dependere sufficienter ab ipsa, et hoc sufficit, ut quaelibet sit causa adaequata in actu 2°.

23. Dices 2. arguitur ex Doctrina subtili: si idem effectus produceretur simul à duplici causa in actu 2° adaequata, à qualibet penderet per se, et non penderet per se; sed hoc implicat: ergo. Probatur sequela maior: omnis effectus pendet per se ab omni vera causa sui. Probatur 2a. quia effectus non pendet per se ab illo, quo deficiente effectus permanet; sed deficiente qualibet ex illis causis, permaneret effectus: ergo. Resp. distinguo maiorem: à qualibet penderet per se perseitate dependentiae influxus physici, et non penderet per se perseitate radicalis dependentiae seu [dependentiae] exigentiae unius causae determinate; concedo: penderet per se et non penderet per se sumpta perseitate in eodem sensu: nego maiorem.

24. Effectum pendere per se, perseitate dependentiae physici influxus est actualiter produci à causa uera, et propria:

sic efectus penderet p.r se à qualibet ex illis causis. Efectus pendere p.r se perceitate dependentiæ radicalis respectu causæ determinatæ, ē, efectus ratione sui exigere unam causam determinatam potius, quam aliam; sic efectus n̄ penderet à qualibet ex illis causis; q.a ratione sui nec determinate exigeret utramque, nec unam præ alia.

2.5. Distinguo. etiam probationem p.s partis min.ris efectus pendet p.r se ab omni vera causa sui, perceitate dependentiæ simplici influxus; Ddo: perceitate dependentiæ radicalis; subdistinguo: ab omni disjunctivè; Ddo: collectivè; ngo: id ē, ratione sui exigit hanc vel illam causam; n̄ vero exigit hanc, et illam. Ad probationem 2.s distinguo. min.s efectus n̄ pendet p.r se, perceitate dependentiæ radicalis determinatè ex parte sui ab illo, q.o deficiente, efectus permanet; Ddo: perceitate dependentiæ simplici influxus; ngo min.s et dse sa m., eiusdem distinguo similiter.

206. Diffa. inter utramque dependentiam ab omnibus admitenda est: nam de facto efectus, qui producitur à causa 2.a, et posset conservari à solo Deo, posset permanere, deficiente causa 2.a, et tamen ab hac pendet p.r se, perceitate dependentiæ influxus simplici: quod optimè stabit, cum idem efectus dependeat p.r se perceitate dependentiæ influxus simplici à qualibet ex causis adequatis in actu 2.o, et q.o n̄ dependeat p.r se perceitate dependentiæ radicalis à qualibet.

207. Instaris I.o: licet n̄ sit de ratione efectus per se produci, ut 2.a realitatis nequeat ab alia

caa p.r se pduci dicitz, ê damq de raone illius, q.d diz actu fit ab ista, nequeat ëe sine ista in eo instante, in q.o fit; sed si à duplici causa adequata in actu 2.o pduceret idq efectus, hic diz actu fit ab una caa, posset ëe sine eadq causa: ergo n esset efectus p.r se: q de raone dependentiq per se est, n solq, q.o efectus vere recipiat esse, sed ëe q.o ita nesesario recipiat, ut in sensu composito q.o fit ab hac causa, nequeat ëe simul ab alia causa pro eodq instanti.

208. Desse maj., et distingo mj: sed si à dupli ci caa adequata in actu 2.o pduceret idq efectus, hic diz actu fit ab una caa, posset ëe sine eadq caa, atento influxu alterius caq; cdo: posset, atenta hyposesi; nego mj. Ex supositione, q.d idq efectus pducat à duabus causis adequatis in actu 2.o nequit in eodq instanti ëe sine illis; influxus vero unius caq n exigit alterius caq existentiq, aut influxq.

209. Sicut ex supositione, q.o idq corp.s sit circumcipsscribe bilocatq n potesse ëe sine hac, et illa presentia: et sicut atenta una presencia illius Corporis n requirit alia, ut Corp.s esset suficienz, et adequate locatq; ita atento influxu unius caq n requirit alius, ut efectus ect suficienz, et ade quate pductus, et existens in rerq natura. Dexa ultimq instanciq cong ê: quidlibet efectus pductus à causa creata pendet p.r se ab illa; sed n ita nesesario acipit esse ab illa, ut in

sensu diviso, q.d ab illa sit, nequeat ee simul a Deo in eodem instanti: ergo de ratione dependentiae per se non e, ita necessario dependere a causa, ut in sensu diviso, quod sit a tali causa nequeat ee simul ab alia in eodem instanti.

210. Si dicas, te loqui de dependentia per se a causa totali, in hoc dico, verba aliud innuere; q.a li de ratione dependentiae per se significat conceptum praecindentem a dependentia per se a causa adaequata, et inadaequata. Rursus dico, de ratione causae totalis totalitate exclusionis, sive unicitatis non vero de ratione causae totalis totalitate de sufficientiae ee, q.d effectus ab ipsa ita dependeat, ut in sensu diviso nequeat dependere ab alia.

211. Instatur 2.o causa per se actu influens, et effectus per se actu recipiens esse a tali causa ita comparantur, ut cessante causae influxus, cesset effectus; sed cessante influxu cuius libet ex illis causis non cessaret effectus: ergo revera est causa per se illius effectus distinguo minorem: cessaret effectus si non substituatur, aut supponatur alia causa exercens aequalis virtutis, seu influxus, concedo: si substituatur, aut suppo

212. natur, nego minorem. Quod effectus dependeat essentialiter, sive per se ab aliqua causa non e, etiam juxta Adversarios, quod effectus absolute, et simpliciter non possit existere sine ipsa, nisi sit dependentia effectus a causa sola; sed e q.d non possit sine illa existere, dum ab ipsa actu fit, et in sensu diviso: hoc salvatur et si deficiente altera ex illis causis adaequatis

in actu 2° effectus permaneat; sicut salvatur et si effectus permaneat, deficiente una causa adequata, si alia substituatur.

213. Instabis 3°: si effectus produceretur à duplici causa in actu 2° adequata à qualibet penderet accidentaliter: ergo non penderet per se. Distinguo antecedens: accidentaliter prout opponitur radicali exigentiae rei causam determinatam; concedo: prout opponitur proprietati influxus; nego antecedens, et consequentiam. Inter causam et effectum per se dependentem debet dari necessaria conectio; haec tamen non est exigentia effectus ad causam determinatam; alioquin idem effectus, nec sufficienter posset produci à duplici causa per se, et adequata. Illa ergo conectio, et dependentia consistit in actione, quae ratione sui connectitur cum hac causa, et hoc effectu determinatur.

214. Instabis 4°: dependentia effectus à causa fundatur in indigentia, ratione cujus indiget causa ad existendum: ergo si effectus ita in hoc instanti procedit à causa A adequata, ut hac non indigeat ad existendum, non pendet ab ipsa, et si ita procedit à causa B adequata, ut hac non indigeat non pendet ab ipsa: sicut est Divina Deus est omnino independens, quia nullo potest indigere.

215. Concesso antecedente, distinguo consequens: non dependet ab ipsa eo modo, quo non indiget; concedo: eo modo quo indiget; nego consequentiam. Effectus productus à duplici causa in actu 2° adequata indiget, vi duplicis actionis utraque causa, et vi duplicis actionis ab utraque dependet: effectus vero non indiget ratione sui utraque causa

collectivè, nec hac prę alia, atq. adeò nec ab utraq. collectivè, nec ab aliqua determinatè dependet ratione sui. 90.
Deus ē omninò independens, q.a nec determinatè nec indeterminatè nec ullo modo indiget aliq. ro; effectus vero ratione sui indiget aliq.a caa et dependet ab aliq.a in sensu dissjuncto confuso, n̄ determinato.

216 3.° arguunt ex P.e Losa, qui imitando Ill.mis Mexinero, et Palan.o: implicat, q.d effectus dependeat ab aliq.a caa, qua n̄ indiget ad sui existentiam; sed si produceret à duplici caa adequata, neutra indigeret: ē à neutra dependeret. Atqui implicat, q.d effectus n̄ dependeat à caa aq.a producit: q. P.x m.x caa, qua n̄ indiget effectus ad sui existentiam ē omninò superflua ad effectum; sed effectus n̄ dependet à caa omninò superflua ad ipsum. ē.

217 Confirmat.r 1.°: caa ut causet debet supponere aliquam indigentiam ex parte passi; q.a debet supponere passum in potentia: ē debet supponere aliquam indigentiam ex parte effectus, ut hunc producat. Confirmat.r 2.°: ideò ignis n̄ potest producere ignem in passo ignito; q.a hoc n̄ habet indigentiam ignis: ē causa ut causet requirit indigentiam ex parte passi: ē etiam ex parte effectus. Distinguo m.rem: qua n̄ indiget eo modo, q. ab illa dependet; concedo: eo modo q. ab illa n̄ dependet; nego m.rem

218 Effectus productus à duplici caa adequata dependeret ab utraq. dependentia influxus physici;

et si utraq. indigeret ratione complicis actionis; dependeret etiā ab aliq.ª causa dependentia radicali, et sic aliq.ª indigeret, at n dependeret dependentia radicali ab utraq., aut ab una præ alia, ergo adeo, nec indigeret utraq., nec una determinata potius, quā alia. Ad probationē m.xii distingo m.xii causa, qua nec determinatè, nec indeterminatè indiget effectus ad sui existentiā ē omninò superflua ad effectum; concedo: qua tamē determinatè n indiget; nego m.; ergo si effectus illa indigeat saltē indeterminatè et si superflua absolutè sit ad præsentiā alterius, n tamē ē omninò superflua; quia potest deservire ad conservationē effectus, si altera deficiat.

219. Ad 1.ᵐ confirmationē nego antecedens, quia urgeat probatio; quia in passo sine indigentia ullā datur potentia obedientialis ad actū, n nisi miraculosè inducibilē, ut constat ex dictis circa receptionē complicis per totalis in causa mea. Ad 2.ᵐ distingo antecedens: ideò ignis n posset naturaliter producere ignē in passo ignito, quia n habet indigentiā ignis; concedo: ideò n posset supernaturaliter; nego suppositum, scilicet, quod ignis n possit supernaturaliter producere per ignis in passo ignito. Insistit

220. Palanco: tota indigentia, quā habet effectus specificè sumptus satiatur, et adæquatur per influxū totalē causæ A v.g.: quod ab hac productus etiā specificatibè sumptus nullā ulterius habet exigentiā

caæ: q de ratione sui indiget alia determinatè, aliæ indeterminatè: ergo. Oprat 1.º eo tantum modo potest effectus produci à causa, quo illa indiget; sed effectus ut sit tantum indiget complici caa adæquata divisivè, non simul: ergo tantum potest produci à complici caa adæquata divisivè, non simul. Oprat 2.º si effectus non indigeret ratione sui influxu caæ à nulla caa posset produci: ergo si effectus non indiget ratione sui influxu complicis caæ adæquatæ, non potest ab ijs produci.

221. Disting. ant.: satiatè, et adæquatè sufficienter V.a; O.o: exclusivè, et essentialiter; ergo ant. Disting. consequens: nullus alterius habet ratione actionis sufficientis indigentiæ caæ; O.o: ratione sui; subdisting.: caæ alicujus determinatæ potius, quam alterius; O.o: caæ alicujus subdisjunctæ; ergo conclus.

222. Ad 1.º Oprationem disting. maj.: eo tantum modo potest realiter effectus produci quo V.a; O.o: potest supernaturaliter; ergo min. Ad 2.º O.o ant., quia quod nullius caæ influxu, nec indeterminatè, indigeret, non esset effectus; ergo tamen conseq.; quia licet effectus non indigeat determinatè influxu complicis caæ, indiget tamen aliquo influxu, quia indigentia supposita, et supposito quod utraque caa è sufficiens per se ad communicandum esse effectui, dicendum è utramque posse conjungi, et posse illum simul producere, usque dum ostendatur implicatio.

Subsectio 1.ª

Argumenta reliqua.

223. 1.º arguitur: implicat, q.d idem numero effectus, seu motus, sive actio proveniat à duplici causa adequata numericè distincta; sed effectus fraliz producit per motum: ergo. Probatur 1.º causæ numero distinctæ non distinguuntur, nisi per rationes numericè diversas, quarum una negat aliam; sed implicat, idem provenire à diversis ut diversa sunt; q.a diversa ut diversa importaret entitatem, et negationem entitatis, atq.e adeò idem proveniret ab esse, et non esse simul, quod implicat: ergo.

224. Probatur 2.º unitas numerica effectus sumitur per ordinem ad unitatem numericam causæ: ergo idem numero effectus nequit produci à duplici numero causa. Patet: q.a inter proprietates, à quibus desumitur unitas numerica individui reperitur stirps, seu sanguis, q.o nomine intelligitur causa, sed nequit intelligi aliquod commune, q.a à communi nequit sumi singularitas sicut nec à singulari communitas: ergo intelligitur causa una numerô: ergo.

225. Probatur 3.º sententia nostra de duplici causâ in actu 2.º adequata, et numero distincta coexistentes: ergo implicat, q.d producat

à duplici caa adequata in actu 2°. p.a eundem num. motum, seu actionem; Ddo: p.t duplici sufficientem; nego cons. Ad 1.am Dsraonem distinguo m.r: quarum una negat à se alterum; Ddo: negat à rerum naa; nego min., et cons et dis.a similiter 1.a pro pbaonis, distinguo d.m atque adeo idem puenire ab ēē unius caæ, et à n ēē ejusdem vel alterius caæ; nego: ab ēē unius caæ, et adn.ēē identitatis ejusdem cum alia caa; Ddo.

226. Explicat: caa A excludit à se, n vero à rerum naa caam B: effectus ab utraque pductus, puenire ab ēē caæ A, et à n ēē identitatis ejusdem cum caa B, et hoc n ēēt identitatis est ipsius ēē caæ A: ex q.o n infert, q.d effectus puenire à n ēē caæ A, aut à n ēē caæ B, ut p.s.

Ad 2.am Dsraonem distinguo ant: sumit° extrinsece sufficiens p.r ordinem ad unitatem numericam caæ; Ddo: q.a recta ē hec argumentao: hic effectus pducit à causa A; ille n pducit à causa A: g. hic non est ille: sumit° intrinsece vel extrinsece exclusive, et essentialiter; nego ant.

227. Ad hujus pbaonem resp.o, pprietatem illam individui reservatam à Porphirio n puenire necessariò omnibus individuis. Et quidem q.d atinet ad caam certum ē, ab eadem caa posse puenire plura individua, et ipsum individuum posse subsesive pduci à duplici caa adequata, saltem ordinis diversi. Instat Gabardi: ideo duæ caæ totales subordinatæ possunt pducere eundem effectum; q.a agunt p.r eandem actionem; sed duæ caæ n subordinatæ n agunt

p.r eandem actionem, sed p.r diversas: ergo.

228\. Probatur: actio est specificata a termino: ergo idem numero effectus nequit produci per duplicem actionem. Maior instantiae vel loquitur de causis totalibus simpliciter, et sic continet suppositum falsum, nimirum, quod causae subordinatae sint totales simpliciter: quia ut si subordinatae agunt, actio unius non potest esse sine actione alterius, atque adeo neutra est totalis simpliciter in actu 2.o vel loquitur de causis subordinatis, non realiter, sed moraliter, quatenus non se exercent ut subordinatae, et sic continet aliud suppositum falsum, scilicet quod agant per actionem eandem, si sint causae totales in actu 2.o

229\. Vel tandem loquitur de causis subordinatis realiter, et totalibus in suo genere, et sic ex eo, quod agant per eandem actionem dat sufficiens fundamentum ad inferendum in duplici causa posse ad effectum eundem; non tamen est fundamentum exclusivum; quia haec potentia potest inferri ex non repugnantia duplicis causae non subordinatae, ut per duas actiones adaequatas producant eundem effectum. Ad probationem distinguo antecedens: specificatur extrinsece; omitto: intrinsece; nego: alioquin idem effectum nec subsequive produci posset, per actiones diversas quod est falsum.

230\. Argumentum 5.o altera ex illis causis aut agere, aut nihil ageret; sed neutrum implicat: ergo. Probatur minor: quia una ex illis causis totum effectum adaequate produceret. Maior constat, coad 2.o probatur, et patet coad...

q.ª agere effectum ē illum extrahere de n̄ ēē ad ēē; sed implicat, q.ᵈ effectus jam productus extrahat, nam si extrahit, n̄ supponit productus: ergo implicat, q.ᵈ causa agat effectum jam productum, atq.ᵉ adeó, q.ᵈ actum agat.

231. Ad solutionem rationis, nego hypothesim posse institui, ita ut illæ duæ causæ equé 1.º aplicent ad producendum eundem effectum, et tunc falsa ē min.ᵒʳ q.ª tunc quælibet ex illis causis totum effectum aliundé n̄ productum ageret, n̄ solum totalitate effectus, sed etiam totalitate causæ, et actionis sufficientis. Nec urget quod minor si quidem quælibet causa n̄ presupponeret effectum productum ab alia: Undé ex eo, q.ᵈ una producat totum effectum n̄ infertur, q.ᵈ altera actum ageret, aut nihil ageret.

232. Potest etiam hypothesis ista institui, ut causa una prius tempore, quam altera aplicetur, et ex supocitione hujus hypothesis disting.º 1.ᵃᵐ partem min.ᵒʳⁱˢ altera ex illis causis, nimirum, quæ posterius tempore aplicaretur ageret actum prius tempore; Cedo: ageret actum prius naturâ; nego. Causa conservativa supponit effectum productum prius tempore n̄ tamen pro priori naturæ ad suam actionem in eo instanti, in q.º ipsa illum producit, sivé conservat. Undé ēē causa adequata posterius tempore aplicata ad producendum: q.ª causa conservativa supponeret suum effectum ab alia causa productum prius tempore, et in hoc sensu actum ageret; at n̄ supponeret illum productum pro priori naturæ, et in hoc sensu n̄ ageret actum.

233. Ad probationem disting.º min.ᵒʳ ᵃᵐ causam 1.º producere effectum ē illum ex

inhaerere de n̄ eē ad eē; Ddo: 2º agere, seu conservare; ngo m̄, et conserva r̄, distingº cōenv: q̄ influcat, gº caa agat effectū iā pductū pro prio ri naē; Ddo: pductū priuo tpore; subdistingº: gº caa 1º agens; Ddo: gº caa 2º agens; ngo cōsq et adjunctā sequelā similiter distingº.

234. Nota hic prop usū vocum, Opinionē Doctrinē supracitatam in Metaphysica sect. 1. num. 16. docere actionē agentis aplicati pro posteriori tpore ad eundē effectū pducendū n̄ recipere in illo casu denominationē productionis; ait gº pductio ut sic inquit, cognotat esse pre effectus, quando ngo, n̄ prioris existentiae. Cetē fere repetit Opinio in 3 pag. R. dico q̄ 3º Ddo communis ad nē usus denotat pductionē et actionē iā quā 2º

235. Instabis 1º effectus pductus tpore ante ab alia caa, et conservatus in hoc nequit denuo dependere ab alia causa; ngo pductio dicit novi dantē effectus: q̄ si n̄ ē novus effectus n̄ potest ee nova pductio. Sic Arguit P. Ruvio, qui dicit, posse eundē effectū simul pduci à duplici caa totali; negat tamē effectū prius tpore pductū ab una caa posse iterū pduci; ngo assumptū ad pbationē ngo ans: gª licet actio prior tpore 1º existeret n̄ tamē tunc 1º existeret effectus, atqº adeo n̄ eēt novus effectus sed nova actio, et pductio conservativa; quidqº sit, an illa actio 2ª dicat,

stricta productio, quatenus haec cognotat ex parte effectus negationem prioris existentiae.

236. Instabis 2.º effectus sit unius actionis totalis adaequatae: ergo si duplicem exciderit: ergo altera esset sine termino, et coeteris causa, media hac actione, nihil ageret. Dicesso ante de adaequatione sufficientiae, distinguo consequens: ergo si duplicem excederet excesso opposito mere sufficientiae; dico: excessu opposito non repugnantiae, et capasitate obedienciali ex parte effectus; nego consequentiam: et si una actio requiratur pro sufficientia, et hanc excedat duplex actio sufficiens; non tamen excedit non repugnantiae, seu capacitatem obedienciale effectus.

237. Sicut duplex forma totalis non excedit capacitatem obediancialem materiae, licet haec sit unius sufficiens adaequata. Sic juxta Scotistas Corpus sufficiens adaequat sit unius presentiae in uno loco, et tamen potest obediencialiter habere aliam presentiam in altero loco adaequato: sic etiam juxta Thomistas natura creata sufficiens adaequat sit unius subsistenciae, et tamen potest obediencialiter terminari simul pluribus subsistentiis.

238. Arguitur 6.º causa post productionem sui effectus adaequati tam intensive, quam extensive nequit producere aliam: ergo nec effectus sit unica actione adaequatus potest terminare aliam actionem. Distinguo consequentiam, quia causa producens suum effectum adaequatum tam intensive, quam extensive se extenderet non solum sufficiens, sed etiam omnino extensive, ad totam sphaeram suae capacitatis, atque adeo

n̄ haveret ultra aliq̄ trā, quā posset p̄ducere: si
cut mat̄a post receptionē omniū fr̄arū. At effectus
determinans unā actionē totalē n̄ adæquaret juxta
omnē extensionē suæ capacitatis, et sic posset, p̄
saltē sup.ᵉ naturaliē, determinare simul aliā actionē
totalē: sicut eadē mat̄a potest recipere simul
plures fr̄as, et idē Corp.ˢ habere simul plures
præsencias, et eadē mat̄a determinare simul pluib.ˢ
sua existencijs.

239 Argūtū 3.º implicat, eundē effectū habere duplex eē, sed haberet si determinaret dupli
cē actionē: ergo. P. mj: quia actio ita se habet ad
ponendū aliquid effectivè, sicut fr̄a ad ponendū
aliquid fr̄aliē. at ~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~
~~~~~~~~~~~~~~~ Resp., 2.º quod in sententia aliquorū re
centiorū docentiū existenciā entis Creati differre
fr̄aliē in actione, idē effectus, p̄ductus p.ᵉ duplicē
actionē adæquatā haberet duplex eē abstractivū, seu dupli
cē existenciā, n̄ vero duplex eē subjectivū.

240 Igitur
omissa mj, nego mj de duplici eē subjectivo seu
entitativo effectus; quia sicut plures viæ tendunt
ad eundē terminū ita plures actiones adæquatæ
tenderent ad eundē effectū. Mj probationē nego:
quia cau fr̄alis, sicut etiā causa materialis intrinseca
cū constituant effectū, illa variata, aut multiplica
ta, variat aut multiplicat effectus; actio vero
nec constituit effectū, nec effectus denominatur cau
necati Metaphisicē cū existent. denominatē actio
~~~~~~~~~~~~~~~

nis; atque adeó ex variaone, aut multiplicaone ac
tionis n̄ sequitur variatio aut multiplicatio efectus.

221. Ar
gutus 8.º supone duo luminosa, quorum quodlibet pos
set pducere lucem ut duo, et pducat quodlibet sua
actione adequata eandem lucem ut duo. Modo sic:
quodlibet illorum exhauriret suam virtutem; si quidem quod
libet pduceret quantum potest. Rursus: n̄ exauriret
suam virtutem; si quidem illa duo agentia possent pdu
cere lucem ut quatuor: ergo casus implicat. Resp.º d.³
pte antis, cujus pbaonem disting.º illa duo agentia
simul possent pducere lucem ut quatuor; omitto:
illa duo agentia divisibé; nego.

222. Omito, quod illa
agentia sicut duae caae in adequaté mutuó se juba
barent, possent pducere lucem ut quatuor; at veró
si quodlibet ageret ut caa adequata solum posset pdu
cere lucem ut duo pt. cujus pductionem ahauriret
virtus uniuscujusque; quia exhaurittio virtutis
ē actio, pt. quam caa pduit, quantum potest. Siveró
illa duo agentia pducerent lucem ut quatuor pt.
n̄ modum Xplicis caae in adequatae, pductio lucis
ut duo se haueret sicut pductio lucis ut quatuor
in ordine ad exhauriendam virtutem illorum agentium
ut mutuó se jubantium. Hinc nullum ē absurdum,
quod virtus utriusque divisibé sumpti exhauriat
in casu posito, quin exhauriat virtus utriusque
collectibé sumpti, et operantis pt. modum unius
caae adequatae.

243. Petimus argumenta desumpta ex variis partibus. 1a est, eadem causa nequit habere duos effectus totales: ergo nec idem effectus duplicem causam totalem. 2a effectus semel destructus nequit iterum destrui: ergo semel productus nequit iterum produci. 3a implicat eundem actum voluntatis simul causari à duplici causa finali: ergo eundem effectum causari à duplici à duplici causa efficienti adequata. 4a homo nequit accipere vasum aureum v.g. à duplici Domino: ergo nec idem effectus accipere esse à duplici causa totali.

244. Ad 1.um distinguo antecedens: eadem causa nequit habere duos effectus totales totalitate exclusionis; concedo: totalitate sufficientiae; nego antecedens, et in eodem sensu nego consequentiam. Effectus totalis totalitate exclusionis est collectio omnium effectuum producibilium à causa: unde sicut implicat duplex collectio omnium effectuum producibilium à causa, ita implicat causam habere duplicem effectum totalem totalitate exclusionis; similiter implicat effectum produci à duplici causa totali totalitate exclusionis.

245. Quo est: quia nec causa est collectio omnium causarum potentium producere effectum. Caeterum non implicat eandem causam habere duos effectus totales totalitate sufficientiae, id est, duos effectus, quorum quilibet sit sufficienter productus: siquidem non implicat, quod ignis possit simul producere duos ignes aut in eodem passu, aut in diversis, ergo

a priori infertur eundem effectum posse produci simul à duplici causa totali sufficienti.

226. Ad 2.^m nego, ut ans ut jacet est falsum quia non effectus semel destructus iterum producatur et iterum destruatur. (este corral lo hize por que en las monjas me detubieron y se) quod si ans loquatur de duplici adaequata destructione simul eveniente, adhuc retorqueo paritatem sic: effectus semel destructus nequit in instanti immediatè sequenti iterum destrui: ergo effectus semel productus nequit in instanti immediatè sequenti iterum produci, atque adeo deficiente causa 2.^a, quae v. producit effectum, hic non poterit in instanti immediati sequenti conservari ab alia causa, quod est falsum.

227 Disparitas est haec: ad destructionem totalem rei requiritur generalis negatio omnis, et cujuslibet actionis sufficientis, per quam res antea existens conservetur; si enim datur aliqua actio sufficiens res conservabitur: implicat autem duplex simul generalis negatio actionum, ut patet. Ut vero effectus sit productus, non requiritur, quod dentur omnes omnino actiones, quibus potest produci, sed sufficit, quod detur aliqua, et cum non implicet duplex actio, sicut implicat duplex collectio omnium actionum, inde est, quod non implicat duplex actio rei ejusdem effectus.

228. Ans 3.e partis admittunt P.P. Peinado, Oviedo, et Cominius Douai disp. 26. metaphysicae sect. 5. num. 32, qui docet, non posse eundem actum voluntatis creatae intrinsecè tendere in plura

obra totalia, sive in plures fines adequatos. Rao hujus ē: actus voluntatis creatae causatus simul à 2plici caa finali adequata ect actus voluntatis ecentializ tendens in duo motiba adequata; sed hoc implicat; ĝ.

249 P. m: actus voluntatis ecentializ tendens in duo motiba adequata, deficiente altero motibo deficeret, et ñ deficeret: ĝ. P. 1.a pars antis: deficiente tro tendentiæ ecentialis nesessario deficit tendentia; sed deficiente altero ex motibis, deficeret trus tendentiæ ecentialis: ĝ. 2.a pars pbal: deficiente altero ex motibis, adhuc manet motiby adequatus talis actus; sed manente motibo adequato manet actus; sicut manente una caa adequata efectus, manet efectus et si altera deficiat: ĝ.

250. Permiso igitur ante de actu voluntatis creatæ, ecce disparitas: actus voluntatis ex supocitione, q.d sit verus ans permisus, ab intrinseco sui pendent á suis motibus: Unde nequit unus actus voluntatis ita tendere in 2plex motiby, ut ñ deficiat ex defectu cujuslibet motibi, aug.e adeó motiby remanens ut pote insuficiens ad 2servaonē actus nequit ēē absolute adequatus.

251. Cecus evenit in dependentia efectus absolute á caa eficiente: si quidē hęc dependentia ēē ecentialis efectui, sed extrinseca, quę 2sistit

in actione. Unde ex effectu unius caæ efficientis adequatæ deñ ñ sequitur defectus effectus. Sic actus externus elemosinæ imperatus per plex imperium adequatum alterum scilicet ex motibus charitatis, alterum ex motibus misericordiæ, stare potest et si deficiat alterum ex motibus aut imperijs; quia ab his tantùm externè dependet.

252. Ad 4.um omisso anti nego conseq. quia juxta omnium sententiam theologorum, et juris consultorum repugnat plex Dominium insolidum ejusdem rei; quia nullus posset plenè disponere ~~pro~~ de ipsa; Causa verò adequata effectus (in casu quæstionis) ñ habet dominium proprium erga suum effectum. Unde ~~de~~ de illo ñ posit pro libito disponere, atque adeò potest simul cum alia causa adequata dare esse adequatum effectui. Omisit antus, quia forasse vera ē sententia Cardinalis de Lugo de justicia et jure disp. 2 sect. 2. docentis, quod donans, quem accipientem librum, v.g. esse verè et simpliciter Dominum libri in 1.o instanti, in quo quo liber donatur.

253. Instabis: effectus debet totum suum esse integrè et insolidum accipere esse; sed effectus integrè et insolidum accipit suum esse ab una causa totali: ergo omni causæ debet effectus integrè et insolidum totum suum esse: ergo nequit simul ab alia produci. Instancia ñ ē ad rem si ponat in rationalibus dominium proprie tale; nam causæ irrationales, sive cognoscitivæ, sive ñ cognoscitivæ

ñ sunt capaces Dni ppri; igitur dominium insolidum ē plena potestas ad disponendum & re aliqua hec potestas p. Metaphoram aplicat irrationalibus.

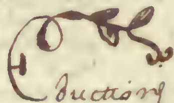
254 Tunc dicit, q. caa habet dominium insolidum efectus cum actio caæ ñ solum ē sufficiens, sed etiam unica, ita ut deficiente actione talis caæ efectus deficiat nisi alia caa subrrogetur. P. hoc in causis irrationalibus inde desumpta Metaphora si Petrus aut Paulus ut caa in actu 2o. adequata ponerent eundem efectum neuter haberet dominium, neuter p. cessationem sui influxus posse se solo efectum destruere; sive vero ponerent efectum ut caa in actu 2o. inadequate, neuter haberet dominium; q. neuter vi influxus, quem prestat posse se solo conservare efectum: ergo ut caa dicat habere dominium insolidum circa efectum, requirit, q. actio caæ sit sufficiens, et unica; sic etiam et ñ aliam caam p. actionem insufficientem, sibi apropiabit efectum, et illum destruet p. cessationem actionis.

255. Eo dicas inferes 1o. posse etiam eandem caam producere p. duplicem actionem adequatam eundem efectum. Hoc expresse docet Eximius Doct. citatus in 3.o pag; dicit enim posse Deum eundem efectum se solo producere p. duas actiones totales. Ratio ē; q. cum ignis v.g. ñ determinet sibi efectus individuos aut individuas

actiones, sed desit sit equé potens ad producendum hunc, 58.
vel illum ignem, et quemlibet per hanc, aut per illam ac
tionem, non apparet contradictio in eo, quod eundem ignem produ
cat per duplicem actionem adequatam. Infertur 2.° posse
etiam ignem A simul producere duos effectus tota
les et adequatos ob rationem datam. Hic tandem notandum,
duplicem esse etiam actionem, per quam duplex illa causa produ
ceret eundem numero effectum, ut utraque sit in actu 2.°
adequata.

Subsectio IIa

Circa eductionem formæ materialis aliquas sententias enumerat, easque rejicit.

256. Eductionem productionem esse,
et quidem distinctam à creatione omninò indubium est. Eductio
nis conceptus hic investigatur. 1.a sententia do
cet conceptum eductionis consistere in influxu physico
materiæ in formam eductam. Dicit sententia hæc materiam 1.
virtutem physicæ influxibus in formas educibiles, statuitque
discrimen inter creationem, et eductionem in eo, quod creatio
solum physicè proveniat à causa efficiente, eductio verò
etiam physicè proveniat à materia. 2.a itaque hanc definit

// eductio: productio effectus dependens à subiecto
// influente.

257 Impugnatur hæc sententia: si materia prima in
flueret physice in formas esset causa efficiens earum; sed hoc est
falsum etiam juxta Adversarios docentes causam materialem
ut talem non esse causam efficientem: ergo. Probatur maior: causa efficiens
ut talis est illa, quæ per influxum physicum dat esse rei
limitatum; sed si materia prima influeret physice in formas,
per influxum physicum daret esse formis: ergo. Respondet
P. Compton, differentiam inter causam materialem et efficientem non
consistere in eo, quod efficiens physice influat, secus
materialis, sed in eo, quod causa efficiens ut talis vi
sui influxus non immutatur per receptionem termini, ut
patet in igne producente alium ignem. Causa vero mate
rialis vi sui influxus debet immutari per receptio
nem termini: Inde influxus materiæ primæ non dicitur effectio,
sed passio; quia vi illius patitur, dum sustentat formam.

258. Contra est
quia hoc solum convincit, causam materialem non esse meram causam
efficientem, sed materialem simul et efficientem: materialis
erit quatenus sustentat terminum, efficiens quatenus
physice influit in illum; sed quod materia prima sit simul
causa materialis, et efficiens non tollit, quod sit simpliciter
causa efficiens: ergo. Disparitas: anima rationalis est simpliciter
causa efficiens suorum actuum, et si vi actionis im
manentis, qua illos producit, exigat per illos
immutari: ergo materia prima erit simpliciter causa efficiens
formarum, et si vi influxus exigat per illas immu
tari.

259. 2.ª sent.ª docet, formas ante sui productio 59.
nem aliq.º modo stetisse in maa. Auth.s hujus senten
tiæ docent, formas præexistere in maa 2.º earum ēē im
perfectum, et incoatum, atq.e adeò aliquid formæ faciendæ
latitare in maa, q.d vi agentis extrinsici educitur,
manifestatur, ut forma sit magis, q.d anteà solum erat rudi
mentum, et semen formæ. Stat pro hac sent.ª Ba
conius cum sua Schola, et Eminentissimus noster
Ptholemeus.

260. Impugnat.: q.ª illud ēē formæ, q.d in maa
præcedit ante sui productionem vel ē substa, vel accidens?
2.º n̄ dicitur ab his Authoribus, nec potest dici;
tunc q.ª accidens n̄ ē inimica incoatio formæ substaalis,
sed ad summum pt ēē dispoō: tunc ergo, q.ª prop.
hoc accidens præexistens in maa n̄ vitat, q.d tota
realitas formæ substaalis fiat ex nihilo sui; q.ª accidens
n̄ est aliquid formæ substalis; si 1.º inquiro, an substaa
illa sit maa, vel forma, vel compositum? n̄ maa, q.ª illud
ēē formæ supponit distinctum à maa: n̄ forma, q.ª hic inci
pit ēē p.x generaōnem: n̄ compositum ut p.x se p.t ergo n̄ datur
tale ēē formæ præexistens in maa.

261. Respondebis ex
Bacone: formas substaales materiales 2.º se totas quantum
ad entitatem et ipsarum substaam in p.ª Mundi cōdi tio
ne creatam fuisse in maa; cum vero producuntur ab agen
tibus Creatis, n̄ producuntur de n̄ ēē ad esse, sed n̄ ēē
latenti, ad ēē manifestum educi, ita ut forma eadem, quæ
in m̄ pte magis addita, et confusa præexistebat, vi
agentis explicetur, et dilatetur ad nobis magis cōn

pandq, et ad suas operaones exercendas.

262 Iuxta hanc soluonq nihil ē sub Sole novq; sed tota novitas in rebus ē accidentalis manifestatio
ff fq maalis, quq in luq pdit vi agentis et tene
|| bricoso maq latibula, et qua data a porta xuit.
In hanc omnis luq usurq, q.a misera latitans et Africa, nescio q.o dpede, carebat. Contra ē: q.a ex soluone sequit, in maa unius Equi existere tot aas Equinas, quot sunt Equi pducibiles ab illo Equo; sed hoc ē absurdq: q.

263 Mj dstat; quis enq credat, Equq unq havere viginti aas totaliter Equinas? nec dicas, fras preexistere in maa n̄ sub ee per fecto, sed imperfecto et incoato; q.a jq eet perfectq faq fieri ex nihilo sui ab agentibus naalibus. Rux sus: quqbis stante ea doctrina intelligeret, q.d fra maalis n̄ pducat ab agente Creato tota, et q.q omnes suas ptes ex nihilo; q.a pars q.a illius presupponebat existens in maa; at n̄ intelli guit q.o modo pars 2.a ejusdq fq n̄ fiat omninó ex nihilo ab agente Creato, q.d abhorrent Adversa xij.

264 3.a sent.a dstituit deceptq eductionis f.x unio nq, qua fra pducta unit subto. Impugnat: vel hęc unio distinguit ab actione, vel n̄? si 1.q Contra ē: maa havet unionq cq aa raonali; sed aa raonalis n̄ educit ex poa maq, nec hęc prestat in flurq maalq in aq raonalq: q educctio n̄ dsisti

in unione. Dicens: aa rationalis ñ exigit unionẽ cũ maa. Ita ẽ; sed adhuc dicta ẽ: nã aa Cquiesi ğit unionẽ cũ maa, sed hanc unionẽ habere potest, quã sit actualiz educta, si nimirũ crearet aa Cqui, et simul pduceret ipsius unio cũ maa: ẽ.

265. Si dicat 2.º sllicet ejusdẽ unionẽ, identificari receptũ actionis. Contra ẽ: 1.º et si possibilis actio eductiba identificata cũ unione pr ad mag talis de facto ñ ẽ. 1.º ga nullũ dat fundamentũ ad id aserendũ. 2.º g.ª idẽ receptũ, g.ª mdo pducit p.ᵗ eductionẽ potest à Deo pduci et conservari p.ᵗ creationẽ; sed hoc ita ñ ẽet, si unio Continuatiba Compositi eet actio eductiba: ẽ. 3.º justa omnium sensũ, eadẽ unio, quã 1.º producta ẽ à caa Creata, hac deficiente potest à Deo conservari, sed ñ posset, si eet identificata cũ actione: nã actio ẽ ecentializ alligata agenti, ag.º pvenit: ẽ.

Subsectio 12.ª

Statuitur vera sententia.

266. Conceptus [illegible] metaphsicus eductionis ẽ: actio pductiba pendens ecentializ à causa maali ipsius, sent.ª ista ex mente videt ẽẽ pluriũ Recentiorũ, atq. aliorũ Authorũ, quos allegant ipsi, et q.ª mihi

magni momenti est. Illa credo tradita à Doct.re Eximio disp. 13. metaphis. à sect. 7. pluribus in locis et presertim num. 5. et 6. ejusdem sectionis. (ejusdem sectionis. ejusdem sectionis)

Pr. Dico: eductio metaphicè considerata ê actio productiva sub tria differentia ipsius à creatione; sed actio productiva sub tria diff.a ipsius à creatione ê actio productiva pendens essentialiter à causa maali ipsius: ergo.

267 Ras ma.ior ê: q.a cum actio productiva dividatur in creationem et eductionem, de essentia metaphica eductionis ê, q.d sit actio productiva, et q.d non sit creatio aliter vel non contrahet genere illo, q.d contrahit, vel esset sola eductio utrumque membrum divisionis. Pr. mi: actio productiva, quæ non ê creatio, pendet essentialiter à causa maali ipsius, et pr. hoc differt trio à creatione ergo. Ans probandum ê quoad utrasque partes. Pr. quoad 1.m actio productiva, quæ non ê creatio ê causalitas causæ maalis; sed causalitas pendet essentialiter à sua causa: ergo. Ma constat, et mi.ris ratio ê: q.a pr. talem actionem concurrit immediatè causa maalis ut talis, ut existat terminus eductus.

268 Pr. quoad 2.m partem illud ans: actio productiva, quæ non ê creatio, differt trio à creatione pr. diff.m in qua fundantur reliquæ formales diff.s ipsius à Creatione, sed essentialis dependentia actionis productivæ, quæ non ê creatio, à causa maali ipsius ê diff.a talis actionis, in q.a fundantur reliquæ formales diff.s ipsius actionis à creatione: ergo. Ma.r videtur

clarę veritatis. Et my etiã eo suadet, q.d in l.o est dina rãonẽ actionis creatibę habere caũ maalẽ sui; cũ creatio sit causalitas solius caũ efficientis: ẽ ecentialis dependa à caa maali ipsius ẽ diffa actionis ñ creatibę à creatiba. 61.

269. Et deindè in ista diffa fundatũ, q.d actio ñ creatiba exigat rẽ suã uniri subto presupocito: etenĩ à priori deducit exigentia istã actionis ñ creatibę, q.a ẽ pductio rei pendens ecentialiẽ à caa maali ipsius. Hęc autẽ exiga ẽ fralis alia diffa actionis ñ creatibę à creatiba. Et alias, siquę pręs sunt, diffa similiẽ fundari animaduertes. Pr.o aliẽ senta nra: fũ educi ẽ fraliẽ fũ fieri dependenẽ ecentialiẽ à maa presupposita; sed fieri fũ ita dependenẽ ẽ fraliẽ, q.d pductio fę pendeat ecentialiẽ à caa maali ipsius: ẽ eductio fę ẽ fraliẽ pductio fę pendens ecentialiẽ à caa maali ipsius. Stat pro m.ri q.d fę, ut educę, ddit actualis ecentialis dependa à maa presupocita; quã dependa cũ ñ dsistat in fra ipsa specificatibę sumpta, dsistere debet in ipso fieri, siue actione, qua pducit eadẽ fra.

270. Pr.n M: fũ fieri dependenẽ ecentialiẽ à maa presupocita ẽ fraliẽ, fũ fieri de poa maę; sed fũ fieri de poa maę ẽ etiã fraliẽ, q.d pductio fę pendeat ecentialiẽ à caa maali ipsius: ẽ. M.ris ratio ẽ: q.a si fra fiat cũ tali depend,a fieri dicit de poa maę; ut dstat ex plurimis locis D. Thomę atq.e ex usu scholę Arletticę; quã vero fra siue

tali depend.ª fit, ut ãã rationalis, ipsa n̄ dicit de poa mat fieri. P.ⁿ m: fieri fꝝ de poa mat n̄ soly ē fᵗᵃˡⁱᶻ, q.ᵈ pductio fꝝ pendeat ecentializ à maa presupocita, sed etiꝫ, q.ᵈ pendeat à maa tamquā à caa ipsius: ꝫ. P.ⁿ q.ᵃ

271. d. pars antis: quambis pductio fꝝ penderet à maa presupocita, dū modo maa n̄ eēt caa ipsius, fꝝa n̄ fieret ex poa mat; sed fꝝa fit ex poa mat: ꝫ. M.ᵃ pbat.: quambis pductio fꝝ pendeat à previjs dispocitionibus, fꝝa n̄ fit ex poa dispocitionꝫ; sed hoc ideó ē, q.ᵃ previę dispocitiones n̄ sunt caa pductionis fꝝ: ꝫ.

272. Et Favet m, q.ᵈ Phi numquā dicerunt, fieri fꝝ ex poa dispocitionꝫ, a quibus pendet pductio fꝝ. Mꝫ favet, q.ᵈ n̄ videt asignabilis alia ratio. Observa hic, nullꝫ unionꝫ fꝝ educendę, nullꝫ pductionꝫ talis unionis fᵃˡⁱᶻ includi in his, p.ᵗ quę hic indé verfabimus eductionis adequatꝫ ecentiꝫ in suo ꝯceptu metaphico. Ex

273. dictis colliges, in q.º vero sensu dici possit, q.ᵈ
|| actio eductiva ē pductio ex aliq.º, et actio crea
|| tiva pductio ex nihilo; nempé illud ex aliq.º aludit ad caꝫ maalꝫ, ex q.ᵃ pendet omnis actio eductiva; illud ex nihilo prediꝫ negat dependentiꝫ omni creaōni. Quābis si n̄ de quacūs eductione, sed determinaté loquamur de illa, quę propissimé dicit

|| generaō Ꝺpositi, de actione videlicet eductiva unionis; talis eductio n̄ solū ē̂, pductio ex aliq.º in sensu Ꝺmuni aliis eductionibus; sed ē̂ quoq.ᵉ pductio rei ex aliq., quatenus p.ᵗ talē actionē generat Ꝺpositū, et generat ex pte aliq.ª ipsius Ꝺpositi precedente ad eandē actionē.

274\. Et ideó totus genitus, qui pp ... n̄ ē̂ nisi Ꝺpositū, fit ex aliq.º sui, ex mā scilicet, q.ᵉ pars ē̂ Ꝺpositi, dependenī á q.ª presupposita existit actió eductiva unionis. Unde actio ista ē̂ pductio ex aliq.ᵒ aliq tamē rū unionis, et aliq rū Ꝺpositi. Respectu unionis ē̂ pductio ex aliq., q.ᵈ n̄ ē̂ Ꝺstitutivū ipsius unionis, at rū Ꝺpositi ex aliquo, q.ᵈ pertinet Ꝺstitutivé ad ipsū Ꝺpositū. Inferes hinc 1.º Ꝺpositū generari n̄ ēē, fieri Ꝺpositū ex nihilo sui. 2.º n̄ ēē de ratione eductionis, q.ᵈ totus p.ᵗ ipsā fāliū pducatur fiat ex aliq.º ejusdē toti n̄ enī cū educitur fā, aliquid ipsius fā pcedere debet, ex q.º fā fiat.

275\. 3.º p.ᵗ eductionē á nobis ex plicatā nihil fieri Ꝺtra axioma illud, ex nihilo nihil fit: q.ª res n̄ fit ex nihilo, cū ex potā pre jacentis mā educitur. Recturq.ᵉ censuis predicti ac cionatis ēē n̄ posset, q.ᵈ nihil fiat ex nihilo sui: nā hic sensus. Obiciō falsus tā in efectibus prove nientibus á sola cā 1.ª, quā in provenientibus á cā etiā 2.ª A sola Deo fiunt mā 1.ª et aē ratio nales, et fiunt ex nihilo ipsarū. A Deo simul et causis 2.ⁱˢ fiunt aliē fā; et fiunt quoq.ᵉ

ex nihilo ipsarum; cum ipsarum nihil existat antequam fiant.

276 Verus profecto sensus illius axiomatis est, quod scilicet causa 2.ae nihil fit ex nihilo causae materialis, sive non praecedente materialis causa talis efectionis. Et si loquendum esset juxta quamvis verum bonum proprietatum, quam usus aprobavit, licet ab Aristotele servatam, tunc hic sensus daretur predicto axiomati; nullum scilicet, compositum fieri ex nihilo sui; quia in generationibus materia, quae pars est compositi, presupponitur. Videatur Doct. Eximius disp. XV. Metaphysicae sect. 2. a num. VI.

277. Pro illo tamen Aristotelis loquendi more, sciendum oportet apud Phys. inter ea, quae obveniunt a causis 2.is non fieri nisi compositum: proutereaque cum ad fieri compositi semper materia precedat, bene deducitur in Aristotelis usurpatione ex nihilo nihil fieri a causis 2.is ex nihilo videlicet rei, quae proprie dicatur fieri. Audi Aristotelis locutionem. In 1. physicorum cap. 7. ait:

|| omne, quod fit semper compositum est.

278. In 7. Metaphysicae cap.

|| 8. neque materia fit, neque forma. Et Arcanum hujus (expositione)

|| locutionis veluti explicationem aperuit: sicut facere

|| aeneam sphaeram non est vel ipsum aes, vel ipsam rotunditatem

|| facere, sed est rotundum. In 8. Metaphysicae cap. 3.

|| forma non fit, nec generatur, fit autem, quod ex illis est factum

denique servari saepe a D. Thoma significatione verbo orum eandem. Et tamen negari non potest, quod forma facta fit; si his verbis aliud non significetur, nisi, quod forma

Subsectio 13a
Dtio n̄r̄a ab objectionibus defenditur.

279\. Objicies V. Ales in 1. Metaphicę docet, in maa ēē pte aliquę rei faciendę: hanc enī Dsituit diffrm inter naalia, et artificialia, q.d in artificialib.s danaj praesuponie maa apta obedire Artifici; in naalibus vero pro priori ad fig introducendg ē in maa aliquid ipsium fig: ergo Dpat: si n̄ praecederet in maa aliquid fig naalis educendę, n̄ magis eēt naalis generatio subsrag Dplere, quę efectio rei Artificialis: ergo. Ad argutu ressp.o cu Eximio Doct.re Alem ibi docere, mag ēē pte Dpositi generandi; neg.e ibi nullq Dsituere diffrm naalia inter et artificialia; sed alia artificialia Dparare artificialibus alijs.

280\. Igitur rogat ibi Phus, cur alia, quę arte fiunt, casu, et sine arte aliq.do pueniant; alia vero, quę fiunt quoq.e ab arte, numquā eueniunt sine arte? Exemply: sanitas Alis inrdunt a naa sine arte puenit, inrdu ab arte medicinę; edificiū vero numquā à naa. Et soluit diff

facultati respondens, aliq.do in maa actiis precedere actibus principiis sufficiens ad causandum inventum actus; et sic multoties accidit in Ale: aliq.do non precedere aus nisi mag imperio Artificis subjecta, absq.e ulla quidem actibitate circa artis inventum; et sic produnt ligna, lapides et similia ad constructionem domus, quae proinde sine arte, seu hanc industria, fit numquam.

281. Distrãonis ngo ans. Quambis nil formae educendae precedat in maa, generatio substantialis completa erit magis naalis, seu magis à naa, quam effectio rei artificialis: q.a ergo poa passiba, quam activa illius generaonis erit naalis prout opponitur poae directivae, et dirigibili sc.t raãnem: poa vero effectionis rei artificialis ergo passiba, quam activa ê alia dirigibilis, alia sc.t raonem directiva; et inde effectio ista minus naalis euadit. Objiciuntur ista pro sent.a statuente precedentiam formarum in maa, ut inchoatam, et eê imperfectam earum, et ab authoritate congeruntur in eiusdem sing multa ex S. Augustino, et Cuchario, quibus postea respondebitur.

282 Objicitur 2.o: actio, q.a crearetur forma ignis v.g. robustior eet actione, q.a defacto educitur eadem forma: ergo sc.t illam actionem suppleretur aliquis influxus phicus, quem mag prestat, dum forma educitur: ergo eductio non ê explicanda in dependentia ab influxu phica mat. Dico robustior esse fore actionem creativam formae ignis, quatenus eet minus dependens et magis perfecta, sed

ngo. coz. Sufficit si suppleat dependa maa presupposita, quatenus talis sit virtus actionis creatibz, ut possit absq. ea dependa existere.

283. Instas 1°: si actio n̄ sit phicus influxus maæ, erit creatio, tamets pendeat ecentializ à maa presupposita: ꝫ. D. ans: actio, q.a defacto pducit aā raonalis, ideó ē creatio q.a licet pendeat à maa, n̄ puenit phicé ab ipsa: ꝫ. Ans utrisq. ngo. Actio, q.a pducit aa raonalis ē creatio, q.a n̄ pendet ecentializ à causa maali; q.o quidq. sit earū actionū, sit qua aā raonalis 1°. pducit in subto, potest extra subtū conservari.

284. Instas 2°: si ignis posset fmā pducere, maa n̄ influente phicé, assignabilis n̄ eet ratio, cur n̄ posset fmā pducere independenz à caa maali: ꝫ. Ngo ans. Rao hæc assignabilis ex nris pbaonibus: q.a n̄ potest agere nisi pducendo de poa maæ.

285. Objicies 3°: actualis fmalis et intrinseca determinatio maæ et fmæ ad constituendū compositū ē unio fmæ cū maā; sed eductio fmæ ē ejusdē determinatio: ꝫ. D. mj: pce sive posita eductione, jā maa et fma n̄ sunt amplius indifferentes ut uniant. Cpat 1°. dependa metaphica fmalis, et intrinseca fmæ à maa in ēē subti ē fmalis unio fmæ à maa; sed eductio ē talis dependa: ꝫ. Mj pbat: q.a eductio ē causalitas subti ut talis, et adæquata subsistentia fmæ.

286. Probat 2º eductio est formaliter exercitium causae materialis ut talis; sed hujusmodi exercitium est formaliter unio formae ad materiam. Ergo. Probatur minor: exercitium causae materialis ut talis est formaliter id, per quod materialis causa influit actualiter composito; sed actualiter influit composito per unionem formae ad materiam. Ergo. Ita probant non nulli Recentiores Magistri, eductionem formae esse formaliter unionem formae ad materiam.

287. Ad argumentum, concesso majori, nego minorem, et antecedens probationis. Praecise posita eductione, adhuc materia, et forma non haberent actualem formalem intrinsecam determinationem, ut in unum totum coalescant; sed solum haberent quid connexum cum actuali formali et intrinseca ea determinatione. Illa determinatio est unio formae ad materiam. Ideo connexum cum unione est actio eductiva. Sola ea determinatio est formale excludens actualis formalis intrinsece indifferentiae aut non determinationis ut materia, et forma, in unum totum coalescant.

288. Hinc sub ista indifferentia seu non determinatione actuali, formali et intrinseca manent materia et forma, praecise posita eductione. Haec si dependens a causa materiali ipsius sit actualis formalis determinatio, ut producatur suus terminus est formaliter adaequate eductio. Est tamen connexa cum unione termini per ipsam producti. Unde eius tamen indifferentiam ad unionem sui termini actio eductiva formaliter excludit, quae stat formaliter in negatione connexionis cum illa unione; excludit nimirum formaliter, quod non detur aliquid connexum cum tali unione.

289. Ad 1.^m probationem distinguo maiorem dependentia metaphysica formalis intrinseca formae a materia in esse subiecti actionis qua producitur forma est formalis unio formae ad materiam nego: in esse subiecti ipsius formae; concedo maiorem. Ut eandem distinctionem ita explico: eductio est talis dependentia formae a materia in esse subiecti actionis, qua forma producitur; concedo: in esse subiecti ipsius formae; nego maiorem, et consequentiam. Etsi enim sit dependentia formae a materia, quam concedimus eductioni, haec est causalitas subiecti ut talis, et adaequata subsistentia formae. 65.

290. Per productionem formae haec pendet a materia, ut materia est causa productionis formae. Est autem causa productionis formae non ut subiectum eiusdem formae, sed quidem ut subiectum ipsius productionis. Quod se exercet ut tale per hoc, quod formae productio ponatur a causa efficiente dependens a materiali causa productionis eiusdem. Productio vero ita poni est ipsam uniri, recipique in sua causa materiali. Ubi nulla intervenit formalis unio formae ad materiam producentis per actionem eductivam, sed unio eiusdem actionis indistincta ab actione non enim requiritur. Ubi unionem distinctam ut actiones suis uniantur subiectis. Ad confirmationem 2.^m distinguo maiorem eductio est formalis exercitium causae materialis extrinsece ut talis; concedo: causae materialis intrinsece ut talis; nego maiorem. Et minorem concessa de 2.º isto exercitio, eam nego de 1.º illo, deindeque nego absolute consequentiam.

291. Ad probationem minorem maiorem est concedenda de exercitio causae materialis intrinsece ut talis; neganda vero de exercitio causae materialis extrinsece ut talis. Materia est causa materialis

intrinseca rei compositi, et in isto genere causae exercet per unionem sui ad formam, sicque inest actualiter composito. est etiam causa materialis extrinseca rei formae eductae, et in isto genere causae exercet per actionem, quae nullo ex capite debet esse formalis unio formae ad materiam. Praeterea illud 1.º exerci tium materia exercet intrinsece rei compositi in facto esse. 2.º exercitium Pater Suarez in disp. 13. metaphysicae sect. 7. num. 7. eodem atque nostro distinguimus terminis ipse distinguit ab exercitio, seu causalitate materiae quatenus materia est causa generationis seu compositi in fieri: et sect. deinde 9. numero ejusdem 9. illud exercitium vocat causali tatem materiae perseverantem post motum sive post totam generationem.

292 Objicies 4.º eductio est formalis unio sui cum materia: ergo etiam est formalis unio formae cum materia. Probatur consequentia: passio communicat formae denominationem, propter quam ipsa est unio sui cum materia; sed eductio est passio: ergo communicat formae denominationem unionis ut quod. Confirmatur: possibilis est educ tio formae indistincta ab unione formae ergo talis est eductio, quae de facto datur. Ratio consequentiae: quia juxta Philosophicum axioma frustra fiunt per plura, quae fieri possunt per pau ciora. Concesso antecedenti, nego consequentiam. Ad cujus probationem distinguo majorem passio communicat formae denominationem propter quam praestandam formae ipsa est unio sui cum materia; concedo: propter quam etiam non praestandam formae; nego majorem.

293. Minorem deinde concessa, nego consequentiam. Actio rei causae efficientis proprie dicitur actio, rei subjecti, in quo ipsa recipitur, bene vero dicitur passio et pariens rei termini, qui producitur per ipsam. Praeterea

caa efficiens ab actione sua denominat agens actualiter;
|| et subtum ab eadem actione paciens actualiter, sive
|| recipiens; ab eademque terminus denominatur actus seu produc
|| tus actualiter, vel etiam paciens, et recipiens simul
cum subto presupposito eandem actionem. Ergo actio,
quae sit eductio formae est unio sui cum materia sui cum materia
presupposita, ut efficientem causam sui denominet actualiter
producentem cum dependentia à materia presupposita, ut eandem
materiam denominet actualiter recipientem, et pacientem actio
nem cum tali dependentia productam, ut terminum suum denomi
net formam, videlicet, productam actualiter, cum dependentia suae
productionis à causa materiali.

294 Dicens, eductionem esse
unionem sui cum materia propter has omnes prestandas
denominationes non quia ex presisso conceptu unionis ad materiam
haec omnia prestet; sed quia non prestabit, nisi sit unio
sui ad materiam, predictas omnes denominationes. Vide
ergo quot sint denominationes, propter quas prestandas educ
tio est unio sui ad materiam, quam tamen possit has omnes
prestare formae per se ipsam productam: etenim non est unio sui ad
materiam, ut eas omnes tribuat formae. Probari ergo debuit,
quod eductio est unio sui ad materiam, ut formae tribuat ipsa
formaliter denominationem unitae ut quod.

295. Ad Argumentum confesso
anti, nego consequentiam. Proloquium est dicendum impresentiarum,
frustra fiunt per plura, quae pari conveniencia
fieri possunt per pauciora. Non autem eque conveniencia
causam formam educeret per actionem identificatam cum unio
ne formae; quia resultaret inde, quod variandum esset compositum.

quoties ejus eductio variaret. Est vero differentia, q.d si fieri potest, idq omninó dispositis á caa 2.a conservet á Deo p.r alia actione, deficiente illa caa. Et hoc fieri potest; nq actio eductiba frae n̄ debet identificari cū unione frae.

296 Objicit 5.o: frā educi est, frā subsistentari; sed frā subsistentari in subto dicit fraliter unionē frae ad subtū: ḡ. Dsrat 1.o: nequit fra causari m̄aliter quā m̄a inmutetur intrinsecé p.r frā; sed nequit sic inmutari, quā fra uniat m̄a: ḡ. 2.o: nequit fraliter intelligi m̄a ut patiens frā, quā fraliter intelligat, ut actuata p.r frā: ḡ nequit fraliter intelligi ut patiens frā, quā fraliter intelligat ut unita frā.

297. Respondeo antis; q.a nequit intelligi frā m̄a ut patiens, frā quā intelligatur, fraliter ut subtū in actu 1.o frā. Adaequatū uel ngo m.s absoluté, uel sic distinguo: frā educi ē frā præcisé 2.s suū fieri subsistentari in subto; ddo: ē frā 2.s suū ēē subsistentari in subto ngo m.s loquendo de eo, quod formaliter est frā educi.

298. Mj etiā distinguo: frā præcisé 2.s suū fieri subsistentari in subto dicit fraliter unionē frae ad subtū; ngo: frā 2.s suū ēē subsistentari in subto dicit fraliter ttr.; ddo mj: et ngo cq. Ē dicere: fieri frā, q.d ē actio eductiba frae, subsistentari in subto; et hanc subsistentaonē ēē de ratione frali eductionis, n̄ aūt subsistentaonē frae in se ipsa acceptā, prout sonat,

ipsa fra constituit actualis compositus unita mat. de pendens ag. e producta. Inferens, mat ee subtus subs denominis frs 2. ee frs, frs hoc modo substentari in maa, et dicere unionis frs ad mat (in quo praesise non stare praedicti deceptus) et dicere frs ee productus cum dependa in suo fieri a caa maali.

299\. Distinctio tota est concedenda, sin loquatur in sensu frali; si tamen in hoc loquatur dicendus ipsi e, frs maaliz causari non ee fraliz mat intrinsece immutari per frs, sed immutari recipiendo motus qui e actio, qua fra maaliz causatur. Distinctioni 2. distinguo ans: nequit intelligi fraliz maa ut patiens frs praesise 2. fieri frs quis fraliz intelligatur ut actuata per frs; nego ans: ut patiens frs 2. ee frs, quis fraliz intelligatur etc; concedo ans. Lt sub eaq dist. sunt reliqua excipienda.

300\. Quod maa patiatur frs 2. fieri frs, sive quod patiatur actionis, qua fra fit hoc pertinet fraliz ad eductionis; non ita quod patiatur frs, 2. ee frs. Pati hoc modo dicit fraliz unionis frs ad matj pati l. illo modo non aliq dicit fraliz unionis nisi actionis. Restant vocalia dicidia circa nomina generatio, corruptio, anihilao. Sensus dictionis, quod nominis alibi manet explicatus.

301\. Arguit tandem: S. Augustinus ait: inesse corporeis rebus per omnia elementa Mundi quasdam occultas seminarias rationes et 3. de Trinitate cap. 8. et D. eaq repetit: omnium rerum, quae corporaliter nascuntur, occulta

// quoq semina in Elementis latent. Ipsal ex S.
// Eucheguerio lib. 1. in Genesi ubi hec habet: alia quæ
// de vitijs Corporum, vel lignorum, vel Cadaverum nas
// cunt putredine, non tunc creata sunt in specie,
// sed inerat in Corporibus eorum presenti seminis
// origo. Ad horum verborum intelligentiam nota, S. Au
gustinum lib. 5. Genesis ad literam cap. 4. et 5. et lib. 8.
cap. 3. docere, terram in 3. die Conditionis Mundi,
accepisse virtutem (~~germinandi~~) germinandi omnia vegetabi
lia quasi conceptum omnium illorum semine. Ita communiter
intelliguit S. Augustinus, cujus sententiam sequit
S. Eucherius.

302 Contrarium communis est S.S. P.P. sententia
apud Doctorem Epimium de opere 6. dierum lib. 2. cap. 3.
Deum produxisse in hoc die vegetabiliaque in semine, sed actu
in specie propria, et natura. Preterea: S. Augustinus,
ut notat Epimius, in eam sententiam inductus est,
quia omnia istorum dierum opera in eodem puncto Creatio
nis credidit facta, et cum inter 13 creationem, et actualem
istorum productionem temporis subsecutionem negare non potuisset,
ideo in die 3. tantum in virtute, et in semine plan
tas fuisse productas dicere fuit compulsus.

Hinc abla
303. to illo fundamento scilicet, omnia opera istorum dierum in
// eodem temporis puncto facta esse, quod jam erroneum est dicere,
ut notat P. Cornelius, vel si erroneum non est, est tamen
contra communissimam S.S. P.P. sententiam expositio illa Sti
Augustini de productione vegetabilium in semine sustinenda
non est. Modo sic: verba adducta S.S.

Augustini, et Eucherij et si significent aliquam virtutem seminalem in Elementis ad omnia, quæ Corporaliter nascuntur; hæc virtus fundatur in expositione scripturæ contraria omnium S.S. P.P. cum quibus substinebimus sententiam S. Augustini et non reliquorum P.P. ex quorum sententia virtus illa seminalis non infertur.

3.0.4. Rursus: et si Elementa haberent virtutem illam seminalem omnium rerum, quæ Corporaliter nascuntur, ita ut omnia hæc producant, quod falsum, non ideo materia prima haberet virtutem illam; quia materia prima non est Elementa. Dico, quod falsum est, quia terra non fuit prima causa efficiens plantarum ut sentit communis sententia cum S.S. Basilio, Ambrosio, Chrisostomo contra Cayetanum. Deus enim solus ab ore concurrens producit omnia germina, et plantas, terra tantum ministrante magis. Tunc vero terra concurrit effectibus ad germina præsertim si invuta sit semine; si vero semine careat, et pluvia irriget, et sole calefiat, producit germina.

Subsectio 14.ª

Utrum quælibet causa creata elebavilis sit ad productionem quemlibet effectum?

3.0.5. De potentia obedienciali ac

actiba nunc agimus. Ista. Ista ē virtus efec
tiba ut ñ reducibilis ad actũ eficiendi, nisi inueni
ente aliq.º sup.ᵉnaali, seu naæ vires excedente. Quæ
ritur q̃ an quodlibet elebari posit ad pducendũ quod
libet. Non pcedit quæst.º circa efectus, et modos pdu
cendi, q.ª aliundé exspecialiter inboluant repugnantiã;
v.g. ut q.ᵈ aliquid se ipso l. pducat; q.ᵈ pducat depen
denter à subto, siue p.ᵉ actionē eductibã id, q.ᵈ nullo
modo posit à subto dependere et alia similia.

306. Pleriq.ᵉ
Nostratẽ cũ P.D. Eximio Suarez respondent afirma
tibé; Plurimi etiã Thomistæ, quos citat et sequit.ᵘ P.ᵉ
Ripalda tom. 1. de ente sup.ᵉnaali, disp. 20. sect.
2. Negatibé respondent cũ Auctissimo Vasq.ᵘᵉ ñ,
pauci ex nostris, et Mastrio Scotista. Ego verò
ñ adeò amplẽ institutũ quæst.ᵐ sed eo dantẽ modo,
q.º titulus prefeferit ego ñ enim judico impossibilẽ
entitatẽ, quæ nullã omninò vel incoatã haueat
virtutẽ efectibã; talis autẽ entitas ñ erit elebabilis
ad pducendũ aliquid; enim ista elebabilitas inue
niri ñ potest ubi ñ dat virtus efectiba incoata.

307. Nec
dicas talẽ elebauilitatẽ, atq.ᵉ virtutẽ dtinere in ipsa
raonê creaturæ: nã hoc ipsũ ngo, dũ posibilẽ reor
Creaturã aliquã absq.ᵉ tali virtute. In qualibet tñ
nã caa virtutẽ incoatã inuenio ad eficiendũ quod
libet ñ repugnans. Itaq. circa quæst.ⁱ quã proposui sic
resp.º quælibet caa creata ē elebauilis ad pducen
dũ quælibet efectũ. P. Dnã, quæ pcedit de efectu

et modo pducendi aliunde n repugnante, sed posito
contra spheram naals causae creatae: entitas, quae havet
aliquam virtutem pductibam e elebabilis ad pducendum quem
libet efectum; sed quaelibet caa Creata havet aliquam vir
tutem pductibam: ergo

308. P. m. entitati, quae havet virtu
tem aliquam pductibam Deus ita potest aplicare su
pernaalem suam omnipotenciam, ut talis entitas pdu
cat quemlibet efectum; sed hoc e talem entitatem esse
elebabilem ad pducendum quemlibet efectum: ergo. Maior vi
detur omnino certa. P. m. si cum aplicaone sup.
naali omnipotentiae ea entitas posit proporcio
nari ut influat in quelibet efectum, Deus potest
ita supernaalem ei aplicaret suam omnipotenciam, ut
talis entitas pducat quelibet efectum; sed potest
cum aplicaone supernaali omnipotenciae pporcio
nari, ut influat in quelibet efectum; ergo

309. Certa e
m. P. m: per sup. naalem aplicaonem omnipotentiae
potest supleri quid quod desit ut ea entitas exerce
at suam virtutem pductibam in quelibet efectum; sed
si potest supleri, potest ea entitas cum aplicaone
omnipotenciae pporcionari, ut influat in queli
bet efectum. Maior videtur innegabilis, et m. probare
devet ex eo, quod neque ex pte omnipotentiae, aut
ejus aplicaonis nec ex pte entitatis haventis
pductibam (~~activam~~) virtutem desiit pportio ad
tale suplementum.

310. Probatur: entitas havens virtu

tg pductibg intellectionis aut amoris sup^x naalis potest proporcionari cũ aplicaone sup^x naali omni potentiq vel p^x aliquid aliud ppriũ sup^x naale, ut exerceat suã virtutẽ pductibã erga intellectionẽ et amorẽ supernaalẽ: ꝙ entitas habens virtu tẽ pductibã aliquã potest proporcionari cũ apli caone supernaali omnipotentiq, vel p^x aliquid aliud ppriũ supernaale, jã hoc jã illud, ut exerceat suã virtutẽ pductibã ꝯa quẽlibet efectũ.

311. Ans ostendit in nro intu et voluntate: P. coa: ideó ans ẽ ve rũ, q^a noster intus, et voluntas virtutẽ sunt pduc tibã intellectionis, et amoris; ergͦ ipsis deficit, ut pducant intelleonẽ, et amorẽ, sup^x naalẽ potest su pleri p^x illã aplicaonẽ; sed entitas habens aliquã vir tutẽ pductibã habet virtutẽ pductibã actionis ergͦ ipsis deficit ut pducat actionẽ pductibã hujus illius et cujuslibet efectus potest supleri p^x aplicaonẽ pdictã: ꝙ.

312. Arguit 2ra P^x caa creata ñ ht virtutẽ naalẽ in trinecã ad quodlibet; sed haberet si ẽet elebavilis ad efectũ quẽlibet pducendũ: ꝙ. Mpa P^x videor igni debet ꝯcursus Dei ad pducendũ altẽ ignẽ, q^x ig nis habet naalẽ intrinecã virtutẽ ad altẽ ignẽ: ꝙ si causa creata haberet virtutẽ naalẽ intrinecã ad quodlibet, deberet ipsi ꝯcursus Dei ad quodlibet. 2º: si aqua v.g. eet elebavilis ad pducendã gratiã, aq^a gratiã ꝯtineret, vel fmaliter, vel eminenter; sed neutrò modo potest ꝯtinere: ꝙ.

313. 3.° arbitrarii sphera cujuslibet causae creatae est limitata: ergo nulla causa creata potest elevari ad quodlibet effectum. (por lo que y así se reconoció mandó que el ... fue tenor havía de ir a la Calle de que ...). 4.° ab absurdis: data oppositione nostra sequitur 1.° dari in quolibet causa creata virtutem destructivam sui. 2.° non dari modo virtutem in nostra voluntate ad amorem supernaturalem, aut in intellectu ad visionem beatificam, quam in aqua ad gratiam producendam. 3.° posse auditum videre, et visum audire. 4.° lapidem elevari posse ad intelligendum, et Brutum ad videndum Deum.

314. Ad argumentum modo posset dici, et recte negari; quia virtus elevabilis non dicitur naturalis, sed obedientialis: at nihilominus quoniam potentia illi intrinseca, videtur significari virtutem in se naturalem, distinguo minorem non habet virtutem naturalem intrinsecam adequatam ad quodlibet; concedo: inadequatam seu incoatam; subdistinguo: exercendam naturaliter; concedo: exercendam obedientialiter; nego. Patent dissolutiones ceteri, quorum minoris sunt adaptandi. Dicendumque est, quod causa creata virtutem habet inadequatam ad quodlibet exercendum non naturaliter, sed obedientialiter.

315. Ad 1.3 probationem, distinguenda est causalis: quia ignis habet naturalem intrinsecam virtutem adequatam; concedo: quia habet ut cumque naturalem intrinsecam virtutem; nego antecedens, et consequentiam quia causa creata non habet virtutem intrinsecam ad

quodlibet nisi in adęquatè, atque obedientialiter exer-
cendę: Unde Concursus Dei ad quodlibet non est
ipsi debitus. Manifesta est doctrina in intellectu
nostro, qui potentiam intrinsecè habet in se, atque subjectivè
naturalem ad visionem Beatificam, et tamen non est ei debitus
concursus Dei ad talem visionem, quia virtus intuitiva ad
eam est solum inadęquata, et non exercenda nisi obedien-
tialiter, sive supernaturaliter.

316. Ad 2.um nego minorem. Continet vir-
tualiter, et quidem tantum inadęquatè. Ad 3.um distinguo
antecedens: est limitata limitatione sui exercitij naturalis;
concedo: sui exercitij obedientialis; subdistinguo: est limi-
tata ut non extendatur ad quodlibet effectum; nego: ut non
extendatur, nisi dependenter à causa principali elevante;
concedo antecedens, et nego consequentiam. Ex 2.o sub distinctionis membro
habes, qua ratione sphęra causę creatę, licet ista sit
elevabilis ad quodlibet non sit illimitata, sicut sphę-
ra omnipotentię.

317. Si contra quis subinferat: ergo potentia obe-
dientialis est infinita, cum possit extendi ad infinitos
effectus; consequentiam negabis, vel distinguetur sic: est subjecti-
vè infinita, sive infinita in se; nego: est terminativè
infinita; concedo consequentiam. Nam non est in se infinitus noster in-
tellectus, quamvis ad infinita objecta cognoscenda exten-
datur; sed est tantum terminativè infinitus. Replicabis:
potentia obedientialis, quam ponimus, non solum potest
ad effectus innumeros se extendi, sed etiam ad ma-
gis, magisque perfectos sine fine: ergo erit subjecti-
vè atque in se infinitè perfecta. Probatur consequentia: quia virtus

318. eo m.[or] ē, q.[o] m.[r] efectus.

Desso anti, non coag, cu jus ptas vera erit de virtute adequata, quæ eo m.[r] arguit, q.[o] m.[s] efectus causat; n̄ vero de virtute in adequata, quæ n̄ arguit m.[r] ex eo, q.[d] nunc cū principio mj pfectionis deinde cū principio perfectionis m.[ris] quæ erat V.[te] ipsa eandē suæ virtu tē exerceat. Sic intus nrēr n̄ arguit infinitus ex eo, q.[d] magis ac magis claras sine fine visio nas Dei possit elicere, si magis ac magis sine fine augeat ipsi lumē sup.[a]nū, q.[o] elebet.

319. Ad A.[m] 3. resp.[o] l.[o] illud n̄ eē absurdū; nullū enim ē inconveniens, si caa quælibet creata virtutē haueat destructibus sui mediaté tantū quātenus possit pducere entitatē, a q.[a] postmodū destruat destrui vé possit: in hoc enim n̄ inuenit apetitus innatus rei ad sui destructionē. 2.[o] dico, n̄ inferri ex sent.[a] nra; q.[a] m.[r] licet, intra tuos poē incoatē, dat virtus in intu et volunta te ru intellectionis, et amoris sup.[a]naalis proxi deceptū virtutis pductibus intellectionis, et amoris quæ in se ht; et mj quidē in agua ru gratiē pdu cenē.

320. Obserua tamē hic n̄ infrigi vim paritatis positē pro nra Dne; manent si quidē adhuc intra tuos poē obedienciales intus, et voluntas nrā ru intellec tionis, et amoris sup.[a]naalis licé ea m.[s] virtu tē haueat, quæ agua rū gratiē Hoc 3.[o] reducio ex sent.[a] nra; q.[a] denominatio videntis cadere debet

ecentialiꝫ in poꝫ visibꝫ, qualis n̄ ē auditus; et similiꝫ denominaõ audientis in poꝫ auditibꝫ, qualis n̄ ē visus.

321. Poterit utiqꝫ elevari auditus, ut vitiõnꝫ pducat, et visus ut pducat auditiõnꝫ, si visio et auditio supponant qualitates n̄ modales, sed absolute; n̄ tamꝫ possunt elevari ut p. vitiõ nꝫ a se pducꝫ auditus videat, aut visus audiat p. auditiõnꝫ a se pducꝫ. Certe n̄ omne, q. vitiõ nꝫ pducit, videt p. ipsꝫ, nec p. auditiõnꝫ audit, aliꝫ videret, audiretqꝫ Deus p. vitiõnꝫ nxꝫ et auditiõnꝫ. Hinc nec Ad. absurdꝫ sequit: q. licet lapis elevet ad pducendꝫ intellectiõnꝫ, n̄ tamꝫ intelligit.

322. Raõ ē: q. denominaõ intelligentis cadere debet ecentialiꝫ in poꝫ intellectibꝫ, qualis n̄ ē lapis: et quambis Brutꝫ elevet ad pducendꝫ vitiõnꝫ beatificꝫ, n̄ poterit p. ipsꝫ Deꝫ videre: ē enꝫ denominatio videntis Deꝫ denominatio intelligentis quale n̄ ē Brutꝫ. Et licet Brutꝫ capax sit denominaõnis viventis, n̄ viveret p. intellectiõnꝫ, ad quꝫ pducendꝫ elevaretur: q. p. intellectiõnꝫ n̄ vivit principiꝫ q. n̄ intelligit p. ipsꝫ.

323. Arguit deniqꝫ ex P. Hasqꝫ effectus, qui ex sua naa n̄ pendet ab una caa n̄ potest divinitus ab ea, pvenire: q. n̄ potest a tali caa elevata pendere. Hinc negat Doct. iste humanitati Xpti Dni phicꝫ influxꝫ in miracula, et Sacramentu

in gratiā. Sed oppositū docet Eximius Doct.^r cū Angelico Doct.^re 3. p.te qu.^e 13. art. 3. et qu.^e 62. art. 1. 3. et 5.

324. Ad argumentū distinguo ant: effectus, qui ex sua naa n̄ pendet ab una nec ut exercenda naaliter, nec ut sup.^r naaliter exercenda n̄ potest diuinitus ab ea pbenire; conc. effectus, qui ex sua naa n̄ pendet ab una caa ut exercenda naaliter pendet verò ab ea, ut sup.^r naaliter exercenda, n̄ potest diuinitùs ab ea pbenire; nego ant, et in eo d̄ sensu cons.

325. Ant. sumpti absolutè falsitas ostenditur hac paritate: effectus n̄ dependens ex sua naa ab aliq.^a caa coad determinatū aliquē modū pductionis potest diuinitus ab ea dependere p.^r talē modū pductionis: ergo effectus, qui ex sua naa &c.^a Ant. p.^t in accidentibus Eucharisticis, quæ ex sua naa n̄ dependent à Deo p.^r creationē, et tamē de facto in Eucharistia p.^r Creationē conseruant à Deo.

326. Si dicas, accidentia Eucharistica ex sua natiua virtute dependere à Deo p.^r Creationē, sicut dicis, q.^d intellectus mēs et voluntas influunt ex natiua sua virtute in actus sup.^r naales intellectionis et amoris; dico ego, q.^d sicut hoc utrūq.^e n̄ ē verū nisi de natiua virtute ut exercenda sup.^r naaliter; ita quoq.^e verū ēē debet, quælibet effectū dependere ex sua natiua virtute à virtute natiua cuiuslibet caæ Creatæ. Nõ habis: dari in qualibet

hanc virtutem naturalibus, etiam in adaequatam ad quaelibet effectus: sed dari probavit ex nostris rationibus.

327. Pro solutione

alia de nove nota hoc 1.º entitas, quae nullam habet potentiam receptivam aut informativam nullo modo potest elevari ad recipiendum aut informandum. 2.º entitas quae habet potentiam aliquam receptivam, aut informativam, elevari potest ut recipiat aut informet quodlibet receptibile aut informabile aliunde non repugnans tali receptioni, aut informationi passivae: repugnat v.g. quod res eadem se ipsam recipiat, aut informet se ipsam, quamvis ipsa potens sit recipi et recipere aut informari et informari. 3.º entitas potest elevari ut recipiat, vel solum elevatione de genere activo, ut elevatur (causaliter) anima nostra ad recipiendum habitum supernaturalem, vel si haec non sufficiat elevatione etiam de genere passivo per additionem comprincipii proportionantis ipsam entitatem, simulque cum ea recipientis et hinc facit discrimen inter potentiam elevabilem activam, et potentiam elevabilem passivam alibi notatum.

Subsectio 15.ª

Possint ne causæ creatæ elevari ad creandum?

328. Creatio accipitur tunc theologice, et dogmatice, tunc philosophice. Acceptio philosophica contraponitur dogmatici jam satis dignoscendo dedimus. Theologice et dogmatice accepta est productio ut proveniens à causa non præsupponente causam sui. Et cum causa non præsupponens causam sui nec sit, nec possit esse nisi solus Deus, inde est quod creatio theologice accepta sit quæcumque productio quæ à Deo provenit, et quod solius Dei sit creare theologice et dogmatice. Absque dubio accipitur creatio in isto sensu, cum Deus, quatenus est primus metaphysice dependentiæ omnis productio, dicitur creator omnium, quæ fuerunt, sunt, et erunt.

329. Potest etiam et alius sensus creationis distingui proprius etiam solius Dei: ille nimirum, in quo locamur de creatione philosophice accepta non quacumque sed posita à sua causa principali defacto, atque in hac rerum providentia. Ratio est: nam ita est certissimum apud omnes, nullam ex hujusque productionis causam creatam naturali virtute creavisse philosophice, nec habuisse naturalem virtutem creandi, ut Doctor nullus Catholicus contrarium affirmaverit.

330. Aug.e ex hujus persuasione firmat
// ing Phos Antiquos oraq videt. effatq illud, ex ni
// hilo nihil fit, à causis videlicet 2.is Si vero
ita hoc sit, planq inde ē in hac pvid.a nullq prez
Deq caq existere principalq creaõnis philosophice
acepte. Proderit nosse Ҩliq hunc sensq, ingo creare
ē solius Dei ppriq, ut S.S. PP. dicta plura bene
intelligant.

331. Restat vero dubiq, an creatura alrjius
pbidentiq hauere posit virtutq principalq ad crean
dq philosophicę; et si hoc posibile ñ sit, an crea
tura siue hujus, siue alrjius saltq pbidentiq
posit clevari p.r supr.naalq extrincq omnipoq apli
caonq ad creandq philosophice? ñ equidq inuenio
implicaonq aliquq in hoc 2o; nec in 1o, q.d dific
// lius ē. Itaq.e dico 1o: quęlibet caã creata potest
elevari ad creandq creaone sumpta philosophice.

332. Pro
// Dne stant Durandus et Arriaga. Stant etiq Lef
sada tract. 3. phice disp. 1.a cap. 3. cq P. Sua
rez et Dmuni nostratq. Dtaó ista pbanda ē
sicut altera, quę posita ē subsect.o precedente: q.a
entitas hauens virtutem aliquq pductiuq pportiõnari
potest p.r sup.anaalq omnipoq aplicationem ut ut pducat
actione independenti à presupocito subto; sed hoc ē posse
elevari ad creandq philosophice: ex quęlibet caa crea
ta hauet virtutq aliquq pductiuq: ꝙ.

333. Ml.r Ostat
ex citato loco: nq p.r illq aplicaonq potest supleri

quidq.d deficit ut entitas habens aliquq virtute pduc tibq pducat actioni independenti à subto presupposito: n enj deficit pportio ad tale suplementuj, neque ex parte omnipoq, neque ex pre entitatis illius. Dico 2.o possibilis est caa creata habens virtute nalq ad creandu philosophicè.

334\. Sumpta apte' hujus senten tiq durandus in 2. dist. 1. qu.e 4. et P. Arriaga disp. 11. phicq sect. 5. subsect. 2. atq.e ex Recentiò ribus nris n nulli. P. Cardenas solu pret autho ritatem P.P. opositu defendit. Certu P.P. vel loguntur in sensu theologico et Dogmatico creationis, vel de virtute creandi philosophicè principali, seu naturali hujus providentiq. Et 1.o negant posse evenire alicui creaturq, et 2.o creaturq alicui, cujus providentiq non conse dunt; nec pret Deum agnoscunt existentem causam aliquam principalem creationis phi losophicè accepti.

335\. Pholipa ter authoritatem P.P. recentere omnes. Scire sufficiat explicare om nes. Absq.e violentia in altro, vel altero ex predictis sensibus. Hoc suposito probatur Conclutio ex non implicatione, quam n dari constabit ex solutione rationum con trariarum. (Ratio 1.a in prima Conclu tione tunc solum potest causa elebari nostrue) Rao 1.a in q 1.o Ding: tunc solu potest caa elebari

ad aliq.d operandu, q.do in effectu relucet aliquid, q.d respondet specialiter tali causae, ut v. g. vitalitas in linea creata rationali, quae relucet in actibus suis vitalibus intellectionis, et volitionis creatae, respondetque specialiter nostro intellectui et voluntati.

336. Atqui in creatione non relucet aliquid respondens specialiter cuilibet, nec alicui causae creatae: ergo. Nego min.rem dici enim, entitatem distinctam ab intellectu et voluntate posse elevari, ut producant intellectionem et volitionem, si haec sint qualitates absolutae. Ad hoc enim sufficit, q.d reluceat in entitate vis aliqua productiva.

337 Dico 2.a in utraque sententia: Deus infinitae virtutis est posse operari sine concursu causae alterius efficientis: ergo et est infinitae virtutis operari posse absque concursu causae materialis, q.d est posse creare philosophice. Antecedens concesso, nego consequentiam. Disparitas est: posse operari absque concursu alterius causae efficientis est esse independens in operando; et consequenter independens quoque in essendo, q.d non competit nisi Deo: posse vero operari absque concursu causae materialis componitur bene cum dependentia in operando ac proinde in essendo; q.d virtutem limitatam arguit secum.

338. Instabis: causa materialis in genere suo imperfectior causa efficiente: ergo si causa creata non potest efficere independenter ab alia causa efficiente, a causa scilicet 1.a, nec poterit independenter a causa materiali. Retorqueo: causa creata non potest efficere nisi dependenter a causa efficiente 1.a: ergo cum alia causa efficiens 2.a sit imperfectior 1.a nec poterit causa creata efficere nisi dependenter

ab alia caa eficiente 2.a

339. Ipso anti, ngo coz; fiat ery de pend.a a pfectioni ej independ.a minus perfecta, ut p. in retortione. Instat aliq: q.do principia duo ducunt ad efectu, q.to magis deficit uny, tanto alzy crescit; sed in creaone deficit summe caa maalis, scilicet deficit ubsq. ad sui n ee: g.a in creaone n dat caa maalis: q in creaone virtus efectiba summe crescit, seu infi nity: q ad creandy requirit virtus infinita.

340. M.ri omissa disting.o m: deficit summe, hoc e, p.r decrementy majus q.d potest deficere: Ddo: g.a n e majus decrementy rei, quy n ea ipsius; deficit summe, hoc e, p.r decrementy infi nity; ngo; g.a n haucr infinity decrementy, q.i nami tit nisi ee, et perfectiony finity.

341. Itaq.e oposita coa bene deducit ex principio Cayetani, cujus e argumty: sed deficiente caa maali in creaone soly deficit aliquod finity: q alzy principiy crescere debet soly finity. Nota hanc instantiy n agere dxa cay elebary ad creandy supernaaliy p.r aplicaony omnipotentiy: g.a iy ex hac aplicaone tollit creaonis speciale principiy infinity.

342. 3.a raõ, illa quidy antiq.a dxa Dr.n Ddny: inter ee et n nihily dat disf.a infinita: q ut res aliq.a fiat ex nihilo, ac pinde exeat re quirit virtus infinita. P.anr: major disf.a dat inty ens, et n ens, quy inty duo entia positiba; sed inty duo entia positiba dat distantia infinita; ngo.

inter Deum et Creaturam: ergo M.or probat: inter ens et non ens datur opositio contradictoria, quae est summa opositio, et distancia; sed haec non datur inter duo entia positiva: ergo.

343. Haec ratio si quid probat, nulla dabitur in creatis virtus productiva: nam quaelibet actio quoque eductiva est tractio termini educti de non esse ad esse, sive ex nihilo sui ad esse sui: ergo cum inter esse et nihilum datur probabiliter distantia infinita, ergo ut causa producat per eductionem requiret infinitam virtutem in tali causa. Dico ad argumentum: nam inter duo extrema datur ea distancia, quae dicitur excessus unius extremi; cum solum possit unum extremum mensura perfectionis, quam in se habet, excedere aliud.

344. Atqui ens quodlibet creatum in se habet perfectionem finitam: ergo solum excedit finite negationem, seu nihilum sui. Ad probationem autem, nego minorem, cujus probationem minorem distinguo: quae est summa opositio, et distancia in ordine ad coexistendum, concedo: quoad excessum perfectionis, nego: Possunt coexistere Deus et Creatura; proinde quaelibet in ordine ad hoc nec habent summam opositionem, neque opositionem; et tamen distant infinite imperfectione; homo et negatio hominis coexistere non possunt; et nihilominus finite distant imperfectione.

345. 2.a ratio: Sancti Patres praecipue Augustinus, Athanasius, Cirilus

Contra Arianos negabant ullam Creaturam posse creare; sed Ariani affirmabant de creatione sumpta philosophicé: ergo. Patres negabant, quod Ariani ibi docebant, verbum divinum esse creaturam, et verbum divinum creare. Ad dico maiorem de creatione accepta, ut Ariani eam accipiebant, et nego minorem. Ad minorem rationis distinguo ultimam partem: et verbum divinum creare sumpta creatione pro productione reliquarum omnium creaturarum et non pro veniente immediaté á Patre; Concedo: aliam; nego.

316. Dist.s explicationem procedat authoritas S.S. Augustini et Cirili. Augustinus dicit lib. unico Contra sermonem Arianorum cap. 3, quid est, quod ipsi dicunt, jubente Patre omnia creasse filium; tamquam Pater non creaverit, sed per filium creare jusserit. Cirilus Arianorum sententiam sic describit lib. 1.o Thesauri cap. 2 cum voluisset Deus de nihilo creaturas evocare, quoniam illius virtutem superare non possent, filium 1.o creavit, quem verbum apellavit et talem ut virtutem suam ei totam infuderit, ut per ipsum tamquam per medium cetera fierent. Erat enim aliòquin incondescens, inefabilis Dei virtus ad hec minima pervenire.

317. Ecce dicebant Ariani 1.o filium seu verbum divinum esse creaturam; 2.o verbum creasse reliquas creaturas; 3.o creasse creatione non proveniente á Deo, seu á Patre immediaté. Modo sic: Patres loquebantur Contra Arianos de creatione, quia creata sunt omnia per filium ab ipso filio, ut Ariani dicebant; sed hec non est creatio philosophicé sumpta

sed potius ē pductio sip cujusq.e rei naa: quad
enj de causa tribuemus nos Arianis, q.o diserint
omnia ēē pducta creaone sumpta philosophicè? q
P.P. n̄ loquunt ctra Arianos de creaone sumpta
philosophicé, sed accepta pro rery pductione omniy
prer ipsy filiy.

348. Deindé, hanc Ariani dicebant creationem á solo filio, seu verbo provenire immediaté, tamquā pary n̄ creaverit; erat enj aliogj indecens ineffabily Dei virtuty ad hęc minima pervenire: q P.P. loquebant ctra Arianos de creaoñe sumpta pro pductione rery omniy prer filiy et n̄ pveniente immediaté á Patre.

349 Vident clarissimé deduci ifra, quę sunt rinę dist.s Deniq.e ex hujusdi creatione admissa ab Arianis P.P. optimé inferunt ctra ipsos, verby, seu filiy n̄ ēē creaturę, ut Ariani ctendebant: q.a pducere immediaté reliqua pductione n̄ pveniente immediaté ab alio n̄ cadit in creaturę, sed pprię ē filius Dei.

350. Et ecce tandj omnia sistunt in eo, q.d divinitas inferat in causa ex creaoñe sumpta theologicé, et dogmaticé, nempé ex pductione ut pveniente á caa n̄ supponente causę sui: pbata enj divinitate filij ex ea pductione, quę ipsi ut caę tribuebant Ariani, sequit indé filiy relig.a pducenty n̄ supponere caę sui; ac pindé ipsy creare relig.a creaone sumpta theologicé

et dogmaticé, ex quo inferebat ejus divinitas.

351\. Nunc brevius insignuabo rationes aliquas (sunt enim quamplurime) contra causam potentem naturali virtute creare philosophicé.

|| Ratio ex D. Thoma 1. parte quaestione 45. artic. 5. haec est: effectus universaliores in universaliores causas debent reduci; sed effectus creationis est omnium universalissimus: nam est ipsum esse, et non in quantum hoc vel tale (sic D. Thomas citatus) ergo reduci debet in causam universalissimam nempe Deus.

Ratio ex P. Suarez ista: non existit creatura potens naturaliter creare: ergo non est possibilis. Ratio consequentiae; quia licet Dei non produxerit creaturas omnes possibiles, ex omni tamen gradu, et ordine produxit aliquas ad pulchritudinem hujus universi.

352\. Haec ex P. Lossada cum Scotto et alijs: creatura habens naturalem virtutem creandi, esset spiritualis; nam creaturae corporeae ut potentia dependenti in suo esse à materia non potest respondere operatio nisi dependens à materia; atqui creatura spiritualis non potest creare: ergo nulla. Minor probatur: creatura spiritualis operatur per actus voluntatis; sed actus voluntatis, ut pote accidens, est improportionatus ad creandum: ergo.

353\. Alia est P. Hurtado: modus operandi sequitur modum essendi; sed modus essendi cujuslibet creaturae est ex compositione; est enim creatura quaelibet composita vel ex materia et forma, vel ex accidenti et natura, vel ex natura et supposito: ergo modus operandi etiam debet esse ex eadem compositione; sed creatio nullam facit compositionem, quia nec ipsa est subjecti.

nec pro hmo subiect: quod nulla creatura possit naturaliter creare.

354. Ratio D. Thomae visa est Authoribus captu difficilis. Quia effectus creationis sit ipsum esse, et non in quantum hoc, vel tale, non intelligitur: nam actio phisica, si generice accipiatur, respicit totum ut causabile efficiens; et nunc quidem ut efficiens causabilis est quid universalius, quam totum ut creabilis. Et quambis ita universalior, non adeo sit ac sit ens in quantum ens: quia ens in quantum ens extenditur etiam ad Deum, qui non est totus causabilis.

355. Hinc si actio phisica accipiatur specifice pro creatione non perspicitur quomodo dicatur bene, ipsum respicere ens in quantum ens cum extendi non possit ad omne, in quo ratio entis invenitur, sed tantum ad omne creabile. At si hoc ita sit, cur creatio, vel terminus creationis erit universalior, quam est eductio, vel eductionis terminus? Si dicatur eductionem ipsam supponere ens factum, scilicet, subiectum; creationem vero non supponere; ut praeter ea dixi, creationem pendere in ratione entis cum non supponat eum intra ut supponit eductio.

356. Sed tamen dicitur, loquendo de termino denominationis sive eductionem, sed falsum de formali termino eductionis; hic enim non presupponitur esse ad eductionem, sicut ad creationem non presupponit esse terminus formalis ejus. Quia autem creatio eam habeat universalitatem, quam non habet eductio, non presupponendi quicquam aliquod ipsum existens termini denominationis, nempe compositi, non attollit creationem supra vires naturales

creaturæ cujuslibet possibilis; nisi hoc obstendat impli 78
catoriū, aut obicat aliq.ª ratione. Propter hæc contrariū
sentimus ac D. Thomas sentit, donec ejus rationis
eficatia magis nobis innotescat.

355. Ad raonē P.is P. Suarez

dico, eā n̄ excedere terminos rationalis conjecturæ. Rationi
ex P.e Vasq.z resp.º 1. n̄ eē imposibilē substā creatā
Corpoream, quæ possit naalr creare: ex eo namq.e q.d
pendeat in eē à sua maa, n̄ sequitur, q.d omnis ejus
actio exigat causā sui maalē. Resp.º 2.º, q.d licet
entitas naalr creatrix deveret eē spiritalis, ad
huc n̄ erit imposibilis ea entitas: cur enī creatio
n̄ poterit immediaté pdire à substa spiritali, vo
luntate creaonē imperante? Poterit ergo substa spi
ritalis posibilis virtutē havere creandi substā aliq,
spiritalē, sicut haveret virtutē pducendi immediaté
actus suos voluntatis.

358. Raō P.is P. Hurtado vel ap.d

ipsū visa ē parū eficax, q.d ipse indicare videtur
sic deludens: si minus hæc raō placet, quære aliq.
dicendū ejus raoni, modū operandi sic devere sequi
modū eccendi, ut n̄ sit improporcionatus eccendi modo;
huic tamē n̄ devet eē in omnibus similis, ut ē
euidens, et n̄ aparet, cur erit improporcionatus mo
dus operandi, sin̄ sequatur in raone oppositionis
modū eccendi. Deindé cur creatio n̄ poterit oppo
sitionē facere cū alia entitate, cū sua vox ubi
caone, quam in se recipiat; an-vero sic imi
tari in faciendo oppositionē modū eccendi? Mito

creationem haurire subiectum sui, quamvis oppositum teneat Hurtado.

Subsectio 16.ª

Formæ Cœlorum et Elementorum in 1.ª Mundi conditione fuerunt per eductionem pro=ductæ.

359. Ita Scotus, et Scotistæ, et nostrates omnes contra thomistas, quibus accedit Eximius Doct.r quoad formas Cælorum. Probatur 1.o: nam S. Augustinus lib. 12. Confessionum cap. 29. dicit, materiam esse priorem forma, sicut sonus prior est origine, quam cantus. Inde hoc exemplo inquit S. Doct.r qui potest, intelligat materiam rerum 1.o factam, et apellatam Cælum et terram. Ex quibus conficitur hæc ratio: eo ipso, quod materia prius origine fuerit creata, quam forma, materia et forma non fuerunt productæ eadem actione, ut volunt Adversarij, sed diversis; prioritas enim et posterioritas originis sive naturæ infert prioritatem, et posterioritatem in actionibus, quibus producuntur, et distinctionem inter actiones priorem et posteriorem: ergo materia et forma in 1.a Mundi conditione non fuerunt productæ eadem actione creativa:

360. q̃ fr̃æ Cœlestes et Elementares fuerunt eductæ. P. 1.° Ostr̃o ratione: fr̃æ Cœlestes et Elementares materiales sunt et in 1.ª Mundi Oditione naturaliter productæ fuerunt: q̃ fue runt eductæ. 1.ª pars antis et 2.ª probatur ex eo, q.d n̄ detur fundamentum ad asserendum, productionem, qua natura initium sumpsit, n̄ fuisse naturalem. Præterea: fr̃æ Cœlestes conservantur per actionem, qua 1.° productæ fuerunt, sed actio, qua conservantur naturalis ẽ: q̃.

361. Denique S. Augustinus lib. 2. de Genesi ad literam cap. 1. miracula excludit à 1.ª rerum productione, qua prorsus dixit: nunc enim, quemadmodum Deus instituerit naturas rerum, 2.m Scripturas ejus nos convenit quærere, n̄ q.d in eis, vel ex eis ad miraculum possit suæ velit operari. Hanc authoritatem approbat S. Thomas 1. p.te qu.e 73. artic. 2. ad 1.m P. coa: natura fr̃æ materialis talis ẽ, ut exigat naturaliter produci per actionem dependentem à materia pro parte natura præsupposita, atque adeo per eductionem: q̃ si fr̃æ illæ materiales sunt, et earum productio naturalis fuit &c.ª

362. Objicies 1. ex Thomistis illud Genesis: in principio creavit Deus Cœlum et terram: q̃. P. coa: verba sacræ Scripturæ in toto rigore sunt accipienda cum nullum sequitur inconveniens; sed si tales fr̃æ eductæ sint citata verba sacræ Scripturæ n̄ accipiuntur in toto rigore, et si nullum aliunde sequatur inconveniens: q̃. Confirmatur 1.° ex illo Simboli, ubi confitemur Deum Creatorem Cœli et terræ, quæ verba excipiunt

Omnium de formatione ex nihilo. Probat 2.° ex ~~[illegible]~~ Clementina unica de Summa trinitate, ubi dicit, Deum utramque e nihilo condidisse Creaturam, Angelicam scilicet, et mundanam.

363 Praeterea,
quae dicta sunt circa sensus, in quibus verba creare et creatio accipi possunt, ad solutionem Argumenti praemitto alia significata hujus Verbi creatio, quae refert noster Salmeron in Epistolas S. Pauli tom. 1. disp. 21. 1.° significat verbum Creatio juxta acceptionem hebraicam, ut notat P. Cornelius in proverbia cap. 8. versiculo 22. facere, elicere aut condere. 2.° significat idem ac producere ex actione a solo Deo effective proveniente.

364. 3.° accipitur pro ut opponitur eductioni, et haec acceptio philosophica est. In quanam ergo usurpatione accipiendum est verbum creo in verbis Genesis? Resp.° accipiendum esse non in sensu philosophico, sed in sensu Scripturae. Quod non debeat accipi in sensu philosophico probatur: nam productiones Caeli et terrae dicuntur cap. 2. Genesis generationes, per haec: haec sunt generationes Caeli et terrae, quando creata sunt in die, quo Dominus Deus fecit Caelum et terram. Praeterea 1. Genesis dicitur: creavit Deus cete grandia.

365. Ex quibus sic argumentor: in textu sequenti (?) Scriptura probat, Caelum et terram fuisse generata; sed verba Sacrae Scripturae in toto rigore accipienda sunt: ergo in rigore philosophico generata sunt.

Rursus: ex 2.° testim.° constat Deum creasse coeli gran 80
dia: quod in rigore philosophico creata sunt. Respon
dent Thomistae, testim.a à nobis adducta non posse
intelligi sine in conveniente de generatione et creatione
philosophicè sumptis.

366\. Respondemus et nos, eorumdem tes
timonia ab ipsis adlata non posse intelligi sine in
conveniente de creatione philosophicè sumpta; alio
quin productio Coeli et terrae non fuisse rationalis. Intel
ligendum est igitur testimonium in nos adductum de
creatione rigorosa in sensu Scripturae, quatenus
productio illa fuit actio à solo Deo effective conveni
ens. Quem sensum satis innuunt verba Isaiae cap.
44\. ego sum Deus extendens Coelos solus,
stabiliens terram, et nullus mecum &c.a Et Job 9.
qui extendit Coelos solus.

367\. Ad 1.a contradictionem dico,
etiam addi in Simbolo visibilium omnium, et tamen cer
tissimum est, Deum non creasse creatione strictè philo
sophica omnia visibilia. Ad 2.a dico in eadem Cle
mentina addi, Deum condidisse humanam creaturam,
et tamen certissimum est, hominem non fuisse creatum à Deo
creatione strictè philosophica; dicitur enim Ecclesias
tici cap. 17, Deus creavit de terra hominem, et,
creavit ex ipso (scilicet Ada) adjutorium similem
sibi. Dicitur quod in sensu Scripturae, et theologicè
Deus creator, nec aliquarum creaturarum, quia nullam
invenit praeexistentem ante suam 1.a actionem, in
hoc sensu dicitur creator Coeli et terrae.

368. Respectu aliquarum dicitur creatio, quia à Deo solo effectivè creatæ, sive productæ sunt, ut cum dicitur: creavit de terra hominem creavit ex ipso adjutorium. Vero omnium dicitur creatio, quia ante istam productionem nullum fuit principium, ex quo vel creatum sive materia 1.a produceretur, ut explicat S. Augustinus lib. I. de Genesi contra Manichæos cap. 6: ideò Deus rectissimè creditur omnia de nihilo fecisse, quia et si omnia formata de ista materia, facta sunt, hæc ipsa tamen materia de omnino nihilo facta est.

369. 2º Objiciunt authoritatem D. Thomæ docentis formas Cœlestes et Elementares in 1. Mundi conditione nec fuisse eductas, nec potuisse educi. Clariora sunt hæc: 1.º ex Compendio Theologiæ cap. 94: manifestum est, quod corpora Cœlestia non possunt produci in esse nisi per creationem; non tamen potest dici, quod ex materia aliqua præjacente sint facta: similiter Elementa non sunt ex aliqua materia præjacente.

370. 2.a ex 1.a parte quæst. 65. art. 4. in corpore: in 1.a corporalis creaturæ productione non consideratur aliqua transmutatio de potentia ad actum, et ideo formæ Corporales, quas in 1.a productione Corpora habuerunt sunt immediatè à Deo productæ. Hic adjunges Joannes Thomacius hanc Cayetani expositionem: adverte hic diligenter, quod formæ fieri per transmutationem, et ipsas educi de potentia ad actum non different.

331. Resp.o D. Thomæ n̄ adeó expresse favere Tomis- tis ut n̄ dixerit Magistr. Ortiz Tomista, nisi formas posse defendi in via D. Thomæ tract. 3. phicorum dis- renita 5. Sequitur Magist. Thamarius Dominicanus. Pro- fectó Doct. Angelicus opusc. 12. cap. 5. docet, corpus Cœleste desequi eē per eductionem suæ formæ de poa materiæ suæ propriæ. Respondet Froilanius, hunc opusculum n̄ eē D. Thomæ. Sit ita: sed audiat et eandem carminelem; nec compendium Theologiæ ex quo eruit 1.a reptum ē D. Thomæ. Ita S. Antoninus 3. pte. titulo 18. cap. 10.

332. Ad 2.m dico D. Thomam solum intendere in 1.a Mundi conditione n̄ eē factam ab agentibus creatis transmutationem de poa ad actum; quia tunc deerant agentia realia creata, quod vero educere n̄ sint Dei virtute, n̄le quid in D. Thoma. Si veró per transmutationem intelligant Thomistæ transitum de pvaone ad formam, super- est probandum Caietano, et Thomaeis, D. Thomam soli huic transmutaoni tribuisse eductionis conceptum. Dec adeó diligenter audiendus Caietanus, qui ver- bis adjunctis subjungit; imaginandum ē, formas omnes educibiles per eē in maa inpoa quasi latitantes sub potestate ipsius. Quæ verba continent doctri- nam longé aberrantem á D. Thoma, ut vel ipsi Tho- mistæ n̄ ibunt in ficias.

333. Ex dictis infert Ma- gister Matilla: quod illæ formæ in 1.a Mundi conditio- ne n̄ potuerunt fieri nisi per creaonem. Pro cog: quod tantum á Deo potest immediaté esse~

ñ potest fieri nisi p.x creaonẽ; sed illæ fræ in 1.a Mundi creatione ñ potuerunt fieri nisi à Deo: ꝫ. P. m.^{ti} q.d ñ potest fieri nisi p.x creaonẽ tantũ à Deo potest immediaté eẽ: ꝫ q.d tantũ à Deo potest immediaté eẽ, ñ potest fieri nisi p.x creaonẽ. Anr falsũ in naalibus pductionibus defaũ firmũ ẽ. Cõa stat proz legitimũ simplicẽ Dversionẽ.

371. Ngo coñ. Ad pbaonẽ ngo m.^{ti} hujusce pbaoni permisso anr, et ngo coñ. Dversio, quæ in hujus fauonẽ allegatur, ẽ Dversio ad malũ: pẽt ipsũ enĩ peccavit Matilla in Cõa logorũ. Anr, quæ ppiis Dversa ẽ, ẽ universalis afirmativa ñ sĩ pliciẽ, sed p.x acidens, aut p.x Dtrapositionẽ Dvertenda, jx regulẽ Dvertii Cõa p.x acid.s W.a Ct Dvertionis ejus iniquitas obstendit ex nullitate hujus illaonis: quidq.d p.x creaonẽ fit à Deo fit: ꝫ quidq.d à Deo fit p.x creaonẽ fit.

372. Objicit Palanco: maa nequit presuponi pducta, nec existens ante 1.a fræ: ꝫ hæc ñ potuit generari. P. 1.o anr: q.a aliẽ pductio fræ ñ eẽt 1.a pductio. 2.o q.a nulla actio pductiva potest ẽminari ad solẽ maẽ 1.a sine fra. Dfrat: Deus ñ fuit adjutus à maa ad pducendã fræ; sed ideó frã generaret ab agente creato, q.a hoc adjuvat à maâ ad pducendẽ fræ: ꝫ. Ngo anr de presupocitione maæ. Ad 1.a pbaonẽ distingo

sequela: productio 1.ª formae non est 1.ª productio ordine naturae; Concedo: ordine temporis; nego sequelam. Quae existunt pro priori, et pro posteriori naturae, existunt in eodem instanti reali, ut patet in Angelo et cognitione, qua se cognovit in 1.° suae creationis instanti: Unde in 1.^a Mundi conditione productio formae fuit 1.^a ordine temporis, non naturae.

316. Ad 2.um nego assumptum in simplici sensu, quem potest habere. Materia potest divinitus existere sine forma; et licet hoc omittatur, non ideo actio productiva materiae debet esse actio productiva formae. Insuper in generationibus de facto existentibus nulla actio terminatur ad materiam sine forma; sed nihilominus materia se habet prius priori naturae ad formam: ergo licet in 1.^a Mundi conditione nulla actio terminetur ad materiam existentem sine forma, adhuc materia potuit praesupponi praesuppositione naturae ad formam.

317. Ratio nimis probat: probat siquidem nullum effectum posse à Deo produci per generationem, cum necesse sit dicere, Deum juvari à materia, et juvamen istud jure promissum requiratur ad generationem. Concessa maiori, nego minorem in sensu rigoroso causalitatis. Ideo agens creatum generat formam, quia ponit actionem dependentem à subiecto praesupposito, quod idem fecit Deus in introductione formarum Caelorum. Agens autem creatum ideo juvatur, quia invincibilis virtus illius eget ope materiae: Unde cum Deus non habeat invincibilem virtutem, perperam diceret, Deum juvari, sed potius Deum assperare Deum suum.

378. Objicit 1.º totum Cæleste (idem de Elementari) fuit productum per eandem actionem: ergo non fuit materia presuposita pro aliquo priori. Probatur sequela ant: quia non potuit fieri per se, nec prius fuit aliquod totum, ad cujus productionem conproducta fuerit: ergo per eandem actionem illud produxit. 2.º quia Deus non indiguit diversis actionibus ad producendum totum: ergo. Confirmatur: materia Cælorum fuit concreata ad creationem totius: ergo et ipsi creati sunt. Probatur consequentia: quia licet materia creata fuisset, si forma fuisset educta, totum creatum non fuisset; sed totum creatum fuit; quia ad creationem totius materia concreata est: ergo.

379. Ad argumentum nego ant, ad cujus 1.m probationem ant nego consequentiam ad 1.m pro 2.m: quia materia potuit fieri per actionem propriam terminatam ad ipsam, et non ad totum et in hoc sensu potuit fieri per se. Ad 2.m concesso anti, nego consequentiam: quia voluit Deus producere totum Cæleste, et Elementari modo naturali, sed ut faceret, usus est pluribus actionibus, quas posset unica ponere.

380. Ad confirmationem nego ant de creatione totius in sensu philosophico, et illud concedo in sensu Scripturæ. Nota Cælum etiam dici creatum, quia tantum omnis actio Dei, quam nequit ponere ullum agens creatum, dicitur creatio ut notat Eximius Doctor, lib. 8. de gratia, cap. 2. num. 16: Unde cum Cælum ingenerabile naturaliter sit ab agente creato, productio Cæli in hoc sensu dicitur creatio.

381. Instabis: licet totum Cæleste, et Elementare sit productum per

diversas actiones adhuc actio terminata ad formam debet esse creatio: ergo. Probatur: ejusdi actiones debere uniri inter se: actio terminata ad materiam se habere per modum potentiae, et actio terminata ad formam per modum actus; sed actus nequit esse innobilior potentia, et actio terminata ad materiam est creatio: ergo actio terminata ad formam debet esse creatio; alioquin actio, quae se habet per modum actus innobilior esset actione se habente per modum potentiae.

382. Nego antecedens: ad probationem dico 1º, nullatenus probari actiones illas debere necessario uniri inter se; quia actio solum exigit unionem cum suo termino, et cum subiecto, si eductiva sit. Dico 2º nullatenus probari, actiones illas debere uniri ut potentiam et actum, quia plura uniuntur, quae non se habent ut potentia et actus. Dico 3º formam debere esse nobiliorem coad determinandum nobiliorem denominationem de linea totius. Hinc fere omnes argumenti propositiones falsae sunt.

383. Objicies 5º ex Caelo Empireo Doctore ut forma aliqua educatur de potentia subiecti, opus est fieri per actionem distinctam ab ea, qua fit subiectum; sed forma Empirea non fuit producta per actionem distinctam ab ea, qua fit subiectum: ergo. Probatur major: quia compositum Empireum non fuit generatum, sed creatum: ergo. Probatur 2º quia materia et forma sunt inseparabiles petunt fieri per unam actionem inseparabilem, et indivisibilem ex natura rei; sed materia et forma Empirei ut potentia incorruptibiles sunt inseparabiles: ergo.

384. Ad argumentum concessa majore, nego minorem; ad cujus

Ad 3.am probationem distinguo antecedens: Empyreum non fuit generatum, sed creatum in sensu Scripturae, Concedo: in sensu philosophico; nego antecedens. Constat solutio. Ad 2.am probationem nego minorem; quantitas enim Empyrei educitur ex potentia materiae, et tamen creatio materiae non est realiter separabilis à productione quantitatis. Unde licet materia Empyrei non sit realiter separabilis à forma, potest tamen materia produci per actionem distinctam à productione formae.

Sectio 3.a

De concursu causae primae cum secunda.

Subsectio 1.a

An Deus concurrat ad omnes effectus causae 2.ae

385. Negativè respondent Durandus et Bola, qui cum videret acres liberi... praedeterminantes, et scientiae mediae assertores, credidit se liberum fadaturum hac sua doctrinae. Inanis profectò labor, ut benè ostendit P. Oviedo Controversia 1.a puncto 1. §. 8. Gravissimis censuris proscribunt hanc sententiam Theologi. Alij eam judicant hereticam, alij erroneam, alij ut minimum

periculosum. D. Thomas in 2.° ad Anibaldum dist. 37. qu.
1. artic. 1. ait: hereticum est dicere, aliquod ens in quantum
est non esse á Deo; nec solum fidei contrarium, sed etiam rationi.
Opposita sententia nobis tenenda est cum omni Scholastico
rum consensu.

386. Probatur 1. ex Sacra Scriptura simul et ex S.S.
P.P. Joannis cap. 5. dicitur: Pater meus usque modo operatur,
et ego operor. Ad quem S. Chrisostomus in Joannem
homilia 37: quod si percontaberis, et quo modo Pater
operatur cum septimo die ab omni opere cessavit, acipe
quomodo providet, continet temperat omnia, quæ fecit.
Cum igitur Solem orientem, Lunæ cursum, stanna, fon
tes, fluvios cætera omnia, quibus hoc totum constat,
vides, intelliges perpetuam Patris operationem.

387. Rursus:
Sanctus Augustinus lib. 5. de Genesi ad litt. cap. 20. dicit:
Sunt qui arbitrantur tantummodo mundum ipsum factum
à Deo cætera jam fieri ab ipso Mundo, sicut ille or
dinavit, et jussit, Deum autem ipsum nihil operari. Subdit
Sanctus Doctor, contra quos profertur illa sententia Domini: Pater
meus usque nunc operatur. Item ex Joannis cap. 1: omnia
per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil. Ad quem
S. Bernardus 5. de consideratione. Quid item Deus sine
quo nihil est, tam nihil est sine ipso, quam nec ipse sine se
potuit, ~, ipse sibi, ipse omnibus est. At per hoc quo
dam modo solus est ipse, qui suum ipsius est, et omni
um esse.

388. Insuper ex Apostolo ad Romanos 11: ex ipso,
et per ipsum et in ipso sunt omnia. Ad quem

S. Bernardus paulò inferiùs, quid ē Deus? ex q.º omnia, p.r quē omnia, in q.º omnia. Ex quo omnia creabilit, n̄ seminalit: p.r quē omnia, nec alium authorē, aliud opificē arbitreris: in q.º omnia, n̄ quasi in loco, sed quasi in virtute.

Audi deniq.

388. S. Jeronimū dialog. 1. adversus Pelagianos, ubi libenti ādit coenum, q.d Chritobolus Pelagianorū nomine objiciebat inferens: si in singulis rebus, quas herimus Dei utendū ē adjutorio: ergo et calamū scriptorium parare ad scribendū, et temperatū pumice terere, manūq. aptare literis, tacere, loqui, sedere, stare, ambulare, currere, comedere, jejunare, flere, &c. Hu jusdi nisi Deus juverit n̄ poterimus? ipse meum sensū (inquit Jeronimus) n̄ posse, perspicuū est.

Objicies

390. Deus n̄ concurrit cū causis mãali et frali ad ipsarum effectus: ergo nec concurrit immediatè cū caā 2.a efficiente. Conseq.: ut Deus sit caā efficiens effectuū caē 2.ª sufficit, q.d hanc conservet: ergo n̄ requiritur, q.d immediatè concurrat. Disting.º ant.: n̄ concurrit in genere caē mãalis et fralis; conc.º: q.a hēē genera dicunt essentialit imperfectionē: concurrit in genere caē efficientis; nego ant.

391. Ratio ē: q.a à Deo causari sine imperfectione in genere caē efficientis quidq.d caā mãalis et fralis cū ipsarum imperfectione intrinsecè causant. Retorqueo etiā objectio: Deus nequit in genere causē mãalis et fralis mediatè concurrere ad effectū talium

causarum; si quidem Deus nequit recipere subtum im
mediate recipiens nec informare formam immediate
informantem: ergo Deus nec concurrit nec potest me
diate concurrere cum causa efficiente 2.a Ad confirmationem
nego ans; quia causa solum mediate causans non est vera
causa, ut alibi dictum est.

392. Objicies 2.o sicut Deus est causa
effectiva omnium, ita est causa finalis; sed ad hoc non
requiritur quod sit finis immediatus omnium effectuum: ergo
neg. ad illud. Concessa maiori, nego minorem; quia licet causa
2.a libera non operetur aliquos suos effectus propter Deum,
ut propter finem; ipse tamen Deus, vel se solo operans
vel simul cum creatura operatur omnia propter se, ut
propter finem; quia universa propter se ipsum operatus est Dominus.

393. Objicies 3.o Deus operatur mediis causis 2.is et per causas
2.as: ergo non operatur immediate sed mediate. Distinguo
1.am partem antecedentis: operatur mediis causis 2.is 2.is positivis
quod dicit operari medio alio, concedo: 2.is negativis, quod
dicit, nego; quia 2.is negativis dicit exclusionem operationis
immediatae illius, quod dicit operari, medio alio. Distinguo
etiam 2.am partem: per causas 2.as tamquam per virtutes par
ciales productas ab ipso Deo; concedo: tamquam per vir
tutes adaequatas simpliciter; nego ans, et consequentiam;
si quidem intus dicitur cognoscere per species, quin
ex hoc inferatur, intellectum ~~co~~mediate cognoscere.

394. Objicies 4.o si Deus concurrat immediate cum causa
2.a esset causa inadaequata; sed hoc dicit imperfec

tionq: q. circa m. xiv. sequela inq Auth. diversitas ē in modo loquendi ut notat Eximius Doct. citatus numero 23; alij enim negant sequelq, q. docent, Deum et Creaturam n̄ componere unam caam totalem q. sunt diversi ordinis, et unamquamque ēē totalem in suo genere. P. Molina in Concordia disp. 26. sequelq concedit, contra quam vehementer insurrexerunt plures moderni Scriptores, ut notat Eximius Doct. pte 2. de gratia. lib. 3. cap. 27. ibi defendit P.P.m Molinq 1º q. hic modus loquendi n̄ ē contra omnium sent. Theologorum, et Phorum, ut Molinq objiciebatur; si quidem ita loquuntur Gregorius, Gabriel, Capreolus, et Lychetus.

395. 2º 2. q. nulla imperfectio ex hoc in Deum refundit; nam solum ē imperfectio in aliquo q. sit caa parcialis, q. indiget auxilio alterius, ob suq virtutis paucitatem, ut accidit in causis 2is caa vero 1a concurrit cum 2a ut concausa n̄ ex defectu virtutis, sed q. vult se accomodare 2æ, ne ipsius eficientiq tollat. Distinguo igitur m. xiv sequelq: ēē caa inadequatam in actu 2º, Cdo: in actu 1º. subdistinguo: respectu actionis, et effectus arguentis imperfectionem in caa adequata; Cdo: v. g. in actus vitalis creati: in effectus n̄ arguentis imperfectionem in caa adequatam, nego m. xiv et in similibus dist. nego coam.

396. 5º Deus ē Artifex universi modo perfectissimo; sed perfectiori modo operatus universum intelligitur si dicatur cuncta in 1a Mundi conditione ita disposuisse, ut sine nova operatione Dei caa creata exerceat suq virtutem

sicut perfectior ē artifex, qui ita horologij rotas dis ponit, ut sine novo ipsius labore Campanę pulsibus horas nunciet, quę si ad quemlibet rotarū motū, et Campanę pulsū requirat nova artificis operatio: q̄ Deus ita disposuit Mundi machinā, precertim cū dicat Scrip tura, Deū septimo die requievisse ab universo opere, q.º patrarat.

397. Desẽa m, ri ngo m, cujus paritas nulla ē. 1.º q.ª n̄ ē de ratione artificis creati, q.º suū artefactū ab ipso immediate dependeat, et hoc ē de ratione artificis increati; alioquj sicut creati artificis opus stat, illo ce sante et absedente, ita Mundus staret, Deo sesante ab ipsius conservatione: ideo S. Augustinus lib. 8. de Genesi ad litt. cap. 12. ait: neque enī sicut structu rā edificij, cū fabricaverit quis acedit atq.ᵉ illo cesante, atq.ᵉ absedente stat opus ejus; ita vel in nito oculi Mundus stare potuit si Deus ei regi mē sui subtraxerit.

398. 2.º D: q.ª cū hoc sit limitatę perfectionis n̄ potest sine labore asistere suo operi, nec potest nutū tantū horologiū sistere, aut malleū jā jā lapsurū, et horas moniturū cohibere, quę omnia De us sine ullo conatū, aut labore exsequitur in Mundi horologio.

399. Illud Scripturę sic excipit S. Augustinus: potest intelligi Deū requievisse a' condendis generibus Creaturę, q.ª ultra jā non condidit aliqua genera nova.

Subsectio 2.ª

Etiam ad peccatum concurrit im„ mediaté causa 1.ª

100. In precedenti Dne Dinet et ista;
Cæterū specialis pbanda ē, sicut specialis Dna ipsā
insurgunt Dnarij. Præterea aliq.ª prenotare opor
tet. Sit 1.º sicut pecatū ē quid morale, seu pe
‖ tinens ad mores, ita ñ ē nec absoluté dicit pe
‖ cans et caa peccati, nisi, q.ᵈ ē caa moralis;
efectus enī moralis morali caę respondere debet.
101. Hinc
caa puré phica pecati ñ ē caa pecati, cū caa
puré phisica ñ sit moralis; hoc ē, ñ sit talis,
cui efectus imputari possit in prudenti æstima
ne ad laudē scilicet, aut vituperiū. Cª Dnaris
caa puré moralis xū pecati causa pecati est,
uel recipiat, uel Dsulat, uel tantū ñ impediat
pecatū, cū teneat impedire. At si iñ caa Djun
gat et xao caę phicę et xao caę moralis xu
pecati, ē enī atq.ᵉ dicit caa pecati: jam
enī ipsi, quatenus caa moralis ē, impu[ta]bilis

ē operatio.

402. Dico 3.º sit: ut alicui ponenti physicè actionem peccaminosam tribuatur peccatum, requiritur, quod liberè eam ponat, et sub scientiâ dictante non licere ipsi hic et nunc eam actionem ponere. Undè qui libertate carens actionem ponit aliàs peccaminosam, sic operatur ut peccatum non tribuatur ipsi. Idcircò impos mentis hominem occidens non peccat. Pariter, qui decurrit physicè ad actionem peccaminosam, sed absque dictamine scientiæ de eo, quod sibi non liceat hic et nunc ita decurrere, operatur sic, ut peccatum ipsi non tribuatur.

403. Sit 3.º dictamen scientiæ de eo, quod sibi non liceat physicè decurrere ad actionem, non habet ille, qui benè scit, se habere titulum justum ita hic et nunc decurrendi. Atqui Deus justum habet titulum, ut ad peccatum physicè decurrat, nempè ipsum eundem titulum, quem habuit ut hominem liberum conderet ad bonum et malum. Ut sic conderet titulus est justissimus, quod exindè possit ostendi Divina justitia remuneratiba eos justè damnando, qui malum elegerint; eos è contrario hones, qui bonum elegerint, beando juxta illud Ecclesiastici. cap. 31: Beatus vir, qui potuit transgredi, et non est.

404. Hac autem libertate hominem à Deo fuisse donatum audi ex Ecclesiastici cap. 15: Deus ab initio constituit hominem, et reliquit illud in manu consilii sui. Adjecit mandata et præcepta

sua.......... apposuit tibi ignem et aquam: ad quod volueris porrige manum. Ante hominem vita et mors; bonum et malum, quod placuerit, dabitur illi. Atqui homo libertate hac non gauderet, nisi Deus paratus sit, ut cum ipso homine concurrat physice ad peccatum, casu, quo homo malum eligat actionis peccaminosae; nam Scriptura, et S. P.P. et Scholasticorum consensus satis probant, creaturam non posse ullam actionem de facto ponere, nisi Deus cum ipsa concurrat physice ad talem actionem: Deus ergo justum habet titulum, ut cum homine peccante physice concurrat ad peccatum.

105. Hinc evincitur minor probationis: ideo causa 1a seu Deus non concurreret immediate physice ad peccatum quia peccaret ita concurrens; sed non peccaret: ergo. Minor probatur: Deus ita concurrens esset causa pure physica: ergo. Probatur antecedens: Deus ita concurrens non poneret libere, seu tamquam principium eliciens, et immediate determinativum actionem peccaminosam beneque sciret se habere justum titulum concurrendi physice immediate ad peccatum; sed hoc ipso non esset causa moralis: ergo.

106. Probatur insuper eadem conclusio ab authoritate, quae facit specialiter pro concursu Dei ad peccatum. Isaiae cap. 43. Deus inquit: servire me fecisti in peccatis tuis. praebuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis. Haec verba citra dubium innuunt concursum Dei ad peccatum, et simul innuunt, Deum ita concurrere, ut ipse non determinet,

sed nollit, et displiceat in eo, q.d creatura eligens malu determinet ipsu Deu servans jura liberta tis creatu, ut ad peccatu physicè concurrat. Sed hoc ipso Deus n. e causa quu possit imputari peccatu, quibus ad ipsu physicè concurrat: q.

107. Arguit contra V.: Deus influens immediatè in effectu peccaminosu est causa peccati; sed hoc repugnat esse enu causa peccati e peccare: q. Mr. pbat: ideo Creatura e causa pecca ti, q.a influit immediatè in effectu peccaminosu: q. Cpbat: Concilium tridentinu sess. 6. can. 6. ait: Siquis dixerit n. esse in potestate hominis vias suas malas facere; sed mala opera ita ut bona, Deu operari, n. p.r missivè solu sed etiam proprie et p.r se, adeò ut sit proprium ejus opus n. minus proditio judae, quam vocatio Pauli anatema sit. q. dici n. potest Deu propriè et p.r se operari effectu peccaminosu.

108. Ad argumentu nego m.rs ad pbaonem disting. ans: ideò creatura e causa peccati; q.a influit immediatè in effectu peccaminosu, se(?) determinando ad ipsu, et sub dictamine de eo, q.d sibi n. liceat talis influxus; co: praecisè q.a influit immediatè in effectu peccaminosu, nego ans, et coq. Ad cpbaonem resp.o in definitione illa Concilij videri damnatam expressè sententiam adversariorum negantium concursu Dei ad bona etiam opera.

109. Deindè ibi Concilij videtur nequaquam tractare sententiam de concursu Dei ad peccatum: neque textus ille supponere videtur ex mente Concilij Deum

et bona et mala opera homis operari cum ipso homine decurrere. Damnat tamen D[omi]na Calvinum, Lu
terum, horumque sequaces impiam eorum, quicumque dicat
Deum esse causam pecati, pecatum esse proprium Dei opus, si
cut est causa boni operis, et sicut opus bonum est proprium
Dei opus.

Al10. Docetque Deum non operari proprie et per se mala
homis opera, sed operari ea permissive solum, inquam doc
trina per illi permissione solum non excludit Deilium ope
rari, seu decursu Dei ad pecatum, sed operari volendo,
aprobando, et multo magis jubendo, impellendo,
nesecitando ad pecatum. Quae omnia ore blasfemo
heretici Deo tribuebant decurrenti ad mala ope
ra.

Al11. Cum autem manifesto repugnet divinae santitati,
nesecitare, impelere, jubere, aprobare, velle pecatum,
sed potius perhibeat Deum, pecatumque detestetur,
et homini minis atque suplisiis propositis a pecando de
terreat, Deus non operatur proprie, et per se mala opera,
sicut bona opera proprie, et per se operatur, ad quae,
ortatur ubi sit, movet hominem illustraonibus, et afectio
nibus supernaalibus, spe quoque certa inefabili, atque
eterni premii, et ad eorum plura adjicit mandata,
et presepta.

Al12. Proptereá ad bona opera sic decurrit,
ut licet ea determinentur immediate à sola volunta
te creata ponatur tamen ex intentione Dei, et ideó
propria Dei sunt, ut causa per se moralis: ad mala veró
sic decurrit, ut non ex intentione, sed praeter intentionem

Dei à creatura determinent; ideoq. Deus n. e. causa per se moralis eorum. In hunc finem facit egregia Doct.ris Angelici authoritas qu. 3. de malo // artic. 3. dicentis: q.d per se caus. habet e. intentum // a sua causa: q.d enim provenit praeter intentionem agentis // n. e. effectus per se, sed per accidens.

413. Infertur hic quam merito damnatum sit à Tridentina Sinodo dicere, Sacrilegium Judae proditionem, qua Christum Dominum judaeis tradidit, n. minus esset opus Dei proprium, quam vocatio sententia Divi Pauli in Christianismo // quando circum fulsit lux e Caelo de // Caelo Saule, Saule, Saule, Saule, quid me persequeris? Patet consequentia esse consequentiam d.firmationis, ..., quia inde posit inferri Deum n. concurrere immediate phice ad peccatum.

414. Arguitur 2.o qui concurrit ad peccatum sub cognitione malitiae, et eum qui n. impedit, cum impedire posit pecat: sed. d.firmat.o si Deus se solo ponat actionem pecaminosam peccanti sed et peccato ponens eam simul cum Creatura. Ans arguti coad utrumq. partem e. falsum: falsum e. coad 1.a q.a cognitio malitiae n. viciat concursum si detur justus titulus concurrendi, diversusq. ponatur sub cognitione talis tituli. falsum e. coad 2.am q. adesse potest facultas ad pecatum impediendum, quin adesit obligatio impediendi, ut e. ...

notissimum.

115. Et certe sive Deus immediate decurrat ad pecatu, sive n̄ decurrat immediate, potest pecatu impedire, q.d n̄ impedit, sed permittit poni, et tamē n̄ pecat, ut fateri tenemur omnes: igitur ex eo, q.d possit quis impedire pecatu, et n̄ impediat, sed permitat fieri, n̄ infert, eu pecare. Et ratio est, quia sepe adest cū potestate ad impediendu pecatu alterius justus titulus permitendi, seu nulla obligao impediendi. Ipraenis desso anti; nego cōq: nā si Deus se solo poneret actionē pecaminosā, esset moralis causa illius, ut pote eā eligens, bene sciens eā actionē sibi n̄ liceret sic ponere. Deu vero simul cū creatura eā ponit, Deus n̄ eligit actionem pecaminosam, et bene scit licere sibi cum causa ponere.

116. Arguid 3.o qui caa ē, ut pro cius ponat pecatu, quā n̄ pecatu, pecat; sed Deus decurrens immediate physice ad pecatu causa eet phi: ē. Mj pbat: Deus immediate physice decurrens ad pecatu poneret actualē decursū ecentialē determinatū potius ad pecatu, actionē scilicet conexā scilicet cū pecato: ē. Mj. desso, nego mm. Ad pbaonē distingo. ans: poneret ex determinaone creaturæ; dco: ex ppria determinaone; nego. Ex determinaone ppria Deus n̄ ponit actualis decursus cū creatura libere

a operante. Praeparatio concursus, sive omnipot. praepa 90.
rata concurreret in eam operationem, ad quam se determinat
Creatura, utique ponitur ex determinatione propria Dei.
At praeparatio ista non est contra, sed indiff. ad
peccatum vel non peccatum, ut illaesa maneat creata li
bertas.

815. Arguitur 1°: si Petrus sese offerat Paulo
indiferenter ad opus vel bonum vel malum prout
maluerit Paulus peccat hoc ipso Petrus: ergo similiter.
Confirmatur 1°: qui homini sequenti inimicum sciens gladium
offerat, sine quo non poterat homicidium prohibitum exe
qui, sine dubio peccat: ergo si Deus offerat suum concur-
sum, sine quo homo peccare nequit, Deus peccavit.

818. Confirmatur 2°:
si Deus praeparet ut dictum est, suum omnipot., volet
actum suum primum voluntatis creatae ad peccatum; sed
actus ejusdi est actus concursus sub disjuncto cum
peccato: ergo volet actus concursus sub disjuncto cum peccato:
ergo volet sub disjuncto peccatum. Probatio ultima conseq.:
quia qui vult actus determinate concursum cum peccato,
vult determinate peccatum: ergo similiter. Ad argumentum
et confirmationem 1. concesso ant., nego conseq. Deus
justum habet titulum, ut ita indiferenter sese offe=
rat, sive suum offerat concursum. Petrus vero justo
caret titulo ita sese offerendi, et similiter sine
justo titulo gladium offerat ille ad prohibitum
homicidium.

819. Ad 2. confirmationem concesso integro sillo
gismo, nego subillatam conseq.; et ad hujus probationem

ostenso ante, nego cons. Est disparitas: nam qui vult
ans determinare conexum cum pecato conexionem ad
vertentis incompatibilem cum non actione pecati, displicentia
rationabilem non potest de ipso pecato; alius verò se
habet, qui vult ans sub disjuncta conexum
cum pecato; nam hic potest consulendo, aficiendo, alijsque
modis conari ne ponat pecatum. Sic Legislator
certò sciens, ad legem latam subsequi observantiam
nam vel transgretionem legis, legem fert quin subdisjuncte
amet transgretionem. Ita quod Deus vult ans sub
disjuncta conexum cum pecato, quin velit subdisjuncte
pecatum; sed potius in eo maximé displicentiat,
illudque prohibeat, et ab ipso hominem deterreat.
Arguitur 5.°
420. Concursus Dei actualis ad pecatum est adimpletio
muneris causae 1.ae sed Deus adimpletionem sui
muneris amat: ergo. Confirmatur: Deum non debesse amare
id, quod non debese operari: ergo. Distinguo maiorem: sed Deus
adimpletionem sui muneris amat non infecta mali
tia morali, concedo: ita infectam, nego maiorem. Concursus
considerari potest adimpletio muneris causae 1.ae 1.o
modo quatenus ad concurrendum preparata est
divina Omnipotentia, sicque redditur expedita liberi
tas creata. 2.o modo quatenus actualiter concu
rrit cum libertate creata. Illam preparationem,
nullaque morali malitia infectam Deus amat.
421. Ac
ttualis concursus ad bonum opus amatur quoque à Deo
ut pote nullam dicens malitiam moralem. Generum

concursus actualis ad peccatum, quia est actio peccami- 91.
nosa, non amatur à Deo; quamvis talem actionem Deus physicè ponat cum Creatura, quae ad talem actionem se determinat. Ratione sic distinguo: Deum non dedeceret amare id, quod non dedecet operari ex propria Dei determinatione; concedo: quod non dedecet operari ex determinatione creaturae; nego. Deum quia supposito hoc titulo ad concurrendum, non dedecet purè physicè operari actionem peccaminosam, quae ex solius determinatione creaturae ponitur; dedecet tamen Deum actionem istam amare; ad hunc enim amorem supposito deficit titulus.

422. Hinc inferes Deum posse complacere eum cum peccatum est positum, in eo, quod sit ipsum non steterit positio peccati: nam complacentia haec solum versabitur circa praeparationem divinae omnipotentiae, ut voluntas creata maneat libera ad eligendum, quod maluerit; non autem est complacentia divina de peccato. Immò tunc Deus actionem ipsam, ad quam concurrit, maximè odit. Nec quod objiciatur, quod si Deus concurrat ad peccatum ipse peccatum odio non habeat; cum sapientiae 11. dicat de ipso Deo, nihil odisti eorum, quae fecisti.

423. Non, inquam, sic objiciatur; quia sapientiae textus loquitur de rebus, quas Deus facit ut Author, ut causa moralis, de ijs scilicet, quae Deus se solo facit, et quae simultaneè concurrendo facit ex intentione. Peccati autem Author et causa dici non potest; cum ista sonent causam moralem; sicut sonat facere

ex intentione, loquendo de agente rationali, et libero.
Et in hunc modum excipiens S. Thomas in 1.
|| dist. 47. quaestione 1. artic. 2. dicentem, multa fiunt,
|| quae Deus non operatur, et quaestione 1. de potentia artic. 6.
|| Deus non potest facere, quod non potest velle. Vel
|| istud velle accipiens de voluntate precindente à
|| permissiva et approbativa, nam de voluntate sic
|| precindente sermo fit, cum dicitur, nihil fieri sine
|| Dei voluntate.

024. In quo sensu dicit S. Augustinus in Enchiridio cap. 95: non enim fit aliquid, nisi
|| omnipotens fieri vellit. Et distinxit immediatè
|| voluntatem puré permissivam et approbativam ita sub
|| jungens: vel sinendo ut fiat, vel ipse faciendo.
Non enim potest Deus vel puré physicé facere
quod neque approbativé, neque permissivé potest ipse
velle. Sed quae tantum permissivé vult, haec
ipse non facit; non quatenus ad ea non concurrat
physicé, sed quatenus eorum non est ipse Deus
Author, et causa moralis; permittit vero; quod
creatura determinet ea.

025. Quae vult Deus voluntate approbativa, quam vocant beneplaciti haec
ipse facere dicitur, tamquam est author et causa moralis,
sive faciat solus, sive simul cum Creatura.
Nunc nota 1.º negandum esse, Thesis permissio,
|| ergo hujus sillogismi: non minus Sancta
|| est omnipotentia, quam voluntas divina; sed haec
|| neque ex natura sua, neque ex determinatione

// Creaturæ potest ferri afectivè in pecatum: ergo neque omnipotentia efectivè. Ratio est: nam voluntas divina dicitur sancta respectivè ad amorem honesti, hodiumque in honesti. 92.

426. Et hinc excludit omnem afectibus tendentiis in pecatum, quæ vel formaliter, vel virtualiter, vel interpretativè sit amor pecati; non vero excludit alia sua exercitia, in quibus non invenit amor hujusmodi ad pecatum. Cum verò sicut eadem sit sanctitas, qua sancta est voluntas divina, ac sanctitas, qua sancta est omnipotentia, sanctitas omnipotentiæ licet non sit, quæ sanctitas voluntatis divinæ, aliud exercitium non excludit, nisi quod sicut sanctitas voluntatis divinæ excludit amorem scilicet pecati.

427. Et cum ferri non afectivè, sed tantum efectivè in pecatum, non excludatur ab illa sanctitate; inde sicut cum non excluditur, quod omnipotentia efectivè concurrat ad pecatum. Patebit amplius doctrina, si modum argumenti sui retorqueas in adversarium inferendo eodem modo contra ipsum, scientia divina non posse ferri scientificè in pecatum; cum non minus sancta sit scientia divina, quam divina voluntas.

428. Notabis 2º creaturam esse causam unicam pecati, cum Deus, ut dictum est, causa pecati non sit: non quod 1ª, nec 2ª causa pecati est creatura, sed causa unica pecati. 3º notabis hic cautè nimis esse loquendum; proinde que vitandas esse locutiones, in quibus absolutè dicatur

Deus caa, auth. principiu pecati, pecatu ee opus Dei, Deu adjuvare ad pecatu, et similes, qui quid morales sonant. Immo graves theologi decernunt, Deu n ee dicendu caa p.r se pecati, etia cu addito phice; nq quid moralitatis sensentia admiseri.

42. Dicendu vero ee caa p.r acidens caa permissiva pecati. Huc facit citu illud: ex verbis incaute prolatis incurrit heresis. Probatur 4.o S. Thoma dicente qu.e 3. de veritate artic. 2: impossibile e, q.d aliquid sit p.r acidens rn caa 1.a et p.r se rn 2.a n loqui de perseitate intentionis, et determinaonis; sed de perseitate quatenus caa 2.a influens phicus ad aliqu efectu requirat, n vero caa 1.a et hoc reputat impossibile Doct.r Angelicus.

Subsectio 3.a

Explicatur concursus Dei in actu 1.o

43. Concursus Dei in actu 1.o e preparao et aplicatio omnipotentiae, vi cujus caa creata constituitur proxime potens operari. Hanc aplicaonem consistere in decreto libero Dei

certissimum est, quia Deus non concurrit ex necessitate naturae sed pro libito et ex perfectissima libertate omnium predominatiba. Presens itaque difficultas est explicare decretum, quo Deus suam omnipotentiam aplicat. Quod atinet ad causas nesesarias dicendum est, decretum aplicativum omnipotentiae a Deo conficitur hunc modum: decerno concurrere cum causis creatis nesesarijs iuxta earum naturas, et naturales circumstancias, dum oppositum non decrevero.

831. Posito hoc decreto Deus ut author naturae tenetur concurrere cum igne v.g. ad combustionem in materia aplicata, nisi velit ut author supernaturalis inferri illi violenciam, ut intulit igni Babilonico, ne comburerent Sanctos Pueros. Admentem Doctoris Eximij, et cum communi nostratum posesi in hunc modum explicare decretum aplicativum omnipotentiae causis 2.is liberis: quantum per me non stabit quominus voluntas creata pro suo arbitrio in tali circumstancia ponat hunc actum amoris A, nec quominus ponat hunc actum amoris B, nec quominus utrumque omitat.

832. Decretum hoc eficax est in Dei, cum vi illius maneat Deus de se determinatus ad concurrendum cum causa 2.a libera; et simul est inefficax tale decretum in operationis creatae, quia ex se nec connectitur cum operatione, nec cum illius negatione, sed utrumque permittit libito, et arbitrio voluntatis creatae. Si autem decretum aplicativum omnipotentiae esset eficax in operationis creatae esset connexum cum operatione, ac proinde everteret libertatem.

433. Pr. Prob: omnis suppositio ante conexa cum determinato extremo libertatis, destruit libertatem; sed decretum preparativum omnipot. est suppositio ante operationem: ergo si esset cum illa conexum, destr. Ma. probat: quodlibet constitutivum libertatis est ante operationem; sed decretum preparativum omnipot. est constitutivum libertatis creatae: ergo. Mi. certa est, probatur min: quia nisi Deus vellit concurrere nobis est impossibilis actus: unde necessaria est negatio actus; ac proinde tale decretum constituit nrq libertatem ad actum, eadem actum.

434. Instur. quia non intelligitur bene constituta libertas, nisi intelligatur exclusa omnis necessitas ante; atqui haec non intelligitur exclusa, nisi intelligatur preparatio omnipot; si quidem non intelligitur exclusum decretum de non concurrendo, quod decretum est necessitas ante ad negationem actus: ergo non intelligitur plene constituta libertas, nisi intelligatur preparatio omnipot: ergo Pr.

435. Ergo, decretum preparativum omnipot, prout a nobis explicat, non est contensivum libertatis creatae. Voluntas creata manet libera, quando manet indifferens, et potens proxime se determinare ad utrumlibet libertatis extremum; atqui ita manet voluntas vi illius decreti: ergo. Mi. probat: quia vi illius decreti, nec discernit Deus concurrere absolute ad amorem, nec amorem absolute impedire; sed solum per illud decretum preparat omnipot, ut permittat voluntati creatae, quod secomnipot determinet ad amorem,

vel odij, vel ad utriusq. negaand.

436\. Explicat rao facta hac paritate: habitus sup.naalis ita afficit volun tatq inee proxime potentis elicere actq sup.naalq, ut solius voluntatis sit sibet habitq determinare ad actq sup.naalq; quq actq voluntas pro suo libito, et determinaone ponet vel n ponet prout ma luerit. Observa hic diffrm inq habitq, et omnipoq; nq habitus cq n sit agens liberq naa sua e subditus voluntati; omnipoa ex sua divino bene placito se determinabilq exhibet voluntati creatq.

437\. Ex dictis infereus 1o, in predicto decreto nullq inclu di indecenciq, aut omnipoq subjectionq. Rao e: nq qd omnipoa se determinabilq offerat voluntati creatq n e, qd hec ponat aliquid intrinsq in omnipoa d vi cujus illq determinet intrince; sed solq e, qd Deus libere vellit servare libertatq creatq; ad qd requirit, qd voluntas n determinet, sed illi offerat suq omni poq (cujus decursu voluntas indiget) determinabilq a voluntate. Hinc jurissime sunt damnate ab Inno centio XI hec duq ppnes: Deus donat nobis suq omnipoq, ut ea utamur, sicuto aliquis donat alzi villq aut librq. Deus subjicit nobis suq omni poq.

438\. 1a. ngq. ppto denotat Deq ase addicare do miniq omnipoq, et illius usq; sicut qui donat alzi villq, vel librq addicat adse dominiq talis, ut donatarius possit deinceps de re disponere independenq

à donatore, et vel ipso proxsius invito. 2.ª indicat inferiorem, et quasi servitutem omnipo ad arbitrium creatum. 9.ᵈ utrumque est falsissimum: si quidem libertas divina retinet semper primatum supra omnem creatam libertatem; et cum nec sit infinite in ferior, et strictissime subdita libertati Dei, et ab hac semper dependeat quoad esse, et quoad operari.

839. Infe res 2.º non esse rectam hanc illationem: Deus non prius determinat: ergo creata prius operatur, sicut nec recta est ista; habitus supernaturalis non prius determinat ad actum charitatis: ergo voluntas prius operatur, quam habitus. Ratio utriusque est: nam Deus et creatura concurrunt simpliciter ad eandem actionem, sed diversimode; Deus scilicet determinatus; creatura vero se, et Deum determinans: similiter voluntas et habitus concurrunt simpliciter ad eundem actum; sed habitus concurrit determinatus, voluntas autem determinans se, et habitum.

840. Infores 3.º nec hanc esse rectam illationem: omnipotentia vi decreti se habet pro priori ad determinationem creaturae: ergo omnipotentia determinat operationem creaturae. Ratio est: quia illud decretum est omnino indifferens, et ratione illius permittitur voluntati creatae, quod pro se ipsa sese, quod ponat, vel non ponat operationem: Unde licet decretum sit pro priori ad operationem, non decreti omnipotentia non determinat operationem. Explicatur hoc eadem paritate habitus supernaturalis, qui etiam est pro priori ad actum supernaturalem, quin hunc ideo determinet.

441. Infertur 2°, nec esse rectum illorum 95.
ipsum: creatura se determinat, non vero Deus: quia
aliquid operatur creatura, quod non operatur Deus. Ratio:
quia determinatio creaturarum est operatio simul à Deo
proveniens; ita ut nihil sit in tali determinatione,
quod Deus non operetur; sed quia operatio provenit à crea
tura, ut a principio electivo, et sic non provenit à Deo;
ideó operatio illa est ratio formalis, quia creatura se
determinat, et Deus determinat, et non est ratio formalis,
quia Deus aut se, aut creaturam determinet ad ope
randum.

442. Eadem paritate hoc explicatur: voluntas ponens
actum supernaturalem nil operatur, quod non operetur etiam habitus:
et tamen quia operatio à voluntate, et a principio im
mediate indiferenter electivo, et determinativo, et sic
eadem operatio non est ab habitu; ideó voluntas,
et non habitus determinat actum amoris. Objicies
ideó voluntas creata determinat ad operationem, quia hec
provenit à voluntate in actu primo primo indiferenti
ad illum ponendum, uel non ponendum; sed ita provenit
à Deo: ergo. Distinguo maiorem quia hec provenit à volunta
te in actu primo primo indiferente indifferentia principii
electivi et determinativi; Ddo: indifferentia principii determina
bilis, et non electivi; nego minorem

443. Et vise rexfa dist.[?] m.
nego cons. Operatio provenit ab Omnipotentia, et à volun
tate, sed ab utraque diverso modo provenit, ab
omnipotentia nimirum ut a principio determinabili; à vo
luntate vero ut a principio electivo, et determinativo;

ideo voluntas, n vero omnipoa determinat. Solutio pr. duplici paritate: 1a. licet actus vitalis creatus sit totus à Deo, et totus à poa vitali creata, ab hac tamen, n vero à Deo è vitalis: qa n Deus sed poa vitalis creata illum operat immanenter. 2a. licet amor supernaalis sit totus ab habitu supernaali, et totus à voluntate, nihilominus hec, n veró habitus se exercet libere pr. illum amorem: nam ille amor è à voluntate ut aprincipio indifferenti electivo; ab habitu vero è ut aprincipio indifferenti determinabili. Pariter è discurrendum in nro casu.

Subsectio 4a

Quid sit concursus Dei in actu 2o.

444. Concursus Dei in actu 2o. è rao illa formalis, qua Deus cum causa 2a. influit actualiter in effectum, qui à Deo, ut causa 1a. et à creatura ut caa 2a. producunt. Inquiritur an rao illa formalis, qua Deus actualiter influit in effectum creaturae distinguatur realiter ab actione, qua caa creata in illum influit? Respo. negative cum communi Nostrorum contra Pontium et alios Scotistas, quos sequitur Palanæus. Pro acerto nro stat Doct. Angelicus 1a. pe,

// qu.ᵉ 105. arc. 5. ad 2.ᵐ dicens: Una actio n̄ pce- 96.
// dit à 2.ᵉ agentibus (videlicet totalibus ait Exi-
// mius Doct.ʳ disp. 22. sect.ᵉ 3. num. 20.) uni-
// us ordinis sed nihil phibet, q.ᵈ una, et eadē ac-
// tio pcedat à primo et à secundo agente.

425. Pr-

aeterea: actio cae creatae pvenit p.ʳ se ipsā imme-
diate à Deo; tunc q.ᵃ ita sine imperfectione
pvenit à causa 2.ᵃ, tunc q.ᵃ aliā actio illa aut
n̄ posset immediate pvenire à Deo, aut n̄ nisi
aut à causa inadequata posset pvenire à Deo,
cū tam à creatura ut à causa adequata sine
imperfectione pveniret: ergo sup.ˣ fluit actio alia distā
p.ʳ quā Deus ut caa 1.ᵃ et universalis decurrat
ad effectum creatum. Ans pstat: rao est: nā posita
actione creaturae pveniente p.ʳ se ipsā à Deo,
ponit.ʳ actio, vi cujus Deus immediate pducit
effectū, et p.ʳ cujus subtractionē potest illū imme-
diate destruere: ergo sup.ˣ fluit alia actio.

426. Objicies:

si actio, q.ᵃ voluntas creata operat.ʳ suū amorē eet
immediatus decursus Dei actualis, everteret.ʳ liber-
tas voluntatis: ergo. P. ans: nā cū illa actio co-
nectat.ᵉ essentialiter cū amore, posito immediato
decursu Dei, voluntas n̄ maneret indiff.ᵉ ad n̄ amo-
rē: ergo. Nego ans, et ans pbans distinguo: vo-
luntas n̄ maneret indiff.ᵉ ad n̄ amorē p.ʳ nese-
citatē, et determinationē coeuntē; do: p.ʳ nesecitatē
et determinationē antē; nego ans, et cog.

sicut posita actione voluntatis; licet hec non maneat indiff.ᵛ ad amorem, non evertit libertatem; quia hec determinatio et necessitas est consequens, non antecedens; ita posito Dei decursu, licet non maneat indiff.ᵛ non evertit libertatem; quia determinatio et necessitas ad amorem est consequens, non autem antecedens: Ratio à priori: quia illa actio et si immediate provenit à Deo, et à voluntate, tamen à sola voluntate provenit ut à principio electivo et determinativo: sicut licet actio proveniat à voluntate et ab habitu, non ab habitu, sed à voluntate eligente et determinante provenit.

227. Objicies 2.º si actio, quam operatur voluntas creata proveniret immediate à Deo, non esset in potestate voluntatis ponere vel non ponere talem actionem: ergo per ipsam non exerceret suam libertatem. Nego antecedens; actio si quidem, quam voluntas creata operatur amorem supernaturalem provenit immediate ab habitu supernaturali, et tamen est in potestate voluntatis ponere, vel non ponere talem actionem: quia nimirum voluntas est principium electivum determinans se, et habitum supernaturalem ad actionem illam. Cum itaque Deus preparet suam omnipotentiam voluntati, ut voluntas se ipsam, et omnipotentiam determinet ad actionem, quae provenit immediate ab ipsa voluntate et ab omnipotentia, inde est actionem ejusdem esse in potestate voluntatis, proindeque in potestate ejus esse ponere, vel non ponere illam actionem.

228. Objicies 3.º posito immediato decursu Dei esset vera hec causalis: ideo voluntas operatur,

|| qua operatur Deus, si quidem voluntas non potest operari 848.
si Deus non operetur: ergo Deus determinaret voluntatem
ad operandum: ergo everteret libertatem. Nego absolute minorem:
quia causalis illa denotat, Deum esse potentiam, a qua ope
ratio immediate libere provenit; cum tamen Deus per
decretum indifferens applicet omnipotentiam, inde est, quod non se deter
minat sed determinatur a creatura, licet actio sit eadem
|| proveniens indivisibiliter a Deo, et a creatura: Unde
absolute vera est haec propositio, ideo Deus operatur,
|| qua operatur voluntas. Per hanc propositionem denotatur, quod actio
proveniens a creatura libere operante est prior non priori
tate naturae (haec enim non datur in identificata realiter) sed
prioritate rationis et logicae causalitatis, sive illationis
formalis.

849. || Objicies 1°: actio Dei est prior actione crea
|| turae juxta illud libri de causis propositione 1.a causa 1.a prius
agit in causatum, et vehementius ingreditur ipsum.
Ergo actio, qua Deus operatur, distinguitur ab actione,
qua operatur creatura. Distinguo antecedens: est prior priori
tate dignitatis et independentiae; concedo: prioritate naturae;
nego. Prosequitur Adversarius in 1. sensu distincte exponitur
a Doctore S. apud Scimium citatum disp. 22. num.
9. Itaque actio, qua Deus et creatura operantur ut
provenit a Deo, qui est agens superius est prior
dignitate se ipsa ut provenit a creatura, quae est
inferius agens.

850. Est etiam prior prioritate indepen
dentiae, quia ut provenit a causa 1.a provenit a princi
pio independenti ab alio. Est etiam prior in sufficiendi

coa; g.a bene valet: operat creatura: g et Deus; n vero e Itrario. D. Thomas in Comentario
// illius loci ita textu exponit: caa 1.a prius influit,
// g.a causa 2.a n influit nisi innixa ejus: ng caa
// 1.a prius pducit cau 2.a, et hec posterius suu effec
// tu simul cu caa 1.a pducit. Sensus illius addita
// menti et vehementius est: effectus dependet a caa 2.a ut in ipsu influente; dependet vero a causa 1.a ut in ipsu, et in cau 2.a influente. Ita exponit citatus Eximius.

851. Objicit 6.o: omnis effectus creatus identificat secu ecentiale dependentia a Deo; sed ejusdi depend.a e actio: g identificat actione, g.a a Deo pducit. Atqui n identificat secu actione, g.a a caa 2.a pducit: g actio p.r qua pducit a Deo distinguit ab actione, p.r qua a creatura pducit. Disting. m.r identificat secu dependentia ecentiale radicale a Deo; dico: depend.a actuale; nego: Ssesng.e in D.o sensu m, ngo eu in 1.o, et cog. Depend.a actualis a Deo dicit ecentia lis creature, n g.a identificet cu ecentia creature. Si quid creature possunt absolute a Deo pduci modo p.r hanc, modo p.r illa actione; sed quia sicut quidlibet effectus exigit mediate actione aliqua subdisjunctas, p.r qua pducat; ita quelibet actio mediate exigit pvenire immediate a Deo.

852. Tandem objicit: si Deus et creatura p.r eande actione Icurrerent, sequeret, eande actione posse e vitale, et n vitale, transeunte et p.r manante; g.d implicat.

Sequeretur præterea, Deum determinare voluntatem creatam, ac proinde hanc non fore liberam. Probatur: nam determinatio voluntatis est à Deo causante: ergo Deus est causa immediata determinationis: ergo determinaret voluntatem. Ratio hujus consequentiæ: nam causa immediata actionis agit, et causa immediata influxus influit: ergo causa immediata determinationis determinat.

453. Distinguo 1.m sequelam: sequeretur actionem aliquam posse esse vitalem et non vitalem respective ad diversa principia; concedo: respectu ejusdem principii; nego. Sicut actio proveniens ab intellectu creato, et ab specie impressa est vitalis et immanens respectu intellectus, simul que est transiens, et non vitalis respectu speciei; ita similiter se habet actio, quam Deus concurrit cum voluntate ad amorem. Nego 2.m sequelam. Ad hujus probationem concesso antecedente nego 2.m consequentiam.

454. Ad hujus probationem similiter concesso antecedente nego ultimam consequentiam, cujus falsitatem ostendo hac simili: ergo causa immediata amoris amat, et causa immediata intellectionis intelligit, ac proinde species impressa, quæ est causa immediata intellectionis intelligit, et habitus charitatis, qui est causa amoris amat. Igitur ad determinandum non sufficit causare mediate determinationem; ut patet in habitu charitatis causante immediate, et non determinante actum amoris. Requiritur ergo ad determinandum, quod principium determinans immediate operetur electivè determinationem. Deus certè determinationem nostræ voluntatis immediate causat, sed non causat electivè: ideò voluntatem non determinat.

Subsectio 5.a

De determinatione causæ creatæ quoad effectus individuationem?

855. Triplex causæ determinatio, cui triplex oposita indifferentia correspondet, distinguitur. 1.a est determinatio quoad exercitium, et est illa, vi cujus, causa determinata est ad producendum potius, quam ad non producendum. 2.a est determinatio quoad speciem, et tunc datur, quando causa determinata est ad producendum potius intra hanc speciem, quam intra aliam. 3.a est quoad individuum, quod datur, quando causa est determinata ad producendum hoc potius, quam aliud intra eandem speciem.

856. Certum itaque est 1.o, omnem causam sive liberam, sive necessariam in actu 1.o operantem habere triplicem numeratam determinationem; si quidem reperitur in actu 1.o causandi 3.a actionem; actio autem est actuale exercitium, quo causa actualiter producit determinatum individuum intra speciem determinatam. Certum est 2.o, nullam causam determinari ab alio, aut quoad speciem aut quoad exercitium. 1.o causa necessaria, hæc enim supposita aplicatione ad passum, natura sua est determinata potius ad producendum, quam ad non producendum, et ad producendum

857. pocius intra hanc speciē, quā intra aliā. Non

causa libera; q.ª hęc debet ēē indiff.ᵗⁱˢ et potens se determinare (ratione dominij proprij in suos actus) pocius ad amorē v.g. quā ad odiū, et pocius ad amorē eligendū, quā ad illū omitendū. Præsens 9 dificultas ē: a q.º principio proveniat determinatio cās creatę coad individiū efectū? Schola Thomistica recurrit ad mag ᵗᵉʳ signatā quantitate; verū hic recursus à nobis preclusus ē. Doct. alij recurrunt ad determinatū numerū efectū, qui potest provenire à qualibet cā creata, et ad ordinē subjectionis inter ipsos, coad productionē. P.ᵉʳ

858. Arriaga ad Universi pulchritudinē recurrit ad quā judicat valde 9ducere caas ēē ex se determinata ad individuos efectus. Docent alij ap.ᵈ Pat.ᵉᵐ Compton, previas subti dispositiones ad generationē pro determinare causas coad individuationē efectus. Doct.ᵉʳ Acutissimus, quē sequit P.ᵉʳ Mtradingo docet 9junctā circunstantiarū, loci, passi, temporis, et similiū, sub quib.ᵘˢ agens operat, determinare ipsā coad individuationē efectus.

859. In 1.ᵒ probari nequit, q.ᵈ hoc tpus, hic locus, et hoc passū exigant determinate hunc num.ᵒ efectū, aut q.ᵈ hic num.ᵒ efectus petat determinate has circunstancias. 9tra ē proc terea: nā si à 9juncto omniū circunstantiarū, sub quib.ᵘˢ agens operat desumenda esset productio

efectus individui talis num. efectus cum illo
conjuncto concurreret, ac proinde haec num. anima rationalis producta à Deo ad exigentiam naturae in hoc
num. corpore monstroso, determinata esset ad hoc
num. corpus, nec juxta suam exigentiam posset produci in alio
corpore recte disposito, in quo suas operationes perfectius
exercere posset, quod incredibile est.

160\. Sit 1. assertio: causa
necessaria determinatur à Deo circa efectus individuationem.
Ita DD. S. et Eximius, quos communissimè sequuntur nostrates apud P. Peinado hic, disp. 5. sect. 4.
Probatur: ignis in actu 1. determinatus ad producendum ignem
non exigit producere ignem potius, quam ignem 2. solo
num. distinctum; aequè enim satiabitur exigentia illius
sive hunc ignem, sive alium omninò similem producat:
ergo alia causa assignanda est, quae determinet ignem ad producendum potius ignem hunc, quam alium numericè distinctum; sed haec causa non est alia nisi Deus per decretum praeparatorium omnipotens volens, quod ab igne in his
circunstantijs hic num. ignis, et non alius producatur:
ergo Deus est causa determinans. Ultimo: ergo causa necessaria
determinatur à Deo circa individuationem efectus.

161\. Sit 2.
assertio cum eisdem DD.^ibus causa libera creata per se loquendo
determinatur à Deo circa individuationem efectus. Probatur:
non stat delectio unius prae alio sine discretione unius
ab alio; sed causa libera creata per se loquendo
nequit discernere unum actum individuum ab alio
intra eandem speciem: ergo nequit eligere unum prae alio:

q̃ ut pocius eliciat unũ, q̃ꝫ aliud debet à Deo determinari. Vltima hęc cõa bené fluit ex toto discursu.

862. Mʳ. ē expressa Thi 3. Ethicorũ. cap. 2. dicentis: electio neque cũ ratione, atq. mente. Ē etiã expressa D. Damaceni lib. de fide, cap. 22. Auli et Damasceno consenciunt Theologi omnes, atq. Thi. Mʳ quoq. certa ē; q.ª et si Angeli et aę separatę (ut communit asserit) possint habere cognioñes, quã unũ individuũ ab alio discernant; homines tamẽ viatores ñ cognoscimus, nisi aliq.ᵈᵒ p.ᵗ signa externa dist.ᵐ individuorũ: atq. àd.ᵒ voluntas se determinans ad amandũ p.ᵗ amorẽ intensũ sicut duo v.g. ñ discernit inter individua talis speciei, id ē, ñ discernit amorẽ A intensũ ut duo ab amore B intensũ eciã ut duo.

863. Respondebis: voluntatẽ cognoscere actũ A ñ ēē actũ B, ac pindé discernere actũ A ab actu B. Contra ē: nã et si hōō cognoscat actũ A ñ ēē actũ B, sivè actũ A ēē realiẽ distinctũ ab actu B, cognitio tamẽ hujusmodi ñ ē clara, et specifica, sed generica, confusa, et puré speculativa; licet enĩ pponat, individuũ A ñ ēē individuũ B, ñ tamẽ exprimit, q.ᵈ sit individuũ A, et q.ᵈ sit individuũ B, nec pponit in obiecto, videlicet in ipsis individuis aliquid alliciens pocius ad unũ, q̃ꝫ ad aliud individuũ; sic potest quis scire è duobus fratribus valdè similibus m.ᵃⁱ natu ñ ēē m.ᵐ; et tamẽ ignorare quisnã sit m.ˣ, quisnã m.ʲ

atq. adeo in vi illius cognitionis nequit dirigi ad
conferendum premium aliquod m., potius, quam m.

864. Probatur:
bonitas obti non alicit voluntatem ad amorem A potius,
quam ad amorem B; nam eodem prorsus modo sub unum ac
sub aliud amavit: preterea: in amore A nihil dat
alliciens ad sui electionem, quod non det in amore B;
cum utrumque sit equalis bonitatis in se respective ad obiectum,
et ad voluntatem. Denique: voluntas non discernit quid
non sit amor A, et quisnam sit amor B: ergo nequit
eligere amorem A potius, quam amorem B: ergo nequit
se determinare ad individuationem amoris: ergo tenetur ab
alio determinari; sed non ab alio nisi à Deo: ergo.

865. Sit
3a. assertio cum ipsis DD. Nostris: Deus non determinat posi
tivè, sed negativè causas liberas creatas coordin
individuationem effectus. Explicatur: determinatio positiva est,
quae ex se necessario infert existentiam individui A
v.g. ac proinde est inseparabilis cum non existentia talis
individui. Haec determinatio dicitur absoluta et deter
minata: quia ex hoc antecedenti, Petrus est positivè deter
minatus ad amorem A, absolutè et determinatè
infertur: ergo elicit amorem A.

866. Determinatio negativa
est illa, qua negat causa concursus ad reliqua individua
praeter unum; non tamen ita ut determinet ad ponendum hoc
unum individuum, vel non ponendum, sed taliter, ut unicè
possit hoc unum ponere casu, quo ex sua libera
determinatione velit intra speciem illius individui

operari: Unde hec determinatio negativa ē compatibilis cum ñ existentia talis individui. Determinatio hec dicitur disjunctiva; quia ex hoc actu, Petrus ē negative determinatus ad amorem A. ñ infertur hoc
coens absolutum: quod Petrus ponet amorem A, sed hoc disjunctivum: quod ponet amorem A, vel nullum ponet. Dicitur etiam negativa hec determinatio; quia ex eodem actu bene infertur hoc coens negativum: quod Petrus nullum alium amorem ponet preter amorem A.

461.

461. Probatur 1a pars aserti nostri: quia licet ex eo, quod Deus positive determinet causam nesesariam coad individuationem efectus nullum inconveniens sequatur, ideoque communiter à Nostratibus determinatio causae nesesariae coad individuationem efectus dicitur esse positiva; nihilominus si Deus determinaret positive coad individuationem efectus causam liberam creatam, in sensu 1o destrueret libertatem creatam; nam ex parte actus 1. voluntatis creatae daretur aliquid esentialiter conexum cum ipsius operatione. Deinde Deus esset causa moralis pecati: quia poneret ex propria determinatione actum conexum esentialiter cum pecato; atqui utrumque ē absurdum: ergo.

468. Suadetur 2a pars aserti: admissa determinatione negativa causae liberae creatae à Deo coad individuationem efectus, optime explicatur decretum, quo Deus causis liberis 2is applicat sese omnibus, sic enim ñ in compenso vult Deus, quod praeter ipsum ñ fiet quo minus voluntas creata in talibus circumstantiis operetur talem numero efectum. Salvatur insuper libertas

creata et etiã sanctitas divina, sive q.[d] Deus n̄ sit causa moralis pecati: si quidẽ solũ penes vo luntatẽ creatã stat, q.[d] ponat actus determinatus, et penes Deũ stat solũ, q.[d] n̄ ponat actũ aliud numericé distinctũ; q.[a] Deus negatibé determinat voad individuationẽ eaẽ liberẽ creatẽ.

469. Doctrina hujus aserti explicat hac aptissima paritate: stat Petrus in templo tres januas habente: triplicitẽ poteris illũ determinare, ut p.[r] unã januã exeat. 1.[o] si illũ impeleres, et ex traheres et hoc modo illũ determinares positibé, ab ipso q.[e] libertatẽ auferres, tibiq.[e] ejus imputares egretio. 2.[o] si illi relinquas unã januã apertã, et duas alias claudas; et hoc modo illũ determinares negatibé; n̄ veró absoluté, determinaté, et positibé.

470. Ideo ẽ; q.[a] Petro ẽẽ liberũ exire, vel n̄ exire p.[r] januã, quã sola aperta ẽ: Undé nec egretio, nec n̄ egretio tibi eet imputabilis; nã licet ẽẽs causa, né Petrus exi ret p.[r] januas alias, n̄ tamẽ ees causa, ut poci us absoluté exiret, quã n̄ exiret. Sic Deus preparans omnipotẽ p.[r] decretũ á nobis explicatũ, quasi viã precludit ad alia individua dist.[a] ab amore A, n̄ tamẽ positibé determinat ad ponendũ amorẽ A; Undé neq.[e] impedit usũ libertatis creatẽ, neq.[e] ẽ moralis c.a pecati.

||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||

||~||~||~||~||~||~||~||~||~||

||~||~||~||~||~||~||

||~||~||

||~||

ξ

Subsectio 6.ª

Solvuntur Argumenta.

471. Prob. ẽ in Prob. acerty: rao ig nis determinantis actionq A ñ ẽ num. multiplicabilis: ḡ nec rao pq ignis producibilis intalibus circunstanciis, videlicet intali mũa à tali causa 2.ª ẽ num. multiplicabilis: ḡ caa necessaria à conjuncto circunstantiary determinat coad individuz. Consa: si ignis ñ ẽ determinatus in hoc conjunco circunstiary ad hunc num. efectuz, poterit tunc alià individua producere: ḡ et infinita. Atqui hoc nequit dici: aliz conscederet caz creatz virtus infinita: ḡ ignis ẽ determinatus in hoc conjuncto circunstantiary &.ª

472. Conso ant., nego conq. si quidq hęc num. actio connect essentializ cz hoc num. efectu; ac proinde actio A, q.ª solus ignis A producit, ñ ẽ indiferens ad producendz aliz ignq. At hęc num. circunstancię, in quibus producit ignis A, ñ concur tunc cz hoc igne potius, quq cz alio: Vnde 1.º ille conceptus ñ ẽ num. multiplicabilis, estq. multiplicabilis 2.º Ad consequentiq. Ddo ant., et Prob.

coq et infinitis subsessive aut divisibe effectibus. Neg deinde min subsumptq, et pbaonq: licet enq ignis haveat virtutq ad pducendos divisibe ignes infinitos (cq virtus sufficiens ad unq sufficiat ad plures alios divisibe sumptos) virtus tamq illa n e infinita; cq sit simpliciq in adequata, et ecentialiq subordinata caq 1e.

273. Qy 2. e in 2y acertq: Voluntas creata se deqminat ad actionq illq, q a hic et nunc se deqminat coad speciq, et coad exerciciq; sed actio illa e singularis et individa: q se deqminatactionq singularq et individuq: q. Dprat: Voluntas libere eligit individuq A paratuq a Deo, et omittit reliqa: q libere prefert individuq A cęteris; atqui hoc e deqminare se ipsq coad individuq: q.

272. Distingo mjy se deqminat ad actionq illq pociusq quq ad nullq uel ad aliq diversę speciei; cdo: pocius quq ad aliq ejusdq speciei; nego mjy et dfesq mq, distingo similiq 1 csenq et nego 2. coq. Itaq voluntas se deqminans coad exerciciq et coad speciq amoris, si ponit amorq in cmuni, sed in singulari; at n proterea se deqminat coad individuq. Ros e: q a licet voluntati sit imputabile, q pocius amorq ponat, quq odiq, et q pocius amet, quq n amet, n tamq e ipsi imputabile, q hanc pocius actionq, quq aliq intra eandq speciq ponat.

475. Ad confirmationem dicendum 1.a antecedens praeter distinguo 2.um et omittit reliqua necessario; concedo: omittit libere; nego antecedens, et consequentiam. Sensus est: voluntas libere praeferret individuum A reliquis, necessarium erat, quod reliqua omitteret cum possit adeligendum aliquod eorum; hanc autem potestatem non habet voluntas, quia et si possit ponere, vel non ponere individuum paratum a Deo; non tamen potest ponere aliquod aliud intra eandem speciem; cum omnia praeter unum a Deo excludantur, ut explicatum est. 103.

476. Instabis 1.o homo non solum punitur, quia peccat, sed quia peccat peccato A: quod est liber, et se determinat contra individuas rationes peccati. Distinguo antecedens: sed quia peccat peccato A potius, quam nullo; concedo: potius quam alio intra eandem speciem; nego antecedens, et consequentiam. Ex dictis consequens solutio. Replicabis: quod tribuit Deo, quod potius ponat peccatum A quam peccatum B. Distinguo consequens: tribuit Deo 2.is negativis, quod dicit, quod potius ponat peccatum B; concedo: 2.is positivis quod dicit; nego consequentiam. Deus enim tribuit Deo, quod ponat peccatum A.

477. Instabis 2.o voluntas se determinat ad amorem intensum praeminus intenso quin cognoscat modum et magnitudinem intentionem: quod quin discernat individua potest se determinare ad individuum effectum. Distinguo antecedens: quin cognoscat modum et magnitudinem intentionem sub expressione intentionis ut quattuor, et ut quinque v.g.; concedo: sub ratione modi aut magnitudinis amoris; nego antecedens. Itaque

liet voluntas non cognoscat mod.us et m. intentionem sub expressione intentionis ut quatuor et quinque; illam tamen cognoscit sub ratione mod.us et m. amoris.

d78. Deinde bonitas obiecti proposita per claritatem actus intentionem cognitionem mouet et alicit non tamen necessitat ad intentionem amorem (at ~~~~~~~~) At ipsum obiectum non magis aliciat ad unum individuum actum amoris, quam ad aliud omnino simile, et voluntas non discernat unum ab alio, non dat ratio, ut voluntas possit alteri unum preferre et ita se coad individuum determinare.

d79. Instauras 3º supposito, quod Deus denegat concursum ad omnia individua amoris preter amorem A, voluntas se determinans ad amandum, se determinat ad amorem A illum preferendo ipsius carentiæ; sed tunc non cognoscit voluntas amorem A: ergo similiter poterit voluntas se determinare ad individuum A illum preferendo individuo B, licet neutrum cognoscat. Confirmatur: sepe qui videt duas rosas omnino similes se determinat libere ad unam legendam, et alteram relinquendam: ergo similiter poterit voluntas se libere determinare ad amorem A, relicto B. omnino simili.

d80. Distinguo mod.us illum preferendo sub ratione amoris, quem potest ponere, ipsius carentiæ; concedo: illum preferendo sub ratione amoris A; nego mod.us et vice versa distincta m., nego cons. Sensus est: determinatio

voluntatis ad amorem A nequit habere hanc ten- 207.
// dentiam, volo amorem A prae ejus carentia; nam
// voluntas non discernit inter individua amoris ejusdem
// speciei; solum ergo potest habere hanc tendentiam; volo
// ponere amorem obti; et in talibus circumstan-
tiis non sit possibilis alius actus amoris praeter
A, voluntas se determinat ad amorem A, quin hunc
ut talem cognoscat.

481. Et aut[?] voluntas se quoad
individuum determinaret requirebat, quod cognitione
practica discerneret unum ab alio vel quod obtima[?]
[illegible] alliceret voluntatem ad unum individuum, quam
ad aliud; nullum ita est: ergo [illegible]. Ad [illegible] [illegible]
anti, nego cons. Disparitas, quia licet [illegible] sint
similes, habent tamen quandam dissimilitudinem,
quam convenire nequit duobus individuis amoris v.g.
antequam existant: habent enim [illegible] dissimilitudinem
quoad locum, et habent esse individua sensibilia, quod su-
fficit, ut possit aliquis libere unum legere, relinquere
aliud.

482. 3.o est, in utroque simul acceptum: Deus non determinat
causam creatam quoad speciem, nec quoad exercitium; sed spe-
cies, individuum, et exercitium sunt realiter idem: ergo Deus
non determinat quoad individuum. Sillogismus licet ad
speciem [illegible] non concludit; et ostendo hanc illius ex-
positione: Deus non determinat quoad amorem v.g. ex-
cludendo odium, nec determinat ad amorem, excludendo
omnem non amorem; sed amor, exercitium amoris, et
amor A sunt idem realiter: ergo Deus non, praeparat suum

omnipoq. deriq.[do] Deus sic ad omnia amorem prez amo
rem A.

483. In ns.[ti] deinet explicatio determinationis coad
speciem, et coad exercitium; et in mi determinationis
coad individuum explicatis: sicut g in hoc sillo
gismo exponente coens n infert si e evidens, ita
neq.[e] in sillogismo exposito. Hinc dissis premissis,
nego coq, vel coens claritatis gratia distinguo:
g Deus n determinat positive coad individuum; Ddo:
n determinat negative; nego coq. Itaq.[e] Deus n deter
minare coad speciem, e Deus n ita determinare amo
rem, ut excludat odium; et Deus n determinare coad exer
citium, est Deus n ita determinare operationem, ut excludat
n operationem: utrumq.[e] autem hoc bene Dpanit cum eo,
g.[d] Deus paret suam omnipoq ad hoc individuum,
et n ad aliud ejusdem speciei; ing.[o] dicitur determinans
negativa coad individuum.

484 Replicans: causa necessa
ria de se determinata coad speciem, et coad exercitium,
hoc ipso, g.[d] n impediat producet hoc individuum; si
militer causa libera potens se determinare coad spe
ciem, et coad exercitium, si n sit impedita, determi
nabit hoc individuum: g nec caa libera nec caa
necessaria indigent determinari a Deo, coad indivi
duum. Dcesso anti, nego coq: ut enim caa sit nece
ssaria, sive libera sit expedita sit, debet esse
in actu l.[o] primo; et coens suo decreto, g.[d] Deus
aplicet suam omnipoq ad hoc individuum, et n ad
aliud; cum enim n possit operari, quin operet hoc

individuum, et aliunde seclusso illo decreto nihil est ex parte actus 1.ae causae, quod conectatur potius cum hoc individuo, quam cum alio; inde est, quod ut causa sit expedita ad operandum, debet intelligi illud decretum, quod sit determinans eam ad exercicium.

285. Controversia presens excitatur supposita divisione causae eficientis in 1.am et 2.am et illa altera in liberam, et necessariam. Spectat enim Controversia ista enim ad dependentiam causae 2.ae in suis operationibus a Deo;

á Deo tamquam non ut simultaneè concurrente, sed ut prae-
movente et praedeterminante operationem causae 2.ae tam li-
berè, quam necessariè. Neque in quovis omni sensu tri-
ista accipiantur disputatio procedit; sed in eo tantum
quem tenet Schola Dominicana non quidem sancti
tum, aut inventum á primaeva suae Religionis ins-
titutione; sed verò inventum longè postmodum,
atque è doctum á Doct.re Theologo Salmaticensi
fratre Dominico Bañez, quem Ducem in re sic-
modo gravissima toto deinde septatur animo,
et viribus ferè omnium Thomistarum Exercitus
cum Sacrarum Gentium Comis Gregariis.

486. Ergo ut pa-
teat quaestionis sensus, á Thomistis post Bañez do-
cetur Deum immittere Creaturae quandam physicam quali-
tatem, cujus vi creatura applicetur ad operandum, in
operandoque subjiciatur Deo; distinctam á concursu Dei
simultaneo, et huic praevia. Ideoque qualitatem
eam apellant motionem praeviam, praevium concursum,
praemotionem praedeterminationem. Itaque particulae autem
prae, et vocem praeviae non designant prioritatem durado-
nis, sive temporis, sed naturae tantum seu causalita-
tis, et dependentiae relatam ad operationem.

487 Dicunt re
physicam qualitatem, et in hoc significari volunt ab
intrinseco, atque ex propria essentia efficacem esse conexam
cum operatione. Vel, ut alij explicant, scilicet li physicam
significat, realem, esse, non moralem. Addunt esse intrin-
secam creaturae, hoc est, inesse creaturae, cui á Deo

inmititur. Sic distinguunt predeterminationem consistentem in qualitate immissa, et predeterminationem existentem quae manentem in Deo, stantemque in decreto Dei absoluto efficaci, infrustabili, a quo premotio intrinseca decendit in creaturam, ut erumpat ista in operationem.

188. Hujus qualitatis dotes sunt 1.a quod sit omnino inaquiribilis à creatura. 2.a quod sit à creatura prorsus inevitabilis; quia neque acceptam creatura potest à sese excutere; neque impedire, ne sibi immittatur, aut ne sibi imprimatur immissa. 3.a quod sit metaphicé, absoluté, et determinaté prerequisita ad quamlibet operationem creaturae; ita ut prorsus sit implicatoria operatio sine premocione ista. 4.a quod sit metaphicé, absoluté, et determinaté connexa cum operatione, ad quam datur; ita ut implicet predicta qualitas absque operatione creaturae, sive eam dari, et operationem non poni à creatura, cui immititur talis qualitas.

189. 5.a quod non sit virtus activa, nec pertineat ad actum 1.m libertatis, sive ad posse liberum; sed actum 1.m supponat primé, et integré constitutum; consequenterque se teneat ea qualitas in quodam actu, vel signo medio inter posse, et agere creaturae; sitque aplicatio actus 1.i ad 2.m Placita haec sunt modernioris Scholae Thomisticae. At neque Bañez, nec fideliores ejus Discipuli premocioni phisicae attribuunt dotem, hoc 5. loco positam. Sed enim verò natura, distractaque hinc, indé qualitas predetermi

narii ut causis liberis infensa n̄ sit (q.d ejus defensores Catholici primu curant et maxime,) tandē redacta ē in angustias actus intermedij.

Ceterū
19. hoc loci posita qualitate predeterminante, salbū contendunt nobiscum Thomistæ libertatē creatā servari. Et deinde, sic ejusdē qualitatis priores dotes salvari; q.d Deus sit 1.s agens, 1.s movens, 1.s liberū, et 1.s determinans; et q. cau 2.a sit Deo subordinata in operando, nec maneat semper in ea contingentia, et indiff.a quā dicit in actu 1.o ad operationē. Hec nunc temporis doctrina Thomistarū 1.is ut ajunt, labris attacta. Certe sunt alia innumera hujus doctrinæ, quæ nec capit hic locus, nec ad Phy spectare credunt, sed Theologorū ēē propria.

Pari fortte
20. adducit. istū in locū resensenda sent.a precedenti Gratia, quā ab initio nascentis societatis Scriptores ejus docuere. Quo Zelo commotū? dignus ē cui fides haveas doctor ille n̄ minus virtutibus quā literis Eximius, qui tom. 4. de Religione lib. 9. cap. 5. num. 13. asserit, Eū Zelū, quē nunc ht Societas recte explicandi doctrinā gratiæ cū libero arbitrio, et conveniens log.di et accomodate ad resistendū Luthero aliisq.e hujus temporis Heretici, eundē fuisse in P. N. Ignatio, vel ab ipso in Societate emanasse, vel eundē Spiritū, qui hanc Religionē movet ad resistendū

422. Heretici hujus ēē doctrinæ Authorē. 107.

Qui nollet his acquiescere ~~dicit nobitati~~ temerè dicet nobitati amore alectos in hac doctrina, quæ tenuit semper nām Societas inspirasse quosdā pios DD quē viros Molina, Suarez, Vasq.z Valentia. Horū tamē egregia Scripta, si nobitatis amor dictavit, semè amor iste certè n̄ fuerat, dū tot legit Antiquiores Theologos P.P. Concilia Scripturasq.e Sacras, quib.us ea scripta sic valdè fulciunt, ut literarius Orbis n̄ possit diffiteri probabilissimā doctrinā Societatis Consiliariæ gratiæ cū libero arbitrio ēē antiquissimā, sed novo demū ingenij lumine à Jesuitis DD. expositā.

423. Scitè factū hic video q.d monuit sapiens Vincentius Lirinensis in hoc statu: eadē tamē, quæ didicisti, ita doce, ut cū dicas novè n̄ dicas nova. Faciunt ista quidē ctra Sugilatores aliquos, quib.us accrares forte sie aliquis, q.d notavit Seneca, nempe quibusdā Canibus sic innatū ē, ut n̄ prosteritate, sed pro consuetudine latrerat.

424. Hac ego monitiuncula cautos vellim Auditores meos erga similes rumores vanos de Jesuitica doctrina, hujusq.e DD. Et interī benè consultū ap.d me haueo illud frequens observare, q.d de Luna Alciatus (ni malè memini) notavit, scilicet, ad latrare Canes ipsi q.i rarent; sed peragit cursus surda Diana suos.

135. Est q. sent.a Societatis, predictq qualitatq phicé predeterminantq eé causis neçessarijs superfluq, euertere creatq libertatq, tollere sufficientiq gratiq, constituere Deq peccati Authorq, P.P. Consilijs, S.S. Scripturis repugnare. Duo priora capita, nimirq superfluitas et libertatis euertio sunt á nobis tractanda, et quidq quantq fieri possit puré philosophicé. In reliquis opus restat immensq theologis. Ut veró sup.r hac re Ideas ponamus, faciliusq. statq probemus, prius debent aliq.a

136. poa libera, ut supra diximus, é ea quq positis omnibus prerequisitis ad agendq potest agere, et n. agere. Sic philosophia, theologia omnium ipsissima, et Antiqui Scholastici, quorq verba transcribit Eruditissimus P. Didacus Ruiz de Montoya disp. 50. de scia á scie. 1. Quq definio sic accipitur: ut ipsr. li agere, et n. agere significet simultas poq n. veró poa simultatis; id é, significet, q.d causa libera simul habeat poq ad actq, et n. actq, sed n. ad actq et n. actq ponendos simul.

137. Hec poa simultatis é aperte quimerica: quo enq mdo possunt simul stare actus et ngao ejusdq actus? Notissimq é natq lumine, q.d impossibile é idq simul eé et n. eé. Libertas explicata nusq.r é libertas proxima, seu expedita: nq remota, et radicalis stat in

sola causa libera entitate, non stantibus prærequisitis omnibus indifferentibus ad agendum, vel non agendum. Hinc stare 108.
potest voluntas radicaliter libera, quin sit proxime libera.

498. Sic voluntas Beati ut pote seu identificans libertatem radicalem est radicaliter libera; non vero est libera proxime, sed necessitata ad amorem Dei, quod fuit? Proxima libertas est vel contrarietatis, vel contradictionis. Contrarietatis est ad actus oppositos, amorem v.g. et odium. Contradictionis est ad actum, et negationem ejusdem, ut amorem et non amorem. 2.° libertate explicata, quamque fides nos docet esse in hominibus, non solum dicit defectum coactionis, sed defectum quoque necessitatis.

499. Itaque docemur, humanam voluntatem ut libere agat, non solum debere esse immunem, seu liberam a coactione, sed etiam a necessitate. Voluntas habens defectum coactionis, sit libertatem a coactione liberaque est pure a coactione, quando non est simpliciter indifferens ad operandum et non operandum, sed est ab alio determinata ad unum, at sine violentia. Ita se habet in Patria voluntas Beati necessitata ratione visionis ad amorem Dei, sed absque violentia. Voluntas habens defectum necessitatis, seu libera est a necessitate, quando est simpliciter indifferens ad operandum, et non operandum; ita ut sit expedite potens operari et non operari.

500. Doctrina ipsa definita est ab Ecclesia, et Summo Innocentio X. damnante hanc Baij, et Jansenij

// pprã: ad merendū, et demerendū in statu naē lapsæ
// n̄ requirit libertas à nesecitate, sed sufficit li
// bertas à coactione; definita quoque est, docente
// Tridentino sess. 6. cap. 5. canone 4: si quis
// dixerit liberū hois adbitriū à Deo motū et
// excitatū nihil cooperari asentiendo Deo excitan
// ti, atq. vocanti, nec posset dicentire, si vellit,
// anatema sit.

Sol. Cū q̄ simus liberi adbitrij, simusq. in illo statu merendi, et demerendi, libertatē habemus etiā à nesecitate. Nullus Chatolicorū hoc negat. Estq. rao: voluntas humana ē simpliciter libera: q̄ gaudet libertate simpliciter tali. Sed talis n̄ ē libertas solū à coactione: hanc enī libertatē Beati habent ergo amorē Dei n̄ liberū, sed simpliciter nesesariū ipsis; hanc etiā ignis ht nesesario comburens citra ullā violentiā sui: q̄ voluntas humana gaudet libertate à nesecitate dū est libera simpliciter.

Sol 2. 3ū: nesecitas ē alia antis, alia coens. Consentiunt in divisione ista Phi, ac theologi, PP. deinde, quos allegat citatus Ruizius et Montoya disp. 33. de scia Dei. Accuratius cæteris S. Anselmus positā divisionē explicat lib. 2. cur Deus hoo cap. 18 ibi: est nēpe nesecitas precedens, quæ ecaa, ut sit res:
// et est nesecitas coens, quā res facit.
// Precedens, et efficiens nesecitas ē, cū dicit

|| Cœlum volvi, quia necesse est, ut volvatur, sequens vero 107.
|| et quae nihil efficit, est, cum dicis te ex necessitate lo-
|| qui, quia loqueris. Cum enim hoc dicis, significas,
|| nil facere posse, ut dum loqueris, non loquaris, non
|| quod aliquid te cogat ad loquendum. Itaque violentia
|| naturalis conditionis cogit Cœlum volvi, te vero nulla
|| necessitas facit loqui.
503. Illustrat amplius hanc doc-
trinam ibidem, atque in lib. de Concordia liberi arbitrij
|| cum gratia. Asserit insuper in Menologio, nihil
|| in doctrina ista contineri, quod non Chatolicorum P.P.,
|| et maxime D. Augustini scriptis cohaereat. Atque
|| id probat Eminentissimus Aguirre tom. 1.
Theologiae S.ti Anselmi tract. 1. sect. 1. et 2.
504. Unde
illa dicit necessitas antecedens voluntatis, quae
voluntas non facit, quae non sibi imponit voluntas,
quae non descendit ex arbitrio voluntatis. Et consequens
dicit, quae descendit ex voluntatis arbitrio, quam
sibi voluntas imponit, quam facit voluntas, se
determinans ad aliquid suae libertatis exercendum. Hanc
conditionem necessitatis cujusque consequentis in volunta-
tis expressit D. Anselmus lib. citato de Concor-
|| dia sic dicens: has necessitates facit voluntatis
|| libertas, quae prius quam sint, eas cohibere po-
|| test.
505. Infert (et est in decessi, atque certissimum)
necessitatem antecedentem evertere libertatis exercitium, ad quod
est necessitas; cum talis necessitas non praebeat ipsi

voluntati ex sui libera determinatione, aut dependeat ex voluntatis arbitrio. Infero deinde (ex g.e paris certis) consequens necessitatem bene conciliari cum libertate; cum sit, vel dependat a libero voluntatis exercicio.

506. Hinc S.S. ut probent contra Hereticos, infalibilem prescientiam divinam nostrorum operum non evertere libertatem nostrae voluntatis ad ipsa opera, respiciunt ad hoc, quod divina prescientia non est causa ad opera nostra: ista enim se habent obiective tamquam causa prenotionis divinae; Atque istam breviter, sed loquulenter S. Jeronimus et Damascenus. Iste dicens contra Manigueos:
|| prenotionis divinae causa haec est, quod ita futurum
|| erat.

507. Ille in cap. 26. Jeremiae sic loquens:
|| non ex eo, quod futurum aliquid scit Deus, id circo
|| futurum; sed quia futurum est Deus scit. Cum opus futurum causa est suo modo divinae prescientiae; non vero prescientia ista causa est ut sit opus, ad quod obiective acceptum est causa non ano, talis prescientia. Propterea quambis ex prescientia divina nostri operis infalibilitas hoc inferat, non proinde hujus libertas destruitur.

508. Ad 3: idque non est in voluntatis necessitas ex supocitione, ut necessitas causa, cum supositio non dependit ex libera voluntatis determinatione: quia cum ita non dependit supositio necessitas per ipsam inducta non est necessitas,

quq sibi voluntas imponit. Hinc motus illi, qui dicunt V. L. sunt neseßarij simpliciter: nam licet voluntas D.i se non connectat cum ipsis, neque cum cognitione ad ipsos determinante, sed eos voluntas habeat ex supositione aliqua hæc tamen supositio à voluntatis arbitrio non dependet. 110.

509. Quæ verò ita non pendet supositio, non inducit neseßitatem coenem in voluntatis. Verum autem est, omnem neseßitatem coenem esse neseßitatem ex supositione; quamvis ut constat ex dictis proxime, non omnis neseßitas ex supositione sit neseßitas coens usum liberum voluntatis. Atque infert ex dictis, ad libertatem non requiri, quod posit voluntas conjungere suam determinationem ad extremum quodvis suæ libertatis cum qualibet supositione: etenim non est contra libertatem voluntatis ad actum amoris v. g. quod voluntas non posit suam determinationem ad odium conjungere cum supositione suæ determinationis ad amorem.

510. Neque est contra eandem libertatem ad actum amoris, quod voluntas conjungere non valeat suam determinationem ad odium cum supositione divinæ præscientiæ de determinatione ejusdem voluntatis ad amorem. Est ratio: quia utraque supositio est coens ad usum liberum voluntatis, proindeque impedibilis à voluntate: in sua enim potestate habuit non ponere amorem, et sic non impediri ad odium ponere dum evitaretque quod in Deo existeret præscientia de amore à voluntate determinando.

Subsectio 2.ª

2plex Otio.

511. 1.ª Otio minus q.ᵉ principalis: premotio phica ē sup.ᵃflua causis nesesariis ut operent.ᵈ 2.ª et principalior: premotio phica evertit libertatẽ creatẽ. P.ᵉ 1.ᵃ absq.ᵉ phica premocione stat determinao, et aplicao caæ nesesariæ ad operandũ; stat deindé subordinatio ejus in operando ad causã 1.ᵃᵐ ergo.ᵈ 1.ª caa influat ita talis in efectũ caæ nesesariæ: q. Pbona ē coa enumeratis in ante, tot titulis, quod sunt ap.ᵈ ad ners sarios ut premotio phica absruat nesesaria, ut caa nesesaria operet.ᵈ

512. Ans vi paritatẽ suadet coad 1.ᵃᵐ ptẽ: determinao et aplicatio caæ nesesariæ ad operandũ vel ē in actu 1.º, vel in 2.º; sed utroq.ᵉ mdo stat sine phica premocione: q. P.ᵐ: determinao et aplicao in actu 1.º etiã prino stat adequaté in ipsa naa caæ nesesariæ cũ preparaone omnipotẽ ad concurrendũ cũ ipsa, et aliis prerequisitis admisis ab omnib.ᵘˢ Phis; et insup.ᵉ in actu 2.º stat adequaté in actione ejusdẽ caæ simul et Dei, q.ª caa actualiẽ operat.ᵈ; sed hec omnia stant sine phica

premocione: q.

§13. Quoad 2.m proq suadet jq 1.m arv: po || 111.
sita nesecitate diuini deursus ad omnes operaones
cam creatam, stat subordinao in operando cae nese
sariae ad causam 1.m ergo hec influat ut talis in
effectum cae nesessariae; sed absque phica premocio
ne, aut nesecitate ad ipsam stat ea nesecitas di
uini deursus: ergo absque phica premocione &c.

§14. Phicae
premociones etiam causis liberis esse superfluae, feré
eodem modo probat; quia enim ex nesecitate nae non
ferant in operaones, sicut cae nesessariae ferunt,
positae tamen in actu 1.o primo, qui nullo modo
phicae premociones includit premocione ulteriori
non indigent, ut ad aliquod extremum determinent, sed
á se ipsis determinant. Id circó D. Thomas qu.
3. de malo, artic. 3. ad 5.m dicit: voluntas cum sit
ad utrumlibet, per aliquod determinat ad unum, scilicet
per consilium rationis: neque oportet, hoc esse per aliquod
agens extrinsecum.

§15. Atque id ipsum, nec non et discrimen
determinaonis cae liberae, et naalis seu nesesariae po
suit discertissimé in 2.m dist. 39. que 1. artic. 1.
ibi: ipsa poa voluntatis, quantum in se est indiff. est ad
plura; sed quod determinaté exeat in hunc actum uel
illum, non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate.
Sed in naalibus (id est nesesarijs) actus progreditur ab
agente: sed tamen determinaoa ad hunc actum non est ab
agente (tamquam á principio aliquo modo electibo)

// sed, ab eo qui agenti talē nāq dedit; à Deo
// scilicet, qui liberè pducit causā ita conexā cū
// effectu, ut ipse nessariò ponat.

516. Observa hic ñ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~. Observa ~~[illegible]~~ hic verba illa reperiri ñ efficit
// ab alio determinante, ñ afferre reperiri deprabata
uti conatur ē persuadere thomista Donet; sed cū
irrepsisset aliqd. errore thipographico vox determinat,
deindè parisijs editis operā D. thomē recognita
à Joanne Nicolai substituit vocē determinante,
quā reperiri ipse possebat, et quā pbat ex
fundamentis aliò petitis eē D. thomē in citata
loqutione ipsius.

517. Cæterū superfluitatis vitiū permittimus in premocione phica ru cae liberē cujus libertatē animadvertimus funditus everti p. ejusdi premocionē. Itaqe D.3 et precipuē Dnē sic pbo: Premotio phica ad amorē v.g. conecitur mera phicè cū amore: q ē ru voluntatis aliqa nesecitas ad amorē. Sed ñ ē nesecitas coenē: q ancr: q premocio phica evertit libertatē ad amorē.

518. Dnicè pbanda ē subsumpta. Pr nesecitas coenē ru voluntatis ē illa, qa sibi voluntas imponit, quā voluntas facit, quā descendit à voluntatis arbitrio quā voluntas cabere potest; sed premocio phica ñ ē nesecitas quā sibi voluntas imponit ttr. q. Mr.

firma consistit ex doctrina S.ti Anselmi. Ab initio quidem in doctrina aduersariorum, supra quorum sua premocione inacquiribilis et in euitabilis a voluntate.

519. 19 Arguetur 1.o

necessitas premocionis ut voluntas operetur euertit libertatem creatam: quia illius probatur: necessitas premocionis ut voluntas operetur, facit, quod voluntas neque sub premocione, neque sub negatione premocionis sit potestas proxima ad operandum et non operandum; sed si voluntas neque sub premocione neque sub negatione premocionis sit potestas proxima ad operandum et non operandum, euertit libertas creata: quia ratio est: nam voluntas in statu, in quo est simpliciter libera haucre debet proximam potestatem ad utrumque libertatis terminum; sed voluntas in nullo statu posset esse, in quo non sit uel sub premocione, uel sub negatione premocionis: hanc enim habet, uel non habet: ergo.

520. Respondetur 13 neg. 1.: necessitas premocionis ut voluntas operetur, facit, quod voluntas sub premocione sit potestas proxima ad operandum, non vero ad non operandum; facit deinde quod voluntas sub negatione premocionis sit potestas proxima ad non operandum, non vero ad operandum: non facit, quod voluntas neque sub premocione neque sub negatione premocionis etc.a

521 19 Arguetur 2.o voluntas ut premocione non determinatur a se, sed ab alio; sed de ratione voluntatis liberae est, quod non ab alio sed a se ipsa determinetur: ergo voluntas sub premocione

n. e. poa libera. Ro nd: voluntas sub prem̃one haberet determinationem ad unum extremum, quam determinationem n. descenderet ab ipsa voluntate: quod n. determinaret a se sed ab alio.

§22. P. m. tunc ex S.to Anselmo lib. de Concordia cap. 1. dicente: sola voluntas determinat sibi quid teneat, neque aliquid facit vis necessitatis ubi sola electio voluntatis operatur; tunc ex D. Angelico dicente: quod potestas voluntatis determinate exeat in hunc actum vel illum, n. e. ab alio determinante sed ab ipsa voluntate; ideo neque oportet hoc esse per aliquod agens extrinsecum. Quibus adde breviter aliam authoritatem ejusdem S.ti Thomae in 2.do dist. 28. qu. 1. artic. 1. dicentis: n. esset homo liberi arbitrii, nisi ad eum determinatio sui operis pertineret.

§23. Quomodo autem pertinebit ad eum si ab alio determinetur? quomodo pertinebit, si predeterminetur, ut volunt adversarii? mitto nunc plures alias ejusdem S.ti D.is authoritates. Mitto probationem ex his verbis S.ti Clementis Romani: nihil e., quod audientes fide ad credendum determinet, nisi arbitrium eorum: Epist. neque 13. ex qua citantur predicta verba n. invenitur ap.d S.m Clementem, cujus ut plurimum sex sunt Epistolae, neque in 3.a epistola, ex qua citat eadem verba P. Ramirez, ipsa reperiuntur.

§24. Has aliasque rationes versant multi ſor

mis Authorem nri pro libertate servanda dtra phicq predeterminaonq. Solenq.e vi raony corrobarare ex duob.us principiis notissimis, ex vero n nisi verv, ex nesessario n nisi nesessariv. Havet tibi pulchrq ra tiotinaonq ad primv illud principiv deducta ab Acu tissimo Decentiore ita arguente:

El pistolese de Castro. || ||

525. Stante predetermi naone phica ad amorq n e absolute et anq liberv voluntati creatq, g.d sit falsa hec pptio, voluntas creata amat: q stante predeterminaone phica ad amorq, destruit libertas voluntatis creatq. Inne gabilis e coa: nq creatq bolunatatis libertas perit, si ita tantq possit amare, ut n possit pro suo arbitrio n amare: n autq poterit pro suo arbitrio n amare si n sit ipsi absolute, et anq liberv, g.d falsa sit ea pptio.

526. Pr.a ans: stante predeterminaone phica ad amorq, n e absolute et anq liberv volun tati creatq, g.d sit falsa aliq.a ex premissis, ex quib.us talis pptio infert legitime; sed hoc deno illi ee absolute et anq liberv, ut liberv sit ipsi absolute, et anq, g.d sit falsa talis pptio: q Auth. predeterminantes dent nd.s in eorq quidq princi piis innegabilq.

527. || || Sunt hujusmi premisse, ex quib. infert ea pptio hec: voluntas creata si predeterminet phice ad amorq, amat; sed predeterminet phice. Premissa m.r dtinet metaphicq conetionq predeterminaonis phice cq amore ad quq e; quq nesessario independenter cognetio

omnino ē alibertate voluntatis creatæ. Præterea voluntas creata nullo modo potest falsificare. Nec potest premissam, cum voluntas creata nec acquirere, nec impedire possit physicam præmotionem.

528. Minor autem illius sillogismi, quam præmotores negant, sic probat laudatus Decentius: Ut sit voluntati absolute, et ante liberum, quod sit falsa ea propositio, illi debet esse liberum, quod sit falsa ea ratione qua solum potest esse falsa; sed solum potest esse falsa, si falsa sit aliqua ex premissis, ex quibus legitime infertur: ergo ut sit voluntati absolute et ante liberum quod sit falsa talis propositio, voluntati debet esse liberum absolute et ante, quod sit falsa aliqua ex premissis, ex quibus talis propositio infertur legitime. Minorem plures et negarunt fautores præmotionis in publicis disputationibus.

529. Sed probatur: solum potest esse falsa illa propositio, si non sit concl. legitime illata ex premissis veris; sed ut ipsa non sit concl. legitime illata ex premissis veris, debet esse falsa aliqua ex premissis, ex quibus infertur legitime: ergo. Minor est propositio evidens. Maior probatur: solum potest esse falsa illa propositio, si non sit propositio vera, sed solum potest non esse propositio vera si non sit concl. legitime illata ex premissis veris: ergo. Probatur minor: dum illa propositio sit concl. legitime illata ex premissis veris non potest non esse vera: ergo solum potest non esse vera, si non sit illata. Stat pro ante principium

|| notissimum ex vero non nisi verum. 112.
530. Ex 2°. principio sic
arguitur: Deo non est amor absolute et antecedenter liber, si Deo
est absolute et antecedenter necessarium complexum istud, Petrus amat;
sed stante physica praemotione, Deo est absolute,
et antecedenter necessarium illud complexum: ergo amor non est absolute,
et antecedenter liber Deo, stante physica praemotione: ergo haec
destruit libertatem creatam. Minor probatur: stante physica
praemotione, Deo sunt absolute, et antecedenter necessariae prae=
missae, ex quibus illud complexum infertur infallibiliter; sed
cui absolute et antecedenter necessariae sunt praemissae, necessa=
rium est similiter complexum illatum infallibiliter ex ipsis: ergo.
531. Ra=
tio minoris: ex praemissis absolute et antecedenter necessariis non infertur
complexum nisi absolute et antecedenter necessarium: ergo ex praemissis
absolute et antecedenter necessariis alicui non infertur nisi complexum
absolute et antecedenter necessarium ipsi: ergo cui absolute, et antecedenter
necessariae sunt praemissae, necessarium similiter est complexum
illatum infallibiliter ex ipsis. Doctrina nec tota consistit
|| in principio illo, ex necessario non nisi necessarium.
Iam probo majorem: stante physica praemotione, praemissae
ex quibus illud complexum infallibiliter infertur sunt hujusmodi:
|| omnis physice praemotus ad amorem amat; sed Petrus
|| est physice praemotus ad amorem; ergo Petrus est abso=
lute et antecedenter necessaria utraque nec praemissa: ergo. Major
istius silogismi sub dubium non cadit. Et minor certa est
in praemotorum doctrina; quia ex duabus illius prae=
missis major est veritas undequaque necessaria, et minor
nullo modo pendet a libertate Petri cum solus Deus sic

premotionem largiri, et Petri n̄ sit eam impedire. //

532\. Ita uero in premissis positis, et coenti illo Petrus amat sillogismum rectissimum in Dari conclusio necessario. Arguere paris ad necessitatem absolutam, eamque n̄ amoris in Petro ex hoc sillogismo, qui rectus ē in Dariis: nullus hoc carens premotione ad amorem amat; sed Petrus caret premotione ad amorem: ergo Petrus n̄ amat. Haec uaque facta argumentatio tamquam uasim suae similitudinis propositionem istam, quod ce absolute inevitabilis sequitur infallibilem, ē absolute inevitabile.

533\. Quae propositio n̄ minoris ē certitudinis quam principium, ex necessario n̄ nisi necessarium; et longissime distat ab ista propositione, quam Sixtus IV. damnavit: quod necessario sequitur ex aliquo anti ordine subsessive durationis necessarium, et inevitabile ē. Haec profecto ē falsissima atque erroribus plena gravissimis; quia revelatio de pecato Antichristi precedit ordine subsessive durationis ad ipsum pecatum, et hoc infertur ex revelatione per necessariam con, qui tamen ipsum pecatum sit necessarium et inevitabile.

534\. Et ratio falcitatis ē: quia quod antecedit ordine subsessive durationis potest ē dependens a libertate eius, quod ex illo sequitur necessario, necessitate quidem n̄ anti; sed coenti. Sic antecedit ordine subsessive durationis revelatio de pecato Antichristi: dependens etenim ē a libertate Antichristi ad pecandum.

Antichristus si quidem potens fuit sua libertate non peccare per eandem poterit impedire ne extiterit in Deo scientia de pecato futuro Antichristi; ad quod coeno non existeret revelatio divina de tali pecatto. Quid ergo premotores exultant de damnatione principij nostrae argumentationis.

535. Non magis felicius exultant retorquentes in nos rationes nostras in sillogismo isto: omnis vocatus auxilio A premisso per scientiam mediam eficaci consentit; sed Petrus vocatur auxilio A premisso eficaci per scientiam mediam: ergo Petrus consentit. Evertit, dicunt, libertas creata, si Petrus non sit absolute et ante liberum coeno istius sillogismi; sed non est: quia premissae ex quibus infertur infalibiliter sunt absolute et ante nesessariae. Probatur: ergo in sententia Jesuitarum evertitur libertas creata. Probatur minor adjuncta firmatur: etenim ex duabus illis premissis minor est veritas omnino nesessaria in Jesuitarum principijs et minime inde pendens est a libertate Petri, cum vocatio sit donum omnino gratuitum pendens a sola voluntate Dei.

536. Sed quomodo Jesuitae refringent istius retortionis inanem eficaciam? Respondent omnes Jesuitae 3. quoque. fol. doctrinam eorum circa concordiam gratiae cum libero arbitrio reperiri minimè illarum premissarum pendere a libertate Petri; non quatenus stet in Petri voluntate, quod vocetur a Deo, sed quatenus Petrus impedire possit; quod vocetur auxilio A premisso eficaci, si nimirum Petrus non sit consensurus, ut possit pro suo arbitrio non consentire auxilio A.

537. Sicceri

ñ daret auxiliū δ̃ preuisū eficax ph.ᶜ scię mediq: ꝫ sic Deus potest absolutè etiam impedire, g.ᵈ uera sit eapptio, sed Deus vocat auxilio δ̃ preuiso eficaci ph.ᶜ scię mediq: ꝫ talis pptio n̄ est Petro absolutè et ant. necessaria: ꝫ nec coenꝫ ex illa illatū. Ita Jesuitę. Premotores autē ubiq.ᵉ stantiam, Deū n̄ posse ullomodo veritatē istius ppnis impedire, Deus ē physicè premotus ad amorē. Non sumus ꝫ pares. Ubi nā ē similis raonis energia, quę postulat retorttō?

Subsectio 3.ª

Responciones Aduersariorum ut concilient cum libertate premocionem.

‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖

‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖

‖~‖~‖~‖~‖~‖~‖

‖~‖~‖~‖

538\. Sit 1.ª ex Ionic dicente eū omnium suorū sensu, necessitatē antē ēē illā, quę pcedit rē et facit, quatenus orit ex aliq.ᵃ caa extrinseca cogente, siue ph.ᶜ modū nāe determinante ad unū: illā vero ēē necessitatē coenꝫ, quę vel ex ipsa electione, et voluntatis libertate immediatè descendit, vel ex ejus 1.ª caa, et radice orit. Premocio ꝫ quęqbis ex electione et creatę voluntatis libertate n̄ descendat descendit tamē à 1.ª caa,

1.ª quæ radice libertatis creatæ, ideoq.ᵉ n̄ ē̄ necessitans ans.

§39. Doctrina Bonetus senser deduci ex D.º Anselmo cap. 16. libri de Concordia ubi ait: n̄ enim ea Deus quambis prædestinet facit, voluntatē cōhendo aut voluntati resistendo. Et lib. 2. cur Deus homo cap. 18. ubi antē necessitatē explicat exemplo ortus Solis, et motus Cœli, quæ sunt agentia naturalia determinata ad unū, s.ᵗ modū naturæ. Et hæc tandē responsio in eam incidit, in quam una dicit, physicæ præmotionē ēē necessitatē coenē ad usū nrē libertatis: licet enim hunc usū præcedat in se ipso et physicè; subsequit tamen nrā libertatē ut Δtionē eminentē in voluntate divina prædeterminante.

§40. Dicitq.ᵉ in eam altā de Δceptu agentis liberi ēē, n̄ determinari ab alio agente creato; n̄ verò excludere agens liberū determinari à Deo ad sua libera exercitia. Δtra ē: n̄ ē necessitas coenis, et tolerabilis cū libertate necessitas ad unū, quā voluntas cabere n̄ potest. si talis necessitas descendat à causa alia 2.ᵃ ꝑ partis neq.ᵉ ē coenis, et tolerabilis cū libertate, si descendat à causa 1.ª Deo coē: q.ª disparitas ex eo desumpta, q.ᵈ libertas creata præcontineat in causa 1.ª tamquā 1.ª radice libertatis, vē nullā ht ad eā.

§41. Ani homo, qui liber n̄ exit ad ambulandū si ab alio homine Δjiciat in vincula, à quibus n̄ possit expediri, liber ad ambulandū exit, si à Deo Δjiciat similiter? Dicet hoc absurdissimè. Sed

coem ad doctrinam praejactam, quia in 2.o casu
~~~~~~
descendunt illa vincula, â 1.a radice libertatis
creatae. Erunt certè in utroque casu vincula ne
cessitans antecedens. Concludique agens liberum
(ut liberè operetur) ut liberè operetur, determi
nari ab alio sive creato sive increato.

582. Deindè:
quia principij influens in amorem beatificum descendit
à radice 1.a libertatis creatae, ideò beati non sunt necessitat
ti ante ad illum amorem? Ulterius: si per datam res
ponsio, Deus nullo modo poterit ante necessitare vo
luntatem creatam: quodlibet enim principium procederet à divi
na voluntate libertatem creatam continente eminenter. Si
denè respondere contrarij non quacumque determinationem
divinam eminenter continere libertatem nostram, sed contrar
iam, quia Deus vult nos liberè operari.

583. Est tamen
haec responsio egregia petitio principij. Hoc enim quae
rimus an Deus volens nostram voluntatem sub
physica praemotione, velle possit nos sub ea operari
liberè? Et probavimus non posse Deum hoc velle;
cum ostenderimus sub praemotione impossibilem esse
operationem liberam creaturae. Quod attinet ad textum
S.ti Anselmi in utroque citato libro, asserta,
nil indè contra nos inferri, nil faciens contrariss.

584. Scribis
ex libro de Concordia subjunge ista S.ti Anselmi ver
ba immediata, quae bono forsan animo substicuit
~~~~~~

in genere Sonetur, sed in sua illa potestate dimi tendo. Ipse utique est S. Anselmus in 2º loco citato explicans illius agentis naturalis actissimi qui deest ut rem explicaret; sed non propterea docet causam liberam non posse ante necessitari: imo potius oppositum insinuat, et hoc se est manifestum.

§ 85. Cum predicta quoque responsione coincidit dicere, premocionis necessitatem esse coentem equivalentem, quatenus infert operationem ut liberam; non vero esse coentem formalem; quia non consequitur sive non supponit formalem operationem. Optima equivalentia consistens in illatione proxima in compatibili cum natura premocionis! est contra responsionem: suppositio connexa cum operatione atque in impedibilis a voluntate desinit esse, quae in contrario, nequit inferre operationem ut liberam; sed necessitas premocionis ita se habet: ergo.

§ 86. P. minor: talis suppositio infert operationem ut nullatenus omittibilem a voluntate: ergo nequit inferre operationem ut liberam. Antecedens probatur: infert operationem ut non aliter omittibilem a voluntate nisi non stante ipsa suppositione; sed hoc est inferre operationem ut nullatenus omittibilem a voluntate, cum nullatenus voluntas facere possit non stare eam suppositionem: ergo.

§ 87. Pariter etiam coincidit dicere, premocionem esse Dei instrumentum intendentis actum liberum voluntatis creatae. Unde connectitur premocio cum operatione creaturae ut libera. Intendit, hanc sequelam vere fundari in S. Thoma, qui sic

ait qu.^e 23. de veritate artic. 5. in corpore: volun tas divina ē agens fortissimum. Inde oportet:: :::::::: ut n̄ solum fiat, q.^d Deus vult fieri:: ::::::: sed ut fiat eo m̄do, q.^o Deus fieri vult, i.^d ē necessario vel contingenter, scito vel tardè. similia hī 1.^a p.^e qu.^e 18. artic. 8.

548 Ita modum istum dicendi est: visio beatifica n̄ potest ēē instrumentum Dei intendentis actum amoris Dei liberum voluntati Beatorum: ergo nec premocio potest ēē instrumentum Dei intendentis actum liberum voluntatis creatæ. Dao cō: nam sicut visio beatifica ē ecentialiter oposita libertati illius amoris; Ita premocio phica libertati actus, ad quem dat Hinc repugnat, premocionem connecti cum operatione Creaturæ ut libera; sicut repugnat visionem beatificam conecti cum amore Beatorum quâ Deum

549. ut libero. Propterea Deus intendens actum liberum Creaturæ n̄ potest uti premocione phica tamquam instrumentum ad consequtionem talis actus ut liberi: n̄ enim velle potest actum liberum per media necessitantia ad actum; alias velle posse contradictoria ēē simul, amorem v. g. liberum, et simul eundem necessarium, sive n̄ liberum voluntati.

550. Hinc doctrinæ nræ n̄ repugnat, q.^d ea omnia, quæ Deus eficaciter vult, fiant, et eo fiant m̄do, q.^o Deus vult fieri. Sed dicimus, Deum n̄ intendere quimericè sed aptando media n̄ repugnantia ecentialiter consequtioni

finis intenti. Id dicit D. Thomas in loco citato 1.e parte sic ait: Vult quaedam Deus fieri necessario, quaedam contingenter:::::::::: et ideo quibusdam effectibus aptavit causas necessarias, quae deficere non possunt, ex quibus effectus de necessitate proveniunt; quibusdam autem aptavit causas contingentes defectibiles, ex quibus effectus contingenter eveniunt.

551. Deus quidem est agens fortissimum, sed non quia impossibilia pertinet ad efficiendum, sed quia nulla ejus voluntas efficax est frustrabilis. Cujus autem conditionis sit voluntas efficax Dei, sive efficacia Dei intendentis actum liberum creaturae, res est explicatu non brevis. Dicimus tamen hic, efficaciam hujusmodi non posse talem esse, ut ab ipsa descendat praemotio physica ad actum, nam praemotio est medium repugnans omnino libertati actus.

552. Jam huc usque dedimus adversum responsionem contractam ex pluribus, sed fere in eundem scopum collimantibus. Sit jam resp. 2.a, quae in distinctione sensus compositi, et sensus divisi aplicatam nunc rationibus tota consistit. Praemotores dicunt, in homine praemoto ad amorem dari simultatem potestatis liberam ad amorem, et non amorem;

553. Non autem dari liberam potestatem simultatis ad amorem, et non amorem, quatenus possit aut amorem, aut non amorem conjungere, aut conjungere non amorem cum praemotione ad amorem. Ex simultate potestatis habita

sub premocione, sed n̄ ad ꝯjungendū n̄ amorē cū premocione ad amorē, inferunt hōnē sub premocione ad amorē posse libere amare et n̄ amare; sed n̄ posse libere amare et n̄ amare sub premocione ad amorē.

554. Pras hujus: q.ᵃ sub premocione posset libere amare et n̄ amare, ē habere simultatē poᵗᵉ ad amorē et n̄ amorē, quā simultatē hoc premotus hēt; ꝯtrarū posse libere amare et n̄ amare sub premocione, ē habere poᵗᵉ simultatis, ꝯjendi scilicet amorē aut n̄ amorē cū premocione, quā potestatē hoc premotus ad amorē n̄ hēt: implicat enī n̄ amorē ꝯjungi cū premocione ad amorē.

555. Hinc distᵒ hoc premotus ad amorē n̄ potest n̄ amare in sensu ꝯposito premocionis, sive ꝯjungendo cū premocione n̄ amorē; ꝯcedo: n̄ potest n̄ amare in sensu diviso á premocione, seu n̄ ꝯjungendo cū premocione n̄ amorē; nego ant.

556. Infertur Ponet istā ppnē, hoc premotus potest dicentire (divinē scilicet vocacioni) debet explicari sicut ista, hoc justus potest pecare, quæ falsa ē in sensu ꝯposito, et vera in sensu diviso. Sensus ꝯpositus dē ppnis ē, q.ᵈ hoc justus n̄ potest ꝯjungere peccatū cū justicia. Contrᵃ sensus divisus premocionis ejusdē, q.ᵈ hoc graciā habens simul cū illa hēt re vera poᵗᵉ ad pecandū;

ac si pecaret, deservere gratiæ nunquam diluger(et)
ra cum pecato nimirum letali.

557. Explicat pariter hec
|| oppositio, predestinatus potest damnari. Placet acom-
modatiorem predictam damnationis ex Palanco insuffi.
describere, qui qu. 17. de pœn. num. 142. immo
derate obstentans quantum prefecerit in premotoriam
damnationis; edocet Doctorum Eximium verum intel-
ligentiam sensus compositi, et divisi. Dubitamus ergo
in sensu ne diviso à suo sensu audeat sic Pa-
lancus profectione minimus, et fama non adeò
magnus.

558. Exaudiat (ergo) ex cathedra sic instruit
Suarius, a cujus sepius didisit, et ex cujus doc-
trina sepissime professi, dicimus, et iterum dicimus
quod illud requisitum divinum, seu illa mocio divina
non è talis, quod in sensu composito illius amitat vo-
luntas aliquam potestatem, vel aliquid posse, quod non ha-
beret in sensu diviso illius: qui eadem ipsissima
potestas, quam habet voluntas in sensu diviso pre-
mocionis ad non agendum, eadem ipsissima manet
in sensu composito illius, et eque expedita, et
proxima, licet non sit potestas expedita et proxima
ad non agendum in sensu composito premocionis,
sed solum ad non agendum in sensu diviso illius. ||

559. Hec
Palancus, qui didicisse devuit ex Doctoris Exi-
mij mis prolegomeno 1o. de gratia quidquid Ho-
mines illius etatis, et Superioris diferant

circa praedictam distinctionem praemiserat ex magistris Alvarez, et Ledesma, Palanus num. 136. definitionem causae liberae ita esse accipiendam ut dicatur causa libera creata esse, quae positis omnibus requisitis intra suum ordinem causae 2.ae potest agere, et non agere; et quae positis omnibus requisitis in ordine causae 1.ae potest non agere in sensu diviso.

560\. Negat vero, causam liberam creatam esse illam, quae positis omnibus requisitis in ordine causae 1.ae potest non agere in sensu composito. His dictis arguitur P. Suarez facit nihili Palanus cum Gonet. Admittimus Iesuitae omnes Scholastici distinctionem sensus compositi, et divisi. Sed ostendimus iisdem argumentis, quibus supra usi sumus, eam distinctionem a commodatam a praemotoribus non favere amicitiae praemotionis sic est cum libertate creata.

561\. Dato est 1.o necessitas ad operandum in sensu composito connexa mediate cum operatione, et nullo modo dependens a voluntate creata se determinante, quamvis non sit ex necessitas ad operandum in sensu diviso, est infoederabilis cum libertate creata: ergo dona data nil proficiunt. Probatur ans: necessitas omnino antecedens usum libertatis est infoederabilis cum libertate; sed necessitas ad operandum in sensu composito connexa mediate Ill.a est omnino antecedens usum libertatis creatae: ergo. Praemissae constant ex hucusque dictis, et ex iisdem facile

potest eam probare.

562. 2.° Dices: quod necessitas ad operandum in sensu composito non sit necessitas ad operandum in sensu diviso, bene componitur cum eo, quod operatio non sit libera, sed omnino ante et necessaria voluntati: ergo ex predicta doctrina sensus compositi et divisi non federetur premotio physica cum libertate. Probatur antecedens: quod non sit necessitas ad operandum in sensu diviso solum probat, quod ablata necessitate ad opus non sit necessitas ad ipsum. bene componitur cum eo, quod operatio non sit libera, sed omninò ante necessaria voluntati: ergo.

563. Minor probatur: quod ablata visione beatifica non daretur in voluntate eorum, qui nunc sunt Beati, necessitas ad amorem bene componitur cum eo, quod eorum amor nunc non sit liber, sed omnino ante necessarius voluntati eorum: ergo 3.° si necessitas metaphysica, et omnino independens a libertate creata federatur cum libertate ex eo, quod non sit necessitas ad operandum in sensu diviso, dari numquam poterit necessitas infederabilis cum libertate creata: nam quaelibet necessitas ad operandum, et necessitas quaelibet ad non operandum talis est, ut sit necessitas ad non operandum tantum in sensu composito, non autem in sensu diviso.

564. 4.° Dices: voluntas non est prime libera ad non operandum, quando solum est libera ad non operandum in sensu diviso, et non stat in ejus potestate, quod

fiat vel n̄ fiat sensus diuisus; sed volun
tas præmota ad operandū solū ē libera ƿ
Aduersarios, ad n̄ operandū in sensu diuiso,
et n̄ stat in ejus potestate, q.d fiat vel n̄ fiat
sensus diuisus: ḡ voluntas præmota a.d ope
randū n̄ ē proxime libera ad n̄ operandū. Prob. ant.

565. voluntas n̄ ē proxime libera ad n̄ operandū,
q.do n̄ ē in ejus potestate indispensabilis cir
cunstantia liberæ n̄ operaonis; sed q.do solū
ē libera ad n̄ operandū in sensu diuiso, et n̄
stat in ejus potestate, q.d fiat vel n̄ fiat. sen
sus diuisus, n̄ ē in ejus potestate indispen
sabilis circunstantia liberæ n̄ operaonis: ḡ.
Ptas mj: q.a sensus diuisus à præmocione, quæ
dat ad operaonē, ē indispensabilis circuns
tantia, ut ponat libera n̄ operao.

Mito alias
566. impugnationes, Theologicas præferre, quæ
solent fieri ex doctrina Dcilioru dra res
pontionē istā Aduersarioru. Infereš 1.o:
simultatē illā poē ad operandū et n̄ ope
randū, quā hauere intendit, hanc præmotā
ad amorē, implicatoriā eē, dū abstruit sub
præmocione potestas proximā ad n̄ operao
nē. Infereš 2.o: hanc præmotā n̄ hauere li
bertatē proximā ad dissentiendū sed tantū
sed tantū radicalē quēadmodū Beati
n̄ hnt proximā sed radicalē tantū libertatē

567. ad n̄ amorē Dei.

Hinc euadit inanis dist.º quā Palancus accipit definionē caē liberē creatē. Inferes 3.º magnū discrimen intercedere huic ppni hoo premotus potest dicentire cū illis duabus, hoo justus potest pecare, predestinatus potest dannare; Hoc nimirū, licet premocio ɔiungi n̄ possit cū disensu nec gratia cū peccato letalij nec predestinatio cū damnaone; at premocio n̄ pendet ab ipso hone premoto, nec po test facere sensū diuisū ab ipsa premocione hoo prematus; justus autē facit sensū diuisū a gratia per hoc, q.d se determinet ad peccandū.

568 Predestinatio pendet inpeditibē a predestinato, n̄ enī predestinatur aliquis ad coronā glorię, nisi preuisis a Deo bonis ejus operibus quę si n̄ eēt positurus ut posset n̄ ponere pro sua libertate, n̄ predestinaretur a Deo. Inferes 4.º inutilē quoque eē doctrinā aliquorū dicentiū cū Godoi in 3. ptē. disp. 4. sec. 4. inpredeterminando ad amorē dari pot ad odiū in sensu diuiso, n̄ positiuo, hoc ē; potē ad odiū 2.se, siue 2.ū predatam [illegible]entialia ipsius, prescindendo tamē ab eo, q.d sit uel n̄ sit positibē diuisū a predestinaone ɔtraria.

569. Has inutilitatis a nobis accepte q.a potestas hęc ad odiū requit eē prima

potestas libera, hanc siquidem non habent ad odium, aut ad non amorem, qui Deum nunc vident; et nihilominus habent potestatem radicalem scilicet ad odium, aut non amorem in sensu diviso praecisivo. Et licet mea potestas libera proxime ad amandum impotens existere, nisi coexistens vel non coexistent amori tuo, bene componatur cum eo, quod ne ames, aut non ames; et sic praescindant a tuo amore, vel amore (quo exemplo utuntur Adversarios praedicti) proxima amorem [?] potestas ad odium non potest praescindere a praemocione, vel non praemocione ad amorem.

57. Ratio est: quia potestas proxima possibile dicit essentialiter negationem omnis impedimenti, ut ponat tamen, ad quem est proxima potestas praemocio autem ad amorem est impedimentum [negationem] ut ponat odium: ergo proxima potestas ad odium praescindit, vel possibile dicit negationem praemocionis ad amorem, quod vero tu ames, vel non ames impertinenter se habet ad meum amorem.

~~~~~~
~~~~~~

Subsectio 4.a

Aliæ contrariorum responsiones.

571\. Sit 3.a resp. di
centium præmotionem non evertere libertatem, q.a ve
nit ex parte actus 2.i non vero ex parte actus 1.i
sive q. datur ad agere, non autem ad posse. Sed contra:
1.o ig. non est præmocio [illegible] prebium [illegible] appli
catio voluntatis ad agendum, neq. ista forent præ
vitam ad actum 2.m Dicta 2.o: q. ab indiferenti ut
indiferenti oritur determinas, q.d est absurdum [illegible]
jectum ab Adversarijs. P. conq. determinas fere ac
tus 2.i solum orit ab actu 1.o proximo, sed actus
1.s proximus est indiferens, ut indiferens, si premo
cio non stat ex parte actus 1.i q.

572\. 3.o ig. sine q.o
intellecto fisalis non intelligitur actus 1.us proximus
libertatis, seu posse liberum proximum venit ex
parte actus 1.i et datur ad posse; sed premocio
fisi datur est hujusmodi: q. venit ex parte actus 1.i
et datur ad posse. Major probatur: si non intellecta
fisali præmocione, intelligitur actus 1.us proxi
mus libertatis, ig. ex nullo capite requiritur
præmocio ad ulteriora; nihil enim subsequitur
ad actum 1.m proximum libertatis, q.d sit independens

à libertate, qualis ē præmocio: ergo præmocio, si datr, ē sine qº libri: ergo venit ex pte actus 1i et datr ad posse. Sed si ita venit, everttit creatam libertatem, ut fatentr Authores attrees [illegible] præmocionis: ergo.

573. Rº: qd hoc ligetr vinculis, ita ut sedeat n̄ tollit, qd n̄ libere, sed nesessario sedeat, quamvis n̄ ligetr ut possit sedere, sed ut sedeat; ergo qd præmocio n̄ detr ad posse, sed ad operari, n̄ tollit, qd hoc præmotum n̄ libere, sed nesessario operetr. Ddo cons, et paritatis: qa tam vincula in 1º casu, quam præmocio in 2º sunt nesecitas omninó antra; vincula ad sedendum præmocio ad operandum.

574. 5: voluntas n̄ ē libera ipsum operari, si ea n̄ potest impedire, id qd infallibiliter infertur ipsum operari; sed sive præmocio detur ad posse, sive ad agere tamq, sive veniat ex parte actus primi, sive ex parte actus secundi, vel etiam intermedii (ut malunt aliqui) n̄ potest voluntas præmocionem impedire, et ex præmocione infertur infallibiliter ipsum operari: ergo sive præmocio detur ad posse, sive ad agere, ita voluntas præmota n̄ est libera ipsum operari.

575. 6º: [illegible] posse n̄ da[illegible] meam esse volentem, reliquas omnias compositas [illegible] cum amore, et cum n̄ amore, [illegible] omnino nesessarium ad amorem, nunqm

576.

577.

[illegible]minationis in [illegible] tandem sese
reciprocè afferentes [illegible] [illegible]
tory praedeterminationes et [illegible]
mana, credentes esse (sic Bañez 1a
pte. qu. 13. artic. 5. et 1a 2ae qu. 10
artic. 1. dubium 3.) sicut credimus in
Misteriis S.S. Trinitatis et intùm (sic
Alvarez et aliis apd. P. Tirsum) contra-
ria quae in obsequium fidei. Optime quidem
dicta. Ceterum hoc DDoct. opponen-
da in posterum erit [illegible] fidei Articulorum
578. physica praedeterminatio.
Sic [illegible]: respon-
tio, humana voluntas non necessitatur [illegible]
[illegible] judicio indifferenti, [illegible]
ne autem non tollit [illegible] judicii: Unde eam
ipsa non reficit ad voluntas, sed liberam
relinquit. Per judicium indifferens intelligo
talis objecti propositionis in intellectu, [illegible]
tu voluntas non trahitur, sed [illegible]
ex ipsa propositione ad amorem aut [illegible]
odium [illegible]. Subjudi indifferenti posse-
[illegible] nesciimus [illegible] est Tho-
misticam sententiam post Dominicum Bañez,
ante quem nullus hanc tenuit sententiam,
ut notat Eximius Doctor Suarez
prolegomeno 1. de gratia cap. 6. num:
15.

579. [illegible] *horrifregue* [illegible] *potencialis:* [illegible] *poalis.*

580. [illegible] q.d. ñ sufficit ad libertatē ea obiectiva indiffe-
rentia judicii, sed necessaria etiā requirit in-
differentia subjectiva voluntatis, sive, q.d. voluntas
ita sit disposita, ut ex aliquā ratione aliquā
independentiā à determinatione ipsius ad hoc deter-
minatē exercitii circa obiectū propositū indi-
fferenter. Disparitatē ostendunt contrarii: ille
homo ligatus potest tunc habere judicii
speculativè indifferens non autē judicii prac-
ticè indifferens, et contra. Sed in hoc disparita-
tē non video.

581. Neque homo præmotus potest habere tunc illud juditium practicè indifferens, et verum, est enim ejus voluntas subjectibilis ligata inexpedibilibus vinculis præmotionis. Agrediuntur disparitatem aliqui: hoc præmotus ad amandum Deum non advertit præmotionem: proindeque habere potest juditium indifferens quamvis falsum. Neque hæc est disparitas: nam etiam hoc ligatus potest non advertere sua vincula, eorumque prorsus immemor judicare, quamvis falso, expeditum sese esse ad fugiendum. At si utique disparitas, et ratio: cur juditium illud hominis præmoti, quod falsum dicimus, falsum practicè est? quia propon nit indifferens objectum voluntatis, cum tamen voluntas sit practicè necessitata: quo sub illa indiferentia juditii voluntas manet necessitata, et non libera.

582. Sit 5.a et ultima responsio: præmotionem esse aliquomodo impedibilem à libertate creata: et ideò cum ipsa libertate federabilem esse. Desinit ea impedibilitas in eo, quod licet præmotio antecedat in genere causæ efficientis operationem, hanc subsequitur in genere causæ dispositivæ. Subsequitur præmotio post actionem tamquam dispositionem, quia per negationem operationis præmotio impediretur; ideoque operatio est ad præmotionem dispositio.

583. Explicant ipsa à suis Authoribus exemplo aeris qui fenestrâ ingrediatur causante apertione fenestrae; et simul ipsa apertio causata sit dispositio ad ingressum aeris. Infero statim ex responsione: quod pro priori ad praemotionem, jam intelliguntur creaturae operatio, quibus solum est causa dispositiva: quod cum ista causa dispositiva sit physica, quae non intelliguntur ut talis nisi intelligatur existens, operatio creaturae intelliguntur existens pro priori ad praemotionem.

584. Sic infero deinde: quod perit, evanuit illud praemotorum principium, quod sicut Deus, non erit solum agens solum liberum, solum determinans ut causa. 2a erit Deo subordinata in operando, ut manebit semper in sua indiferentia, quam dicit ex se ad operationem, si creatura intelligatur operari absque praemotione physica; quia praemotio intelligatur. Ad quid quod praemotio si absque ea possunt intelligi praedicta omnia. Dico ad exemplum aeris impulsus, hujus causantes apertionem fenestrae non pendere tanquam à causa dispositiva, ut aer, apertione exsequatur ab ipsa apertione ratione aperitivo dispositio, ut non causet ab ipsa, ipse ut causa aer sua ubicatione interea hanc aut unam si fenestrae ejus aer suo impulsu adveniat. Inde mutua

prius in exemplo n. est.

585\. Adversarius respontionem est deinde: vel Creaturae voluntatem se disponere ad praemotionem est ipsam voluntatem mere passive se habere, vel est ipsam agere aliquid. Si primum infero: quod voluntas debet semper esse vel eque disposita, vel eque indisposita, ac proinde in ipsa nullo modo esse praemotionem impedire. Infero 2.º quod voluntas in ea dispositione nullum exercet libertatem; nam ipse evidentiam non sufficit ad exercitium libertatis mere passive se habere.

586\. Si vero dicat 2.um interrogo: agat illud voluntas sub alia praemotione, vel sub nulla? Si sub alia iterum quaero ad hanc aliam se disposuit? Per aliam in infinitum ibimus praemotionem ad quamlibet operationem liberam Creaturae. Sed cum aliis terminis proprijs variata non nihil praedictam responsionem ab alijs praemotorum. Sed ex his factis impugnationibus

~~~~~~
~~~~~~

Subsectio 15.ª

Contraria argumenta exponuntur.

587. Sic 1. in g.º ogerant multas pp.nes ex quib. ... sug. premotionem sentent.ª colligunt. 1.ª pptio: causa 2.ª n. agit nisi mota à 1.ª: 2.ª: causa 2.ª applicat.ª à causa 1.ª ad agendum: 3.ª: causa 2.ª n. agit nisi innixa 1.ª: 4.ª: causa 1.ª excitat 2.ª ad opus: 5.ª: causa 2.ª determinat.ª ad 1.3 huiusq. determinatione p.n. sic et necessario indiget: 6.ª: n. potest intelligi q.d causa 2.ª subordinet.ª essentialiter 1.ª ... instrumentum artificis, nisi causa 1.ª 2.ª ... moveat: 7.ª: ad indiferenti ... indiferenti requiri omini determinao: 8.ª: perfectior è modus subjectionis causæ 2.ª ad Deum si Deus c.a 2.ª ... ... praemovente.

588. Neganda è c.a deducta ab thomistis ex qualibet harum pp.num (excepta, q.d ultima absolute neganda est) ips ad misis in sensu vero, quo ... ... sic veritatem habet; causa 2.ª n. agit nisi Reducta, aut conservata deinde à ...

adjuvatq. ab ipsa, itaq. verum est, q.d causa 2.a n. agit nisi mota à 1.a de n. esse ad eẽ, aut desertaliter esse p. talem motum; et nisi 1.a causa concurrat cum ipsa operans ipsum motum, seu actionem, qua agit causa 2.a

589. Itaq. sumpta predicta propositio claudit in se principium illud commune philosophis atq. desumptum ex Arle, q.d movetur ab alio movetur; ex quo rebus finitis à commodatto ascendit ad Deum, q. ab alio n. moueatur, nec adjubetur. Et hoc ê. 1.m mouens 1.a causa Deus 2.a propositio ê uera de aplicasione desistente in preparatione omnipotentis; et hec ê aplicatio in actu 1.o ad agendum.

590. Est etiam uera de aplicasione desistente in simultaneo decursu causae 1.e cum ille enim decursus sit actio Dei, et actio sit aplicatio causae ad efectum, Deus ponens eam actionem n. ê cur n. dicatur aplicare causam 2.d ad agendum; quae tamen licet ponat simul eandem actionem, n. dicitur aplicare causam 1.d ad agendum, q.a p.r istam locutionem videtur significari aliq.a dependentia causae 1.e ad 2.d n. decens causae 1.d Et in predicto sensu verum est q.d S. Thomas dicit in 2.d dist. 37. qu. 1. artic. 2. ad 5.d alijsq. locis:
// Deus causis 2.is n. solum dat posse, sed
// etiam agerer dat agere; namq.e actionem

dat, quae ipsa ē agere: et quidq ita dat, ut nisi det, caa 2da n̄ sit operatura.

591. 3a. ppo ē uera in hoc sensu: caa 2a n̄ agit nisi p. uirtutem participatam â 1a et pendens in sua actione ab influxu 1ae ponentis actionem eandem. Audiet explicationem ex D. Thoma 3. Contra gentes cap. 6o. ibi: uirtus inferioris agentis pendet ex uirtute superioris in quantum superior dat inferiori uirtutem agendi, uel conseruat eam. Addit infra: oportet igitur quod actio inferioris agentis n̄ solum sit â Deo per uirtutem propriam sed per uirtutem omnium superiorum agentium: agit enim in uirtute omnium.

592. Propositio 4a ē uera n̄ omnis caa 2a si metaphorice ut loquitur Complutenses infra citandi ipsamet moralis inclinatio ad agendum dicatur excitatio. Et sic accepta excitatio caae 2ae ē â 1a producente et conseruante uirtutem causae 2ae et ulterius, 1a 2a 3a excitatio in actu 2o dum cum ipsa cooperatur, causas liberas alijs enim mixtis modis Deus excitat, sequi n̄ fatentur contrariorum intento.

593. 5a ē uera de determinatione circa indiuiduationem effectus circa speciem uero, uel de causis necessarijs bene dicitur ex D. Thoma cum alibi, tum 1. Contra Gentes cap. 66. artic. 5. quod 2a agentia sunt quasi particularia, et determinantia actionem 1i sui agentis

alia denominatio ordinatio, aut etiã praedeterminatio divina, quã multis in locis D. Thomas significat spectat ad decretum divinae providentiae intendentis, aut permittentis, seu ejus voluntatis, quam nobis explicuit Augustinus dicens: nõ fit aliquid nisi omnipotens fieri vellit, vel sinendo ut fiat, vel ipse faciendo.

594. Ad 6.^m dico verũ foré si causae 2.ae supponant instrum.ta nõ habentia in se principium sui motus: est autem falsum, q.^d in se nõ habeant tale principium; cum sint verae caae efficientes: & nõ subordinant.^r ita, ut egeant similiter motione praevia, sicut cera v.g. indiget praevia motione Artificis. Loquit. ergo q.^do Angelicus Magist. creaturas apellat instrumenta causae 1.ae nõ intendit significare creaturas in se nõ havere principium seu virtutem motus, aut actionis per quam agunt.

595. Imo hoc exclusit aperté dicens 2.a 2.ae qu. 23. artic. 2. nõ potest dici, q.^d sic moveat. Spiritus Santus voluntate ad actum eligendi sicut movetur instrumentum Cera v.g. ab Artifice. Et qu. 24. de veritate artic. 1o. ad 5.^m docens, voluntas nõ est proprié instrumentum Dei sicut serra est instrumentum Carpentari, sed in semsulato ita ut sit in ipsa principium sui motus, et se ipsam moveat.

596. 7.a propositio falsa est et indifferenti

ut indiferenti indiferentia electiba et determinati taj. quiquid sit vera de indiferenti indiffa passiba, uel eius actiba n̄ cpleta in actu 1º primo. Veni sic explicatur à teraniensi ploquiis istud ex gº accepto indigestè cruda pbeniunt absurda. Gª vniq. pptio nganda ē absoluti: n̄ eius csistit perfectiona subjectio causæ 2æ ad 1ª in multiplicatione entitatis, principiorum aut influxus; alioquis eent ista sine fine multiplicanda.

597. Majori erit perfectio si sient omnia in justo pondere, numero, et mensura. Hecque pptnibus objecta respondimus latiùs uers et Doct. Eximius disp. 22. Metaphiscæ. sect. 2. Rursus hanc pptnem aut ex Pho aut ex D. Thoma desumuntur: id circó plerique earum ex discrimine sunt accipiendæ: cēdendaque sunt in suo sensu, quem in ipsis manifestaimus, et alia sunt ngandæ contra adversariorum intentum.

598. 2. arguitur: gª Deus ē 1ª ens, debet eē priùs, quam Creatura: ergo gª ē 1ª causa debet priùs, quam Creatura operari. Contra 1º: e duobus hominibus simul portantibus idem pondus nullus subordinatur alteri; quia neuter operatur priùs. sed causæ 2æ subordinantur 1ª: ergo caa 1ª priùs operatur, quam 2ª. Contra 2º: operari sequitur adesse, et posse; sed gª 2æ causæ habent diversas naturas, et potas habent distinctum esse et posse: ergo et habent actiones distinctas: ergo caa 1ª et 2ª quæ distinctæ

eē e posse haueni, actiones distinctas haueni: q̃ caa 1.a prius operat, et caa 2.a posterius.

599\. (eg.

operari sequat hoc mdo adesse, et posse docuit Angelicus 3. pte. qu. 19. artic. 1. dicens: ubicūq
|| mouens et moty haucnt diuersas fras, seu vir
|| tutes operatiuas ubi oportet, q.d sit alia operatio
|| mouentis, et alia operao ppria moti. Ad ar
gutū disting.o coens: debet prius, quā creatura operari pducendo ipsā creaturā; 2do: pducendo effectū creaturæ; subdisting.o pducendo p.r actionē eandē, qua creatura pduxit, priorē tamē in subsistendi coā, quatenus ē actio caē 1.æ 2do: pducendo p.r distinctā actionē, nego cons.

600\. Solutio

p.t Ad 2tam nego causaly mi.ris si enī n̄ subordinem illi hones, ideo erit, q.a neuā deuerit ut causa superior, et cujus virtus sit ecentialiter epacta, ut influxus alius ponat, et quia 1.a caā deuerit ut superior, et virtus cujus sit ecentialiter epacta à causis 2.is hec subordinant caæ 1.æ in operando, quā deus prius operet p.r actionē distinctam deeus eam aliquid distinctū ab actu 1.o primo, caē 2.æ n̄ requisitū à Phis p actu 1.o primo.

601\. 3tia

in 2.æ distinct mi.s operari seq. ad esse, et posse consequione causalitatis; 2do: 3fa ectione similitudinis in predatis operacibe

inrahcis eorum ẽẽ ex posse; ergo: alia actio Dei ad ep
tra debere ẽẽ Deus. Deinde Confirm. ms. reliquum
ergo. Ad textum Divi Thomæ respondetur, Doct. iu eo
artic. non loqui de solo movente ut tali; ac proinde non age
re de quovis movente, et moto; sed dicit aliquam ẽẽ
operationem moventis ut tali principalis, et aliam ope
rationem moti, non ut movetur ẽ, sed ut ẽ res quaedam habens
propriam virtutem operandi præter causam principalem.

Vindepenc. per virt. aliqid
602. Unde ibi sic ait: Ad
2.um dicendum, quod instrumentum dicitur aliquid agere ex
eo quod movetur a principali agente; quod tamen (instru-
mentum) præter hoc potest habere propriam operationem
23 secundum suam formam: sic igitur actio instrumenti in quan
tum ẽ instrumentum non ẽ alia ab actione principalis
agentis; potest tamen habere aliam operationem, prout
ẽ res quaedam. Igitur in citato loco nil ait Thomas
de Deo movente ut causa 1.a quæ ut talis movet
2.as ut principales in sua linea. Sed loquitur ut
ex toto artic. constat, de movente, quod moveat
ut causa principalis instrumentales, causasque
ut mera etiam instrumenta.

603. 3.o arguitur: Confu
sio virtualiter continens concursus, ut causa 2.a dependeat
a Deo in operando: quod exequitur ex primatis
Physica. Probatur sequela, sicut non potest creatura ope
rari sine concursu Dei, ita Deus non potest ope
rari sine concursu creaturæ per eandem actionem;
sed hoc 2.um non sufficit, ut Deus a creatura
dependeat, in operando: ergo neque sufficit 1.um ut

creatura in operando dependeat à Deo.

608. Concursu simultaneo n. dependet à Deo causa 2.ª sed tantum physicam. q. late ... ... illi n. dirigitur ad causam 2.ª sed ad effectum ejus ... ad cujus probationem ... Deo ... de aliqualis similitudinis, et ergo dissimilitudine omnimoda. Deinde non ideo, et ergo cog. quamvis neque à sola causâ 2.ª neque à solo Deo valeat poni actio creaturae et inde de similitudine causae 2.ª ad Deum relative ad talis actionis productionem; aliunde tamen invenit maxima dissimilitudo propter quod Deus n. pendet à Creatura in operando, et Creatura pendet à Deo.

609. Nec est: creatura pendet à Deo ut producente, aut ut ... ex ... ejus actionem, Deus n. ita pendet à Creatura in ... ad quam actio creaturae terminetur, nullum potest creaturam ponere nisi Deus, cum ipsa concurrat, Deus autem n. ita se habet, sed potest se solo ponere, ... actionem creaturae, vel actionem creatura n. ... . Ad probationem ... distinguimus: per concursum simultaneum n. dependet à Deo causa 2.ª tanquam ... productus per talem concursum; ideo tanquam virtus exercenda per talem concursum, nego. Hinc ad ... ... dicens concursum ... ...

natibé sive tamquam ad primum producendum ad effectum causae 2ae et dirigi quoque ad ipsam causam 2am seu praesuppositive necessario, tamquam ad virtutem praesuppositam ad ipsum Deum sibi, non tamen operandum nisi Deus determinat.

606 2°

arguitur: actio creaturae eius ut est a creatura, dependet a Deo; sed non pendet per suum Concursum simultaneum: ergo per praevium. Argumentationem in contrarium sic retorqueo: actio creaturae ut est (quomodo cumque sit) a pronuncione, dependet a Deo; sed non per concursum simultaneum: ergo per praevium: ergo praemovet Deus praemotionem. Distinguo deinde majorem: etiam ut est a creatura pendet a Deo, si ut denotante in statu praecisivo, sed reale actionis; confedo: denotante statum praecisivum; subdistinguo: pendet positive; nego: praecisive; confedo.

607 Minorem quoque distinguo: sed in statu reali non pendet per concursum simultaneum; nego: in statu praecisivo non pendet subdistinguo: non pendet positive, confedo: non pendet praecisive: nego. Actio creaturae accepta, ut est in sensu reali, atque independens a praecisionibus, est simul dependentia sui a Deo et a creatura, ita tamen, ut creatura dependeat a Deo

ponens simul eandem actionem, ut hanc ponat ipsa Creatura. Unde est quod actio Creaturæ ut est in sensu reali à Creatura dependet à Deo; et quidem pendet, et concursu simultaneo ipso si quidem est dependentia sui à Deo simul concurrente per ipsam cum Creatura.

608. Ecce dependentia à Deo actionis ut est à Creatura, quin necessarius sit prævius Concursus prœmocionis. Ut autem actio Creaturæ est in sensu præcisivo à creatura, præscindit à dependentia, et independentia sui à Deo, præscindit à Deo quatenus per ipsam Deus simul concurrat. Hinc in sensu isto præcisionis est præcisivè dependens et præcisivè independens à Deo per concursum simultaneum; et non est positivè pendens nec est positivè independens; cum nec positivè dicat neque excludat positivè dependentiam illam, sed consideratur tantum relatè ad Creaturam, quæ in se ipsa realiter quoque habet rem talis dependentiæ à Deo.

609. Instabis 1º actio creaturæ ut dependens à Deo prius naturâ dependet à Deo, quam à Creatura; sed concursus simultaneus non dependet prius naturâ à Deo, quam à Creatura, sed simul atque indivisibiliter realiter ab utroque: (esto parrafo sigue en esta tira de papel que parece faltar se pusiesse.)

a se utrumque: quia dependentia a Deo dependet per rationem
suam propriam. Ergo melius probat id ipsum quod statuit [illegible]
[illegible] quae vera est. Instabis 2°: causa influens in
effectum titulo proximi, quae alia, prius influit;
sed causa prima influit in effectum titulo proximi,

quę influit caa 2.a q prius influit in effectu. Resp 132.

610\. m: caa 1.a influit in effectum, q.a ē ens; et caa 2.a influit, q.a effectus ē tale ens. Urget: ille ordo debet dari in actione, qui dat in causis; sed in caa 1.a et 2.a dat ordo prioritatis nae: q hic dat in eam actionem. Ad 2.m instantię dist. minor. 1.a prius influit prioritate correspondente ad prioritatem tituli; cdo: alia prioritate; nego. Prioritas respondens titulo primiori, q.o influit caa 1.a in effectum caae 2.e est prioritas insufficiendi coad, universalitatis, et independentię, ñ vero prioritas nae.

611\. Ma urgentię falsa ē. Cum caa 2.a procedat á 1.a hęc prior ē illa posterior naa. Cetera cum actio cae 2.e possit eē simul actio Dei, q.a nihil prohibet, q una et eadem actio, pcedat á 1.o et 2.o agente, ut dicimus cum S.to Thoma explicantes dcursum Dei in actu 2.o inde ē, q.d ordo ille causarum ñ inferat eundem ordinem actionum. Deducit ep dictum ordinem prioritatis, quem dcedimus in actione eadem que ē Dei, et que ē creaturę, eē falsę fundamentaliter, quamvis formaliter sit ordo rationis.

~~~~~~

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

~~~~~~~~~~~~~~~~~~

~~~~~~~~~~

~~~~~~

~~~~

~~

3

Subsectio 6.ª

Potissima Thomistarum argumenta.

612. 1.° Arguitur, quod est Thomisticum sequens: non minus Deus, quam voluntas nostra est Dominus nostri actus liberi; sed quia Domina est voluntas, haec se determinat ad actum liberum: ergo quia ejusdem actus Deus est Dominus, Deus voluntatem determinat ad eundem actum. Distinguo majorem: sed quia Domina est cum concursu voluntatis, haec se determinat ad actum liberum; nego: quia domina est dominio immediatae electionis; concedo majorem, et nego consequentiam.

613. At dominium Dei, etiam supremum, non pertinet determinare actum, ideo dicit S. Gregorius Nicenus oratione cathegorica cap. 30: relinquit aliquid Deus in nostra potestate, cujus unusquisque nostrum solus est Dominus. Inde creata voluntas est unicus Dominus suae actionis liberae, quatenus est unicum principium immediate proxime se exercens per electionem immediatam: Deus vero potiori et infinite excellentiori titulo est Dominus actionis liberae voluntatis. Solutio constabit amplius ex dicendis ad instantias, quarum haec est

614. Sed ad Deum ut primam causam pertinet causare quidquid causatur à voluntate: ergo ad Deum ut primum determinantem (pertinet) pertinet determinare quidquid determinatur a voluntate. Dato autem, quod Deus est prima causa cujuscumque causari à voluntate nego consequentiam; quia Deus non est primum determinans cujuscumque determinati à voluntate; alias non staret libertas. Explicabitur quod voluntas est primum determinans, et Deus non 2.m determinans nostrae operationis liberae.

615. Respondeo; quia in praedicta operatione Deus non est primum aut 2.m determinans, quia non est determinans talis operationis: voluntas verò est unicum determinans, non 2.m, quia non supponit aliud determinans ejusdem operationis: non primum propter eandem rationem. Cum hoc stat optime, quod Deus sit primum absolutè determinans, et creatura sit 2.m absolutè determinans. Absolutè, inquam, non respectivè ad eandem operationem liberam nostrae voluntatis: siquidem voluntas est determinans operationis humanae liberae, et Deus est determinans operationis divinae liberae, cum hoc ordine prioritatis: quod impossibile sit, humanam voluntatem determinare suam operationem liberam, quin pro priori intelligatur, quod Deus determinet suam operationem liberam.

616. Explicatur doctrina exemplo habendo in promptu ad solvenda, et impugnanda quaecumque congerunt Thomistae pro hoc suo assumpto sustinendo. Deus est primum vivens, intelligens, et volens: ergo vivit, intelligit,

et vult per vim intellectionem et volitionem humanas; alioquin hoc esset primo vivens, primo intelligens, et primo volens per eiusdem operationes. Quid ad haec dicent Thomistae? Deus non ut sit primo vivens, vivet immediate per vitam humanam: neutiquam; quia hoc sua vita humana est unicum vivens, non supponens aliud vivens per vitam humanam, sua cuius sit vivens 2um; nec praecedens aliud vivens per vitam humanam, sua cuius sit vivens primo.

617. Cum hoc stat optime, quod nequeat intelligi hoc vivens vita humana, quin pro priori intelligatur, quod Deus vivat vita divina; atque adeo Deus est primo absolute vivens, et hoc est 2um absolute vivens. Sicut quod Deus vivat vita divina necessario praesupponitur, ut hoc vivat vita humana, et hoc sufficit, ut Deus sit primo vivens sua vita humana; non quia per hanc immediate vivat; sed quia ad hanc praesupponitur vivens vita divina; ita Deus est primo determinans operationem liberam humanam, non quia per hanc immediate determinet, sed quia ut voluntas se determinet determinatione humana requiritur, quod Deus se determinet determinatione divina.

618. Ulterius: Deus est primo determinans; quia Deus potest impedire independenter a quocumque usu nostrae libertatis, quod ponatur noster actus liber: si quidem nobis liberum non est, quod detur actus, primo exprimens nostrae libertatis

constituitur per rationem libertatis, et auxilium indiferens, et per decretum applicatibus omnipotentiae divinae, ad quae requiritur multiplex determinatio divinae voluntatis; ex supositione vero, quod actus 1.us ita constitutus datus sit, jam non ad Deum sed ad humanam voluntatem spectat determinare exercicium nostri actus liberi, quem Deus potest impedire per negationem alicujus prerequisiti ad actum liberum.

619. Instavis 2º: ipse datum docuimus Deum est actus nostri liberi Dominus praecise quoad immediate impediendum, vel non impediendum ipsius existenciam independentem a quacumque usu nostrae libertatis; sed hoc non sufficit ut sit perfectissimus Dominus actus nostri liberi: ergo. Probatur minor: quia perfectiori modo esset Dominus ejusdem actus, si ipsius Dominus esset quoad immediate determinandum existenciam ipsius, et ipsam immediate dantem independentem ab usu nostrae libertatis: ergo. Probatur a paritate: per hoc perfectiori modo Deus est Dominus Creaturarum, per hoc, quod illas immediate causet, quam si tantum mediate esset Deus potens impedire illarum existenciam per decretum de non existentia: ergo similiter.

620. Concessa majori, nego minorem, et probationem ipsius cujus falcitas ostenditur ex disparitate inter 1.am causam, et 1.um determinans quoad munus causandi et determinandi. Itaque 1.a causa simul cum causa 2.a operans effectum eundem non est implicatoria, nec tollit, quod causa 2.a causet; 1.um vero determinans simul cum 2.o determinante eandem operationem est implicatorium, tollit, et

tollit, q.d 2.us determinans determinet: Unde etsi 3.x se log.o m.x sit independ.a imediata, quam immediata, et sit m.a perfectio Dei, quod Creaturæ ab ipso m.te dependeant depend.a a Deo supremo, Creaturæ deberent dependere depend.a immediata, si hæc e possibilis, n. vero si impossibilis e.

621\. Atqui depend.a immediata influxus Creaturarum a Deo e possibilis, et impossibilis e depend.a immediata determinationis q.d a Deo dependeant nri actus liberi: ergo ad supremum dominium Dei spectat, q.d creaturæ ab ipso dependeant immediate dependa influxus, n. vero depend.a immediata determinationis. Doctrina hujus solutionis coad impossibilitatem determinationis immediatæ Dei cum actus nri liberi constat ex dictis.

622\. Instavis 3.o voluntas humana determinat concursum Dei indifferentem, quam illi præstat Deus ad quæcumq.e electionem; sed voluntas humana n. tollit libertatem divinam: ergo similiter. Probat ex S. Augustino de correctione et gratia:
// Deus magis ht in sua potestate volun
// tates hominum, quam ipsi suas: q. Deus magis determinat operationem Creaturæ, quam ipsa. Concessa m.ri distinguo m.em: n. tollit libertatem divinam coad concursum in actu 1.o, conc.o: coad concursum in actu 2.o, nego, q.d Deus solum immediate libere concurrat cum Creatura

libera.

623. R. Deus nec eligit, nec determinat deter. in actu 2.º ad quae determinatur à creatura. Determinatio creaturae supponit decretum liberum, quo Deus applicat omnipotentiam atque adeò Deus solum mediatè liberè se exercet. Si dicas, quod Deus iuxta Apostolum, non potest operari à dextra, nisi ex decreto voluntatis suae atque adeò non nisi liberè, hoc dato, sed unde probatur, Deum non posse operari per actionem, quae non se exerceat ut immediatè liberam?

628. Deus igitur omnia operatur ex decreto voluntatis suae, aut permittentis malum, aut concurrentis bonum, et sic ad omnia liberè decurrit; quia decurrit cum posset absolutè non decurrere; ex suppositione tamen, quod liberè voluerit servare iura libertatis creatae ita constituit libertatem creatam, ut penes ipsam solam sit exercitium immediatum libertatis. Sic Deus omnia producit voluntate sua, quin per omnia exerceat immediatè ut volens.

625. Ad confirmationem distinguo S. Augustini propositionem: Deus magis, sed in diverso genere operatur; dato: in eodem genere; nego. Id est, hoc in sua potestate habet electivè, et determinativè suae voluntatis, et in genere hoc Deus non est magis, aut minus liberè eligens et determinans immediatè actionem liberam homines, quàm homo. At Deus est magis dominus dominio proprietatis, iurisdictionis et potestatis ad destruendum, vel non destr

ruendi libertati creatæ.

626\. Instabis 2.º quia si Deus est Dominus actus nostri liberi in dominio, quam voluntas nostra: hæc enim per suam determinationem potest facere, quod ponatur opus et potest facere, quod non ponatur: Deus vero potest facere, quod non ponatur, non vero potest facere, quod ponatur sua determinatione independenter à quocumque usu libertatis nostræ. Ergo assumptum, et distinguo probationem: voluntas nostra potest pati plures divinas determinationes; Ideo; independenter ab illis; nego.

627\. Ut videas, quomodo sit majus dominium, hæc nota: Deus independenter à quocumque usu libertatis nostræ non potest facere, quod ponatur nostrum opus liberum, nec voluntas nostra potest hoc ponere independenter a pluribus usibus divinæ libertatis, quibus voluntas existat, illi detur auxilium, et indifferenter applicetur omnipotentia. E contra voluntas nostra independenter ab his divinis determinationibus non potest facere, quod ponatur opus, si quidem ergo illis determinationibus. Deus autem potest determinare, independenter ab omnibus usu humanæ libertatis, quod non ponatur illud opus; quia potest decernere, vel non creare voluntatem, aut creatam non expedire. Majus igitur est ipso nostro sensu dominium divinum erga opus nostrum liberum, quam dominium humanum.

628\. Instabis 3.º pro applicata

subiecto capaci illud denominat; sed actio nra, quæ influxus et determinatio est, aplicat Deo, quæ denominat actu influente, ex ulterius Deus est capax denominationis determinantis; si quidem determinat suos actus liberos: ergo denominat Deum determinantem. Retorquetur: quia eadem actio, quæ iuxta thomistas est influxus, et vita hominis, aplicata Deo, quæ denominat actu influentem, ex qui vivendi capax est, illum denominat viventem.

62. Distinguo minorem: nostra aplicatio sufficiens, concedo: insufficiens, nego. Nam actio nra, ut est determinatio, aplicat sufficienter soli potentiæ proximè eligenti: Deus autem ex supositione, quod voluntati nræ aplicet suam omnipotentiam, non est potens immediatè eligere per actionem, quæ sit determinatio creaturæ; sed ex illa supositione relinquit voluntatem in manu Deitatis sui: Unde actio creaturæ, quæ sufficienter aplicat Deo, ut per ipsam influat, insufficienter aplicat, ut per ipsam immediatè determinet.

Subsectio 7.ª

Reliqua argumenta solvuntur.

63. Contra 3. arguitur ex eo, quod in nra sententia Deus aliquo modo spectabit creaturam, et ipsius operationem, quod est contra Deitatem

// Arausicanum 2.^m canone 4.º si quis ut apeccato
// purgemur voluntatem nostram Deum expectare contendit
// resistit spiritui Sancto per Salomonem dicenti:
// preparatur voluntas a Dno; sed ipse non Deum
expectat nostram voluntatem, ad cujus nutum determinatur
ad physicé concurrendum, vel non concurrendum ad nostrum
opus liberum: ergo

631. Respondeo Concilium in illis damnare
Semipelagianum dogma docens, voluntatem per opera
naturalia disponere se ad justificationem; de quo
P. Ruiz disp. 17. de predestinatione. Contra hoc
dogma docet Concilium, Deum non expectare nostram volun
tatem, quasi hec incipiat per sua opera naturalia
justificationem, que debet habere initium a Deo
vocante, et conferente suum auxilium non ex meritis
nostris.

632. Constat hoc ex textu adducto a Concilio, scilicet,
// preparatur voluntas a Dno, id est, per gratiam
excitantem; quia ut ait S. Augustinus 2.º de
// peccatorum meritis, et remissione cap. 8. Deum
// preparare voluntatem nil aliud est, quam bonum in
// cohare per S. cogitationem, et in hoc sensu pre
parare cor docet esse proprium solius Dei. Quod
vero Deus expectet voluntatem nostram excitatam, et pre
// ventam constat ex Isaie cap. 30: expectat Dominus
// ut misereatur vestri: ait quo S. Hieronimus: grandis
// clementia Dei, qui expectat nostram penitentiam. Bea
// ti omnes, qui expectant Dnum expectantem conversio
// nem suam.

633. Patet enim ex Apochalipsi 3. ubi hoc dicitur: penitentiam age. Subdit, ecce sto ad hostium, et pulso, id est, ut penitentiam agas sto ad hostium et pulso. Equi juxta D. Thomam in loco citato, Deus, qui per excitationem pulsat, stat per excitationem ad hostium voluntatis: ergo post excitationem voluntatis ad penitentiam eamque spectat ad hostium voluntatis: expectat, inquam, quod voluntas per suam determinationem aperiat, et Deus ad [illegible] ingrediatur.

638. Dices si Deus expectat voluntatis determinationem, ut cooperetur penitentiam voluntatis, hujus determinatio erit in aliquo genere prior actione Dei. Ideo et haec est mens Sancti Ambrosij dicentis: audi, quemadmodum spectet, et cupiat preveniri, dicit Angelo Laodiceae penitentiam age ecce sto ad hostium et pulso. Ita S. Doctor Sermone 19. ad illud Psalmi 118, preveneruunt oculi mei ad te diluculo, ad quae dicit: vult se preveniri Sol justitiae, et ut preveniatur, spectat. Itaque voluntatis determinatio est Dei actione prior in genere causae illationis finalis, quatenus vera est a priori haec causalis finalis: ideo Deus concurrit quia voluntas determinatur, non vero ista: ideo voluntas determinat, quia Deus concurrit.

635. Ratio hujus: quia voluntas ut [illegible] sub omnibus requisitis ex parte actus primi est unica immediata radix libertatis sui operis, et unica virtus immediate electiva, a qua debet a priori desumi, tamquam a radice immediata

fundamentu et rao ad operand. Hoc videt dicendu omnibus de prioritate determinationis voluntatis, seu actionis prut provenientibus ab habitu. Haec e prioritas, qua distinguitur eiusdem actioni, prut e determinatio voluntatis actionis, prut e Dei, explicatio haec desumpta e ex Doct.re eximio opusc. de divina motione lib. 1. cap. 15. num. 5. iuxta quam haec prioritas dicitur loga et prioritas immediatae radicis et virtutis immediate electibe.

636. 7.o arguit opponit Palanco: nulla caa 2.a potest se reducere de poa ad 1.m exercitium agendi: ergo omnis caa 2.a indiget reduci de poa ad actum agendi, seu ad exercitium agendi ab alio agente superiori. Supponit cons e rectum; quid vero probet, ergo caa 2.a egeat determinatione alicuius agentis superioris solum ad 1.m exercitium agendi, et non ad alia post 1.m exercitium? Probat ant: nihil reduci potest de poa ad actum, nisi ab eo agente, quod pro priori praesupponitur in actu; sed nulla caa 2.a pro priori ad 1.m exercitium agendi supponitur in actu agentis, sed solum in poa: ergo nulla potest se ipsam reducere de poa ad 1.m exercitium agendi.

637. Supponit sillogismum e rectum, cum tamen forma non haberet; quia praemissa maior deficit, quod tamen agens possit in actu: si enim loquatur de actu existendi, maior e certa sed sillogismus nullus. Probat maior aliquid

reduci de poa ad exercitium agendi e fieri ... in actu, cum prius eet tantum in poa ad agendum; sed nihil, qd presupponitur tantum in poa ad agendum, potest fieri in actu agens, nisi ab eo, qd pro priori supponitur in actu agens: ergo

638. Vidit Palanco hoc suum argumentum nimium probare; si quidem probat Deum non posse determinare se ad illud suum exercitium agendi: namque Deus pro priori ad illud exercitium agendi est in poa tantum, et non in actu agens. Ut hanc retortionem subterfugiat in sua exhibet solutionem nostrae retortioni, re ... tamen exhibet solutionem suo argumento. Siquidem supponit maiorem probat ...: nihil potest fieri in actu tale, nisi ab eo, qd supponitur in actu etiam tale, vel formaliter, vel eminenter: Unde nihil fit calidum in actu nisi ab agente, qd supponitur pro priori calidum in actu vel formaliter, vel eminenter: ergo nihil, qd supponitur in poa ad exercitium agendi potest fieri in actu agens nisi ab agente, qd pro priori supponatur in actu agens vel formaliter vel eminenter.

639. Hi animi tui non sunt ..., quis probare nititur Palanco. Siquidem si addidisset tertium, || vel formaliter vel eminenter vel virtualiter agens in suis illis propositionibus, illius propositiones non agerent probationem. Dicimus enim, qd quidquid reducitur de poa ad exercitium agendi, praesupponitur pro priori in actu agendi vel formaliter vel eminenter vel virtualiter; negamus tamen, qd nulla Creatura pro priori ad illud exercitium agendi supponatur in actu agens neque formaliter, neque

eminen~ neq~ virtualis.

620. Itaq~ agens in actu ē formaliter illud, q~d ht re vera actu operandi et hoc n~ requirit, q~ intelligat~ pro priori ad exercitium operandi: q~a quidq~d se ht pro priori ad actum n~ dicit ipsum actum. Requirit tamen, q~d pro priori ad exercitium agendi intelligat~ actus eminen~ talis, si caa sit perfectior effectu; vel actus virtualis talis, id ē, caa sive magis perfecta, sive eque perfecte cum effectu: hoc autem aliud n~ ē, nisi, q~d pro priori ad exercitium agendi intelligat~ virtus productiva, quæ aut eminen~ aut virtualis ē ipse actus.

621. Dices cum Thomistis: poa et actus maxime opponunt~: ḡ poa nequit ēē actus neq~ virtualis talis. Retorqueo: ḡ poa nequit ēē actus neq~ eminentialis talis: ḡ omnipoa n~ ē eminentialis suus actus. Dco ans de poa et actus simpliciter talis ad disti~ pot~, et illud nego de poa et actu improprie tali. De actu virtualis tali id ipsum dico ꝙ ad ipsius identitatem cum poa q~d Thomistis dicendum ē de actu eminentialis tali; q~a neq~ actus eminentialis neq~ virtualis ē simpliciter actus; si quidem actus eminentialis n~ ē aliud, nisi virtus caæ perfectior effectu, et actus virtualis n~ ē aliud, nisi virtus causæ.

682. Dices iterum ex Palanco: nil potest fieri existens in actu, nisi ab eo, quod supponitur pro priori in actu existens: ergo nihil potest fieri tamquam agens in actu, nisi ab eo, quod supponitur pro priori in actu agens. Probatur consequentia: Deus est verum amans, quatenus esse existens in actu ab aliquo dicit originem unius ab alio, atque adeo existentia hujus, quod est ab alio, debet pro priori esse in alio, a quo accipit esse: ergo similiter. Distinguo antecedens, distinguo consequens: ergo nil potest fieri tamquam ipso agens in actu, nisi ab eo, quod supponitur pro priori in actu agens ipsum, et paratum concurrendum cum ipso, concedo: actu agens effectum ipsius aut determinans ad ipsius effectum; nego consequentiam.

683. Ut voluntas fiat amans ab alio, sufficit, quod Deus producat suis differentem voluntatem, et ipsi applicet suam omnipotentiam ad concurrendum; non tamen requiritur, quod presupponatur producens amorem voluntatis. Probatio consequentiae nulla est: quia licet causa debeat presupponi existens ante suam operationem, quia aliter nequit causare, non tamen requiritur, quod ante suam operationem sit aliquid operans ipsius operationem.

684. Retorquebitur insistendo paritati Palancii: nil potest fieri in actu existens, nisi ab eo, quod supponitur pro priori existens in actu formaliter, et non solum eminenter tali: ergo nil potest fieri ipso agens in actu, nisi ab eo, quod supponitur pro priori agens in actu formaliter et non solum eminenter

tali. Sequer: implicat, qd aliquid producat phice, quij per priori presupponat in actu existentiæ praliz tali: ergo implicat, qd aliquid producat phice, quiz per priori presupponat in actu producendi praliz tali: ergo Deus per priori ad 13 productionem est in actu productionis praliz talis, qd implicat.

Subsectio 8.a

Multiplex observatio in Præmotores, eorumque doctrinam.

625. Non omitenda duci quæcumque de præmotione phica hucusque dixi. Decrevi tamen omittere, quæ plurima tum inutilia, tum levia, tunc inferenda ex dictis, tunc penitus theologica. Sed libet nunc animum tantarum mole rerum vexatum in curiosas vertere observationes. 1.a sit de antiquitate doctrinæ præmotionum. Sup.r hac re unum reproducere testem Dominicanum nempe Magistrum Araujo, cujus hæc sunt verba in 1.a 2.æ qu. III. artic. 5. dub. 6. num. 36. et 37. mirum plane est, qd quidam nobiles Theologi :::::::::: tamen sibi fidem vellent haberi,

720.

ut indubitanꝫ posteri Theologi credere teneamur hunc Dei præcisꝫ humanæ voluntatis prædeterminationꝫ decursꝫ, cujus nec S. Concilia, nec S. P.P. aliquando meminere, sed ab eis potius quodammodo salaci discursu despectum.

686. Observas 2.º sic. De firmitudine doctrinæ ejusdem S. Thomæ per quod testimonium exhiveo Venerabilis Roberti Cardinalis Belarmini, cujus scriptum quoddam Romano Pontifici oblatum sic habet inter alia: in actis Concilii, quæ habentur in Arce S. Angeli reperitur, quod cum in disputatione Theologorum, quæ habebatur ante sessionem septimam duos Religiosi protulisset sententiam istam de prædeterminatione liberi arbitrii, fuit male accepta à cæteris, eo quod non videretur valde Catholica; et propterea decretum formatum est juxta communem aliorum sententiam.

687. Ita Berlaminus ut transcribit ex ipso Theodorus Eleuterius (alias Livinus meyer) lib. 6. Controversiarum de auxiliis cap. 23. Insuper præcisa prædeterminatio quæ sit contra mentem S. Augustini et Thomæ perspicies apud citatum Eleuterium cap. 11. et 18. transcribentem disputationem P. Pasida hac super re. Patet in re eandem sublimia dicta Celestini Prænotati Benedictini et Romanæ Ecclesiæ Cardinalis in Crodo prædestinationis pro t. S. 1. num. 2. pag. 310. et sequentes.

688. Legat. et post tea assistens erit excipienda hæc Disolutoria

declamas à Rᵐᵒ Aranis Castel 2. pte. qu. 1. sec. 14. num. 279: quæ grandis desolatio opinio ni Thomisticæ, nullis se argumentis pul sari, quibus impetita n̄ fuerint Augustini sent.ᵃ! quæ deploranda desolatio, et quæ parum tuta eorum vox, qui n̄ alia in Tho misticā senā tela vibrant, quā quæ in Augustinum Adversarij olim sui jaculati sunt!

600. 3.ᵃ sit observaᵒ circa eorum in admittendo prædeter minaonem phicam descensum, de quo sibi ablan diunt, sed omninò gratis præmotores. Cas rejecere Capreolus, Paludanus, Conradus, Cayetanus, (quos ipse Bañez fatet Adversa rios) et Ferrariensis apud P. Montoya eorum verba referente, disp. 19. de scia sect. 6. Reseuit Rᵐᵘˢ franciscus Romero Predicatorum Magister Generalis tract. de libertate operum, Catherinus, Jeronimus de Bononia, Cam panela, Araujo, Albeda, Rᵐᵘˢ Pᵗᵉʳ M. Tho màs turco, et tandem (missis aliis) ipse Magister Lemos, qui prius Romæ causam præmotorum sustinuerat.

650. Possent meliori fato Jesuitæ de suo descensu gloriari in præsenti hostilis fatalis refutationis phicæ prædetermina onis. Allegant tamen præmotores pro sua sent.ᵃ PP. Pererium, Enriquez, Marianam,

Canicij, et Cardinales tholetij, et Belarminus. Vindicator ab hac impositura hos vide, ap.[d] cita tj Clericatij lib. 2. historiæ de auxilijs, cap. 13. et duobus sequentibus, tj ap.[d] Pauly Segneridy 3. pte. responsionis ad expostulationes Dña scig medij.

651. Et Belarminus ipse se vindicat in recognitione suorum operum. P. Azor etiã allegatur lib. 1. institutionum moralium cap. 22. qu. 2; sed doctrina ibi docet damnat allegantis. Et amplius, si gloriari oporteat, venio ad secatores magnos, et plurimos sententiæ Jesuiticæ Dñæ præmotores. Consule Enrici Serg de nra schola optimè meriti, in cathalogo virorum illustrium pro sentª Societatis. Consule P. Penay et Auctorem Meyer.

652. Sit observatio 1ª circa discordias, quas præmotores servant, in statuendo suæ præmotionis. Iis 1.[º] Magistri Joannes à S. Thoma, sibi hæc facet domesticus dissidij tom. 2. in 1. 3 2.[æ] disp. 28. artic. 3. num. 2. dicens: adhuc esse diffm an ista gratia eficax teneat se ex pte actus 1.[i] vel ex pte actus 2.[i] .... licet nullus ponat, q.[d] sit ipsemet actus 2.[us] .... nec q.[d] sit ipse actus 1.[us] sed ejus virtus et potestas est. Sed quid q.[d] actus 1.[us] sit virtus et potestatis? Alvarez ap.[d] P. Annatum disp. 1. de scientia media num. 62. dicit, præmotionem afferre potentiam quandoque, qua operat, ad esse, et utrimq

actualitatis efectus.

653. Sumel apud eidem Annatus dicit, // premocionem eficere unum principium cum causa premota, // et esse nesesarium per modum principii. Et hunc dicendi modum Cabrera tenuit dicitque omnium thomistarum sensum esse. Sic ille 1. p. qu. 18. artic. 1. disp. 2. § 1. ... thomistis non negant premocionem esse causam constituere ... effec..., quod hoc sit virtus et potestas.

654. Deinde sunt aliqui thomistae qui contra rigidiores reliquos docent apud citatum Castel vel pte. 1. disp. 2. qu. 5. voluntatem creatam posse aquirere vel impedire premocionem. Et horum aliqui, ut Cabrera, et Alvarez docent per pecatum impediri premocionem, aquiri per omissionem pecati; alii, medio actu positivo voluntatis se disponentis ad optinendum premocionem, hanc que impediri per carentiam eiusdem actus. Sic Avila et Sumel. Alii eorum explicant, non medio actu previo, sed medio ipso actu, in quem premocio influit, premocionem esse aquiri...

655. Ut autem ista in mutua illa prioritate de gratia in ... responcione exigimus. Apud Castel sic discurrunt Gonetus Alvarez Thomasius, et alii. Rursus plerique premotorem admitunt premocionem ad ... pecati, alii contra dicentibus. Alii preterea stimant, premocionem esse qualitatem per modum mocionis, ... aplicationis non ...

a hauity. Docent alij, n. eẽ qualitatẽ, sed soly motũ passibe receptũ in causa 2a. alij tenent qualitatẽ premocionẽ n. ipsa voluntatis; alij eẽ ipsã, sed vialẽ, et p. modũ transeuntis, n. verò eẽ ipsã permanentẽ. Apd. Magistrũ Prado, Cartel et Palanco tot citant discurrendi vias.

656\. Denique apd. Palanco de providentia qu. 10. S. 1. multi Thomistæ premocionẽ aliqũ n. agnoscunt, nisi consistentẽ in ipsa actione, et operaone causæ 2æ, ut intelligitur provenire prius à Deo, quã à caa 2a. Et alij docent apd. Docm. Espinoza opusc. de breui resolutione auxilii efficaci num. 12. predeterminaonẽ n. eẽ aliquid inhærens humanæ voluntati, sed tantũ eẽ actũ efficacẽ et absolutũ diuinæ voluntatis, quo Deus efficaciter determinat voluntatẽ ad id, quod vult. Atque ex hoc duplici modo discurrendi ipsaque videtur sententia quã tenet citatus Palanco, et quã ipse allegatur, defendunt Cayetanus, Gumel, Cabrera, Ledesma, Nazarius;

657\. Sequitur hæc ẽ Palancij Mens, quã jam ipse citato loco: Deus n. mouet nrã voluntatẽ media qualitate physice predeterminante, sed tota physica premocio, si sumatur actibe, consistit in actione Dei virtualiter transeunte, cujus immediatus effectus ẽ nrũ velle, siue ipse motus liberi arbitrii: si verò sumatur passibe et terminatibe, terminus, quantũ

// ad effectum quem causat intrinsece in voluntate, quo
// voluntas intrinsece movetur, et determinatur a Deo,
// importat ipsum velle voluntatis, usumque liberi
// arbitrii, ut effectum a Deo in ipsa voluntate cau
// satum.

658. Sententia ista vel sic proposita est obnoxia rationibus quas contra Thomistarum communem sensum proposuimus. Praemotio quippe illa activa est omnino ante usum libertatis creatae, et infrustrabiliter causans suum effectum: quod est necessitas antecedens, proindeque libertatem evertit. Hic eludit Palancus vim nostrarum rationum dicendo, praemotionem active sumptam esse requisitum de linea causae primae, non vero de linea causae 2.ae, non immutans intrinsece voluntatem creatam, nec ingredi constitutionem actus secundi proximi libertatis.

659. Non, inquam, eludit: tunc quia non potest esse requisitum ad actum liberum, sive per // pendamus requisita de linea causae 2.ae sive de linea causae 1.ae quod est omnino inde // pendens ab usu, seu electione voluntatis, et ex quo sequitur infrustrabiliter actus voluntatis; tunc quia licet voluntas non immutaretur intrinsece neque vincula, nec actus impossibilitas, neque gratia decreta praeparativa omnipotentis vincula tamen evertere possunt libertatem ad currendum, et ipsam evertunt impo

sibilitas actus, et negas etiam illius decreti. Tunc

660. denique, quia licet nulla potestas prima constituat per actionem directam, qua ipsa potestas possit exercere erga suum actum, constituit tamen per actionem reflexam, si haec sit necessaria ut talis potentia ponat eam actionem directam; sed praemotio activa est quasi actio reflexa necessaria ut voluntas creata ponat actionem, qua se exerceat erga suum actum, sive ut ponat actionem, quae est actus voluntatis creatae: ergo potestas prima creatae voluntatis ad suum actum ponendum constituitur per illam quasi actionem reflexam, quae est praemotio activa. Cavebit nunc Palanco et antiquam sententiam quam ipse promovet, contra plures recentiores Thomistas, et contra defensionem antiquam angustam. Cavebit quoque gloriosus ubique Gonetus de concordia praemotionum.

Sectio 5.a

De principio quo immediaté operativo substantiae.

Subsectio 1.a

Substantia creata est principium quod immediaté productivo substantiae.

661. Quaesitum pendulat nimium distinctionem et explicationem principii quo et quod. Itaque

llat. principij q.d operationis, q.d dicit. operari, siue q.d denominat. operans, et cui operatio solet communiter tribui. Et hoc ē suppositum, unde procedit operatio quovis modo: propterea q. dicit. in vulgato axiomate, actiones sunt suppositorum. et Phus in hoc sensu loquens dicit. lib. 1. de aa: anima n̄ ridet, aâ n̄ texit,
|| n̄ loquit., n̄ intelligit, sed q.d animam
|| habet.
||
662. Illud dicit. principiu q.o q.d agit ut pars aut virtus alicuius suppositi. Et subdividit. ap.d Thomistas præcipue in principiu q.o immediatu et proximu, et in principiu q.o mediatu et radicale. Quæ subdivisio fit sic aliis terminis in principiu q.o p.o modo virtutis immediate influentis, et in principiu q.o p.o modo radicis, â q.a virtus emanat, et n̄ pertinet ad genus ipsius actionis, quæ licet apellet. quandoq. principiu q.o n̄ ē tale p.o modo operantis aut virtutis, sed p.o modo solius influxus atq. exercitij.
663. Supponim. substantiam creatam (de hac enim quæst.o procedit) ēē principiu q.d alicuius substantiæ, atq. etiam principiu q.o mediatu et radicale, seu p.o modo radicis solu. Difficultas tantu est, utru sit principiu q.d immediatu et proximu. P.P. Dominicani omnes dicentes substant.

manus beré et pprie causæ principalis tg pta modū principij q.º quæ ista modū principij q.º radicalis, quale dicunt ēē sūg substaalē, te nent mordicus impossibile prorsus ēē, q.d substaa sit principiū q.d primū seu virtus immediaté pductiba alterius substaæ, nec quidē partialē, immó nec aliquius efectus.

664. Cre dunt pfecto nullā virtutē primā quæ á radicali dist.ᵐ causæ tacimq identificari cū subs taa; sed in acidentibus adequaté dsistere. Aci dentia tamē, inquiunt, ñ agere ut causas prin cipales, sed ut instrumentarias substaalis rei, q.do pducunt nobiliores efectus; q.do scilicet substaā pducunt, quæ nobilior ē acidenti. Opo nunt.ᵉ Scotistæ, Nominales, Baconistæ, atq.ᵉ O.O. nri omnes, paucis eceptis, quos inq Acutissimus. Deindé inē se distant Recti.ᵉ nri; dant enī alij acidentibus vir tutē partialē pductibā substaæ, cū alij vel partialē negent.

665. Dico 1.º substaa creata ē virtus salē in adequata immediaté pductiba substaæ. Probo: in creatis ē virtus adequaté immediaté pductiba substaæ; sed sola aciden tia ñ sunt talis virtus: q. 1as cop. ingo præt acidentia nil sit in entitatibus nisi subs taa, si dat virtus, quæ in solis aciden tibus ñ dsistat, dsistat oportet salē partialis

in substa. Mr Ddico, Pm: virtus adequate
immediate productiva n e imperfectior effectu;
sed sola accidentia sunt quid imperfectius
substa: ergo Mj pt in quibuslibet accidentibus,
que designant Drani tamquam virtutes ins-
rumentales substae;

666. Pm: virtus adequa-
ta immediate productiva continere debet omnem
perfectionem effectus; sed si e imperfectior effec
tu n continet totam effectus perfectionem: ergo Mj
e evidens. Et mr fere accedit ad evidentiam
sic probata: id, quod communicat immediate
effectui tota hujus perfectio, debet conti
nere totam perfectionem effectus: alias enim
communicabit quod in se n habet; sed a vir
tute adequata immediate productiva commu
nicatur effectui tota hujus perfectio, ut e
evidens: ergo illa positiva [illegible] continere de-
bet vel formaliter, vel eminentialiter, vel
virtualiter: aliquo enim ex his modis
necesse e contineatur totus effectus in fo
cao adequata immediate productiva.

667. Res-
pondent Adversarii communicandum ee perfec-
tionem effectus n ex instrumentali, sed ex
principali causa; [illegible] instrumentis causae
[illegible] agit ut quod [illegible] [illegible] ut [illegible], ut quia
[illegible] [illegible], [illegible] virtute [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] in virtute substae cujus

vice gerit; ā q.º Proreta ... militat in aperta campo ... Unde accidens, quod, in ordine physico operandi ē virtualis substantia; quemadmodum Prorex in ordine gubernandi ē rex virtualis.

668. Haec ipsa sunt tota summa thomisticae responsionis. Itaque ipsi ē 1.º perfectio effectus commensuranda ē cum ca. q.ª possunt effecti suis hujus perfectionem communicare per physicum immediatum influxum, effectus namque nullam hic perfectionem nisi communicatam ab alio, sed ex thomistis causa instrumentaria, et principalis creata possunt effectui communicare suis hujus perfectionem physicum immediatum influxum: q.ª perfectio effectus commensuranda ē cum causa instrumentaria, et ñ cum principali.

669. 2.º merito [illegible] patebit, qui [illegible] nobis quantum possit ab alio recipere diligenter ipse perferuntur quantum habeat ipse; ā q.º nihil potest recipere ... modo unico, q.º ipse potest recipere. 3.º q.ª accidens operetur nomine et virtute substantiae, nec ē accidens operari subordinatum substantiae partialiter operanti, nec q.º augeri perfectio intrinseca accidentis: ... operetur nomine et virtute substantiae, ñ potest ipsum continere totam perfectionem substantiae ... operari ... virtus inadequata immediate productiva substantiae.

670. 4.º ... si Prorex nulla potestate accipiat praeter eam, quam ut privata persona ht,

Proinde esse intelligitur, nec poterit quidquam no-
mine Regis tamquam persona publica valide effi-
cere: ergo si nullum accidens accipit a substantia virtutem
producendi, producere nil poterit nomine substantiae, aut
vices hujus in producendo gerere.

671. 5°. Nomine Equi
aut Leonis nemo potest rempublicam gubernare,
quia tam Equus quam Leo sunt ab intrinseco incapa-
ces ejusmodi gubernationis: ergo cum substantia sit ab
intrinseco incapax producendi non potest accidens
producere nomine substantiae. Infertur ex dictis:
accidens non esse virtualiter adaequate substantiam, quate-
nus substantia possit adaequate producere. Infertur
insuper quod supposita incapacitate substantiae ad
immediate operandum, accidens esset virtualiter
incapax operandi immediate, si ipsum in
ordine operandi esset virtualiter substantia.

672. Dico
2°. substantia creata est virtus adaequate
immediate productiva substantiae. Probatur: una substantia
potest cum solo juvamine causae primae aliam substantiam
sibi aequalem immediate producere: ergo. Antecedens
probatur: ignis v.g. potest cum solo juvamine
causae primae ignem alium producere: ergo. Probatur antecedens
contra Durandistas existimantes requiri
etiam influxum accidentium in ipsam substantiam, ut
haec producatur ab alia substantia creata: [illegible]
[illegible] 3 [illegible]
[illegible] accidentium: ergo.

673. P. ans: ideo indigo q.d. inser ignis pro-
ducens aequaliter perfectus, ac ignis producendus vel
caa principalis creata non potest operari absq. caa
instrumentali ipsius, quae est accidens. sed ignis
producens et producendus possunt esse aequaliter perfecti
si nimirum sint ejusdem speciei et caa princi-
palis creata operari potest absq. simultanea
Dei instr. instrumentalis: ergo. Rao 2. patet m:
q. gratis Adversarij dicunt, esse proprium solius Dei
operari posse absq. caa instrumentalis simul concu-
rrente in eundem effectum. Certe calor Adversarij
non obstantibus, aliquis producit calorem ut caa prin
cipalis sine juvamine caae instrumentalis: ergo
illud non est solius Dei proprium.

674. Dico 3.o de facto
accidens non habet virtutem etiam inadequatam productivam
substantiae. Loquimur de virtute naali. P. 1.a pars:
de facto accidens non est virtus adequata productiva
substantiae, ut constat ex probatione 1.ae Deinde
non est virtus inadequata: ergo. P. 2.a pars antis: nul-
la datur de facto virtus inadequata, quae non requi-
ratur ex titulo speciali ad productionem effectus,
sed de facto accidens non requiritur ex aliquo ex
speciali titulo ad productionem substantiae: ergo.

675. M. Ista
deo ex iis omnibus virtutibus inadequatis,
quas independenter a praesenti quaestione admi-
tunt Phi ad actus naales, ut sunt exempli
gratia pos, quae oriuntur ex speciebus impressis

ut hic compleant, et ipsae quoque species impressae: possunt namque istae sint virtutes inadaequatae et species similia; et possunt requirunt ad actus varios ex titulo speciali vitalitatis, sive de hac, sive de alia linea, atque species expressa titulo speciali repraesentationis, virtualis objectivi: Aliter enim nec actus esset vitalis, nec formalis repraesentatio objecti. Cui observationi cum accedat, nullum sequi inconveniens, si de facto nulla observatur virtus inadaequata, quae similem non requirat: Concludo, neque in hac parte esse adstruendam ejusdem virtutis.

676\. Propterea igitur in sillogismo et loquamur cum adversariis de calore et igne: specialis titulus quo requireret calorem ad productionem ignis, esset quod ignis est virtus limitata, et calor est virtus instrumentaria ignis; sed stat hoc utrumque quin requiratur calor ad productionem ignis ab alio igne: quod Adversariorum est doctrina. Probatur: stat quod ignis sit virtus limitata, ergo sit adaequata virtus alterius ignis; stat insuper quod calor in eo solum sensu sit virtus instrumentaria ignis quatenus calor calorem producit in passo, sigillum disponit ut ignis in ipso producat alium ignem; sed stat hoc utrumque quin requiratur calor ut virtus simul productiva ad productionem ignis ab alio igne: quod

677. P.t p.m.a cond. 1.a pte in quaviis adequata virtute creata, que nihilominus limitata est. Cond. 2.a etiā est vera: non enim alio modo calor est qualitas instrumentaria ignis. Dices: requiritur calorē esse tamquam virtutem productivam ignis; quando ignis ab alio igne producitur, quando tunc semper adest calor habens virtutem inadequatam rei ignis, que in eo stat sufficiens, quando calor sit virtus productiva.

678. Resp. in premissa ratione virtutis productivae non stat ratio virtutis naturalis etiam inadequatae ad ignem. Aliud quidquid est aliquam naturalem virtutem productivam esse virtus naturalis saltem inadequata rei ignis producendi, immo esse virtus saltem inadequata rei cujusvis effectus naturalis. Hinc non influit calor in ignem, quamvis hujus productionis sit presens: sicut nec influit materia prima quamvis semper ibi sit presens, aut aliquam habeat virtutem productivam.

Subsectio 2.a

Argumentis satisfacit.

679. 1.o arguunt distinguentes ex multis experientiis sic: nulla adest ratio quare actio sit influens immediate in effectum

substantialis, 2.º ut sæpe accidit excitari ignis ex ferro candenti aliquantulum distante ab stupa: ex percusso silice; ex arena adunatoque calore Solis in crystallo; 3.º ex Ovis Gallinis suppositis generantur Pulli: ex fumi mala vermes et alia Animalcula; et ex seminali virtute viventia alia.

680. 9.º addit ex experientiis quod si gutula aquæ in species Sacramentales infundatur, convertetur in vinum; hæc autem conversio fiet virtute accidentium, et prætendentes functiones fiunt a producentibus quoque per hanc aut illam virtutem accidentalem idoneam. Dicunt Thomistæ quamquam sit in prædictis eventibus causa principalis, cujus nomine tunc accidens operetur effectus substantiales illa nos dicemus adesse, exempli manens subjectis virtutis actu influere immediate, et sic illis effectibus substantialibus assignabitur sua cuique substantialis causa in mediate influxiva.

681. Et in universum nos respondemus accidentia disponere ad illos effectus: et tamen ubi nulla virtus alia substantialis adest vel solum adest inadequata, supplere quod deficit virtutis universales Cœlestes causæ sunt, si hæ non sufficiant, causa universalissima Deus nam auth. Consonat pari huic doctrinæ S. Thomas 1. p.te qu. 116. artic. 1. ad 1.m

dicens: alia ex putrefactione generata et plantæ et corpora mineralia assimilant (ob continentiā saltem virtualē) soli et stellis, quorum virtute generant. Quod attinet ad aquæ conversionem in vinum multi eā negant. Sed supponamus utique species Sacramentales vini ad naturā formæ vini in materia aquæ inducendā, tunc Deus teneretur inducere formā vini in materia aquæ. Replicans: sequeret quod natura Auth. esset insufficiens, cum tot effectibus non providerit causas creatas immediatas. Resp.: Adversarios non est insufficiens licet non provideat causas partiales creatas, quæ suo nomine operarent per accidentia substantiales effectus: quia Deinde bene provisum est naturæ, quamvis nulla sit præter Deum causa creativa animæ rationalis.

682. Arguunt Officium ex pluribus, quasi adagialibus opinionibus. 1a est: substantia est propter se. 2a prius est esse, quam operari. 3a actus et potentia deveniunt esse in eodem genere, et perfectibile et perfectibiliter sunt in eadem linea. 4a potentia specificatur ab actu. 5a actus est melior, ac potior, quam potentia. 6a solum agit, quod habet contrarium. Subsumunt ex 1a sed potentia operativa est propter operationem: ergo substantia non est virtus operativa. Ex 2a, sed substantia ordinatur ad esse: ergo est prius quam virtus operativa, quæ ordinatur ad operari.

683. Ex 3a sed operatio, quæ est actus perfectibilis est potentiæ

operantia ē de genere et linea accidentali: ergo de eodem genere et linea ē potentia operativa. Ex 4.a similiter; sed actus potentiae ē accidens: ergo. Dices ex 5.a sed accidens, quod actus ē potentiae operativae non ē melius quam substantia: ergo substantia non ē potentia operativa. Ex 6.a denique sed substantia contrarii non habet: ergo. Defensa 1.a propositione et minor subsumpta ex eadem, nego consequentiam.

Cur non utrique sit nimium propter se, et etiam propter suas operationes. Et videtur ad id adversarii male negari in substantia ordinem ad aliud, quamvis sit propter se; quia substantia ut ē apud ipsos principium quod et principium quo radicale, non potest non ordinari ad radicationem, et receptionem virtutis radicatae. Dicent.

684. at in substantia non decipit 1.o ordo ad receptionem et radicationem accidentium, sic iam et non sic 1.o decipitur in substantia ordo ad operationem; dum tamen hic ordo cum substantia identificetur, sicut identificatur cum ipsa ordo ad receptionem; quia tunc non sit ipse prius decipitur ... sic nec in accidente ē prius decipitur ordo ad operationem; non enim definiri solet nisi per ordinem ad subiectum. Dicatur ergo substantia est propter se quantitativo modo, quia non ē propter aliud ut suppositum adaequate ad ipsum definiendum in eo afficiendum; inde vero non sequitur, quod et quis inveniatur substantia ordinata ad aliud.

685\. Ppnis 2.a et mi quoq. Ddi, e contra eius in sensu Adversariorum: substantia namque solum e prior pener nos acceptu virtute operativa, quatenus substantiam prius accipimus in se constitutam posterius cum accipimus in ordine ad operationem. Hoc ipsum Dnarij tenent fateri: quia alig prioritatem n haber in substancia esse per radicatiba passiba, et receptiba; quibus sit prius esse quo radicare, pati, et recipere, et in accidenti prioritatem alig non hauet, seu in esse respectu potentiis operatib; licet in ipso prius sit, in esse quo operari. (quo operari, quo operari)

686\. 3.a pptio: alij et alij proposita verificatur de genere et linea proportionis; n autem de eodem genere et linea entis. Certe accidens e actus substantiae, in quo recipit et e perfectibilis ipsius substantiae. mea e perfectibilis p. ag spiritalis, et ea ipsa e perfectibilis p. suos actus; n tamen ista sunt ad invicem in eodem genere entis, prout in argumento requirunt Adversarij. Unde 3.a illa pptio dista ex dictis, et Dtesta mi subsumpta, non conc.

687\. Ad e S. Thoma aperte notare dicens pponis dicens in 1. dist. 7. qu. 1. artic. 2: n oportet, q. in eodem genere ponant pota et actus, presertim in potis activis. 4.a pptio e falsa d e specificare intrinseca, haec enim stat in ipsa rei uniuscuiusque essentia. Est uniq. vera d e specificatione extrinseca, atque

3.ª signu, nq. ex diversis operaonib. alia hujusce n̄ alicuius, alia n̄ hujus; sed alicuius pot nos potas dis tinguimus.

688. Vel roga Adversarios, an substa. specificet ab actu radicaonis, et receptionis, qui actus accidentalis ē? an ab operaone, que modus ē intrinsecè specificet pta operativa, et mo dalis? adde: magis ab effectu, qui, quā ab operaone, seu effectu quo pta activa dicit specificari: q si effectus qui substa, pta opera tiva dicit ee substa. Disti.ª q ut supra d ppne, dsesag.e subsumpta, negatur cons.

689. V.ª ppo falsa apd omnes erit, si absq.e ulla accipiat limitaone: nq accidens actus ē, sed ē melior substali pta, in q.º respicit: actus intus n̄ ē melior pta intus, ad q.ª pducit, morbus n̄ ē melior pta egrotandi, nec actus pecati melior ē pta pecandi. Dices igitur, eq ppnq rē ueng aceptq de actu, et pta loga, quatenus exig.e rei melius ē actu existere, quq posse existere. Esse quog.e verq d actu dparato ad pot, ut involvens privaonq actus, q.º perfec ta est magis; melior namq.e ē pta eq tali actu, quq eq privata.

690. Verq demq eē d pta, et actu substali, nq melior potiq.e ē substa lis fra, quq subtq ejus. Admisa q ea ppnes quq desumit ē Arist.e 9. Metaphisice cap. 8.

aliq.o ex his sensibus et dicta m subsumpta, coa e nganda. 6.a pptio est quoque falsa, si universali accipiat, ex ea nam e fit, q.d lux nil agat, cu ipsa, ut sentet omnium, drarij n habeat, et proi eand rationem post ae nil agent.

691. Potest tamen omitti vera de drario saltem radicali tali, et ngar. D. drario determinate formali tali. Adversarij autem n possunt ngare, q.d dent. sufficienter in se radicalem drarie; et sicut hec radicalis oppositio sufficit ut substantia patiatur, quam Phus, ex q.o deducit dicta pptio, aserat, n pati nisi maa: ita sufficiet ut substaa agat. Siquid ngari potest m subsumpta de drario radicali tali. Potest etiam dici, eo pptem accipiendam ee de drario privative tali, sive de drarietate privativa qua tenus n possit agens operari nisi presupposita in passo privatione forme inducende.

692. Et hoc modo potest operatura ht drarij. Pro alia Phi authoritate sciendum e, Arlem dicente lib. de sensu et sensibile cap. 3: igne n agere in quantum ignem, sed in quantum calidum denotare solum q.d calor e ditio requisita, ut ignis alium ignem producat, quatenus p.r calorem oportet passum disponi. Pari locutione dicimus, ignem n agere nisi in quantum aplicatum; quin significemus aplicationem ignis ad passum ee virtutem productivam, sed tantum ditionem.

693. 3.o arguitur:

si substa creata sit virtus immediate ope-
rativa, sequi identificaret pot. operandi, et ope-
rabitur per essentiam; sed haec sunt Dei propria:
ergo. Distinguo Ma. si substantia creata sit virtus
immediate operativa non operabitur propter sibi ac-
quirendam perfectionem aliquam accidentalem: ergo ex pura
fecunditate operabitur; quod enim Deus concedo. Dico:
Deus est sua virtus operativa in quantum
est sua operatio; sed substantia creata non est sua
operatio: ergo non est sua virtus operativa. Haec
omnia subeunt retortionem facile conficiendam
in accidenti.

694. Distinguo mi. argumenti: sequi identi-
ficabit pot. operandi infinitam et independentem et
operabitur per essentiam id est, per virtutem non partici-
patam; nego: pot. operandi finitam et dependentem
et operabitur per essentiam, id est, per virtutem identifi-
catam cum essentia, quamvis participatam; concedo mi. et
distinguo ut prius est Dei proprium: hoc dico minime. Ad
probationem distinctionem concedo ant. de substantia quoad operationem
transeuntem, sive extra se, et nego cons. Prob.

695. Probetur
accidens dum manserint, operatur, non operatur propter
sibi acquirendam perfectionem aliquam; et non dicitur
ipsum tunc operari ex pura fecunditate sed
propter propagationem et conservationem suae speciei;
similiter ergo substantia, dum alias substantias generat.
Sed esto; operetur substantia ex pura fecunditate,
quatenus non operetur propter acquirendam sibi perfec-

tionꝫ: n̄ proinde erit Deus; manebit si quidē pendens adhuc ab alio in essendo: et in operan do.

696. Ad ỹrationē 2.ᵃ nego m.ʳʸ Deus ē sua virtus operativa adæquata, ꝯq̄ sit sua ope ratio adæquata: operatio enim Dei adæquata ē actio in nra sent.ᵃ indistincta realiter ab ipso Deo. At si velint m.ʳʸ omittere, ꝯcessa m, nego ꝯq. Quamvis Deus ratione suæ virtutis, infinitæ quidē, deceat secū identificare suā opera tionē adæquatā, n̄ debet proptereā substā identificare si militer, cū sua virtus n̄ sit infinita; sicut accidens jn Adversarios n̄ identificat sibi virtutē suā opera tivā.

697. Instans Dei alia attributa ut justitia sapien tia, n̄ participant ā substā creata, nisi medijs acci dentibus: ergo neq.ᵉ poa operativa. Inferes contra objicientes: ꝙ sicut substā n̄ participat ea attributa, nisi p.ʳ aliqd distinctū ab ipsa, neq.ᵉ accidens partici pabit ēē virtus operativa immediatè nisi p.ʳ aliqd ab ipso distinctū; et sic accidens n̄ erit identicè vir tus operativa immediatè.

698. Inferes pariter, ꝙ substā n̄ erit bona, nec perfecta, nec substā p.ʳ se, sed medijs accidentibus: sicut hõ n̄ ē justus nec sa piens nisi medijs accidentibus. ꝯcesso igitur ant.ᵐ, neganda ē coa instantiæ. Est disparitas: de facto Creatura n̄ ē ꝑ sua essentia sapiens, aut justa: at de facto Creatura, ut p.ʳ in ant.ᵐ, secū identificat

eē virtus operativa: q et substāa poterit hoc secū de facto identificare, cū istud ex prte alia n̄ repugnet creaturæ, et ex pte alia substāa n̄ possit à solo accidenti pduci, ut pbatū à nobis est.

Subsectio 3.ª

Reliqua oposita argumenta.

699. Aᵒ 3ᵒ arguitur: substāa creata requirit p.ª se 1.º ordinari ad operaonē, et ad hujus terē: q reg.ᵉ extrinsecè exspecificatur ab operaone, aut hujus terē. Ans pbat Palanco 1.º q.ª substāa ē ens absolutū et existens ad se. 2.º q.ª q.ᵈ p.ᵃ se ordinat 1.º ad aliud, ē imperfectius illo; hoc enī se tamquā mediū ad finē. 3.º q.ª pot. ordinata ad aliquē actū n̄ ē ante talē actū cōpleta in sua linea; substāa autē cōpleta ē in sua linea ante operationē.

700. Aᵒ q.ª substāa ē p.ª se 1.º ordinata à natura propē actū suæ existentiæ; sed naa nihil ē ordinatū ad actū alterius lineæ, ut sunt existentia et operati: q substāa n̄ ē p.ª se 1.º ordinata ad operaonē. Potest argui, ostenso ante, coarguari: nā exspecificatio extrinseca et (...) vere desumitur ab aliis ad q.ᵈ res tanqū

ordinatᵉ sensio; sic ridere ē communis specificatibus hominis.

701. Sed ut detᵘ locus pᵒᵗᵉⁿᵗⁱᵃⁿⁱbus, nogetᵘ anus, qᵈ falsus ē acceptus de omni substa creata in ppria cujusqᵉ specie. Pbatiᵒ 1ª quᵉ ens absolutum essentiaᵉ sit, quæ oponitᵘ relatibᵒ, sive ens ad aliud, licet vera sit de substa generice sumpta, aut subpræcisso dicepta substaᵉ, n tamᵉ ē vera de qualibet substa in ppria sui specie. Illᵒ quidᵉ ē pᵒ sensio al rationale, hoc ē, principiᵘ sentiendi, et ratiocinandi.

702. Ecce dicit sensio ordinem ad suas operationes, sensationes et ratiocinationes: qᵈ hoc n ē ens absolutum, quæ oponitᵘ relatibᵒ. Præterea ordinem, qui n sit ad operationem, et datᵘ in qualibet substa creata, quæ ē suāt ens ab alio, proindeq. ens relativum. 2ª pbatiᵒ falsa ē: ē ne pᵒᵗᵉⁿᵗⁱᵃ visiva imperfectior colore, ad quem ordinatᵘ? ē pᵒ imperfectior ratiocinatione principium qᵈ et principium qᵒ radicale imperfectius virtute radicata, ad quam dicit ordinem?

703. Ad 3ᵘᵐ distingᵒ anᵗ n ē ante tales actus completa in sua linea pᵒᵗᵉⁿᵗⁱᵃ, aut virtutis ad tales actus, nego: in sua linea haccendi, aut pducendi tales actus, dᵒ. Similiter anᵗ ē falsa in hᵒ 2ᵒ distinctᵗ sensu, et in 1ᵒ vera.

Idcirco item similia dicens Dravius de virtute, aut pᵒᵗᵉⁿᵗⁱᵃ accidentali immediate operatiba? Dᵒ pᵒᵗᵉⁿᵗⁱᵃ falsa ē, nam quamvis ens actus sine complementum sit, unius ejᵒ necessarium, ad aliud operari poterit

-nes (a D) ad usq. ordinari, qua prez substaz que in ppria speciē sit ordinata ad operatiom, tum ex necessario ordinabit quoque ad actum existentiæ — cum sit hic prorsus necessarius ad operari. Hæc præcipua sunt dicta 1.º et 2.º D.

704. 5. arguunt Dra 3.º accidens ht aliquam virtutem saltem inadequatam producendi substam: ergo accidens pducit immediate substam, saltem ut causa inadequata. Ratio est: quia unde supponatur sufficienter aplicatum, et in consortio alterius causæ, ut est v.g. calor quoad ignis ab alio igne pducendi: si ht tunc accidens virtutem inadequatam producendi substam, hanc pduceret immediate saltem ut causa inadequata; quia saltem inadequate se exercet causa necessaria sufficienter aplicata, dum pducit effectum, ad quem ipsa ht virtutem aliquam.

705. P. I. ant. nam licet ht virtutem inadequatam pducendi actum supernaturalem, v.g. visionem Dei; sed accidens non est virtute proportionatum ad substam pducendam, quam ht intrinsece visionis Dei: ergo. Itaque ant. de virtute naturali seu naturaliter exercenda, et dico de obedienciali. Ad pbationem antis nego similitudinem, et dico mihi et in deinde omissa, nego esse de virtute naturali, de qua hic arguitur.

706. 6. arguunt: ignes 2.º saltem hanc pducitur caloris a magis petit pduci ab igne, quam a calore quam sit ignis, quia calor obsiste, a quo ibi parcialiter pducitur alter ignis.

Sa pbat: q[d] ignis C n magis petit pduci ab igne A q̄ ab igne B si assit uterq[ue] a quolibet partiali igne C pducat: qr diffat: si calor n ... cum igne ad ignis pductione, ignis pducet etiam perfectiorem igne pducente: igne si quidē pducere sibi equalem et inequalem pducit aut simul differ. bavit calorē: dicit autem ex igne et calore pducis est quid perfectius pro pducente.

70.

Distinguo autem antecedens: Qd ex entitatem abstractam n magis petit Mā, Dā: Qd ex entitatem distractam ad ignem, nego. Cum et ignis sit pducentibus caloris et calor quoque sit; effectus pro ea alique pducentibus caloris, ut precise dicit hanc entitatem, n potius exigit calorem, quam igne tamquam causam sui. Sed quid inde? nego effectus ut precise n ens finitum exigit ipsum potius, quam aliam ex causis, quam licet inde inferre, q[d] effectus quilibet possit habere naalem tamquam causam sui, vel inadequatam quamlibet causam.

108.

Rao ē: q[a] potest n dari in cā virtus naalis, vel inadequata ad entitatem eandem, ut ... in hac, vel illa entitate, quam diceretur ad ipsam ut abstractam. Hoc p[t]. si causa quelibet ... ad entitatem ipsam ens finitum. Id ipsum dicimus de calore ... ad entitatem ipsam pducibus caloris distractam ad ignem. De igne autem A et B. diffat habere virtutem ad talem entitatem ut distractam ad ignem C.

109.

Nota hic, quando ēē ali... unde virtutem sive adequatam, sive inadequatam.

[illegible] quæ ex [illegible] convenientia in aliquo aut in omnibus prædicatibus. Invenit quidem in omnibus prædicatibus hæc materia 1a cum alia ejusdem speciei, similiter hæc aa rationalis cum alia, et sic de aliis; et tamen hæc materia 1a non habet virtutem naturalem neque in adæquatum productionem alterius materiæ ejusdem speciei, et similiter aa rationalis, et aliæ plures entitates.

310. Ratione difficultatis producere effectum intensive perfectiorem ipsa igne producente; nego: extensive tantum perfectiorem; Disto: est dicere perfectio conjuncti ex igne et calore est tantum materialiter major perfectione solius ignis. Sed dantur in tali conjuncto perfectiones solum materialiter plures, quam dantur in solo igne; quia perfectio caloris est virtualiter in ipso igne.

311. Unde coad intensive tanta perfectio est in solo igne, quanta in igne simul et calore, coad extensive autem non est tanta, sed est materialiter major in conjuncto: quia eadem perfectio quasi replicatur, sive repetitur, dum perfectio caloris, quæ est virtualiter in igne, est etiam in calore. Nullum vero est inconveniens in eo, quod causa, perfectior æquivoca (qualis est ignis in caloris) producat effectum extensive perfectiorem se ipsa. Quis neget, quod possit ignis suæ simul ubicationis, et ignem alium sibi æqualem producere?

312. Pluribus argumentis: sicut substantia creata se habet ad esse, se habet ad operari; quia modus operandi sequitur modum essendi; sed nequit esse sine

accidentibus: q nequit operari sine ipsis. M.r omitto, quae solis e vera, si denotet quandam proportionem modi operandi non repugnantem modo essendi. Certe nullus dicet, quod sicut ee sine expressione debet ee intrinsece, ita operari intrinsece debet ee. 158

113. Ad deinde dicta, distinguo consequens: q nequit operari sine accidentibus hauitis ab ipsa substantia; concedo: concurrentibus, sive influentibus cum ipsa in eundem effectum; nego. Igitur quidquid eem potest absque sua ubicatione, et tamen operari potest sine ubicatione operante. Inferius substantiae dantur esse suae facultates accidentaliter non ut simul supra ipsam operantem influant, sed ut substantiam ornent, et compleant in suo ee naturali, atque etiam in fines alios, in quos possunt deservire. Argumentum 13 satis.

114. Sunt haec supersunt circa mentem Angelici Doctoris notare, ipsum ee valde [illegible] inbaculis pro substantia immediate operativa, ut sancto Thoma Gentes cap. 69. ubi sic haec fatur: inconveniens est, quod actus [illegible] actione destituatur perfectior: atque actus est forma substantialis quam accidentalis: ergo si accidentales formae, quae sunt in rebus corporalibus habent proprias actiones: multo magis forma substantialis habebit propriam actionem. Igitur forma generantis est propria actionis ut forma substantialis introducatur in materia.

115. Insuper in 1. parte quaest. 118. artic. 1. corpore: Corpora [illegible] viventia, quae sunt inferiora ordine naturae generant quidquid sibi simile, non per aliquod medium, sed

// p.^r se ipsa: sicut ignis p.^r se ipsum generat ignem.
Alia quoque huc faciunt verba S. Bonav.^e quae nos
perpendebimus dum agam.^r de pot. ac. Deinde nos alle-
gavit non pauca, in quorum aliis indicare videtur sub-
stantiam non esse principium quo primum; in aliis, substantiam
agere p.^r potentias superadditas.

716. Sed posteriora haec
Angelici Magistri testim.^a debent accipi aliqua de
potentia solum p.^r rationem distinctis ab ipsa substantia, ipsique
superadditionem sicut diff.^a addit generi; alia de operatione
substantiae disponentis passum, mediis accidentibus, propriis
quae producit ipsa substantia in se, aut in se conservat.
Priora vero illa testim.^a loquuntur alia de substantia
ut praefisse ē; ergo p.^r rationem distinguitur a se ipsa ut
operativa ē, in hac, aut illa specie substantiae; et
alia de principio quo accepto pro actione et opera-
tione producendi. Et in hoc ultimo sensu ait 1.a
// parte qu. 77. artic. 1: si ipsa essentia animae esset
// immediatum operationis principium, semper habens
// animam, actu haberet opera vitae.

713. Tandem ut manu
praesentis sectionis compleatur, suas accidentibus causas
designabimus. In quo sine sit complexio assertis: 1.a
substantia ē virtus immediate productiva accidentis
tum intra se ipsam, quae emanant se, sive in passo
emanans. 2.a accidens ē virtus immediate produc-
tiva accidentis. Constat omnibus ex 1.a assertio,
quam comprobat experientia: calor enim existens in
aqua calida, producit alium calorem, dum manu...

immerguit⁹ in eadẽ aqua; itẽ frigus unius manus in manu altera aplicata frigus aliud producit. 155.

718\. Acertio 1.ª quoad utramq.ᵉ partẽ defenditᵘʳ à nris PP.Docᵗ. cũ Scotistis, contradicentibus Thomistis. Pᵃ quoad 1.ᵃᵐ partẽ: substantia ẽ productiva sui 1. proprieta tis phicẽ, sive proprii accidentis; sed ñ medio alio accidenti; cũ mediet nullũ inter ipsã substantiã et 1.ᵃᵐ ejus phicã proprietatẽ: ergo substantia ẽ immediatẽ productiva accidentis. Sed talis proprietas substantiã producit in se ipsa: ergo convenit illud accidens dici proprium, et phicã proprietatẽ substantiã, quod ipsã perfi cit, atq.ᵉ ad statũ hujus naalẽ spectat permanentẽ; ab ipsaq.ᵉ substantia dicitur dimanare, profluere, et resul tare.

719\. Dimanatio hec in eo stat, apud Thomistas, quod substantia v.g. ignis, concreatur naaliter cũ calore, ejusq.ᵉ calorẽ produci tamquã dictũ tũ per eandẽ actionẽ, qua substantia ipsa ignis producitur. Multa contra se ha explicatio ipsa. Scotistis et nostrates dimanationẽ eẽ diversã actionẽ orta ab ipsa substantia cui phica inest proprietas.

720\. 2.ª q.ᵉ ad 2.ᵃᵐ partẽ probat acertio: quia calor v.g. ẽ productibilis transeuntẽ sicut ipse, qui producitur ab igne immanentẽ, sive in se ipso: ergo si ignis, qui productivus ẽ caloris intra se sufficientẽ aplicetur passo extraneo receptivo caloris calorẽ producet: ergo substantia ẽ virtus productiva immediatẽ accidentis immediatẽ accidentis etiã in extraneo subjecto. Nota, 2. afirmari à nobis quodlibet accidens esse

virtus immediate productiva alicujus accidentis; neque defendi, substantiam quaelibet esse immediate productivam substantiae alicujus et accidentis; sed utique a nobis dici, dari substantiam, dari quae accidentia ejus sui immediata virtute.

Reliqui 6. libri phisicorum.

His cognitis Corporis naturalis principiis tum intrinsecis, tum extrinsecis accendit tandem super alia circa affectiones ejusdem corporis non nullas. Haec sunt quae in ultimis phisicorum libris brevi calamo tractabit Aristoteles. Sed quorum horum plura vel specialem tractatum non merent, pro ratione methodi Philosophiae scribendae vel discutiendae, sive sunt, vel discutienda in anno proximo sequenti, in his semper reliqua complectentur.

Sectio 1a

De infinito in communi et in particulari.

Subsectio 1a

Doctrina ex definitione infiniti et divisione.

1. Perfecto non vero infinito convenit explicatio ista; cujus nihil est extra, quam prisci aliqui dedere pro infinito explicando. Convenit quidem perfecto ex Arist. sent.a 5. Metaphysicorum cap. 16. dicentis: perfectum vero dicitur, extra quod non est accipere ullum quid partialium. Infinito non convenit propter rationem istam, vel collectio omnium Creaturarum possibilium est finita vel non? si dicas finitam, ecce aliquid cujus nihil est extra, ergo infinitum non est.

2. Si vero infinitam dicis, substrahe unam tantum ex istis Creaturis, et adhuc in sent.a omnium manebit infinita collectio, licet ejus pars aliqua sit extra. Tunc ergo propter expressam authoritatem Phi. qui lib. 3. physicorum infinitum definit: cujus aliquid semper est extra accipere. Quae verba clarius infra sic explicat: cujus partes successive accipientis restant aliquae alia

ex aliq. fine sive pte accipiendo.

3. Pro, hoc aliquid breuiius infinitu ee, q.d fine caret; alij, ee, q.d sub, sessiue pertransiri n̄ potest. Et pprie dicit infinitu ee in numerabile, immensurabile, impertransibile.

Et bene quoq.e addit ee incognoscibile subsessiue, hoc ē, cognitione pte post ptē accipiente, et sic omnes percurrente. Infinitu diuidit in sipli ... infinitu, q.d apellari solet infinitu extra genus, u in infinitu

simpr. ecentiu, et in infinitu 2.y quid, q.d vocari solet infinitu 2.y accidens et infinitu in determinato genere.

4. Est infinitu simpliciter, q.d in omni genere omnq omnino perfectione contineat admissa nulla imperfectione. Hujusdi ē solus Deus. Est 2.y quid, q.d aliq.o genere determinato illimitatu est, n̄ vero in alijs. Tale ē infinitu multitudinis, ut collectio lapidu innumerabiliu; extentionis, ut linea, ex currens sine termino; intentionis ut calor, sine fine intensus.

5. Infinitu vel potest ee tale ex utraq.e pte, ex hoc nimiru, q.d et initio careat et fine, ut Dei duratio tu apte post, quq a pte ante infinita, ut tale: solu ex una pte, ut duratio ab æterno usq.e in hodiernu diē, in q.a desinat, quę apte ante infinita est, finita apte post; et duratio ab hodierna die usq.e in æternu, quę apte ante finita est, a pte vero post infinita.

6. Infinitu 2.y quid. Et q.o versat. in hoc

loco, subdividit[ur] in cathegorematicu[m], seu in actu, et in sincathegorematicu[m], seu in p[otenti]a. Cathegorematicu[m] est, q[uo]d infinitu[m] actu h[abe]t; ut si existeret infinita hominu[m] multitudo. Sincathegorematicu[m], q[uo]d p[art]es, aut p[ar]tes aliq[ua]s actu h[abe]t, quibus aliæ et aliæ possibiles addi possunt sine fine. Hinc collectio hominu[m] est sincathegorematice infinita, quatenus hominibus à facto existentibus Deus potest alios et alios addere sine fine.

7. Sunt ap[ud] Ph[ilosoph]os nulla quasi principia, ex quorum notione magis p[er]cipit[ur] n[atur]a infiniti. 1.[um] finitum additum finito n[on] facit infinitum. Unde etiam sequit[ur], q[uo]d infinitum n[on] redda[tur] finitum p[er] finiti ablationem. 2.[um] quodlibet infinitum e[st] infinities infinitum. Rao: dat[a] multitudine infinita: erunt ab[solute] divisio in ea infinitæ unitates: ergo et erunt infinita binaria: solum enim poterunt n[on] e[ss]e binaria infinita, si ad componendum ea deficiant unitates; istæ tamen n[on] possunt deficere, sive n[on] sufficere, si quidem sunt infinitæ. Par

8. similiter, in ea multitudine esse infinita ~~ternaria~~ ternaria quaternaria et sic alios num[er]os, qui poterunt sine fine n[umer]ari. Praeterea, q[uo]d semel infinitum est, est vis, et, atq[u]e infinities infinitum est. 3.[um] unum infinitum n[on] e[st] formaliter majus alio, hoc e[st], in ratione formali infiniti, sive in eo, q[uo]d infinitum tale sit, ut pertransiri sive requirat enumerationem successiva, n[on] potest da[r]i excessus unius infiniti supra aliud.

9. Restat hic

quest. solum realis, utrum possit unum infinitum esse in malitia majus alio? Dico, infinitum bonum, nullo detracto, esse in malitia majus se ipso, quando est desperatione aliqui honeur. Infertur non cadere in unum infinitum sub ratione alicuius infiniti hoc est minoris, majoris, minus, equale, inequale &c., nec similem deinde absolute non cadere in infinitum terminos istos, medietas, finis, terminus ultimus, eo quod utraque pars... aliter alios non assimilem, in quos incerti ducimur, cum de infinito disputamus ex apprehensione finitarum omnium rerum, quibus assueti sumus, infinitum numquam experti per sensus nostros.

Subsectio 2.a

De infinito Sincathegorematico inperfectione.

10\. An hoc repugnet, quaeritur sub aliis terminis quaestio sic proponitur: an sit possibilis Creatura omnium maxime inperfectione? Nam si haec sit possibilis, repugnat infinitum Sincathegorematicum in perfectione: etenim hoc infinitum in esse stare deberet, quod numquam deveniri posset ad Creaturam ultra quam non esset possibilis alia magis perfecta; deveniretur tamen si possibilis est creatura in perfectione

omnium maxima. Si verò hæc non sit possibilis, nunquam poterit devenisi ad Creaturam, ultra quam non sit possibilis alia magis perfecta; et hoc tamen possibile erit infinitum Sincathegorematicum in perfectione.

11. Cum non nullis Antiquis DD. ocu. defendunt possibilem Creaturam ejusdi. Pn. Arriaga, Poncius Scotista, et pauci Recentiores. Impossibilem defendit sentia. communissima Thomistarum, atque Nostrarum cum D. Doct. Angelico, et Eximio. Cum hac sentia. nos sic statuimus. Dico:

non implicat infinitum Sincathegorematicum in perfectione. Probatur: non implicat hoc infinitum, si ultra quamlibet Creaturam determinatam possibilis est alia perfectior; sed est possibilis: ergo. Mai. est certa ex ipsa natura infiniti Sincathegorematici in perfectione. Mi. vero habebitur, dum non ostendatur implicatio in tali possibilitate.

12. Accedunt paritates. 1a. supra quamlibet determinatam quantitatem finitæ magnitudinis est possibilis alia major. 2a. supra quamlibet determinatum numerum finitum possibilis est major. 3a. supra quamlibet determinatam durationem finitam distantem ab hoc tempore possibilis est alia magis distans: ergo supra quamlibet determinatam Creaturam (quæ certè non nisi finitæ, et limitatæ perfectionis erit) possibilis est alia perfectior. Adde paritatem aliam: ad perfectionem divinæ Omnipotentiæ pertinet posse producere speciei ejusdem individua non tot, quin plura; hoc est, plura et plura sine fine: ergo et pertinet ad omnipotentiæ perfectionem posse producere species Creaturarum magis ac magis perfectas

n̄ tot, q̄uj plures: ergo supra quzlibet determinatam speciem Creaturarum Deus potest aliquam speciem perfectiorem producere: ergo.

13. Patet à paritate cum prior, ex quo fluunt liquido caeteri. Ans n̄ negant Adversarij. Nota hic, n̄ dubitari de possibilitate infiniti sincathegorematici quoad multitudinem rerum similium, et individua speciei ejusdem: dannavit enim Concilium Constantiense errorem Joannis Hus, et aliorum dicentium, n̄ posse à Deo creari rationales animas ultra certum numerum.

14. Objicies 1°. possibilis ē Creatura imperfectissima omnium: ergo etiam possibilis ē Creatura omnium perfectissima. Hoc cons: quia sicut n̄ ē contra perfectionem omnipotentiae n̄ posse producere aliquam Creaturam infra aliquam determinatam, neque erit contra omnipotentiae perfectionem n̄ posse producere aliquam Creaturam supra aliquam determinatam. Argumentum movet difficultatem supra Creatura omnium minima, quam alij negant, alij possibilem admittunt.

15. Ad hoc respondeo argumentum sic primum incidens Dico: possibilis ē Creatura omnium minima, sive quae nulla sit imperfectior. Probo: perfectio omnium minima neque ē contra conceptum Creaturae, nec contra conceptum Omnipotentiae potentiae eam producere: ergo possibilis ē. Prob. ans: neque ē contra conceptum finiti posse exauriri, nec contra conceptum virtutis infinitae n̄ posse dare minus; sed perfectio omnium minima solum arguit, quod possit exauriri finitum, scilicet, perfectio creata; et quod virtus infinita, nempe,

omnipoa n. possit dare minus. 3.

16. Rao m.: xis g.a potius pertinet ad raonem finiti, g.d chauriat collatione finita; collatione virtutis infinitæ e posse magis ac magis sine fine participari; n. vero posse participari minus et minus sine fine. Certe Omnipot. thesaurus de pauperaret, si n. posset dare magis et magis sine fine; n. tamen depauperatur ex eo, g.d n. possit minus et minus sine fine dare. Haec est disparitas, quæ reddat ngata coa arguti, post Jfess ejus ans.

17. Objicit 2.o Deus potest producere Creaturam perfectissimam, quæ potest producere. Modo sic: producat ergo eam Deus, et ecce Creatura perfectissima omnium. Dic similiter dna locat quatuor: Deus potest producere individuum ultimum alicujus speciei, g.d potest producere; quantitatem finitam m.s, quæ potest producere; numerum finitum m.s, quæ potest producere. Insup.r dic: Deus potest producere quem numerum, quæ potest producere. Sicut ipse propter n. sunt identice, sic laborant ex ipsocito, ita 3.a potio arguti. Suponit ea, dari Creaturam perfectissimam inter Creaturas quas Deus potest producere: Unde nega suppositum, et corruit argumentum.

18. Objicit 3.o implicat, omnes Creaturas excedi a Creaturis: ergo aliqua n. excedit, et nec est omnium maxima. Itaque Utorque in quantitatibus et numeris finitis. Postmodum disting. ans: sumpti omnes collective, dico: sumpti distributive: nego. Cum nulla suspensa extra collectionem omnium n. e ulla Creatura,

ā qua omnes collectivè sumptæ excedantur. Sicut distributivè sumantur, nulla ē assignabilis, quæ n̄ excedatur ab alia, nulla scilicet, assignabilis ē, supra quā n̄ sit possibilis perfectior.

19. Objicitur 4º licet collectio omnium Creaturarum possibilium sit participatio divinæ perfectionis, atque differt infinitè à Deo; n̄ proinde ē possibilis Creatura perfectior tota collectione: ergo licet aliqua determinata Creatura sit participatio finita, infinitèque differt à Deo, n̄ proinde erit possibilis alia perfectior, sed ipsa poterit ēē perfectissima omnium. Ergo cons: quod implicatoria ē Creatura extra collectionem omnium Creaturarum; n̄ autem ē implicatoria Creatura supra perfectionem alicuius determinatæ Creaturæ.

20. Hic debet observari, n̄ ēē veram causalem ipsam nisi ratione mali. Ideò supra quamlibet Creaturam determinatam est possibilis alia perfectior, quia quælibet ē participatio finita divinæ perfectionis, à Deoque distat infinitè; deberet enim explicari, ut causalis eet recta taliter, quod quælibet ē participatio finita non in linea entis, quam in linea Creaturarum crescentium in perfectione. In 2ª linea n̄ ē finita, sed infinita, collectio omnium Creaturarum; et ideò supra eam n̄ ē possibilis alia perfectior Creatura.

21. Modò notabis aliqua 1º quod licet collectio omnium Creaturarum sit summa possibilis propinquitas ad Deum, n̄ tamen datur in eo

uectione Creatura aliqua quæ supra omnes alias sit Deo propinquior. 2º possibiles esse gratias et visiones Beatificas magis ac magis perfectas sine fine, ut aliq. p. majores et majores intensione; quamvis gratia et visio Beata dicantur species supremæ in genere qualitatis et cognitionis.

22. 3º q. licet possibile n. sit quid majus opere Incarnationis, seu Deposito Aptus; ac hoc pbenit esse, q. ibi Deus ipse includatur: nq et nãa Creata, et unio hipostatica perfectiores et perfectiores eē possunt. Iu hunemody ē discurrendy erga Magnitatē Dei, quæ dignitas mx. dicitur quavis dignitate possibili in pura Creatura; sed mx. prez dignitatē filij moralis unitq Matri.

23. Dico 2º arguit 1º quali bet participatione creata divinæ perfectionis ē possibilis alia mx. ut nos defendimus: q qualibet est possibilis alia mj. 2º magis comendat omnipotentia divina, si possit Creaturæ producere minus et minus perfectg sine fine: q n. ē possibilis Creatura omnig minima imperfectione. 3º in quovis ente creato sunt formalitates infinitæ: quodvis enjens; est, et aliq. aliud, et iterq hoc aliud est ens, et aliquid aliud; et sic in infinitu: q infra quodlibet ens creatū sunt possibiles infinitæ Creaturæ inæqualis perfectionis.

24. Rx. nego. cq: q.a si finita perfectio magis ac magis minuatur, ...

magis ac magis minuet finitudinem numquam amittet. Nota, ancr argumenti, esse verum de qualibet participatione creata, quae non sit tota collectio creaturarum possibilium. Ad 2um nego antecedens pro ratione omnia: an dicere, quod magis commendabilis Omnipotentia divina, si possit producere pauciores homines, quam unum?

25. Ad 3um nego eum, quia expressum infinitum formalitatum desumptum ex transcendentia entis. Dico insuper, quod ipse eius discurrendi modus in entitate cuius valor perfectio sit omnium minima, poterunt distingui per rationem infinitae formalitates: Unde omissis antecedentibus argumenti, negari potest consequentia. Observa, creaturam omnium minimam, quam defendimus, non excludere aliquam sibi aequalem, sed aliquam perfectiorem.

Subsectio 3a

De infinito cathegorematico seu in actu.

26. An hoc repugnet, enim quaeritur. Non repugnare defendunt eum non nullis Insignes Doctores Recentiores PP. Hurtado, Arriaga, Lince, Esquiverdo, Oviedo, Peinado, et Recentiores alii, nec non et aliqui Scotistae apud Mastrium. Contrario defendunt repugnare ex omni Schola plerique

DD. Doct.es Irriasq. tanq. Recent. Auth. contra quos stant 161.
locant impossibilitatem infiniti Cathegorematici entita
tis, quia repugnent eventualiter coexistere.

27. Difficultatis punctum
e utrique arduum. Ego in non repugnantia propendeo. Dico
igitur cum Seraph.co Doctore propositio: non repugnat infinitum Cathe
gorematicum. Probo: Deus potest producere simul effectus,
qui possunt existere simul; sed sunt infiniti effectus
qui possunt existere simul: ergo Deus potest producere simul
infinitos effectus. Sed si producat, ut potest, dabitur
infinitum cathegorematicum: ergo. Maior negari non potest absque
aperta iniuria Omnipot. Probo minorem: sunt effectus infiniti,
quorum nullus repugnat alteri coexistere; sed hi possunt
coexistere simul: ergo. Probatur minor exempli gratia in infi-
nitis Angelis et etiam animabus rationalibus possi
bilibus. Ultra etiam probatur: quia quae non repugnant sibi invicem
coexistere, Patet ex terminis, quod possunt existere simul.

28. Patet:
effectus qui possunt a Deo successive sine fine plures,
et plures produci, possunt etiam a Deo simul produci sine quo
ex parte Dei, neque ex parte effectuum hoc repugnet; sed infiniti
Angeli possunt a Deo successive plures et plures sine
fine produci, et neque ex parte Dei, neque ex parte ipsorum re-
pugnat, quod producantur simul: ergo possunt a Deo produci
simul infiniti Angeli. De priori parte maioris non est dubium.

29. Probo
2.am neque in Deo deficit virtus, neque in Angelis capaci
tas ad simultaneam productionem, cum ex infinitis Angelis
nullus repugnet alteri coexistere: ergo. Respondebis: quod licet

nullus ex infinitis Angelis possibilibus repugnet coepisse aliqui seorsim ab infinitis alijs; repugnat tamen simul coepisse quilibet aliqui simul cum alijs infinitis contra supposito, quod nullum repugnet aliqui coepisse seorsim ab alijs, ergo. Unde oritur repugnantia, ut coepisset aliqui quilibet simul cum alijs infinitis? Supposita ergo non repugnantia, quid spatio referret Michaelis v.g. existant, vel non existant simul cum ipso infiniti Angeli?

30. Exhiuere Adversarij plurima monstrosaque capita repugnantiae. Primum est: quod infinitum clauderet tria intrinseca, sed hoc repugnat: quod ita refelli: et responsionem ipsam copias, scio dici tres extrinsecos rei extremitates illas, quae eam claudunt immediate, ejusdemque partes non sunt, v.g. si haec Aula infinitis repleretur arenulis, parietes essent tria extrinseci talis infiniti. Rei dicuntur tria intrinseci, partes ejusdem, a quarum alia res incipit, atque in alia desinit.

31. Ad responsiones firmant pluribus Adversarij: infinito Cathegorematico tum multitudinis, seu numeri, tum intensionis, et etiam extensionis plurimum accipe, quae exeunt ex infinito Cathegorematico multitudinis: Deus, inquiunt, Deus producere simul infinitos lapides nigros alios, et alios albos sic tamen eos ordinet, ut niger post album et albus post nigrum collocentur alternatim. Deinde nigri omnes destruantur a Deo, et omnes albi superstites atragantur vel sub primo albo in motum, et

distinctis sibi jungantur.

32. Nunc aliquod spatium manebit inoccupatum post omnes lapides albos, quod ante dictam directionem factam occupabat lapidibus? Si dicis quod bonum lapidem distinctum a primo immoto tangit immediate spatium, demum erit occupatum et valeat correr lo hice por dos cosas la primera porque me dormí la siesta y la otra porque me dio (a) et tale spatium erit terminus extrinsecus infiniti lapidum superficiei, et lapis tangens immediate spatium illud erit terminus intrinsecus talis infiniti: quod cum ex alia parte sit terminus intrinsecus lapis albus in motum, claudit hoc infinitum terminis intrinsecis.

33. Ad 2um argumentationis negant aliqui [illegible] pauci recentiores defendentes non repugnare infinitum claudi terminis intrinsecis. Sed male; negant namque infinitum esse quantitatem cujus semper est aliquid extra accipere; et ex ipsa tali ratione infinitum fine caret saltem ex aliqua parte sive post, sive ante; sed quod clauditur terminis intrinsecis, non est id cujus semper est aliquid extra accipere neque fine caret aut a parte ante, aut a parte post: ergo quod clauditur terminis intrinsecis non est infinitum. Et adhuc quod clausum terminis intrinsecis habet prius, et ante quod, et post quod nulla fuerunt id circo haerent communiter in multitudine angeli non semper fuit auctor, et nos ergo negabimus.

34. Deinde ex adversariis supponimus, infinitos lapides albos et nigros productos, dispositosque [illegible], et [illegible] deinde a Deo [illegible]. Quod vere abstrahatur

albi superstites vel substinentur, tenentur defendere nostrae sententiae Auctores: quia repugnat, inquiunt, tali infinito motu locali. Unde supponunt et admittunt, scilicet quod possint trahi. Ego vero non video, cur et istud non possit sano in sensu dici. Deus, qui est potens enim albos destruere, et eorum solum vicem productos locare in spatio ubi fuerunt prius tam albi, quam nigri: in hoc enim nulla invenitur implicatio. Hoc autem, si non implicet cur [illegible]

35. Certo, trahantur. Nego deinde quod additur, nempe quod manebit spatium aliquod inoccupatum post omnes lapides albos. Hoc nego; quia lapides albi infiniti [illegible] locati non possunt non occupare spatium loci infinitum; et infinito spatio repugnat post spatium: ergo non dabitur spatium post omnes infinitos lapides albos. Hinc negandum est, quod dari possit id, quod significat per hoc terminum, post infinitos lapides [illegible] positos, si illud post alicui termino assignatur infinita [illegible] transacta.

36. Ideo hac doctrina sustinenda debent statuere, multitudinem infinitam [illegible] ordinatam non locari nisi in spatio infinito; ac deinde statuere unam hujusmodi multitudinem non occupare majus [illegible] spatium, quam spatium, quod occupat alia etiam infinita: nam alia infinita multitudo [illegible] extensa spatium quoque infinitum occupet necesse est; et unum infinitum non est [illegible] majus illo, si quodlibet est infinities infinitum.

37. Sequitur, quod in infinito

oppoſito alborum et nigrorum lapidum n̄ ſint plures
res lapides albi et nigri, quam ſint ſolum nigri,
aut ſoli albi; nec in homine infinito eē plures oculos
Diff aut Capillos, quam ſunt homines. Hoc renuit intellectus
admittere; quia ſola ducitur experientia ſenſuum, quæ
de rebus his ſolum finitis: ſed ratione duce pro-
bet aſſenſum, in his facile trahitur ex principiis illis,
11 nempe, quodlibet infinitum ē infinitè infinitum. Contra,
quod uni infinitum n̄ ſunt plures partes ex eo,
quod ſit mathematicè majus, quam erat antea; ſed ex eo,
quod partes habeat quas antea n̄ habebat, etiamſi nō
mathematicè majus.

38. Ex hac explanata difficultate, ardua
quæ n̄ ē intellectui perſuaſio, ex eo, quod quælibet pars ē infinita,
totum n̄ ē majus ſua parte. Quæ doctrina aliàs firmata
eſt ſententiâ Theologorum dicentium, totum hoc Univerſum n̄
eē quid majus Deo, qui eo in toto includitur. Si-
mul etiam ex eodem infinito alborum, et nigrorum lapi-
dum Sincathegorematicè accepto, in quo neceſſe ē dicere,
n̄ eē plures omnes lapides, quam ſunt ſoli nigri,
aut albi ſoli, ſic ditur [illegible], in prædicto
[illegible] exemplo n̄ oſtendi infinitum excluſum tamen
[illegible].

39. Replicabis: in lapidum infinita multi-
tudine extenſa, quæ poſita ē ſucceſſivè lapis
aliquis diſtaret infinitè à 1.º lapide: inter hunc
et illum clauderetur illud infinitum lapidum tamquam
inter duos terminos intrinsecos. Negatur ant.: quia nd
infinitè vel Sincathegorematicè multitudine lapidum

n̄ existit lapis aliquis possibilis distans infinite
a se, ita neque existit ad infinitam cathegorematice
tice lapis (alius) aliquis existens distans a se infi
nite. Ex rescient de ratione sc. infinitudinis solum
sit q̄ post quolibet finiti aliud sit possibilius
finitis; ita solum est de ratione ei, q̄ post quolibet
existat infiniti. Absurdum haueo in predictis ommi
nō infinito multitudinis extensionis et intensionis.

80: Caput 2. Repugnantiae: producantur a Deo
infiniti homines quisque cum uno tantum annulo,
[illegible] deinde annulos in acervum. In hoc
eventu, quaeritur si vellint omnes homines annulos
resumere, poterunt ne singuli binos accipere?
Si possint: ergo annuli, qui tantum sufficiebant, ut
essent singuli in singulis hominibus, ergo poterunt
iidem esse in singulis hominibus bini, quod apertam
implicat. Si non possint: ergo annulli, qui erant in
finiti, iam infiniti non erunt, cum ita exhaurirentur,
atque finiti necesse est, ut multi homines absque an
nulo manerent, si bini acciperent omnes annuli.

81. Cum
manifesta, et undique nascentia absurda ex infi
nito posito in actu. Bene observavit Arriaga
se haueri similis, creaturam infinitam possibile, seu
in potentia, quod sit cathegorematice, diciendo plura
argumenta, quae probarunt creaturam infinitam in actu.
Repono: possibiles sunt infiniti homines, quisque
cum suo annulo. Inquiro tunc: isti annuli

paratibus ad esse honores sufficiunt ne ut cuique 161
homini attribuatur duplex annulus? quam cuique praeeli
gant Adversarij, audiant id ipsum, quod nobis objiciunt.

82. Et
quidem quod una consideratur sit vera status possibilitatis, et alia vera status existentiae, est prorsus inutilis distinctio: nam quid respondeo directe, non posse in eo eventu binos annulos a singulis hominibus reassumi, ita ut inde sequi, annulos non esse infinitos: nam ex illis hominibus erit in eo casu infiniti qui binis annulis, et infiniti quique bene absque annulo manerent.

83. Ca
put 3.º implicat enim, quod nequeat Deus producere quid, quod sit aliquid superfluum ad existentiam ejus; sed tale est infinitum cathegorematicum: quod Probatur: infinitum cathegorematicum multitudinis v.g. numerus potest a Deo produci, qui habeat plures, immo infinitas partes, sine quibus potest existere stalis idem; sed partes sine quibus possit existere stalis idem superfluae sunt ad existentiam ejus: quod Deus non desumit ex ista natura infiniti, cujus haec est indoles, ut possint ipsi detrahi centum mille, et quod nihil- ominus idem stalis maneat, et totum, ut partem ... omnes, maalis diversas.

84. Immo et detrahi possunt ab ipso unitates infinitae, et totum idem manebit. Prae tendit longissime hostiadamente hoc variis in statu venit arguens. Ergo enim, cujus probatio maxime distinguo: sine quibus posset existere stalis idem, quo hoc est adequate

in individuo infinitum, nego: sine quibus possit existere totaliter idem, quod est præcisè infinitum cathegorematicum multitudinis; Concedo: Et quod est præcisè infinitum cathegorematicum multitudinis verum est, quod possunt ipsi detrahi centum, mille, atque infinitæ partes, et quod manebit nihilominus totaliter idem, et tantum materialiter diversum, diversitate scilicet, se habente de materiali ad præcisam rationem infiniti multitudinis.

15. At prædicta diversitas non erit de materiali rei infiniti ejusdem, quod erat hoc adæquate in individuo: ita enim adæquatum dici totaliter omnes omninò partes eas, quas actu habet, dum sic consideratur. Adde, ipsum hoc argumentum implicare quodcunque infinitum in potentia, nequaquam similiter dici possit: implicat enim, quod non possit esse possibile, quod sit possibile aliquid superfluum ad ejus possibilitatem; sed tale est infinitum in potentia: ergo etc., probatur: infinitum in potentia numquam potest esse possibile, quin sint possibiles plures, immò infinitæ partes, sine quibus esset possibile totaliter idem; sed partes, sine quibus esset possibile totaliter idem sunt superfluæ ad ejus possibilitatem: ergo ratio militat eadem, quæ datur in argumento.

16. Hæc quæ sunt alia exempla infinitorum, quæ facilè extricantur ipsis notatis cuniculis. Ita fit, non esse contra rationem infiniti, quod ipsi valeat aliquo modo fieri additio, sed quod utrinque habeat finem. Dico esse contra rationem infiniti, quod finiatur per ablationem finiti non verò quod finiatur

N. ablaeq infiniti: q.ᵃ in numero infinito numeri omnes singulares et divisibe sumpti sint finiti, omnes vero collective sumpti infiniti. 3.ᵃ si numerus proprie accipitur significat multitudinem finitam; et propterea dici solet sine numero quod infinitum est. 165.

17. In ista ergo acceptione falsum est, quod si produceret a Deo multitudo infinita, ipse esse deveret in aliqua specie numeri. 2.ᵃ omnipotentia non maneret exhausta, licet omnia possibilia produceret. An manet exhausta virtus omnipotens productiva Patris cum Pater producit? Immo nunquam minus exhausta intelligitur potentia, quam cum intelligitur actualiter producens: nam exhausta dicitur, quando iam non potest: et tunc maxime intelligitur potens producere, quando producit actualiter. Adde omnipotentiam posse servare, quae produxit, et iterum reproducere: quapropter nunquam manebit exhausta omnipotentia, vel si omnia possibilia produxerit.

Sectio 2.ᵃ

De loco extrinseco et intrinseco

Subsectio 1.ᵃ

De loco extrinseco.

18 Postea de intrinseco loco,
11 qui ubi, ubitas, ubicatio, et praesentia rei dicitur.

a Phis. Nunc de extrinseco, tum reali, tum imaginario. Locus realis extrinsecus apud Arist. 4. physicorum cap. 4. definitur fere in hunc modum: extrema superficies corporis continentis immobilis prima. Quam definitionem alii tradunt sic ex Arist. in eodem loco: ultima superficies corporis primo continentis immobilis; alii breviter sic: immobilis terminus corporis continentis. Dicitur quod locus extrinsecus superficies immobilis quippe vi corporis extensi, et est ultima, seu extrema in corpore continente, et prima ejusdem corporis superficies ac continentis corporis.

49. Corpus esto vas aqua plenum. Corporis continentis et locati utrumque in loco extrinseco, est aqua; locus extrinsecus est vas, sed non totum ejusdem varis crassitiem, verum dumtaxat pars quae tenent vasis utrumque superficiei internae, et quae tangunt immediate aquam, et sunt seu primae sunt ad aquam: quamvis ultimae, sive in quas desinit varis crassitudo ex parte illa interna.

50. Praejudicium. Locus in definitione vocatur superficies et immobilis, atque locus quae sic extrinsecus, et proximus seu medium tangentem, seu ambientem corporis contenti appellant locum extrinsecum mediatum, continentis ... accidens; quo in sensu fluvius dicitur locus piscium, urbs locus civium. At superficies, quae locus extrinsecus est ... immobilis.

tuli[illegible] dicit[illegible] quam Phus[illegible] vocat locum ex-
trinsecum sola superficies ubicunque corporis continentis
specificatibe sumpta, sed ipsa prout habet suum
locum intrinsecum, sive suam ubicationem, et presentiam,
quam quidem est ut dicemus posse immobilis et
incapax alio migrare.

51. Hinc superficies, quae
sumpta specificatibe mobilis est, dicitur immobilis
prout involvens suam ubicationem, atque ut est locus ex-
trinsecus. Cum hec immobilitas sit de ratione loci
extrinseci, consequens est, quod si varietur ratio immobi-
litatis in specie per amittionem unius ubi, et acqui-
sitionem alterius, ipsa species variabitur in esse loci
extrinseci seu corporis continentis.

52. Hic locus explicatus realis
et physicus est, consideratus prout realis. Cum hujus ex-
plicatione conjungatur explicatio de loco imaginario. Locus
sive spacium imaginarium non est aliud, nisi carentia,
seu negatio loci quae ad instar loci imaginarii, sicut spa-
cium ista supra dorsum Empyrei, supra quod nullus est lo-
cus realis.

53. Spatia ista concipimus conspicua, in quibus posset Deus
alios, aliosque Mundos fabricare. Hinc questiuncu-
la fit: ne Deus in spacio imaginario? Affirmant aliqui
cum Primis Doctoribus, alii negant cum Acutissimo. Sed fortasse
conveniunt omnes, si quod sit esse in spacio imaginario
explicaretur apud omnes eodem modo. Sed ita non explican-
dum est, ut quibus respondeatur negatibe cum [illegible] [illegible]
respiciendo auctoritatem D. Augustini libro de fide

cap. 37. Manichæis immensitatem tribuit, quod quærerent ubi erat Deus antequam esset Cœlum et terram et hanc rationem explicat Sanctus Doctor quia cum nihil esset tunc, nisi Deus, non in alio nisi in se ipso esse poterat.

54. Hæc autem ratio Sancti Doctoris videtur non deludere, si posset dici, Deum existere in spatiis imaginariis. Accedit S. Thomas dicens in 1° dist. 37. artic. 1: in nihilo nihil omnino est; atqui spatium imaginarium nihil est: ergo Deus in ipso non est. Nota sic S. Augustinum dicentem lib. 11. de Civitate cap. 5: vaniloquium esse opinionem negantium Deum esse in spatiis imaginariis, qui tamen aliquando asserentes spatia imaginaria esse re ipsa aliquid, et tamen Deus in ipsis non esse.

55. 3° Deus non ratione alicujus accidentis, sed ratione suæ immensitatis est ubicumque, alioquin mutationem subire posset, et movere se localiter. Sed quando nullus erat locus, scilicet, antequam faceret Deus Cœlum et terram ubi habitabat Deus? ut rogat S. Augustinus Psalmo 122. respondet ex ipso ibidem, in se habitabat Deus. Respondet quoque ex textu S. cap. 5: ante omnia Deus erat solus, et ipse sibi, Mundus, et locus, et omnia.

56. Nota 1° Deum non necessario ex eo ire, quod inciperet esse in loco nobis producto; sicut mutationem non est passus ex eo, quod incepit aliquando creare, cum non creasset ab æterno. Est ratio utriusque quia utrumque denominatio est præsens

57.
Subsectio 2a

De essentia loci intrinseci.

57. Locus intrinsecus ipse definitur: actualis specialis determinatio, qua res est potius hic, quam alibi. Hoc munus non exercet locus extrinsecus seu corporis continentis vel continentis; ex se enim indifferens est, ut actu contineat vel non contineat; et aliunde res potest esse hic potius, quam alibi, quin sit in loco extrinseco, ut de facto accidit superficiei ultimae Empirei, quae potius est ibi ubi est, quam alibi, et tamen non est in loco extrinseco. Cum supra Empireum nihil sit: idemque accideret homini, quem Deus ante Mundum creasset; non enim esset nullibi, sed alicubi potius, quam alibi, et in loco extrinseco non esset, cum nullus tunc daretur.

58. Sed si locus intrinsecus absque loco extrinseco esse potest, quid est, ergo hic potius esse, quam alibi ratione loci intrinseci? quid est illud hic illud alibi. Respondeo per illud hic significari correspondentiam hujusmodi determinationis ubicationis, seu loci intrinseci ad unam determinatam partem spatii aut loci extrinseci imaginarii, et ulterius per hic potius quam alibi significari correspondentiam esse cum determi

ratione hujus ubicationis ad hanc, et non ad aliam partem spacij extrinseci imaginarij: alteri enim parti hujus spacij ubicatio respondet.

59. Et hinc ubicatio dicitur aptitudo loco, et similiter res prout ubicata; sed non ideo ita dicitur, quia res ubicata aut ubicatio requirat necessarium loci realis extrinseci; sed dicitur propter explicationem correspondentiae ad locum extrinsecum saltem imaginarium. Sic bene explicatur quomodo ex sua essentia sit ubicatio actualiter formaliter determinans, qua res est potius hic, quam alibi. Non res, ut fugiat, locum realem extrinsecum esse determinatum eodem modo, quo tenus est res ubicata, seu habens suum ubi intrinsecum, ut sit potius hic, quam alibi.

60. Nunc observa 1°: rem existere in loco intrinseco non sic dici ut significet extremum aliquod seu receptaculum, in quo sit res, sed ubicationem denotare esse formam ratione cujus est quod causa formaliter est res in certo loco locata. Sic forma dicitur substantialis ponere materiam in actu completo, et in specie determinata, quin aliud significet, quam quod forma ingenere causae formalis materiam complet, et determinat ad hanc speciem compositi substantialis.

61. Observa 2° in ubicationibus fundari distantiam rerum, et indistantiam; non enim explicari bene rerum ubicationes per quamlibet distantiam, aut indistantiam earundem rerum. Ratio 1a: rerum distantia consistit in ipsis rerum ubicationibus, in quarum datur diminutio,

quantitatis saltem imaginariae; et indistantia si penetra-
nis sit, consistit in ubicationibus rerum respondentibus
eidem parti spatij imaginarij; si vero sit contiguitatis
vel etiam continuationis, stat in rerum ubicationibus im-
mediatis absque ullo intervallo etiam imaginario, et qui-
dem respondentibus ad partes diversas, sed contiguas
spatij imaginarij.

62. Ratio 2a: non negantes per distantiam rerum
inter se negantes per indistantiam explicant bene, ut intendunt
Authores aliqui, rerum eandem ubicationem: etenim ubicationem
mutant corpus cum quo est, dum movetur hoc; et tamen eandem
servat intrinsece indistantiam. Igitur hic potest et solet
unus locus intrinsecus, seu ubicatio distinguitur a re lo-
cata, et loco extrinseco. Affirmant communiter Authores nostri,
et nostrae [illegible], qui negant distantiam unionis ab extremis.
Nos affirmabimus ijs nixi rationibus, quibus distinguimus unio-
nis statuimus.

63. Ex dictis ibi probo conclusionem: de facto non est ubicatio cui-
libet loco extrinseco existenti cujuslibet rei existentis; sed
esset, si ubicatio non distingueretur a re locata et loco ex-
trinseco: ergo. Major est veritatis apertae. Probatur minor:
Probatur minor: si ubicatio non distingueretur a re locata et loco ex-
trinseco, de facto daretur ubicatio cujuslibet rei existentis
de facto in quolibet loco extrinseco; sed de facto res qua-
libet existens esset in quolibet loco extrinseco existente: ergo.
Ratio minoris est quia de facto daretur tota essentia ubicationis rei
cujuslibet existentis in quolibet loco extrinseco existente:
Ea siquidem essentia tota esset quaelibet res existens,
et quilibet locus extrinsecus existens.

64. Pro eo, quod impossibile non dari ubicationem rei hujus in hoc loco extrinseco est, quod hanc esse in hoc loco extrinseco; et similiter dari ubicationem cujuslibet rei existentis in quolibet loco extrinseco existente, est quod quodlibet existens esse in quolibet loco extrinseco existente. Hinc addimus distinctionem doctrinae desumptam ex separabilitate: quia si nunc datur quodlibet res defacto existens, et quodlibet locum extrinsecum defacto existens, et tamen non datur ubicatio rei cujuslibet existentis in quolibet loco extrinseco existente, infertur ex hac separabilitate distinctio ubicationis a re quae locatur, et a loco extrinseco; alias daretur tota ubicationis ecentia sine ipsa ubicatione.

65. Arguitur contra l. pro priori ad ubicationem distinctam datur effectus formalis ubicationis: quia Petrus pro priori ad ubicationem distinctam Petrus ergo est proxime potens ex producere in se, et postea ex se distituere in hoc loco extrinseco: sed pro illo priori jam Petrus est proximus huic loco extrinseco, atqui haec proximitas est effectus formalis ubicationis: ergo. Sed subsumitur alio modo: atqui si est proximus huic loco extrinseco, jam est potius hic, quam alibi, ergo est effectus formalis ubicationis: ergo ut supra.

66. Hoc argumentum, ad probationem distinctionis antecedens, neg. consequentiam. Pro illo priori rationis scilicet, Petrus non est proximus, nec remotus nec distans nec indistans positive ad hoc loco extrinseco; sed solum intelligitur pro illo priori Petrus potens proxime proximitate expeditionis producere suam ubicationem in hoc loco extrinseco. Itaque bene capies, si Petrus consideres non manseuns de hoc loco

in aliũ; sed Petrus à Deo nunc productus in hoc loco ex 169.
trinseco; et produceretur suâ ubicatione. Si verò differentia manserunt
à loco A in locum B, sed in B habet unam ubicationem
differentem similem à B, et se ipso. Et subsumptum ergo. Ideo
enim ipsius a nos est totalis effectus ubicationis. 2° quia
cum habeat, quando Petrus per ubicationem in loco primum ē loco alteri,
deviniet nihil; quid enim si detur per priori ad unam ubicationem
totalis creatur alterius per priori scilicet nulli?

67. Arguitur 3°:
positis praecisè hac aula, inclusione Petri in ipsa aula,
Petrus ē in Aula: ergo non requiritur ubicatio distincta. Distinguo anteced.
nego conseq. In hoc quod praeter entitates Petri et Aulae additur
inclusio Petri in Aula, sibi ponitur aliquid distinctum, in quo
possit differre ubicatio. Arguitur 3° ab authoritate: nam Sanctus
Thomas 2. Dist. Senten. cap. 13. inquit: denominatur ali
quid ab eo, quod ē extra ipsum; ut a loco dicitur aliquid esse ali
cubi. Et ipse 1. qu. 11. artic. 3: mobile secundum locum non ordina
tur ad aliquid intrinsecum in quantum hujusmodi, sed solum ad
aliquid extrinsecum, scilicet ad locum: inde infertur, nam extrinseco
independens ab omni sua distincta a re ipsa et loco.

68. Ad
hanc authoritatem dico, mentem S. Thomae esse, nam a loco
extrinseco non tamquam â forma sed tamquam a termino denominari externe
rem aliquam alicubi, dum in loco extrinseco est. Sic eadem deno
minatur producens ab ipso effectu non tamquam â forma producendi,
sed tamquam a termino producenti. Dico ad 2um ibi S.
Thomam intendere ubicationem non esse aliquid intrinsecum abso
lutum, et propterea hoc esse discrimen inter motum localem,
et alium motum accretionis v.g. et alterationis, quod in locali

re ē accipit — per aliquid absolutum, quod immutetur, in alio vero res pr. quantitatem aut qualitatem, quae sint per absolute immutat.

69. Doctrina ista manifes=tatur amplius si supponatur cum nostris Auth. plerisque quod ubicatio est modus accidentalis adveniens intrinsece rei, quae ubicatur. Hanc itaque suppositionem consequuntur aliquae diffi=cultates nascentes ex aliorum explicata ubicationis dis=tincte entitatis, quam Auth. aliqui collocant in divino decreto de eo, quod res A v.g. sit in loco A. Alij in motu seu actione adducente rem in locum A v.g. alij in negatione distantiae, sive loci impositi inter locum A et rem quae in loco A dicitur locata.

70. Sententiae istae impugnantur hic 1. a dictis opponentes ubicationis exer=tiam in divino decreto; quaerimus etiam hic obiectum decreti, quo Deus vult efficaciter rem A esse in loco A. 2. quia Deus posset ponere absque motu locali rem in motu A; non autem posset eam ponere sine ubicatione. Omitto, quod addunt alij contra predictam senten=tiam, motum localem esse actionem productivam nec aliud assignari productum per ipsam nisi ubicationem, quae quae proinde non consisteret in tali motu, sed erit effectus ipsius. 3o impugnatur: quia independenter a loco reali extrinseco res habere posset ubicationem. Item: quia re non existente, datur negatio distantiae seu loci impositi inter rem et locum, et tamen tunc non datur ubicatio rei.

71. Tum opponunt alii contra ubicationem distinctam quae sit accidens modale

intrinseca rei locatae. 3. indistantia Petri ab hoc loco, nihil 170.
aliud est, quam utriusque approximatio et applicatio extrinseca;
sed haec non dicit aliquod accidens intrinsecum rei locatae: ergo nec
ubicatio illud dicit. 2. ut locus extrinsecus sit prae-
sens Petro, non debet locus ipse recipere aliquid intrin-
secum: ergo nec Petrus ut sit praesens loco extrinseco. Resp. ad
objectiones. Dicit ea indistantia approximationem et
applicationem extrinsecam in ordine ad terminum, quatenus nec Petrus
est intrinsecus loco, nec ipse Petrus est intrinsecus; pro ea ap-
proximatione; sed insuper dicit applicationem, quae sit ipsi
intrinseca Petro per se ipsum; et haec est ubicatio Petri;
Dicit etiam loci [illegible] applicationem, quae intrinseca est
loco, et haec est loci extrinseci ubicatio ejusdem.

72. Hinc approxi-
matio Petri ad locum extrinsecum est partim intrinseca et partim
extrinseca Petro: intrinseca quoad Petri ubicationem, ex-
trinseca, quoad ubicationem ipsius loci extrinseci, de quo
pariter est dicendum. Hinc aliquid intrinsecum Petro et
extrinsecum loco requiritur, ut Petrus sit praesens loco
extrinseco; et aliquid loco intrinsecum, et extrinsecum Petro,
ut sit locus extrinsecus praesens Petro; quamvis
si jam supponeret intrinsecum, quod requiritur ex parte unius,
solum restat aponi, quod intrinsecum ipsi est, ut praesens sit
alteri.

73. Unde respondetur objectioni 2. et infertur, quod Petro
destructo maneret locus ejus extrinsecus absque intrin-
seca mutatione; pariterque maneret Petrus, loco destructo.
Si instabis quid ergo determinet ad hoc potius ubi, quam
ad aliud existendum, dicitur quod in ipsa rei ubicatione plenarie

terminaone à causa producente, non hic potius quam alibi: in ubicaonibus autem, quae deinde per motum locale acquirunt, provenit determinaone à causa ipsius motus.

74. Deinde, quaeri hic possunt alia. Primo an res saltem divinitus possit existere absque omni partiali ubicatione seu loco intrinseco, sicut potest absque omni loco extrinseco? Negative respondeo cum sententia communissima, quia impossibile prorsus est Creaturam existere, et non esse alicubi per correspondentiam ad partes determinatas spatii imaginarii. Infero primo Deum, quando velit Creaturam existere, non posse non ponere aliquam ejus ubicaonem. Infero 2.o Creaturam dum prius priori ad suam ubicaonem intelligitur existere, non intelligi formaliter ubicatam, aut praesentem formaliter immensitati Dei; sed ad summum esse actibile, et concessibile; est tamen in eo instanti realiter ubicata, et praesens Dei immensitati.

75. Quaeri 2.o posset, an cuilibet rei sua distincta ubicatio respondeat, ita ut è partibus quoque compositi sua cuilibet ubicatio distincta sit? respondeo eatenus res, quatenus saltem altera possit naturaliter existere extra alteram, sive quae sit cum altera, distinctas habere ubicaones. 3.o posset quaeri, an res quaelibet à sua ubicaone distinguatur? Dubium non est Deum non distingui. De ubicaone ipsa et de ejus actione productiva non distingui, sed quaelibet secum identificare suam ubicaonem, dicendum est; res autem ceteras realiter à suis ubicaonibus distingui.

Subsectio 3.a

Statuitur possibilis duplex simul ubicatio circumscriptiva ejusdem Corporis.

76. Con[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in loco duplex [illegible] plura
[illegible] diversam speciem ubicationis. Primo ut [illegible] [illegible]
[illegible] esse res divisibiles ita locentur, ut singulae eorum
partibus distinctis per spatii respondeant, ne una sit in
loco alterius. Modus ipse essendi in loco appellatur ubicatio
circumscriptiva.

77. Ita etiam res spirituales partes [illegible]
ita esse locatas in spatio divisibili, ut dictae res totae sint
in toto illo spatio, et dictae res totae in qualibet parte ejusdem
spatii. Hic autem modus essendi appellatur ubicatio definitiva.
Hoc 2o modo est in corpore anima rationalis. Ad istud
[illegible] seu praesentia definitiva reducitur Sacramentalis
praesentia, quae solet quoque appellari definitiva. Sic autem
in Eucharistia Christi Domini Corpus est totum sub tota
specie panis totumque sub quavis particula speciei
panis.

78. Praeterea sive deveniamus [illegible] loci adaequatum corporis
in sensu sufficienti esse locum sufficiens ad continendum corpus

1.

locus verò inadequatus ēē quælibet pars loci adequati. Sic locus adequatus Petri est totus ille locus qui ejus corpori naaliẏ correspondet, et sufficit ad illud continendum; locus verò inadequatus Petri est pars illa spacij, quæ occupat à capite v.g.

79. Sciendum 2.º idem corpus posse ēē simul in duplici loco adequato, in altero definitivè, et in altero circumscriptivè. Hoc constat ex fide: nam corpus Christi Dñi circumscriptivè ē in Cœlo, et definitivè in Eucharistia. 3.º ē sciendum, idem corpus posse simul habere plures presentias definitivas. Etiam hoc constat ex fide: nam Christus Dñus simul ē definitivè sub pluribus speciebus Sacramentalibus.

80. His premissis duplex ē sententia satis celebris. 1.ª ē negativa quam citat Doctor Eximius in 3. part. disp. 48. sect. 4. D. Thomam, S. Bonaventuram, et plures Thomistas, quibus communissima ē hæc sententia, quam etiam tuetur P. Vasq. in 3. part. disp. 189. cap. 5. Sententia affirmativa defenditur à Doctore Subtili et Eximio et pluribus alijs, quos sequuntur ferè omnes Jesuitæ. Eandem sequitur S. Anastacius Cinaita in duce viæ cap. 23. dicens: ante passionem nunquam visus ē Christus in diversis locis simul, tamen si poterat.

81. Eadem suadetur ex Sacra Scriptura docente, Christum Dñum presentem ēē invariabilem in Empireo usque ad extremum die judicij ut constat ex actis D. Petri cap. 3. Actorum verstc. 21. ubi affirmat, oportere, ut Cœlum suscipiat Christum usque in tempora restitutionis omnium.

ubi S. Chrysostomus Homilia 3. ait: necesse est usque ad tempora resurrectionis omnium Christum in Coelo permanere. Quae cum ita sint, rogo, quomodo dicit Apostolus 1.a ad Corinthios cap. 15. loquens de Christo: visus est Jacobo, deinde Apostolis omnibus: novissime autem omnium tanquam abortivo visus est et mihi.

82. Si dicas non Christum, sed Personam quemdam visum esse à D. Paulo, contra est, quia Christus visus est D. Paulo ut visus est Jacobo et omnibus Apostolis ut satis insinuant verba ipsa; sed visus non est Jacobo et omnibus Apostolis Angelus aliquis loco Christi: quod Rursus: D. Thomas 3. parte quaestione 53. articulo 3. ad 6. haec habet: ut nequis credat, hoc factum fuisse non Christo ibi corporaliter praesente, sed aliqualiter apparente, contrarium apparet, quod ipse Apostolus dicit 1.a ad Corinthios 15. ad confirmandam resurrectionis fidem ::::::::::: quae quidem vitio veritatis resurrectionis non probaret, nisi verum Christi Corpus visum fuisset etc. Sic gens sane [illegible] D. Thomae ad probandum verum Christi Corpus visum à D. Paulo.

83. Dices eundem S. Doctorem citatum docere, non derogari juri, quod habet quoad mansionem Coelestem Christus, si ex aliqua dispensatione Christus quandoque corporaliter descendat. fateor, hanc esse sententiam D. Thomae; caeterum haec sententia infirmatur ex verbis Sacrae Scripturae allatis ex quibus et ex verbis D. Pauli satis probatur Christum apparuisse D. Paulo, quin omitteret praesentiam Coelestem. Inde falso intendo, sententiam meam de vocatione Corporis non leve fundamentum habere.

in Sacra Scriptura.

84. Eadem sententia affirmativa probatur hac efficaci ratione: non magis inter se repugnant duæ presentiæ circumscriptivæ ejusdem corporis quam duæ definitivæ, aut una circumscriptiva, et alia definitiva; sed hoc possibile est supernaturaliter: ergo et illud. Atque ex Eucharistia constat. Probo minorem: quia hæc mutua repugnantia vel desumitur ex parte corporis, vel ex parte presentiarum; sed ex parte corporis magis repugnat presentia definitiva et ex parte presentiarum neutra magis repugnat: ergo.

85. Probatur prima pars minoris: magis naturalis est corporis presentia circumscriptiva, quam definitiva; siquidem per illam exigit corpus connaturali modo commensurari spatio, et per definitivam replicatur supernaturali modo in spatio: ergo. Probatur 2a: presentiæ inter se non aliunde repugnant, nisi quia una vel superflua aut naturaliter indpossibilis cum alia; sed æque superflua est et indpossibilis duplex presentia circumscriptiva, aut una definitiva et altera circumscriptiva: ergo.

86. Respondebis ex Magistro Mayorga, quod diversitas ubicationis definitivæ est admodum substantiæ, et non per modum quantitatis, atque adeo hæc diversitas relinquit quantitatem indivisam in se: diversitas autem, seu pluralitas ubicationis circumscriptivæ est admodum quantitatis atque adeo relinquit quantitatem divisam a se, et corpus divisum a se, quod repugnat indi

uidvo. Hęc solutio nitit in eo, q.d indiuitio in se 173.
indiuidui sumit à quantitate corporis indiuidui: Inde
quantitas corporis, quę est Grannatę, est diuisa à
quantitate, quę est Corduvę; si quidq multa corpora
mediarent inq unq et altqq quantitatq diuisa ausq
à quantitate corp. ausq diuiderent in se.

87. Dra ê V:
etiq si inq substaq Corporis Christi eq fieri
quantitate, quę est Corduvę in Eucharistia me
dient multa Corpora non continua substan
tiq Corporis Christi, et ipsius quantitati, ne
que substantia Corporis Christi est diuisa
à se, neque ipsius quantitas: ḡ similiq. vr
Dra 2.a cuilibet entitati realiter indiuisibili,
et realiter simpli repugnat essentialiq eê diuisq
a se [illegible] lo q. va dentro del parentesis no sirue
Salio el Regimiento de Milicias de esta
Ciudad de Carmona el dia 16 de Maio dia
de S.n Juan Nepomuceno para el Campo de
Gibraltar de Guarnizion el año de 1760.)
ee diuisq a se, sed Angelo n repugnat, q.d inq ipsq
locatq Corduvę, et ipsq locatq Grannatę medient multa
Corpora: ḡ q.d inq Angelq locatq Corduvę, et locatq
Grannatę medient multa corpora, n infert Angelq eê
diuisq à se: ḡ q.d inq quantitatq locatq Corduvę et lo
catq Grannatę medient multa Corpora, n infert
quantitatq eê diuisq a se.

88. Nec dicas supositq inq
eê falsq, q.a Angelus nequit vilocari in locis disenctis

sed deinceps, nam S. Augustinus lib. de cura
|| pro mortuis habenda cap. 16. et 17. ait posse animas
|| Sanctorum simul esse in Caelo et in terra, et si
|| dubitet, an hoc de facto eveniat; dicit vero de quodam
|| Monacho Ioanne apparuisse alteri longe posito,
|| et subdit: si ipse insinuit somnianti miraculi gra
|| tia utique id potuit, non natura, et Dei munere,
|| non propria facultate.

89. Contra est 3.° ex positione duorum corporum eodem loco non infertur, quod fiant unum corpus aut una quantitas: ergo nec ex bilocatione circumscriptiva ejusdem corporis infertur fieri duo corpora, vel corpus et ipsius quantitatem dividi a se. Antecedens, quia docet, posse divinitus duo corpora esse circumscriptive in eodem loco admittitur ab omnibus exceptis Durando et Paludano apud Parum Penas exercitatione 18. sect. 5.

90. Respondebis 1.° ex Thomistis locationem circumscriptivam ita dictam quia corpus in suo loco ita includitur ut extra illud nihil non sit. unde una locatio circumscriptiva excludit aliam circumscriptivam non aliam definitivam: (esta parentesis no sirve sino este coral por haverme quedado durmiendo)

Contra est 1.° quia si de ratione locationis circumscriptivae esset ita includere corpus in loco, ut extra illud non sit, cum etiam de ratione locationis definitivae non erit, ita finire, seu fines figere corpori locato quae non sit extra illum,

in q° ē definitivè? Contra 2° si locatio circumscriptiva ita concluderet corpus in loco, ut essentialiter excluderet corpus esse alibi, Coelestis locatio Christi ita concluderet Christum in Coelo, ut essentialiter excluderet, quod Christus esset in Eucharistia: ergo.

91. Contra 3° quia si vis tota solutionis sit in significatione vocis circumscriptiva, dico hanc vocem recte explicatam solum dicere naturalem adaequationem locati ad locum, quod circumscribit, atque adeo ex vi illius significationis solum inferri, quod circumscripto loco naturaliter solum esse, ac posse esse in illo, et prorsus exponitur, quod supernaturaliter possit esse simul in alio loco. Contra 4° quia solutio ista petit principium; si quidem affirmat de ratione locationis circumscriptivae esse ita concludere corpus in loco, ut nec divinitus possit esse extra illum, et hoc minime probatur.

92. Respondebis 3° ex Palanco, Christum non esse in Eucharistia localiter, sed Sacramentaliter. Contra est, quia Christum esse Sacramentaliter in Eucharistia est vere et proprie locari; si quidem habet ubicationem accidentalem, ipsi intrinsecam ratione, cujus est hic potius, quam alibi, ratione cujus est in determinata distantia a Polo supposito Mundi, seu determinato puncto spatii imaginarii. Rursus pone casum, in quo Christus sit locatus definitivè et non Sacramentaliter, et quaere solutionem aliquam ab Arguto. Denique ac Equi indivisibilis juxta Thomistas est definitivè locata in corpore. Rogo an sit locata Sacramentaliter, vel localiter? Primum non est dicere. 2° dices, atque adeo ex definitivè erit localiter esse.

93. Fortassè dices cum D. Thoma

3. pte. qu. 76. artic. 5. nullo mdo corp. Xpti ee in hoc Sacramento localiter. Cæterum respondeo cum Opinio Doctrix D. Thomæ sumere ee in loco in rigore philosophico, prout dicit commensurationem loci et locati in ratione continentis et contenti, et in hoc sensu negat Corp. Xpti ee sub quantitate panis tamquam in loco, quod verum est; quia corp. Xpti non est sub speciebus illis modo quantitativo; id circo dicit S. Doctor, corp. Xpti non est in hoc Sacramento per proprium modum quantitatis dimensivæ.

94. Unde si per locali presentia intelligatur proprius locus et ubi physicum, certum est Xpti corp. non ee localiter in Sacramento: quia hujusmodi ubi si intrinsecum sit est præsentia quantitativa dimensiva corpori quanto, quæ presentia non convenit corpori Xpti in Eucharistia. Nec ipsi convenit proprius locus extrinsecus ambiens; nam nec hic vel vel ee quantitas vel species panis, et hoc est falsum; quia Xptus non est in illis speciebus per modum locati extrinsecus circumdati, sed per modum substantiæ intimæ sub eis existentis, vel est extrinseca superficies ambiens species panis.

95. Hæc non repugnat ut corp. Xpti per propriam quantitatem, sed per alienam, et ideo illa superficies non est proprie locus continens corporis Xpti, atque adeo in hoc rigore philosophico Xptus non est localiter in Sacramento. Si vero per locali presentia intelligatur quælibet realis presentia, ratione cujus res hic adest potius, quam alibi in hoc sensu Xptus

localiter est in Sacramento, et in hoc sensu dicit Tri
dentinum sect. 13. cap. 1. neque haec inter se repugnant,
ut Christus in Caelo assistat juxta modum existendi naturalem,
et multis alijs in locis Sacramentaliter praesens
sua substantia nobis adesit.

Subsectio 4ª

Thomistarum Argumenta.

96\. 1º si corpus circum
criptibiliter villocaret in quantitate, quae est Grannatae et
quantitate, quae est Corduvae mediarent multa corpora
ra non tamen eius quantitate: ergo quantitas, quae est Gran
natae esset divisa a quantitate, quae est Corduvae; sed hoc
implicat cum sit eadem quantitas: ergo. Respondeo ante quam inter
Petrum et Petrum villocatum, nihil mediat, sed ad summum aliquid Pyr.
quid mediat inter ubicationem Petri Corduvensis et Gran
natensis. Unde infero, corpus Grannatae, et Corduvae lo
catum entitative, et specificative sumptum non distare a se;
reduplicative vero, et prout sub praesentia Grannatensi
distare a se prout sub praesentia Corduvensi.

97\. Insistebis:
si corpus circumscriptive villocaret, haberet duplicem figu
ram terminantem, ergo esset duplex. Patet: si corpus poneret

locū A ita ut totū corp.^s esset ejus intra locū A; 2do: ita ut aliquid corporis n̄ esset intra locū A; 1um neg. ant., et conc. cons.

103\. Presentia circumscriptiva Granna-tensis petit adequare corp.^s, et illud claudere intra suos terminos, id ē, ita continere, ut nulla pars corporis n̄ sit Grannatē: cum hoc stat, q.^d presentia Carmonensis claudat idem corpus intra locū alium, et sic utraque presentia ita continet corp.^s in loco sibi respondente, ut in quolibet sit totū corpus. Replicabis: ubicatio circumscriptiva petit commensurari corpori, ita ut nihil corporis sit extra illam: ergo excludit villocationem corporis; siquidem per villocationem corpus esset extra continentiam cujuslibet ubicationis cujuslibet. Resp.^o per solutione prioris exceptionis.

104\. Resp.^o 2.º disting.^do ant.: ubicatio circumscriptiva petit commensurari corpori, ita ut nihil corporis sit negativé extra illam; conc.: sit positivé subdisting.^o: petit exigentiâ physica; conc.: metaphysica; neg. ant., et in hoc sensu conc. cons. Ubicatio circumscriptiva petit, q.^d nil corporis sit negativé extra illam, quia petit veritatem hujus propositionis, totū corpus est intra hanc ubicationem, et falsitatem istius: aliquid corporis n̄ est intra hanc ubicationem. Eadem ubicatio petit, q.^d nil corporis sit positivé extra illam, quia petit ut corp.^s in ipsa continentiâ, n̄ contineatur simul in alio; hoc tamen n̄ petit essentialiter, sed solum physicé.

177.

105 Q.³ ex D. Ventura: quantitas occu
pat locum quasi praeliq, et est finita: quod omnino li
mitata ad unum locum replendum: quod manente eadem quan
titate finita, nequit plura loca replere. Confirm: non
potest quantitas esse extensa in ordine ad locum,
nisi sit extensa in ordine ad se: quod nequit esse
vir extensa in ordine ad locum, nisi sit vir extensa
in ordine ad se. Omissa 1.ª parte antis et confessa
2.ª disting. 1.ª coeuntis: quod omnino limitata naturali ad
unum locum replendum, conc. obedienciali, nego ant.

106 Quantitas
natura sua finita, et limitata est ad unum locum replendum; at ipsa
sua natura potest iterari in diversis spatiis: Unde
sicut impenetrabilitas corporis ex mole quantitatis provenit
naturaliter, et tamen mole permanente, penetrantur supernaturaliter
corpora; ita licet naturalis limitatio corporis ad unum locum
proveniat ex eo, quod quantitas finita sit, poterit Deus
quantitate permanente, locare corpus in duobus spatiis
simul. Et sicut limitatio naturalis corporis Christi ad
unum locum Coelestem non tollit, quod corpus ejus locetur in Eucha
ristia extra Coelum; ita dicendum est in casu villocationis
circumscriptibilis.

107 Ad confirmationem conc. anteced., nego cons.; quia
extensio quantitatis coad se est fundamentum et radix
ut sit extensa coad locum, atque adeo non potest dari
extensio actualis coad locum sine illo fundamento; si
quidem res nequit habere partes in loco, nisi prius
habuerit partes in se et constans prius intelligatur.
Supposito tamen illo fundamento jam res capax est

extentionis partis coad locum, unius extentionis coad locum jure capacitatis naalis, et pluris extensionis jure obedientialis; nulla enim aparet implicatio in eo, quod res habens partes in se, illas habeat extensas in diuersis locis: sic nequit intelligi substantia Angeli existens alicubi, nisi intelligatur substantia Angeli, qua superior, capax est, saltem supernaalis, ut sit in pluribus locis adequatis.

108. 5.º si possibilis est villocatio ejusdem corporis, posset etiam idem corpus vis poni in eodem loco; sed hoc non potest fieri: ergo. Respondetur negando minorem, amissa maiori quod potest corpus Christi esse simul in eodem loco quantitatiue et Sacramentaliter. Rursus: nulla implicatio aparet in eo, quod Deus possit vis et pluries locare idem corpus in eodem omnino spacio, si multiplicentur presentiae numero distinctae.

109. 6.º non potest idem corpus esse simul in duobus temporibus: ergo a pari. Dixat si corpus potest esse simul in duobus locis etiam infinitis; sed hoc implicat: ergo distinguo antecedens, nego consequentiam. Est disparitas: duo tempora non possunt esse simul eo quod in suo conceptu includant successionem; et duo loca possunt existere simul et ideo ex hoc repugnat quod idem corpus sint simul in duplici loco. Magister Aquinas verum disputationem et docet Sententiam contra Hereticos Vbiquistas, qui asserebant corpus Christi esse ubique; sed si sua disputatio aliqua est, dogma Catholicum jaceret Hereticis, si quidem corpus

Xpti potest esse diffinitive in pluribus locis, cum non etiam non infinitis. 174.

110. Ad 3[am] dico, quod poterit corpus idem esse diuinitus ubique sive in omni spacio reali simul, quin inde gradus aliquis fiat errori Ubiquistarum, qui dicebant, humanitatem Xpti accipere ubicumque est verbum diuinum. Nec haberet perfectio corporis ubique existens immensitatem propriam Dei, ista namque est presentia indiuisibilis, Deoque deuita, et cum ipso identificata, Deum necessario determinans, ut sunt locis et rebus omnibus quandocumque existant presentissimus. Hec etiam non quadrant in presentias, quas haberet corpus diuinitus existens ubique.

111. Tertio: natura adequate terminata per unam subsistentiam, hac retenta, nequit terminari per aliam; quantitas adequate figurata per unam figuram nec diuinitus potest figurari per aliam adequatam: quod similiter. 1a pars antis est contra sententiam D. Thomae, et Thomistarum, quae docet naturam humanam adequate terminatam per subsistentiam Verbi posse de nouo adequate terminari per subsistentiam Patris, et Spiritus Sancti, ex qua doctrina desumitur argumentum ad contrariam Sententiam nostram. Si dicas naturam humanam terminatam subsistentia humana, hac retenta, non posse terminari per aliam siue creatam siue diuinam, hoc omisso reddo disparitatem: quia subsistentia creata constituit naturam non solum incommunicabilem, sed etiam actu incommunicatam alteri supposito: Unde metaphisice repugnat, quod subsistentiae creatae coniungatur cum alia subsistentia; si enim coniungeretur ad

esse et non esse actu in communicata; non tamen est metaphisica repugnantia in ubicatione circumscriptiva, ut ijs sius locatus alibi locetur supernaturaliter.

112. Ro. 2º. antec.

pq; quia non repugnat, saltem diuinitus, duplex adequata figura in eadem quantitate; si enim quantitas potest esse in uno loco figurata et in alio sine figura, ut docent communiter de corpore Christi, et ipsius quantitate in Eucharistia, in qua et si corpus Christi retineat figuram organicam, non tamen retinet figuram circuitalem, aut localem; quia hec dicit extentionem partium coad locum, cur quantitas hic in Orbe rotunda non poterit alibi figurari in quadrum?

113. Ag. 3º. corpus est

equale loco circumscribenti; sed corpus nequit esse simul equale duplici loco adequato: ergo. Retorquet: sicut corpus est equale loco circumscribenti, ita locus locato; est enim relatio mutua: ergo locus nequit esse simul equalis duplici locato: ergo duo corpora nequeunt esse simul penetrata in eodem loco, quod falsum est. Aliter: pone duo corpora penetrata in eodem loco idem corpus intra se continere, quo posito dicendum est, unum et idem corpus esse in duobus locis realibus, id est, in duabus superficiebus continentibus. Modo sic: idem locatum equale illis duobus locis: ergo idem locatum erit simul equale unique loco.

114. Distinguo maiorem corpus est equale loco circumscribenti naturaliter, concedo: circumscribentis supernaturaliter; subdistinguo: est equale entitative; nego:

ē equale 2.º extensione actuali; Ddo m. et in hoc sensu nego m., quia Ddo in 1.º et nego cog. In primis semiulna v.g. occupans realiter spacium est equalis semiulne spacij; si vero semiulna villocaret, occuparet spacium integre ulne, atque adeo n. eet entitatibe equalis 2plici semiulne spacij occupati. Tunc sensui: disting. ē 2plex equalitas corporis, alia entitatiba, alia extensiba, sive alia in ordine ad se, alia in ordine ad locum.

115. In 1.º sensu nequit eadem quantitas ejusdem corporis eodem modo in se disposita ee equalis entitatibe 2plici loco adequato ejusdem quantitatis, quia n. ē moles 2plicis loci adequati quantitatis illius corporis, atque adeo corpus villocatum circumscriptibe n. eet simul entitatibe equale 2plici loco adequato. In 2.º sensu corp. illud eet equale 2plici loco adequato; quia equalitas extensiba coad locum n. ē aliud nisi, quod idem corp. tantum spacij occupet, quantum occuparet duo, sicut si duo corpora penetrarent in eodem loco haberent similem equalitatem.

116. Rao est: quia tantum spacij occupat utrumque quantum unum eorum realiter occuparet. Si militer dicendum de Corpore locatto in duob. locis penetratis: nam corp. illud n. eet entitatibe equale duobus locis circumdantibus ipsum: eet tamen equale coad extensionem; quia tantum se extenderet, quantum se extendit 2plex superficies penetrata ipsum definens.

116. Ultimum ex 1.º

Rasque si lapis simul locet in 2plici extremitate supra eandem tabulam, et ipsa amoueat ex una ag. sive

tremitate, lapis ex utraq.e parte descendet naaliter incentrum: ergo aquireret naturaliter duas simul presentias circumscriptibas; sed hoc implicat: ergo. Item: tabula si in predicto casu deprimatur ex alia parte et relebetur ex alia, lapis aquireret naaliter unum ubicationem sursum, et aliam deorsum, mobebiturq.e naaliter motibus contrarijs; sed hoc implicat: ergo.

117. Ut his ocurras in directum, statue lapidem illum esse non circumscriptibe, sed definitibe, aut si ~~~~ Sacramentaliter locatum, =mavis= simul in duplici extremitate, et simili arguendi modo tandem deduces, nec diuinitus esse possibilem duplicem simul hauitum ab eodem corpore ubicationem definitibam. Adde, quod si duo corpora sublimius in aere penetrentur miraculose, et sic penetrata descendant in Centrum, tunc occupabunt naaliter eundem locum; sed implicat, duo corpora simul occupare naaliter eundem locum: ergo nec miraculose erit possibilis penetratio duorum corporum.

118. Dicetur dico, quod in eo casu lapis non absolute naaliter, sed naaliter tantum ex suppositione descenderet ex utraq.e parte, aquireret simul duas presentias adequatas, et posset simul moueri sursum, et deorsum, et sic in eodem tempore contrarios motus hauere. Hoc autem implicat fieri absolute naaliter, siue non supposito miraculo villocationis, non tamen fieri naaliter ex suppositione, seu fieri absq.e nobo miraculo, miraculo villocationis supposito.

119. Sic quantitas, quae non potest absolute naturaliter moveri hinc inde sine substantia, cui inest, moveri potest naturaliter ex suppositione miraculi, quo conservetur absque ejus substantia sine subiecto in Eucharistia: sic etiam corpus Christi Domini, quamvis non possit naturaliter absolute moveri simul sursum deorsum, potest naturaliter ex suppositione existentiae simultaneae in hac et illa hostia.

120. Instat Acutissimus: quia miraculo quo lapis collocetur in duabus illis extremitatibus, non mutabitur natura et essentia lapidis: ergo inde descendens non potest naturaliter acquirere duplicem locum adaequatum. Concesso antecedente, consequentiam distinguo: naturaliter absolute, et illa negatur; naturaliter ex suppositione: haec tamen est natura lapidis, ut si ita collocetur utrimque gravitet, et possit absque novo miraculo duplicem sibi locum adaequatum acquirere simul.

121. Per novum miraculum intelligo aliud distinctum a simultanea conservatione lapidis in duplici loco adaequato: hoc tamen suppono perseveraturum, ut lapis utrimque descendat. Si tamen hoc non perseveret, nec lapis descendet ex utraque parte, sed qua Deus sistens a tali conservatione, desereret lapidem gravitare.

Subsectio 5ª

De accidentibus corporis villocati.

122. Accidentia corporis villocati esse possunt essentialiter dependentia à loco determinato, ut est ubicatio; alia sunt independentia a loco determinato, ut est albedo, et ex his alia sunt debita corpori, ut calor igni; aut indebita, ut accidentia dementia; alia sunt quodammodo dependentia à loco determinato ut visio, auditio, &c.ª quæ dependent à tali loco determinato, ex supositione, quod objectum sit in tali loco determinato.

123. Supono ex communi Philosophia, ubicationem esse omninò immobilem, et ita essentialiter affixam huic spatio, ut illi Metaphysicè repugnet esse in alio loco. Ratio supositi est: quia ubicatio non esse talis non solum respicit hunc locum, sed etiam omnes alios fixos, ut sub tanta minori aut majori distantia ab illis sit: hinc fit, quod si locus ipse cum corpore contento intra ipsum alio transferatur eo ipso perihit hæc ubicatio; si quidem hic locus, et hoc locatum jam non haberent eandem distantiam quam prius habuerant à spatio imaginario. Si vero ubicatio alio transferret, jam non esset subeadem

disto; sub q.ª antea erat, atq.ᵉ adeo jã n̄ ē prior ubicatio, et sic neq.ᵉ divinitus potest transferri alio ubicatio hæc. Igitur dico 181.

124. Igitur dico l.° potest fieri saltem de poa Dei absoluta, q.ᵈ corp.ᵘˢ habeat in uno loco accidentia, quæ n̄ pendent essentialiter a loco determinato, et q.ᵈ illa n̄ habeat in alio. Ita Doct.ª Eximius sect. 5. citans pro se plures ex Antiquis, et alii communiter. P.ª corp.ˢ Xpti Dni n̄ ht in Eucharistia illã presentiã, quã ht in Cælo, atque ē extra: ergo n̄ implicat idē fieri in quocumq.ᵉ alio accidenti independenti a loco determinato. P. coa: q.ª eadẽ contradictio videtur esse in his accidentib.ᵘˢ ac in illis presentiis, et si enim necessariũ sit, ut illæ presentiæ n̄ existant simul in Eucharistia loco, q.ª sunt essentialiter alicui loco determinato, ex necessitate tamẽ illa infert possibilitatem in aliis.

125. Dices l.° tunc verificarentur contradictoria, Petrus v.g. ēē albus et n̄ ēē albus: q.ª P. anz: ideo verificatur Petrum esse albũ, q.ª ht Granatæ albedinẽ: ergo verificaretur n̄ esse albũ, q.ª n̄ ht Carmonæ albedinẽ. Desso anz probationis negando cq. Ad veritatẽ affirmativæ sufficit existentia albedinis in uno loco; ad veritatẽ vero negativæ absolutè requiritur albedinẽ nullibi existere, q.ª negatio destruit, quidq.ᵈ invenit post se.

126. Hinc valet: Petrus ē albus Granatæ: ergo ē albus; n̄ tamẽ valet: Petrus n̄ ē albus Granatæ: ergo n̄ ē albus; q.ª li Granatæ extrahit propterea ad significandũ ~~ubicationẽ~~ negationẽ ubicationis Granatensis

quæ oponit cū Grannatensi ubicatione — n̄ vero cū albedine, aut ubicaone Carmonensi. Q.d vero hęc ppnes; Petrus ē album Grannatę. Petrus n̄ ē album Carmonę. Utraq̄ n̄ sint pt. q.a si Petrus solū stat album Grannatę utraq.e verificat.r Hec omnia applicant.r optime in ubicationibus Cœlesti et Eucharistica corporis Xpti.

127. Dices 2.o: Petr.n n̄ eē albū Carmonę, ē dari carentiā albedinis; sed implicat dari Carmonę carentiā albedinis, et dari albedinē Grannatę: q.a albedo et carentia albedinis nequeunt exiḡ in diversis locis oponi: ḡ. Nego m.r3 q.a Petrū n̄ eē albū Carmonę ē dari carentiā ubicationis Grannatensis albedinis Petri, quę carentia oponit.r cū albedine, et ubicaone albedinis Granatensis.

128. Sicut corp.s Xpti n̄ eet definitibé locatū in Cœlo n̄ ē dari carentiā ubicaonis definitibę, sed ē dari in Cœlo carentiā ubicaonis definitibę in Cœlo, seu ngaonę ubicaonis definitibę, p.r quā Xptus in Cœlo locet definitibé. Nota, corpus eē albū, aut n̄ eē, eē quid independens a loco; eē tamē albū Carmonę, aut n̄ eē Grannatę n̄ eē independens a loco; q.a eē albū Carmonę dicit [illegible] albedinē, et hujus ubicaonē Carmonensę, et n̄ eē albū Grannatę n̄ dicit ngaonę absolutā albedinis, sed ngaonę ubicaonis Grannatensis albedinis.

129. Dices 3.o: [illegible] nra doctrinā

sequit͡ʳ, q͡ᵈ idē corp͡ᵘˢ possit esse vivus in uno loco, et mortuus in alio; sed hoc implicat: ḡ. P. ml.ᵉ in uno loco posset aplicari agens destructivus unionis, q͡ᵈ n̄ apli cat in alio: ḡ. Ostrat.ᵉ posset in uno loco vulnerari, et n̄ in alio: posset in uno loco moveri, et in alio sedere; pos set in uno loco eficaciꝫ Deū amare, et in alio odio havere; sed hæc omnia absurda sunt: ḡ. Ad argum͡tū respondet P. Genao, idē corp͡ᵘˢ posse eē vivus in uno loco, et in alio mortuus 2.ᵒ quid, si videlicet in uno loco n̄ haveret unionē cū aā, q͡ᵃ Deus denegaret unioni ubicaonē in tali loco. 182.

130. Desp.ᵒ negando m.ᵃᵗᵉ ad p͡baonē Ostenso ant͡i, n͡go coq. q͡ᵈ res destruat͡ʳ est, q͡ᵈ pereat existt.ᵃ rei, servante ipsius actione p͡ductiva: existe.ᵃ vero rei nequit perire in uno loco quin pereat in omnib.ᵘˢ nec sufficit ut destruat͡ʳ q͡ᵈ desinat eē in uno loco, nisi desinat eē in̄ omnibus; alioquin Petrus periret, q͡ᵈᵒ desinit esse in uno loco. Unde si f͡ra vel accidens corporis villo cati destruit͡ʳ in uno loco, in omnib.ᵘˢ destruit͡ʳ, et si in unꝫ tantū loco [apod] aplicet͡ʳ agens destruc tivus.

131. Id circo cū corp.ᵘˢ eē mortuum absolute dicat, unionē eē destructā eo ipso, q͡ᵈ mortuum eet in uno loco, in omnib.ᵘˢ mortuum eēt. Si autē in uno loco haveret unionē cū aa, corp.ᵘˢ eet vivum, licet nēc unio non esset in alio loco. Ad 1.ᵘᵐ exemplū Ostraonis resp.ᵒ n̄ posse corp.ᵘˢ villocatū vulnerari in uno loco, quin vulneret͡ʳ in alio. Ratio est,

q^a^ vulneratio consistit in destructione unionis partis corporis, atq^e^ adeo talis unio nullibi existit. Ad 2^m^

132 dico, illud posse evenire; q^a^ sedere absolute loq^do^ n̄ dicit cessationem ab omni motu, atq^e^ adeo corp^s^ illud po-terit sedere in uno loco, et moveri in alio. Ad 3^m^ resp^o^ amorem efficacem et odium ejusdem rei esse prae essentialiter in-conjungibiles in eodem subiecto, atq^e^ adeo n̄ posse conjungi in corpore villocato. Si vero n̄ sint essentialiter in-conjungibiles, novo miraculo possunt conjungi.

133 Dico 3° accidentia nobilia intrinseca et connaturalia rei villo-catae debent villocari sine novo miraculo. Ita Opi-nio Doct^r^ contra alios. P^r^ res petit suam conservationem et esse modo connaturali ubicumq^e^ sit: q^o^ corp^s^ locatum Carmone et Pannaq. debet utrobiq^e^ habere accidentia mobilia sibi connaturalia. Ratio antec. est: nam sicut, ut accidens alicubi naliter existat, n̄ satis est, q^d^ alicubi inhaereat subiecto, sed necesse est, ut ubicumq^e^ existat, sibi sit in subiecto: ita res petit esse modo connaali ubicumq^e^ existat: siens ubicumq^e^ sit, n̄ habeat accidentia sibi debita, connaaliter n̄ existet.

134 Hinc licet villocatio accidentiis absolute supernaalis sit, naalis tamen est ex suppositione villocationis corporis. Siquidem n̄ requirit novum miraculum, ut ipsa villocentur, corpore villocato. Infert 1° requiri novum miraculum, ut corpore villocato, n̄ villocetur quantitas v.g. p^r^ hoc

in quantitate corporis Xpti: nam licet absolute sit
pernaturalis sic existentia quantitatis in Eucharistia;
ex suppositione tamen miraculi existentiae corporis
Xpti in Eucharistia, miraculum non est, quod quantitas
concomitanter corporis Xpti.

135. Quod insinuat Tridentinum di-
cens: accidentia corporis Xpti esse in Eucharistia ob
naturalem concomitantiam. Infertur 2º esse nobis miraculum
distinctum à miraculo illocationis Xpti, quod quan-
titas in Eucharistia non habeat extensionem localem,
quam exigit naturaliter habere. Infertur 3º quod licet
corpus illocatum 2º se tenentum non petat habere in
duplici loco accidentia sibi debita, quia non petit
illocationem sui; potest tamen petere accidentia
sibi debita ibi ubi est; quia hoc non est petere illo-
cationem, sed id, quod est sibi naturale.

136. Si dicas, exi-
gentia corporis ad quantitatem faciat sufficientem petitionem
habitionem quantitatis in aliquo loco, dico quod si-
cut exigentia quantitatis ad extensionem non faciat
sufficientem petitionem extensionem habitam in uno loco ut patet
in quantitate corporis Xpti, quae licet extensa localiter
sit in Coelo miraculose expolliatur hac extensione
in Eucharistia; ita similiter. Nec dicas iterum, animam
rationalem non exigere habere aliquam dispositionem
ubicumque est; quia aliam habet in capite, quam non
habet in pede; dico enim, animam rationalem solum petere naturaliter
habere suas dispositiones in loco adaequato, qui est
totum corpus. Unde dispositionis capitis licet non

sive in pede; quia tamen sunt in toto corpore, a vio
llenta non est; atque adeo cum ignis villocatur, sit
in duplici loco adequato, in utroque deberet habere
calorem, ne viollentus existat.

137. De accidentibus non devenientibus corpori dicendum est cum Eximio Doctore et aliis, magis consentaneum esse naturae rerum, quod utrobique existant, corpore villocato. Ratio est, quia sicut naturale est, quod corpus ponat cum accidentibus sibi debitis ubicumque ponat, ita naturale est, quod corpus recipiens aliquod accidens, sit cum illo ubicumque sit: sicut enim Philosophus dicit, motis nobis, moveri ea, quae sunt in nobis; ita dicere possumus, adducto corpore in alium locum, adduci ea, quae in ipso sunt vi realis unionis.

138. Ad calcem nota licet accidentia, quae propter ipsorum indiungibilitatem aut incapacitatem non posse esse naturaliter in corpore definito in uno loco, nec posse esse in corpore definito in duplici, exemplum sit calor ut 8. et frigiditas ut 8. Ratio est, quia indiungibilitas tales non est in ordine ad locum, sed in ordine ad subiectum: quod enim si frigiditas ut 8, et calor ut 8. separentur loco, nequeunt esse naturaliter in eodem subiecto. Hinc si corpus existens Granatae et Carmone utrobique calidum, vel frigidum fieret tantum Granatae, calor expellendus erat utrobique.

139. Dices sequi ex hac doctrina, agens naturaliter naturaliter agere in distans. Respondeo agens naturale naturaliter

posse agere in passiv sibi ppinquiv, uti acidit in nro casu, in q.º corpus illud, ut spiritus Grannatus ecr distans ab ipso, ut spiritus Cordubæ, et tamq ecr distans specificatibe' simpter. Nota 2.º q.d si corpori villocato aplicet in uno loco agens calidus ut 8. et in aliis frigidus ut 8. utrug.e ñ pducet quantu q se potest; sed attemperabunt sensim et subitus evadet teperatus.

180. Rao hujus notæ fundat in precedenti. Nota 3.º aiunt vitionis, quæ haueret Grannatus corpus villicatus posset etia hauere Carmonæ. Rao est, q. a potentia visiva existens Grannatæ et Carmonæ potest ubicumque hauere species impressas dependens in conseruari â tantum existente; sigui ergo si quid actio dependeat â suo principio tantum indiget esse illi aproximata; sed actio productiva speciei impressæ est aproximata suo principio colori v.g. Grannatæ existenti; etia si vi alterius ubicationis ecr distans: ergo.

x calore Grannatæ

Sectio 3ª

De tempore et æternitate.

Subsectio 1ª

Quid sit tempus et æternitas.

141. Nihil facilius scitur tempore. nihil difficilius explicatur. Idcirco dicit S. Augusti‖ nus. 12. confessionum cap. 14. quid sit tempus, si ne‖ mo ex me quærat, scio; si autem quærenti explicare‖ velli; nescio. Definitur tempus ex Pho: numerus motus‖ 2.um prius et posterius. Dicitur numerus, id est, plura‖ litas motus, quia numerus nequit salvari in unitate. Dicitur motus, in quo adhuc non intelliguntur ecentia temporis, quia dato numerum motum quin tempus non fit.

142. Nota 1.º numerus alius est formalis, seu numerans, alius obiectivus seu numeratus. 1.us actus intellectus, quo plures partes inter se comparantur et unus dicitur 1.us alius 2.us Obiectivus est multitudo aliqua unitatum corres‖ pondens uti objecti cognitioni numeranti. In defi nione Phi li numerus significat obiectivum numerum, non formalis. Nota 2.º motum alium esse coexistenter

subsesivos aliis. Motus v.g. quo una pars Coeli v.g. movetur coepissit motui, quo pars alia movetur,
Nº 143. Coeli. Sic etiam quando Puer transit ex uno in aliud Nº 185.
locum, motus pedis coepissit motui manus; totus vero motus, quo aquirit locum A non coepissit, sed succedit motui, quo aquisivit locum alium. Hinc numerus motuum simul existentium non est differentia temporis, sed numerus motuum subsesive laventium; quae propterea dixi in definitione 2.ᵃ prius et posterius. Ex quibus definitio Phi tradita alium
// sic: collectio motuum subsesive laventium. Infe

144. Inferes 1.º, tempus aliud dicere materiali, aliud formali. Materialiter dicit plures partes motus, seu productiones diversarum ubicationum. Formaliter dicit ordinem prioris et posterioris, seu subsecutionem earum partium. Inferes 2.º, quod si Deus produceret simul omnes partes motus quas producuntur subsesive, partes illae non essent tempus; quia non haberent subsecutionem. Inferes 3.º, tempus rite exprimendum, de quo nunc loquimur, esse motum subsesivum existentem.

145. Inferes 4.º ex communi consensu solum subsecutionem motus Coelorum dici tempus exprimendum simpliciter, quia talis subsecutio est notissima ratione continuum presertim solis et Lunae: est equalior, et constantior omnibus aliis. Et ideo aptissima ad mensurandas durationes rerum. Huic veritati consonat Scriptura dicens:
// fiant luminaria in firmamento Coeli et sint in
// signa, et tempora, et dies, et annos. Et licet utamur motu Horologii ad dies in horas distribuendos,

hic motus mensurant motu Coeli.

186. Infero 5°

q.d licet hic num.° motus, qui constituit diem hodiernum potuisse à Deo produci die hesterno, si maxime consideretur, atque adeo ex se non repugnet constituere cum alio ordine diem alium; si tamen formaliter consideretur, nequit produci alio die. Ratio est; quia hic motus formaliter consideratus est hic motus cum hoc ordine prioris et posterioris quibus talis nequit produci alio die. Tempus intrinsecum dicitur duratio, quae est permanentia rei in existentia. Haec permanentia explicat connexionem in ordine ad tempus extrinsecum; atque adeo res in 1° instanti suae existentiae non durat, sed incipit durare, et ex illo instanti et sequenti constat tempus, in quo dicitur durare. Duratio dividitur in realem et imaginariam: haec est mera possibilitas durationis; illa est duratio realis existens.

187. Solet

dividi duratio in aeternitatem, aevum, et durationem innominatam. Aeternitas ita solet definiri: interminabilis vitae tota simul et perfecta possessio. Aeternitas vel est a parte ante ratione cujus res caret principio temporis, vel a parte post ratione cujus res caret fine temporis, vel est resultans ex utraque ratione cujus res caret principio et fine temporis. Aevum est duratio, quae cum principium habeat, non est habitura finem, ut est duratio ad rationalis. Duratio innominata est duratio rei corporalis et corruptibilis, ratione cujus durat res habens principium et habitura

sing; ut ligng.

Subsectio 2a

An à tempore, et re durante duratio distinguatur?

148. Alijs tuis quæritur an duratio sit aliquid realiter distinctum à re durante et tempore extrinseco. 1a sententia negat durationem superadditam rei duranti. Ita Doctor Eximius, et alij plures. 2a sententia tuetur durationem distinctam. Ita S. Bonaventura et alij. 3a docet identificari durationem cum actione productiva rei essentialiter successiva. Ita Cardinalis de Lugo cum alijs. Cum auctoribus 1a sententiæ sit nostra conclusio: non distinguitur duratio realiter ab existentia rei, et tempore extrinseco.

149. Probatur: Petrum v.g. coepisse tempore A est formaliter Petrum durare in tempore A; sed Petrum coepisse tempore A non dicit aliquid distinctum ab existentia Petri, et tempore A: ergo Petrum durare in tempore A non dicit aliquid distinctum ab existentia Petri et tempore A: ergo duratio non distinguitur realiter etc. Maior patet et minor probatur ex eo, quod coexistentia duorum nihil aliud dicit nisi simultaneam illorum existentiam.

150. Opat. 1°, et preoccupat solutio: presisé intellecto Petro et Paulo albis intelliguit Petrus simi-lis Paulo in albedine; similis, inquam, subjectivé et ut quod pro sua entitate; quia Petrus est, qui dicit similis et intelliguit similis formaliter aut saltem fundamentaliter ut quo et abstractivé pro utriusque albedine sine aliquo modo superaddito: ergo presisé intellecto Petro, existentia illius, et tempore A, intelliguit Petrus durans ut quod et subjectivé pro sua entitate, quia Petrus est, qui dicit durans, et intelliguit Petrus durans ut quo et abstractivé pro complexo ex existentia et tempore A absque alio superaddito entitati, existentiae Petri et tempore A.

151. Opat. 2° intelligatur Petrus existens, et spacium horae subsessivé transiens et nil aliud distinctum intelligatur; sed tunc Petrus eo presisé intelliguit durantes in illa hora; si quidem intelliguit existens dum spacium transit: ergo duratio Petri in illa hora non est aliquid distinctum ab existentia Petri, et illa hora. Opat. 3° duratio in tempore est correspondentia [struck through] ad tempus; correspondentia autem ad tempus est solum coexistentia rei, et temporis; sed coexistentia nil est adequaté distinctum ab entitatibus, ut existentibus: ergo duratio nil est adequaté distinctum ab existentia rei durantis, et tempore.

152. Nota, quod ut res duret per mensem non requiritur, quod duret actualiter motum subsessivum anni sed sufficit quod ita existat, ut dum ipsa permanet fluat, vel possit fluere motus subsessivus Anni. Arguitur 1° extrema formaliter

indiff.ª ad djunctionem nequeunt se ipsis djungere; sed Petrus et tempus A sunt pariter indiff.ª ad djunctionem: ergo nequeunt se ipsis djungi: ergo ut Petrus djungatur tempori A et huic correspondeat indiget aliquo determinato distincto, et hoc est durare: ergo.

153. Distinguo maiorem: Extrema pariter indiff.ª positive ad djunctionem nequeunt se ipsis djungi; Concedo: extrema pariter indiff.ª logice, seu indiff.ª solum defectibilitatis; nego. Et in hoc sensu positiva ad djunctionem sunt illa, quae possunt dari quin djungantur: hanc indiff.m positivam habent ad unionem materia et forma. Extrema solum logice indiff.ª ad djunctionem sunt illa, quae nequeunt existere simul sine djunctione, possunt tamen utrumque desicere. × Ista maior, nego cons. Extrema indiff.ª ×

152. Sic Petrus dicitur indiff.s ad existendum, et Petrus et Paulus simul existentes dicuntur indifferenter ad coexistendum. Hinc cum Petrus et tempus A nequeant simul existere, quin djungantur, inde est, quod ipsorum collective sumptorum indiff.ª ad djunctionem non est physica et positiva, sed solum logica, atque adeo non indigent ad coexistendum aliquo determinativo distincto ab ipsis collective sumptis.

155. Nota hic 1.º non esse dubium, quod Petrus divisive a tempore acceptus ad existendum in tempore indiget aliquo distincto, scilicet ipso tempore: Inde partiale determinativum ad denominationem Petrus durans in tempore A est tempus A; et adaequatum determinativum est ipsum tempus simul et existentia Petri. Nota 2.º disparitatem inter durationem ac unionem, et ubi ex terminis materia et forma posset verificari haec propositio materia et forma existunt, quin verificetur ista, materia et

ptra sunt utrinque: et similiter posset verificari hec, Petrus et locus A existunt, quin vera sit ista, Petrus existit in loco A; nequit tamen verificari hec, Petrus et tempus A existunt, quin vera sit ista, Petrus existit in tempore A.

156. Argues 2º Antichristus est futurus, et simul est futurus dies crastinus; sed tamen Antichristus non existit cras: ergo ut cras ponatur, quin in alio tempore existat debet poni aliqua entitas ab utroque distincta. Confirmatur: vi revelationis qua Deus revelaret existentiam diei crastini, et existentiam Petri cognoscimus existentiam Petri, et diei crastini; sed tamen non cognoscimus Petrum cras existere: ergo duratio Petri est aliquid distinctum ab existentia utriusque. Distinguo maiorem: ut simul est futurus dies crastinus simultaneitate futuritionis, concedo; simultaneitate existentiae actualis, nego maiorem, quia Antichristus et dies crastinus non existunt simul, atque adeo Antichristus futurus non est cras futurus.

157. Hinc confirmatur sententia nostra: ut Antichristus et dies crastinus simul habeant futuritionem non requiritur aliud praeter utriusque futuritionem: ergo ut simul habeant existentiam non requiritur aliud praeter utriusque existentiam. Ad confirmationem distinguo maiorem: cognoscimus existentiam Petri, et diei crastini praecise ut ponendam, concedo; ut coniungendam, nego maiorem, quia solum cognoscimus existentiam Petri et diei crastini esse aliquando ponendam, non tamen ponendam esse simul. Unde posset Deus decernere

existenciam Pⁱ et diei diei presentis, quj discernat existenciam Pⁱ tpore presenti abs nequit decernere existenciaj Pⁱ correspondentes diei presenti, quj discernat existenciaj Pⁱ die presenti.

158. Argues 3º voluntas conservans amorem Dei per plura instantia plus meret, quasi illu pt unu aut duo tantu conservaret: q haues in sua potestate nobam productionem, et durationem amoris; sed hec noba duratio ē ipse amor; g.ª hic ē idem in omnibus illis instantibus, et duratio hodierna amoris n̄ ē duratio hesterna illius: q productio amoris subsessiua existentiaª ab illa productione ē illa duratio noba: g.

159. Dissº entimemate, distinguo subsumptum; sed hec noba duratio n̄ ē ipse amor adequate se precise sumptus; Ddo: ut Ddistinens tpori, et huic correspondens; ngo m, et cog. Voluntas plus meret eo, quod potuerit cessare ab amore Dei, et liberé non cessari; (ad hoc autem n̄ requiritur ad hoc autem autem n̄ requirit nobus intrincé amor, nec noba intrincé actio, sed sufficit actio denominatibé noba sufta denominatione ā tempore subsesiuo, cui nunc actio coexistit, et antea n̄ coexistebat, sufficit etiam, g.º in potestate voluntatis sit existenciaª amoris, et si n̄ sit existentiaª tporis.

~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~

~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~

~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~

~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~

~//~//~//~//~//~//~//~//~

Subsectio 3a

An non sit contra conceptum essentialem creaturae esse ab aeterno.

160. S. Physicorum aliisque in locis Mundum aeternum sensit Aristoteles, non tamen ingenitum, ut asseruerant aliqui Pithagoristi, sed productum quidem a Deo per naturae necessitatem operante. Errorem hunc contra Aristotelem docet fides divina. Mundum non ex necessitate naturae operatus est Deus, sed summe libere: Creavit enim Deus non ex indigentia aliqua, aut ex necessitate sed ex mera liberalitate, et libertate ponit quidquid extra se ponit. Nec Mundum ab aeterno produxit dicente Scriptura in 1o Genesis: in principio creavit Deus Caelum et terram. Et cap. 17 Joannis dicitur: clarifica me Pater, claritate quam habui antequam Mundus esset.

161. De Fide est Mundum habuisse initium. Potuisse vero initium habere, videtur demonstrabile rationibus ex contingentia ipsius Mundi, atque ex Dei libertate. Nunc veritate divina de eo, quod non fuerit Mundus ab aeterno, subjicitur disputationi, an potuerit fuisse ab aeterno, ita Deo producere decernente. Et cum Mundus res

ɔplectat permanentes alias, alias subsessivas ꝫ utrisq.ᵉ queritur.

162. Res permanentes vocamus, quæ suas omnes partes habent simul existentes: subsessivas, quæ non omnes simul existentes, sed alias priores alias posteriores. DDoct. aliqui ita existimant oppositum ɔceptui creaturæ esse ab æterno, ut asserant, Mundum neq.ᵉ quoad res subsessivas, neq.ᵉ quoad res permanentes potuisse esse ab æterno. Alij è ɔtrario docent, potuisse esse ab æterno quoad utrasq.ᵉ Alij mediū tenent viā, negant subsessivis, permanentibus autē ɔdunt potuisse esse ab æterno.

163. Ratio nostra sit cū 2.ª sent.ª quæ tenet cū multis P.ʳ Benedictus in lib. 5. Phicorū quæ. 1. cap. 2. et 3. et pro qua D. Thomā allegat tunc 1. p.te. quæ. 46. artic. 2. tunc opusculo 27. fere totū; tunc etiā in 2.ᵒ dist. 1. quæ 1. artic. 5. in corpore ad 3. et 5 atq.ᵉ. Notat vero ipse Benedictus Thomistas aliquos dubitare de mente D. Thomæ quoad res subsessivas: immo et trahere ipsū, ut impossibilitatē asseruisse videat.ᵘʳ

164. Hæc igitur ɔclusio esto: non repugnat ens creatū sive permanens sive subsessivū existere ab æterno. Sensus respondendo ad quæst.ⁱˢ titulo, non esse ɔtradceptū essentialē Creaturæ, quod sit ab æterno. P.ʳ V.ᵒ ex neutra parte ɔtrarius sequitur aliq.ᵃ ɔtradictio, ut ɔstrabit ex solutione oppositorū: quod 1.ᵃ P.ᵒ p.tes est ꝫ Creatura permanente: nec quod causa deveat producere effectū, nec

quod Creatura possit non esse probat, ens creatum permanens non posse existere ab aeterno: ergo

165. Antecedens distinguitur nec geminum caput assignari hic solitum: unde salvum manet consequentia firmato antecedenti. Firmatur consequentia ad 1.um partem: quia causa non debet effectum tempore precedere, sed contenta est cum precedentia naturae: ergo nulla est repugnantia, quamvis et causa, quam effectus sint ab aeterno. Firmatur quoque consequentia ad 2.um quia quod Creatura possit non esse, non est quod exigat esse post non esse ipsius essentialiter precedens; sed tantum est, quod ipsa sit contingens: bene tamen componitur cum contingentia, quod valeat ab aeterno produci ut est manifestum: ergo

166. Probatur 3.o a paritate: quia non repugnat ens creatum sive permanens, sive successivum existere in aeternum: ergo Nam consequentia neque est intelligibile, ut bene hic inquit Pater Nicolaus Martinez, quod Angelo repugnet existere ab aeterno, et non repugnet existere in aeternum; esto non vis quidem est argumentum, quod impugnet aeternitatem in ante, quod equalibi non impugnet aeternitatem in post. Stat pro antecedenti, quod divina fide docemur Angelum et animam rationalem stituros in aeternum. Stat etiam, quod non implicat multitudo dierum ita sibi succedentium ut post quemlibet sequatur alium, quam det ultimum: ergo non implicat ens successivum existere in aeternum.

167. Contra hinc consequentia ista deducitur ponte successivo ab aeterno: quia neque implicat multitudo dierum ita fluentium, ut ante quemlibet precedat alium, quam det primum.

Notandu hic est, n̄ contradicere huic doni Autho ritatem SS. P.P. plurimas, quas nobis oponunt contrarij; nq uel tantu negant cuilibet Creaturæ perfectā æternitatē ppriā Dei vel solū æternitatē n̄ deperente Creaturā ex Dei arbitrio, vel, supposita fide negant æternitatē Creaturis de facto existentib. 130.

168 Hinc male inferes ex P.P. q̄d si Creatura ēēt æterna, foret Deus; n̄ enī æternitas quælibet ē perfecta, Deiq̄ ppria. Audi S. Augustinu lib. 12. de Civitate. cap. 15. loq. de Angelis: p̄ hoc et si semper fuerunt, Creati sunt; nec si semper fuerunt, ideo Creatori coæterni sunt, ille semper fuit æternitate immutabili; isti autē facti sunt &c.ª Ubi perpendas licet, de mente Augustini bene deponi fuisse semper et esse Creatū: iq fuisse semper, et n̄ ēēt Deo coæternū p̄ æternitatē immutabilem, hoc ē, necessariā et n̄ libere communicatā.

Subsectio 4ª

Oposita Argumenta rejiciuntur.

169. Oponis 1. si repugnat Creaturā esse pduci et ex nihilo fieri; sed Angelus v.g. pductus ab æterno n̄ pduceret ex nihilo fieri: ergo. Probat: q̄d alqi dat ēē

p.ª electionem necessario supponere illud sub non esse;
sed Deus p.ª electionem dat esse Creaturæ: ergo illa
supponet sub non esse, et consequenter sub non esse ab æterno. Ad
argumentum respondeo distinguendo maiorem ex nihilo sui præ
cedente; nego: ex nihilo sui possibilitatis tali; concedo.
Distinguo etiam minorem: Angelus ab æterno productus non produ
ceretur ex nihilo sui præcedente; concedo: ex nihilo sui possi
bilitatis tali; nego minorem, et consequentiam.

170. Semel ac enim ab æterno
existens potuerit ab æterno non esse, manet in esse
Creaturæ. Esse autem ab æterno non bene componitur cum produc
tione ex nihilo præcedente, sive cum productione ad
quam præcesserit nihilum rei productæ: componitur tamen optimé
cum eo, quod res ab æterno existens potuerit non exsistere
ab æterno; et hoc est, quod res ab æterno producta, produ
catur ex nihilo sui possibilitatis tali. Ex his respondeo brevius
confirmationi distinguendo maiorem illud supponet sub non esse præcedente;
nego: sub non esse possibilitatis tali; concedo maiorem sive supponit
illud posse esse, vel non esse. Minor concessa, ex dictis dis
tinguendum est consequens.

171. Opponitur 3.º: repugnat creatura
essentialiter petens esse ab æterno; sed actio, qua produce
retur Creatura, peteret essentialiter esse ab æterno, ut
potentia essentialis ratio producendi ab æterno: ergo talis actio
repugnat. Ad argumentum respondeo nego minorem, et rationem adjunctam.
Actio, qua Creatura produceretur ab æterno, esset ratio
essentialis producendi, non vero producendi ab æterno.

172. Potuisset enim
eadem ipsa non ab æterno, sed in tempore poni. Hinc et

nitamur ex actione non fore verè productionem; quia Creatura hoc ipso, quod produceretur ab aeterno numquam fuisset verè producta.

vH Opponitur 3.º si Deus ab aeterno produceret ignem stupamque apli catam, ignis ab aeterno comburerett, et non combureret stupam.

173 Combure ret ut pote causa necessaria sufficiens aplicata; et non combu reret; nam inde sequeretur, quod daretur ab aeterno productio stupae, atque destructio: quod manifesto implicat.

174. Resp.º verè hipotesis non esse necessario admitendam, ut defendatur Creatura exis tens ab aeterno. Sed admissa, resp.º quod si loquamur de productione, et combustione successivis minime, sed perma nentibus aut simultaneis, ignis non combureret ab aeterno stu pam: quia haec non posset comburi nisi presuposita existentia ipsius pro priori rali; si vero ita presuponeretur, sequitur necessa rio, quod combureretur ab aeterno.

175. Hinc comburi non possit stupa licet sufficienter aplicata igni, nisi postquam fuerit post aeternitatem: inquocumque enim instanti verificaretur, quod fuit verum quoque esset, quod jam fuerit post aeternitatem aperte ante, ut fore producta ab aeterno. Similiter dicendum est de destructione per manente cujusvis Creaturae productae ab aeterno. Nec hoc esset contra Dei dominium: quia non derogat Dei dominio, non posse conjungi existentiam cum destructione rei ejusdem. Possient autem conjungi, si combustionem non successibus, sed simultanea cum produc tione posset stupa ab aeterno producta comburi ab aeterno. Atque ex his facile assignabis disparitatem contra hanc argumen tationem: Creatura non potest destrui permanens ab aeterno: ergo neque produci.

176. Oponit. 4.º æternitas dierum a parte ante adversatur æternitati corporum; sed talis infinitas est impossibilis: ergo et æternitas dierum a parte ante. Probatur 1.º minor: nullum infinitum est pertransibile; sed talis infinitas esset pertransibilis: nam hodie jam de facto pertransisset: ergo. Probatur 2.º: infinitum habens terminum est impossibile; sed talis infinitas haberet terminum hodiernum v.g. diem, ultra quem non excurreret: ergo. Nego minorem; ad hujus probationem sub distinguo majorem: nullum infinitum est pertransibile transitu ponente primum et ultimum; concedo: non ponente primum et ultimum; nego.

177. Sic excipienda est eadem distinctione et concordanda. Infinitum dicitur impertransibile ut excludat ab ipso primum et ultimum, si sit infinitum ex utraque parte; ut excludat primum si sit infinitum solum a parte ante; ut ultimum excludat, si sit infinitum a parte post. Non vero dicitur impertransibile, quia nunquam possit verificari, quod jam præterierit, seu pertransierit. Unde æternitas dierum a parte ante usque in hodiernum diem propria infinitate gauderet. Ex hac eadem doctrina respondetur 2.º probationi, esse impossibile infinitum habens terminum ex ea parte, ex qua infinitum est; non vero esse impossibile infinitum habens terminum ex ea parte qua non est infinitum.

178. Oponit. 5.º: tot dies potest Deus posuisse in æternitate a parte ante quot potest ponere in æternitate a parte post; sed in hac non potest ponere dies infinitos, ita ut dici aliquando possit, jam positi sunt infiniti: ergo neque in æternitate a parte ante. Omissa majori propter illos terminos tot quot, qui nimirum finitum videntur designare, et concessa minori propter cognitionem, distinguo illam nisi ex eo perspicitur, quod licet infiniti sint dies unius,

et etiam dies alicuius aeternitatis; nam tamen aeternitatis a parte post est, quod numquam pertransierit; et aeternitatis a parte ante est, quod pertransierit.

179. Unde si pariter bene desumenda est ab una ad aliam, servandi sunt tres futuri ex preteriti et exclusio ultimi in una, principij in alia, dicendumque quod sicut in in aeternitate a parte post dies determinate, et absolute futuri, ita sunt infiniti, ut non detur ultimus; sic in aeternitate a parte ante dies determinate et absolute preteriti ita sunt infiniti ut non detur primus.

180. Opponitur

6º repugnat aliquid produci et destrui ipsum ab aeterno; sed si eius subsessibus posset existere ab aeterno ab aeterno produci et destrui, posset: ergo. Constat minor quia existeret, et simul non existeret. Maior probatur contra 2º pars: si eius subsessibus ab aeterno producatur non posset destrui ab aeterno, praeter entitas subsessive ut taliter possent existere simul; neque subsederet una alteri non destructa, quod implicat: ergo posse destrui ab aeterno.

181. Ut istud aliaque solvantur argumenta, observandum est rem produci ab aeterno, si nullum sit instans in aeternitate a parte ante, ante quod non sit producta; et rem ab aeterno destrui, si nullum sit instans in eadem aeternitate, ante quod non sit destructa. Deinde produci ab aeterno permanenter, si absque alternatione et subsectione productionis, aut destructionis res sit producta ab aeterno; et similiter explicari debet rem destrui ab aeterno permanenter; et hac autem destructione (quam supra insinuabimus impossibilem) sequeretur rem simul destrui, et etiam existere

eandē.

182. Alter, at produci, et destrui ab aeterno subsesive, sicut alternatione, subsectionevé productionis et destructionis sit (ab) ipsa ab aeterno. 9.d et potest cadere in ens subsesibus, quq permanens; et dissa tamen in eo, g.d permanens existat, et destruatur alternatibé 2.y omnes simul pres; subsesibus autem n 2.d omnes simul pres. Ig ad argutum disting. m.td repugnat aliquid produci, et destrui permanens ab aeterno; Ido: subsesivé; nego. Et sic: permanens produci, et destrui posse; nego: subsesive; Ido.

183. Ans probationis Ido, sin posset subsesivé destrui ab aeterno, sed assero posse, atque deuere si destrui. P.t disto ex proximé dictis. Pro alijs nota 1.o g.d in serie dierum ab aeterno (pariter et alijs entibus subsesiuis) tota collectio sive omnes collectivé sunt ab aeterno, subsesivé tamen; et similiter tota collectio negationum, sive omnes dierum negationes collectivé sumptae sunt ab aeterno subsesivé. Insuper nullus dies d. determinatur fuit ab aeterno, sedquilibet determinatus praecessere dies infinitos. ~~~ caeterum quilibet negatio diei determinati fuit ab aeterno; g.d infert claré ex hoc ipso, g.d nullus dies determinatus fuerit ab aeterno.

184 Id circo negatio hujus diei n fuit prius aut posterius, quam negatio alterius diei; destruitur tamen negatio prius hodierni diei, quam negatio crastini. Nota 2.o solere malé argui in hac materia a collectivo ad divisivum, ut p.t ex argumentatione ista apud omnes illegitima: nullus dies divisivé, sive

nullus determinatus durabit in æternum: quam omne collectivè non durabunt in æternum. Qua propter ut satisfiant contrariis rationibus frequentes esse debent in nostris responsionibus divisivè, collectivè, et parificas æternitatis a parte ante cum æternitate a parte post. Nota 3º quod licet dies ab æterno subsedentes usque in presentem diem significant infinitum categorematicum; cum hoc apud nos non sit impossibile, nulla inde contradictio eruitur entis subsessivi existentis ab æterno.

Sectio 4.ª

De motu, actione, et passione.

Subsectio 1.ª

Dividitur, et explicatur motus.

185. Philosophus hic lib. 3. cap. 2. ita motum definit: est actus entis in potentia prout in potentia. Duplex est potentia, activa scilicet, et passiva: Inde motus est actus correspondens potentiæ activæ, quatenus potest agere seu producere in passo, seu subiecto presupposito formam, quæ est actus correspondens potentiæ passivæ reperte in subiecto, quatenus potest pati, seu substentare formam ab agente productam. Igitur agens prout potens producere aliquid in subiecto dicitur potens movere, ergo secundo actu producit in subiecto dicitur movens; subiectum verò potens recipere aliquid dicitur mobile,

ex q.do actu recipit dicitur motus.

186. Actus correspondens potentiae activae est actuale exercitium producendi in passo; actus verò correspondens potentiae passivae est actuale exercitium recipiendi formam ab agente, quod est unio. Pro ulteriore explicatione motus, nota 1°, quod in def. motus de quo Phus, debet dari transitus physicus, seu physica mutatio, qua subjectum recipiat ab agente formam, qua antea carebat. Hinc reduplicatio illa prout in potentia denotat ipsum motum agentis in ordine agere, et subjectum in ordine subsistentare formam ab agente productam, atque adeò si subjectum antea habuerit formam, non motus, sed quiete diceretur.

187. 2.° quod de motu naturali nunc non distinguente intelligendus est Phus dicens

11 lib. 3. motus omnis mutatio est quaedam: nam si motus universaliter accipiatur pro actu, quo agens actu agit, et movet passum, et quo passum actu movetur ab agente, posset dari motus sine physica, et rigorosa mutatione: si quidem in 1.° Mundi conditione dabatur exercitium actualis recipiendi formam ab agente, quin daretur physica mutatio, qua non praeesset subjectum carens forma. Dividitur 1°. motus in formalem, et effectivum.

188 Effectivus est actio producens formam antea non habitam: formalis est unio formae non habitae. 2.° in positivum, et negativum. Positivus est, quo subjectum transit a negatione ad formam positivam: negativus est, quo subjectum transit a forma ad ejus negationem. 3.° in naturalem et violentum. Quos explicatos habes initio libri 2.i 4.° dividitur seu denominatur varie motus: alius est motus qui terminatur ad substantiam, et dicitur generatio; alius, qui terminatur ad qualitatem, et dicitur alteratio; qui fit ad majorem qualitatem

dicitur intentio, si ad m, remittio.

189. Alius ad quantitatem, et dicitur augmentatio seu accretio, cui oponitur motus, qui dicitur diminutio, quo scilicet deperdit quantitatem. Alius, qui terminat ad ubicationem, per quem corpus transit ab uno loco in alium, et dicitur motus localis. Aliud denique dicitur contrarius, qui terminat ad terminos incompatibiles contrarietate alterius, ut summus calor, et summa frigiditas. 5o dividitur motus in successivum, et instantaneum. Instantaneus est, cujus terminus in instanti totus aquiritur, ut productio unius gradus caloris.

190. Successivus est, cujus terminus per partes aquiritur ordine prioris, et posterioris, ut cum subjectum in 1o instanti aquirit unum gradum caloris, alterum in 2o et sic deinceps. Haec successio potest esse per se, vel per accidens, ut in exemplo caloris: per se quando terminus nequit simul aquiri, v.g. motus localis per spatium divisibile, quod nequit totum simul occupari. Motus successivus potest esse continuus vel discretus: continuus est, cujus partes continuantur sine intermissione.

191. Discretus est, cujus partes, ut si una post aliam sequatur, non tamen immediate, sed cum interruptione temporis. Motus successivus potest etiam esse circularis, vel rectus: circularis est ille, in quo mobile sepe percurrit idem spatium repetitis volutionibus, ut motus Solis quolibet anno idem spatium remetientis: rectus est, quo mobile semper aquirit unam partem spatii non decursi, quin reflectatur ad caput, unde motus incepit.

192. Rogabis an eadem entitas possit simul moveri motibus contrariis? Respondeo non posse naturaliter, et si

posit sup.^x naalis: q.^a incompatibilitas summi caloris cum summa frigiditate ē naalis invincibilis, ac si vincibilis sup.^x naalis. Dices 3.° eadem aa movet motu manus dextra sursum, et sinistra deorsum. Resp.° aa per 2.^3 inadequatam ubicaonem se movere sursum in dextera, et per 2.^3 aliam inadequatam se movere deorsum in sinistra; si qui pro adequata ubicao aa ē adequata ubicao totius Corporis, et sic non implicat, eandem entitatem in una pte sue ubicaonis ponere motum unum, et alium in alia; implicaret tamen, quod aa per 2.^3 adequatam ubicaonem Corporis poneret motum ~~infer~~ inferiorem et supremum.

193. Dices 4.° homo potest localiter moveri versus orientem motu Navis qua vehitur, et proprio motu potest moveri simul versus occidentem. Resp.° hominem illum, vel solum movendum penes illam ptem, penes quas fuerint major conatus, vel si equalis sit conatus penes utramque illum motum iri. Causa igitur, per majorem adhibeat conatum absolute ~~vicetis~~ vincet, et faciet hominem vertere ad illam partem, ad quam inclinat, licet propter conatum causae oppositae aliquantulum retardetur: magis enim homo accederet ad occidentem, si non impelleret versus Orientem motus Navis.

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~.

||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~.

~||~||~||~||~||~||~||~||~.

~||~||~||~||~||~.

Subsectio 2a

Principia motus localis

194. Varie moventur Corpora ex varietate principiorum, quae sunt gravitas, et levitas, quarum naturam colligimus ex Philosophi definitionibus, quas tradit lib. 4. de Coelo per haec: leve est, quod a medio tendit in supremum; grave vero, quod a supremo tendit in medium. Gravitas igitur est qualitas debita Corpori determinans ad motum in centrum; levitas vero est qualitas debita corpori determinans ad motum sursum, id est, a centro. Gravitatem esse qualitatem distinctam a substantia probatur ex Eucharistia, in qua manet gravitas panis. Similiter dicendum de levitate. Hinc infertur motum gravium, et levium non provenire a generante ut docent Thomistae; quia saepe movetur lapis deorsum, et ignis sursum, quando jam non existit principium generans lapidem, vel ignem.

195. Quaeritur 1o an corpora gravia in centro locata gravitent? Respondeo negative; quia cum gravitas sit ad acquirendum centrum, hoc immediate vel mediate acquisito cessat finis motus, et cessat conatus gravitatis. Probatur: nam qui sub aqua maris est, non sentit pondus aquae supra se existentis, quam tamen extra mare positus in vase aliquo sustinere non posset. Quaeritur 2o si tales motus proveniunt a gravitate,

cur corpora inæqualis ponderis æquali motu ferunt deorsum?
196. Resp.
gravitatem posse esse majorem extensive vel intensive, id est, vel in eadem parte corporis sit major gravitas in uno, quam in alio, vel dantur plures partes habentes gravitatem? Si 2° modus eque velox erit in utroque. si 1° non erit, sed corpus illud velocius movetur, quod majoris gravitatis intensionem. Quæritur 2° an corpora gravia eque velociter moveantur deorsum in principio, medio, et fine sui motus? Resp. velocius moveri in fine, et hoc constat experientia: nam lapis decidens eo velocius ferit vehementius, quo majus spatium metitur.
197. Ratio est, quia in principio motus lapis solum movetur a sua gravitate, postea vero etiam movetur ab aere, qui cito accurrit ad replendum vacuum relictum a lapide, et imprimit aliquem impulsum lapidi, quo citius moveatur. Adducunt aliqui, lapidem citius moveri in fine, quia partes aliquæ lapidis in alias imprimunt impulsum.
198. Quæritur 3° quid sit impulsus, sive impetus? impulsus sic definitur, qualitas cito defectibilis, et natura sua ordinata ad motum localem. Dicitur cito defectibilis, per quod differt a gravitate et levitate, quæ petunt suam durationem. Dari hanc qualitatem constat: nam quando lapis sursum projicitur, motus ille non provenit a gravitate, quæ deorsum inclinat; si quidem ille motus nequit provenire a projiciente, qui potest immediate post projectionem mori nec ab aere, nam incredibile est, quod aer mollis immo et va

hemens possit movere globu tormentariu tanta vi, ut Muros dcutiat et 𝔔 demolliat.

Subsectio 3.a

De distintione actionis

199. Actio dmunis definit, determinatio actualis agentis ad agendu. Actio dicit productio, depend.a actualis effectus â causa, influxus cae in effectu, et causalitas cae efficientis. His terms explicat. Phi dicu, aliu, actione esse actu agentis qui actibu e. Sit 1.a Dtio: actio distinguit rrlis ab agente creato. Prob: 9.a nullu dat agens Creatu, cujus actione nequeat Deus impedire, manente fadu supernaaliz ipso agente. Idq argumtu fit ad pbandu actione educitibq. Q facto distingui ipaso et tro: nq lignu epifit, qui recipiat calore: q separat ab actuali exercitio recipiendi calore.

200. Simili calor effecte potest qui producat a tali causa: q separari potest ab actione, 9.a pducit a tali cãa. Hec pcedunt de tro n vitali; nq circa hunc e specialis difficultas.
Nota Rogabis: an sit possibilis cãa creata identificata cu actione educitiva? negative resp.o R.x entitas creata, qui esset eductio dtertis, et simul caa vel effect a Deo p.x se ipsa pstis vel p.x alia actione? n.d. 9.a implicat

actio actionis. Non sic quia entitas illa, quae esset educ=
tio, esset causalitas, qua Deus educeret suum term,
et supponeret subiectum sui, et sui tri: ergo non differret ab educ=
tione distincta a causa. Diueris: non esset causa. Ratio:
id solum est caa rei, a quo solum producit actio, qua res producit
sed a solo Deo produceret entitas illa, quae esset actio, et
quidem adequata, qua terms illius producit: ergo Dices: non
in probatione supponere impossibile esse actionem actionis,
quod negant plures. Resp. hoc non supponere ex omni
nissima doctrina, ita ut dicat P. Ruiz de volun
tate disp. 85. sect. 12. num. 14. esse generale prin
cipium Philosophorum desumptum ex Arist. et D. Thoma.

201\. Cratio:
actio non minus est ultima determinatio sui, ut proveniat ab
alio, a quo potest efectiue provenire, quam est ultima determi
natio, ut terms distinctus accipiat defectiue, vel fieri
a causa existenti; sed quia actio est talis ultima
determinatio terni sui tri distincti non est indiferens ad hunc
term ponendum, vel non ponendum aut ponendum alium: ergo quia
est ultima determinatio, ut proveniat se ipsa ab alio,
a quo potest efectiue provenire, non est indiff. ut proveniat vel
non proveniret ab hac, vel illa caa: ergo quaecumque actio est
ecentialis determinata, ut proveniat ab illa causa,
a qua re ipsa provenit: ergo non potest provenire ab alia caa
per actionem aliam.

202\. Hinc nulla est paritas ex unione
unionis, quia hoc omisso, conceptui unionis inter corp.
et aiam Xpti non repugnat metaphysica indiffa ad unio
nem cum altero extrem v.g. Verbo Diuino; actioni

vero terminat deceptus tam producibilis per aliquam actionem; quia est ultima determinatio adequata sui, ut existat ab hac determinata causa, a qua res ipsa provenit.

203. Dices: non est contra conceptum unionis posse uniri absolute aliis extremis praeter ea, quibus unitur se ipsa: ergo non est contra conceptum actionis posse absolute produci ab alia praeter eam, a qua oritur ut actio. Retorqueo: non est contra exigentiam physicam unionis posse uniri naturaliter absolute aliis extremis praeter ea, quibus naturaliter unitur se ipsa: ergo non est contra exigentiam physicam actionis posse naturaliter absolute produci ab alia causa praeter eam, a qua oritur ut actio.

204. Consequentia non admittitur ab Adversariis, nec debet admitti nisi vellint contra Philosophos omnes ferre sententiam. An detur in unione informationis, quae naturaliter unitur actioni ipsius producti, sive haec sit unica sui cum tuo producto, sive non. Omisso antecedente, nego consequentiam: neque actio illa terminata ad actionem neque esset adequata, neque inadequata. Nam respondetur quia actio adequata est illa, quae non indiget influxu alicuius causae, ut simul tamen existat, uti indigeret actio illa reflexa. Nam dicitur quia non est actio inadequata illa, quae indiget influxu alicuius causae adequato; sed actio illa reflexa indigeret influxu adequato causae directe producentis actionem reflexe producendam: ergo.

205. Sit 2a Assertio: omnis actio Dei ad extra distinguitur realiter ab ipso Deo. Ita communiter nostrates contra Thomistas, et Scotistas, quibus accedunt aliqui ex nostris. Probatur Deus dicitur omnia sua praedicata esse indifferenter ad producendum ad extra vel non; sed actio actualis non est indifferenter

ẽ, distinguitur realiter à Deo. Resp. actio actualis ẽ ulti-
ma determinatio ad producendum; sicut unio ẽ ultima deter-
minatio ad uniendum: ergo sicut unio n ẽ indiff. ad uni-
endum, vel non; ita nec actio actualis ad producendum
vel non?

206. Si dicas, plures SS. PP. docere, Deum velle ẽẽ facere, et Dei voluntatem ẽẽ potentiam rerum, hoc ita dici, quia Deo ita facilia sunt quæcumque vult ut ipsum voluisse Dei ipsum fecisse videatur. Rursus: per illa ostendit infallibilitatem et connexionem voluntatis efficacis cum opere, quia illi subest, cum voluerit posse, ut 12. sapientiæ.

207. Nota 1. quod licet omnipotentia sit actus purissimus in operando non ideo debet secum identificare ultimam actualitatem suæ lineæ. Ratio ẽ, quia omnipotentia solum debet identificare secum ultimam actualitatem, ex qua nullum sequitur absurdum. Inde cum absurdum sit identitas actualis productionis adepta cum omnipotentia, ejusdem identitas admittenda n ẽ; sicut ob similem rationem n admittitur identitas verbi cum unione ad humanitatem. Nota 2º. quod actio ẽ sui ipsius principium formale, et effectibus; nec ideo ẽ a se, sed ab eo agente producitur.

208. Rogabis: utrum actio distinguatur realiter à passione? ad resolutionem suppono, passionem posse 1º. accipi pro physica proprietate posse, ut ẽ calor in ignis. 2º. pro ratione formali, qua effectus actualiter producitur à causa. 3º. pro ratione illa, qua subiectum patitur sive substentat formam. 4º. pro solo exercitio causæ materialis ut talis. Certum ẽ, passionem

in 1.º sensu distingui ab actione. Co ad 3.m negative respondeo contra P. Lince, et alios. Ratio est: eductio est passio: ergo actio non distinguitur realiter a passione. Antecedens constat

|| ex Philosopho dicente lib. 3. text. 18: unus igitur amborum

|| (id est movendi, et moti) eque est actus, sicut eadem

|| via est Athenis ad Athenas et ab Athenis ad

|| Thebas.

29. Objicit 1.º ex P. Lince: eductio solum est productio formae dependentis a causa materiali, non formaliter, sed effective, et radicaliter, et passio est ratio formalis, qua dependet formaliter a causa materiali: ergo 2.º actioni, et passioni correspondet duplex effectus formalis terminus; siquidem actioni correspondet agere, et passione pati. 3.º actio, et passio constituunt diversa predicamenta: ergo debent realiter distingui. Ad 1.m nego antecedens; quamvis enim eductio sit effective formae, est etiam ratio formalis, qua ejus terminus constituitur formaliter dependens a causa materiali in esse, et conservari. Ad 2.m distinguo antecedens: correspondet duplex effectus formalis terminus, duplex materiale; concedo; duplex formale; nego antecedens. Ad 3.m respondeo, ad constitutionem diversi predicamenti non requiri distinctionem realem, sed sufficere diversos modos predicandi, et significandi ita ut extrema diversimode denominentur, ut constat ex D. Thoma 11. Metaphysicae lect. 9.

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~

Subsectio 1.ª

De subjecto expecificativo actionis.

210\. Non e quest.º e subjecto actionis immanentisque debet recipi in subjecto immanens operante, saltem ut in subjecto partiali, sed de actione transeunte. Dico 1.º actio creativa recipit intra ter.ᵐ ipsum productum. Ita Dominicissima sent.ª et si aliqui negent. Ratio dicti: actio creativa e accidens: ergo debet recipi in subjecto, sed hoc subjectum aliud nequit esse nisi term.ᵘˢ ipsius: ergo. Dico 2.º actio eductiva transiens recipit in causa materiali ut in subjecto substentationis, et simul intra ut in subjecto receptionis. Ita etiam Dominici nostrates contra Dominici sent.ᵐ Scotistarum et Nominalistarum docentium actionem esse modum inanimum agentis. Probatur

211\. ex Ph. 3. text. dicente: agentis et moventis haec operatio in ipso paciente suscipitur, et infra: actio et passio non in agente, sed in eo quod patitur: ergo actio eductiva debeat esse in causa materiali ut in subjecto substentationis, patet quia debet substentari in illo subjecto, in quo substentatur ipsius term.ᵘˢ Non debere recipi in ipsius term.º ut in subjecto substen

tationis, sed receptionis pbr ex eo, q.d terminus nequit esse prior eductione atq.e adeo hęc nequit substentari in termino, sed solum recipi.

212. Ipsa ex D. Thoma 1. pte. qu. 18. artic. 3. ad 1.m dicente: inter actionem transeuntem et immanentem hęc est differentia q.d 1.a non est perfectio agentis, q.d movet, sed ipsius moti. Ergo si alicubi dixerit S. Doctor actionem esse in agente intelligendum est non de propria inhęrentia, sed latta, quatenus quęcumq.e forma extrinseca potest dici esse in eo, q.d denominat. Nota 1.o actionem esse actum agentis, et esse perfectionem agentis, quatenus est actus operatibus, non informatibus agentis, et quatenus est perfectio agentis de linea operativa, non vero informativa. Notta 2.o q.d licet agens creatum transeunter operans aliter se habeat, ac ante operationem, non ideo se habet intrinsece aliter, sed solum extrinsece, q.a independenter a receptione actionis agens reducit ad actum suę virtutis.

213. Dico 3.o creatio ut actio est, solum specificatur ab agente et termino. Non loquor de specificatione intrinseca actionis, q.d consistit in ipsius predicatis essentialibus, sed de extrinseca de q.o potest inferri diversitas specifica actionum. Ratio dicti: creatio ut actio est solum refertur, et conectitur cum agente, et termino: ergo solum specificatur ab agente et termino. Ratio cons.i q.a modus precise specificatur a terminis, quibus deconectitur, et quos modificat. Dico 2.o eductio specificatur ab agente, termino, et passo. Ratio est q.a cum his omnibus essentialiter conectitur, atq.e adeo variata specie agentis, termini, aut passi variatur specifice actio.

2plex Apendix.

Sectio 1.a

§ De natura Cœlorum.

Subsectio 1.a

Utrum Cœli sint natura sua incorrupti,, biles.

211\. Communissima sent.a defendit Cœlos esse natura sua incorruptibiles. Pro sent.a opposita citat Eximius Doct.r tom. 2. in 3. p. disp. 58. sect. 2. Ambrosium, Catharinum, Franciscum Valesium, et alios, quibus favent aliqui S.ti Patres. Sit nostra

Conclusio: Cœli sunt natura sua incorruptibiles. P.a ex Sacra

|| Scriptura: nam Psalmo 148. dicitur: ipse dixit, et facta

|| sunt, ipse mandavit et creata sunt, et additur, statuit

|| ea in æternum, et in sæculum sæculi. Et Job. 37. dicitur de

|| Cœlis: solidissimi, et qui ære fusi sunt; quod de Cœlis

|| aere superioribus fere omnes interpretantur ut ait Doct.r Eximius lib. 1 de opere 6. dierum. cap. 3. num. 6. Consule citatum Eximium varijs solidantem incorrupti

bilitatis interiorum Caelorum. 200.

215. Contra hanc diminutionem generatim stat 1º locus difficilis D. Petri epist. 2. cap. 3. Caeli autem, qui nunc sunt, et terra eodem verbo repositi sunt, igni reservati in diem judicii, et perditionis impiorum hominum. Et infra: adveniet autem dies Domini, ut fur, in quo Caeli magno impetu transient, elementa vero calore solventur, terra autem et quae in ipsa sunt opera exurentur. 2º Isaiae 34: tabescet omnis militia Caelorum. et cap. 51: Caeli sicut fumus liquescent. Et cap. 65: Ego creo Caelos novos, et terram novam, et non erunt in memoria priora. 3º Psalmo 101: opera manuum tuarum sunt Caeli, ipsi peribunt. 4º Matthaei 24: Caelum et terra transibunt. Haec omnia et si nihil probent contra incorruptibilitatem Empyrei, ut certum videtur, ac contra incorruptibilitatem aliorum Caelorum videntur militare.

216. Ad locum D. Petri respondeo cum Communi Doctorum Caelos igni reservatos non esse Sidereos, sed Aereos. Quod ex iis idem Apostolus prius dixerat: latet enim eos hoc volentes, quod Caeli erant et terra de aqua, et per aquam consistens Dei verbo, per quae ille tunc mundus inundatus periit; sed cum hic solum possit loqui apostolus de hoc Mundo inferiori aquis diluvii inundato, et de Caelo aereo: ideo et alia verba de eodem Caelo intelligenda sunt.

217. Ex responsione ad hoc testimonio objecto colligunt Scholastici cum S.to Augustino ignem diei judicii ascensurum usque ad eum locum, quem aquae diluvii occuparunt, et non ultra progressurum; sed aquae diluvii

non occupantem Coeli etherei, sed aerei; siquidem aquae diluvij transcenderunt omnes Montes (ac proinde mediae Aeris regionis) quindecim cubitis: quare illa verba D. Petri, Coeli magno impetu transient intelligenda sunt de inferiori Aeris regione, quae velocissimo motu rapietur, qui motus fortasse secuturus est ex raptu et motione Coelorum inferiorum.

218. Nec obstant verba sequentia, elementa vero calore solventur; licet enim sub elementis Aer comprehendatur, potest tamen significari nomine Coelorum. Sic sub elementis terra comprehenditur, et de eadem postea dicitur expurganda. Pro alijs Scripturae locis explicandis. Suppono corpora Coelestia in die judicij innovanda quidem esse, et immutanda quoad aliqua accidentia, eadem tamen permansura quoad substantiam. Propter hanc accidentalem Coelorum mutationem in melius dicit Coelos perituros.

219. Sic expresse S. Hieronimus tractans illa Scripturae loca apud Epimiy: ex quo ostendit perditionem Coelorum non interitum sonare, sed mutationem in melius. Hoc ipsum late versat S. Doctor ad cap. 65. Isaiae, ubi adducens illud Psalmi: ipsi peribunt, tu autem permanes et omnes sicut vestimentum veterascent, et quasi amictum mutabis eos, concludit: in quo perspicue demonstrat naturae perditionem et interitum non abolitionem in nihil, sed mutationem sonare in melius.

220. Idem sentit S. Ambrosius exponens verba ipsi peribunt &c. pereunt, inquit, ab eo, quod sunt, dum immutantur in melius

Creaturæ. Idem sentit S. Epiphanius Hæresi 6ª: præte-
rit enim figura hujus Mundi, et non Mundus dictus
est. Sic sane more habent Scripturæ, ut perditionem
vocent mutationem in meliorem, ac pulchriorem prioris statum.
Similiter loquuntur plures S. P.P. apud citatum Cosmium
in 3. parte.

221. Hinc constat quid dicendum ad loca Scripturæ,
in quibus dicitur Cœlos perituros, quatenus mutabuntur
in melius, et recipient illustriores qualitates adeo ut novi
dicantur Cœli nobis. Hæc mutatio eveniet per majus gradum
lucis et claritatis incrementum, quod ut notat Cosmius
Docet non erit naturalis Cœli et Soli, sed supernaturalis
illis additus. Ratio est, quia Cœli sunt naturaliter inalterabiles,
ut pote incorruptibiles. Ideo dicit Philosophus citatus
â P.e Cornelio in loco D. Petri, omne alterabile
bile est corruptibile.

Subsectio 2.ª

Utrum Cœli sint solidi et animati.

222. Circa soliditatem Cœlorum 1.ª
sententia docet Cœlum Empireum esse natura sua fluidum. Ita
Ambrosius apud Cosmium Doc. 3 de opere 6. dierum lib.
1. cap. 6. ubi Genesis expositione 1ª. fere 1. do. et

Empireum esse solidum penes superficiem concavam, et convexam; esse tamen diffluentem penes partem mediam. Empireum esse solidum affirmat Eximius Doctor et plures alii. P. Tanner negat Caelos sidereos esse natura sua solidos, licet de facto solidi sint. Alii docent Caelum tam Stellarum fixarum, quam errantium et Planetarum esse liquidum. 2a sententia docet omnes Caelos esse solidos. Ita apud P. Peinado hic fere omnes Antiqui Philosophi et Theologi.

223. Dico 1. tam Caelum Empireum, quam reliquos Caelos esse natura sua solidos. Probatur ex illis Jobob. cap. 37. tu forsitan cum eo fabricatus es Caelos, qui solidissimi sunt quasi aere fusi. Respondebis 1. haec verba non esse Scripturae Canonicae, sed cujusdam Amici Jobo, cui postea respondit Job, stulte locutum fuisse. Contra est 1. quia teste Doctore Eximio haec verba fere omnes interpretantur de Caelis superioribus aere. Contra 2. quia Amicus ille stulte locutus fuit, quia existimabat sanctum Job ipsius peccatis vertebat; in caeteris tamen ipsius verbis mirabiles sunt sententiae.

224. (a qui) Respondebis 2. per soliditatem intelligi firmitatem, qua pollent Caeli ad esse, et conservari in proprio centro. Contra sunt verba quasi aere fusi: quomodo enim diceretur Caelum quasi aere fusum si fluidum sit quasi aer, aut aqua? cum quippe solidum erit, non fluidum. Praeterea soliditas profitetur duritiem partium, quia non possunt invicem se continuari: haec autem duritiès non convenit corpori fluido. Empyrei soliditas probatur ex illo Paralipomenon 2. cap. 6: tu exaudies

|| ꝺ Cœlo firmissimo habitaculo suo, sed si fluidum esset mobile esset circa eundem locum quoad varias partes et per modum fluxus et refluxus: ergo.

225\. Hinc infertur, Cœlum esse insculptum Astris, et Stellis, velut gemmis annulum. hoc signat Ethymon vocis Cœlum. Ita S. Isidorus lib. et cap. 3. originum: Dictum Cœlum à celatura; eo quod tamquam vas celatum impressa haveat signa Stellarum. Et S. Ambrosius lib. 2. hexamerom cap. 4. dixerat: Cœlum, quod Uranon græcè dicitur latinè, quia impressa Stellarum lumina, velut signa haveat tamquam Cœlatum apellatur. Sicut argentum, quod signis Eminentibus refulget Cœlatum dicimus.

226\. Circa animationem Cœlorum responsio negatibè contra Originem, et alios. Javent resolutioni ferè omnes S. P.P. et theologi et expressiò S. Damascenus lib. 2. de fide cap. 6. dicens: nullus Cœlos aut Sidera animata esse existimet, nam eorum et sensu carent. P. Nieremberg lib. 6. curiosæ philosophiæ cap. 25. docet, Cœlum vivere vita purè loco motiba. Dico est 1º quia ut expressè D. Thomas quaestione 6. de potentia artic. 3. et communis theologi Cœli non moventur à se ipsis, sed ab extrinseca intelligentia scilicet motrice. Dico 2º Cœli sunt indiferentes, ut moveantur ab oriente ad Occasum, aut è contra: deindè non sunt cognoscitibi: quod determinantur à motu ab Intelligentijs assistentibus, eorum non decet aliud, aquo possint determinari.

Subsectio 3.a

§ De compositione Cœlorum, et de corpore simplici.

227. Empireum esse essentialiter corpus simplex docent apud P. Genao expositione 1. sect. 2. P.P. Granados, Celada, et alij; communissima sententia docet, Cœlos esse essentialiter compositos ex materia et forma. Probatur: coeli ornantur accidentibus, quae comitantur materiam et formam substantiales in corporibus sublunaribus, ut quantitate, luce, et alijs: ergo Cœli constant materia et forma. Et licet in Cœlis ex transmutatione unius compositi in aliud non inferatur materia et forma, his admissis in sublunaribus, recte infertur in Cœlis compositio ex materia et forma, propter similitudinem in accidentibus. Impossibile esse corpus completum essentialiter simplex apud citatum Genao defendunt Conimbricenses et alij. Probatur tamen ipsius possibilitas ex non repugnantia. Argues 1.o

228. Tale corpus esset vivens, et non esset vivens: ergo. Probatur 1.a pars antecedentis: quia esset perfectius anima rationali, haec enim est entitas incompleta, et illud corpus esset completum. Probatur 2.a: illud corpus non esset vivens

raonale; g.ª nec raone aliujus ptis posset operari in dependens à 1.is qualitatibus. Rursus: neque esservi vens veheratibus; g.ª veheratio sit necessario p.r agnici tionis nobis ptis mag. Denique neque esset sensitibus: g.ª sensationes fiunt dependens à 1.is qualitatibus, quas negrit recipere corp.s illud; si quidem hic ordinatur ad ing substantiale: g. 2.3.

22. Resp.º ng.do 1.º pus antis, ad cujus pbas ng dico, corp.s illud n̄ foret absoluté perfectius anima rationali, licet enim entitas completa in perfectione completio nis excedat in completis: absolute entitas aliq.a tamen comple ta posset absoluté perfectior entitate aliqua completa. Igitur ing entia creata ens sup.naale absoluté perfectius ē naali: ing naturalia perfectius ē vivens n̄ vivente; ing viventia perfectius ē rationale, quam irrationale: ing n̄ viventia perfectius est completum, quam in completum: Unde cum censetur aa rationalis, et si ens in completum, vivens tamen sit, ē absoluté perfectior corpore completo essentialiter simplici n̄ viventi. Ratio ē: g.ª licet completio corporis sit perfectio, nobilior tamen perfectio ē vita, atque adeo vivens raone vite perfectius ē quolibet corpore n̄ habente vi tam.

23. Argues 2.º omnis substantia corporea debet habere aliquam formam accidentalem: ergo et aliq. substantialem; sed repugnat, quod corpus completum essentialiter simplex habeatque formam substantialem: ergo ejusmodi corpus repugnat.

(D.n Bartholome 3 lias Heras juxta ? las 10;

ñas Alcanafilas un perrito de faldas y lo demas)

Opiae 1.° ejusdi corp.^s cet maale, et ñ cet: g.ª Rao 1.ª ptis: g.ª a ratione corporis ē maalitas. Rao 2.ª g.ª cu illud corp.^s esset ecentialit simplex ñ ostaret maa. Opiat 2.º illud corp.^s esset corruptibile et ñ esset: g.ª Rao 1.ª ptis: illud corp.^s posset dividi usq.^e ad ptes illas, quæ dicunt minimas naale, et requirit ad cujuslibet corporis divisibilis Ofernos, Rao 2.ª g.ª corruptio est destructio rei manente subito; sed illud corp.^s ñ potest destrui, permanente subito; g.ª subto ñ Ostat: g.ª ñ esset corruptibile.

231. Ad argutu Ofesso ante, nego Oseq.ª, quæ nulla ostenditur hac retortione: substa creata spiritualis Opleta debet habere aliquas fmas accidentales intellectionis scilicet, et volitiones ut Angelus: g.ª debet habere aliquas fmas substaales, g.ª repugnat. Nonnulli cu P. Arriaga, sentiunt ñ repugnare substas Creatas incapaces Opositionis accidentalis. Oruunis tamq. sentia.ª ngat cu S. Augustino lib. et cap. 6. de Trinitate dicente: omnē Creaturā esse mutabilē. Ad 1.ª

|| Opraoñ respd. corp.^s illud fore maale g.ª corporeu; et fore in maale g.ª carens maa 1.ª Ad 2.ª dico, corpus illud ñ fore corruptibile strictè, g.ª caret subito; et fore corruptibile late, g.ª esset destructibile.

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

||~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

||~||~||~||~||~||~||~||

||~||~||~||~||~||~||

Apendix 2.ª

§ De concursu causæ primæ cum secunda.

Sectio ultima.

Qualiter requiratur concursus causæ 1.ᵉ cum secunda.

Subsectio 1.ª

Requiritur metaphisicè.

2322. Dei physicum immediatum concursum esse saltem realiter necessarium ad operationes Creaturarum de facto existentium aliarumque ejusdem conditionis ex eo videtur convinci, quod de facto detur talis concursus, ut probant allegata supra à nobis Scripturarum testimonia, S.S.qᵉ P.P. et Scholasticorum consensus; si enim necessarius non sit concursus concursus ejusdem poneretque de facto nullum productio erit realis, adque Deus, ut causa universalis concurrat cum causa 2.ª seu particulari. An verò sit ita necessarium Dei concursus physicus, et immediatus, ut impossibilis sit causæ 2.ᵉ operatio, adque Deus non concurrat immediatè physicè simul cum causa 2.ª disquirendum hic restat.

Alij tam: in epang adducunt

vnij ipse Ducursus sit metaphice nesessarius ad cujuslibet etiā cū omnibus possibilibus caq 2.ª operaonē: ut Durandus hic omittā, unū vel alterū ejus asseclā; PP. Hurtado, et Arriaga in id ppendent aliquantulū, q.ᵈ pre‖dictus Dcursus n̄ sit metaphice nesessarius; quambis hoc ipsi aperte n̄ audeant asserere. P. vero Aguilar, cui Recentiores suffragant n̄ nulli asserit lib. 2. phis. tract. 4. sect. 2. Stant cū aduerso reliqui Phi,~ at Theologi omnes, dictaq.ᵉ PP.

233. Audi S. Bernardum lib. 5. de Dsideraone: quid ig Deus? sine quo nihil est. tā nihil eē sine ipso, quā nec ipse sine se potest. Modo: quere pbidentiā, in q.ª Deus sine se possit esse; et cū hanc inueneris, pbidentiā inue‖nisse eā, in q.ª effectus aliquis esse possit absq.ᵉ Deo principio, cū q.ᵈ omnia tamquā uno principio authore omniū; ut subdit citatus Bernardus.

234. Audi S. Augustinū lib. 12. de Ciuitate cap. 25. nisi faci‖ente illo (Deo scilicet) ut tale, vel tale esset, prorsus eē n̄ posset. Insup.ʳ audi D. Thomā in 2. ad Anibaldū dist.ᵉ 37. questione 1. artic. 1. Hereticū ē dicere, aliq.ᵈ ens, in quantū ē, n̄ esse á Deo; nec solū fidei Drariū, sed etiā rationi. Itē: qu. 3. de pot.ᵉ artic. 7. ad 7. inquit: rei naturali Derri n̄ potest, q.ᵈ operetur absq.ᵉ operaone diuina.

235. Indigne responde‖bunt Drarij, hec esse intelligenda de rebus hujus̄ n̄ vero aliquius cujusq.ᵉ pbidentiē; hanc enim

interpretationem ergo ego subeunt omnia predicta testimonia a ratione sunt multa, quibus probet sententia communis, gravia fundamenta. Omnia fere quaecumque ego viderem apud Recentiores Philosophos, dudum jam jam proposuerat Eximius Doctor disp. 22. Metaphysicae sect. 1. a num. 8. usque ad 15. 206

236. Primo sic se habet: Deus habet in Creaturas dominium perfectissimum; sed non haberet si possibilis sit Creatura, ad cujus operationem necessarius non sit praevius immediatus concursus Dei: ergo. Probatur minor: si ejusmodi Creatura sit possibilis, in Deo non erit perfectissima potestas ad impediendum quamlibet actionem Creaturae; sed ad dominium perfectissimum Dei in Creaturas spectat potestas perfectissima ad impediendum quamlibet actionem Creaturae: ergo.

237. Minor probatur: Deus non haberet perfectissimam potestatem ad impediendum, ne existeret actio, quam produceret ea Creatura possibilis: ergo. Antecedens probatur: Deus posset solum mediate impedire, ne existeret illa actio; sed posset tantum mediate impedire, non est potestas perfectissima: ergo. Minor ratio est: nam posse immediate impedire est, per se loquendo perfectior potestas, quam posse impedire tantum mediate.

238. Tertio probatur: Deus per denegationem sui concursus immediati in talem actionem non posset hanc impedire ab existendo; sed quocumque alio modo impediret solum mediate: ergo. Tota ratio facile explicatur, si premisse declarentur hujus celeberrimi subtilissimi. Ratio minoris est: existentiam aliarum actionum

q{uae} sunt influxus plenus Dei, Deus ideo posset im mediatè impedire, q{ui}a potest denegare suu{m} concursu{m} ad ipsas; et hic ê modus unicus impediendi eas im mediatè.

239. Si autem assumat Creatura operans p{er} actio nem, quae n{on} sit immediatè à Deo, talis actio n{on} poterit ab existendo impediri p{er} denegatione{m} divini concursus immediati ad ipsam; nam hic concursus Dei n{on} staret in illius actionem, q{uae} solum flueret à praedicta Creatura, et quae proinde posset existere independenter à quavis alia causa immediatè influente in ip sam. Solum ergo posset Deus eam actionem ab existendo impedire vel n{on} producendo aliquod requisitum ad talis actionis existentiam, vel impediendo actionis concursu{m} p{er} destructionem suae causae immediatae aut p{er} productionem alicujus entitatis eam actionem destruentis.

240. Atqui quocumque ex his modis Deus solum mediatè impediret, ne existeret ea actio, ut p{atet}: ergo cum potestas ad impedi endum mediatè tantum n{on} sit perfectissima, et Deus ha bere debeat potestatem in Creaturas perfectissimam, per fectissimumque dominium, possibilis n{on} ê actio, quae n{on} pen deat immediatè à Deo ad hoc ut existat: ergo possibi lis n{on} ê Creatura operans absque immediato Dei physico concursu: ergo concursus iste Metaphysicè ê necessarius ut quaelibet Creatura cuique ex omnibus possibilibus operetur.

241. 2{do}. Deus ex conceptu essentiali omnipotens ê, q{uo}d possit producere utquod quodlibet effectum producibile utquod; ergo possit producere utq°

~~a~~ efectus quilibet producibilis ut quo ~~[illegible]~~ ergo non est possibilis efectus producibilis ut quo quem omnipotentia non posit producere ut quo; alias enim destrueretur omnipotentia Deeptur ecentialis. Atqui si physice immediatus Concursus Dei non sit necessarius metaphisice ad quamlibet Creaturae operationem, erit possibilis efectus producibilis ut quo, quem omnipotentia non possit producere ut quo: ergo ille Concursus est metaphisice necessarius.

202. Non videtur non posse negari absque iniuria diuinae omnipotentiae, a qua ille tantum modus producendi est relegandus, qui responderet aliquam imperfectionem, uel qui licet aliunde probetur possibilis in se, implicatorius tamen sit cum omnipotentia ostendatur. Deus enim sub sumptae est: nam actio Creaturae operantis absque illo Concursu Dei ad talem actionem erit efectum producibilis ut quo, ita enim fluenet a sua causa; et tamen non erit producibilis ut quo ab omnipotentia.

203. Sed adsummum posset omnipotentia eam actionem ut quo producere, per actionem scilicet reflexam, si haec sit possibilis. 3.º sic: causa 2.ª numquam posset producere, quin determinetur ad hoc potius indiuiduum, quam ad aliud eorum, ad quae ipsa de se semper est indifferens, sed non potest determinari nisi a Deo aplicante suam omnipotentiam, ut Concurrat cum Creatura potius ad hoc, quam ad aliud indiuiduum: ergo causa 2.ª numquam potest producere sine Concursu omnipotentiae ad eius operationem.

204. Minor videtur certa: quia si causa 2.ª ad id non determinetur, non erit ratio, ut potius hoc, quam indiuiduum aliud eiusdem speciei producat; ac proinde non producet, sed manebit cum sua indifferentia ad plura indiuidua

Circa comune ... producentis ... Concursu ... [illegible]

pducenda. P.m: caa 2.a neq.e a se, neq.e ab alia caa 2.a, neq.e a circumstantijs extrinsecis, ut volunt aliqui, potest ad id determinari;

205. Neq.e a Deo potest, nisi aplicante uoditur e; sua omnipot: q. Deo autem q.a n e, aut id Deo neget ita aplicare sua omnipot; nec perceptibile est, q.o alio modo id Deus possit: si enim Deus intelligat velle hoc potius quam aliud individuum a caa 2.a pduci; n vero intelligat ad hoc potius, quam ad aliud sua omnipot aplicare, manet adhuc virtus pducitiva indiff.ter seu n determinata ad hoc, potius individuum, quam ad aliud certum, quod potest pducere.

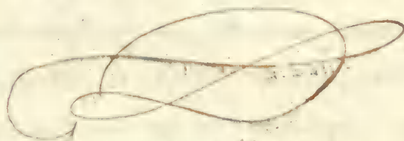
206. Insuper dico 2.o q.d caa aliq.a 2.a dicernere possit inter species individ.a in statu possibilitatis, explicabile n e; q.o pars virtutis sua aplicet, ita ut haec maneat determinata ad unum potius, quam aliud individuum. Similiter dico de alia caa 2.a aplicante virtutem hujus caae. Deinde: circumstantijs extrinsecis simul cum virtute caae n e cur dd[?] concursio cum hoc potius individuo, quam cum alio pducendo.

207. Quid enim istius di connectionis et determinationis potest accrescere virtuti caae ex hoc loco, hoc tpore, ex hijs dispositionibus, quae omnia absq.e dubio sunt indiff.a ad hoc, vel aliud individuum pducendum djungendumq.e cum ipsis. Hoc 3.m fundamentum, q.d satis pmouet ingeniose recentior quidam apellat valde pbabile Eximius supra Citatus. Sunt ista precipua fundamenta rationum p communi sententia. Alia preterea.

Quid respondeant Adversarij audiamus. 207

Subsectio 2ª

Responsiones Adversariorum.

208. Fundamento 1º respondent, ex potestate Creaturæ potentis operari absque immediato concursu physico Dei, non inferri Deum non habere dominium perfectissimum excellentiæ in quaslibet creaturas; sed tantum inferri non habere in quaslibet dominium physicum; quod inquiunt, dominium physicum, vel cum datur physica productione effectus. Ex hoc dominio, seu jure Deus potest cedere, illud quod permittere Creaturis; ita ut effectus alicujus pendeat per physicam productionem ab aliqua Creatura creata non autem à Deo.

209 Dominium excellentiæ est ajunt, vel fundatur in perfectione Dei excellentissima, ratione cujus Deus potest omnibus uti Creaturis quæ ipse voluerit. Et inquiunt Creaturas aliquas non subesse huic dominio Dei hinc solutionem parant Adversarij. In his non bene

dicitur, dominium physicum Dei consistere in physica productione, distinguendum ergo est dominium ab usu. Dominium physicum consistit in virtute productiva: usus ejus est actualis productio.

250. Inde cum Deus sua virtute productiva alicujus effectus non possit subsidere, inepte dicitur Deum posse cedere suum dominium physicum, quod habet in aliquam creaturam. Deinde: si possibilis sit Creatura, quam Adversarii fingunt, Deus non poterit producere ut quo actionem talis Creaturae uti dictum est in 2. fundamento: ergo dominium physicum, quod consistat in modo isto producendi quamvis nullam involvat imperfectionem, Deus non habebit: ergo non poterit illud cedere creaturae.

251. Alterius implicat juxta responsionem, creaturam aliquam non subesse dominio excellentiae perfectissimo, sive Deum non habere in Creaturam aliquam perfectissimum excellentiae dominium; sed si non habeat Deus in quamlibet actionem Creaturae dominium physicum neque habebit dominium perfectissimum excellentiae; quia hoc postulat, Deum habere in Creaturam perfectissimam potestatem; hanc vero Deus non habebit in actionem, in quam non habeat dominium physicum tale, ut possit eam immediate impedire ab existendo: ergo implicat, Deum non habere tale dominium physicum in aliquam actionem creaturae.

252. Respondent 2.o fundamento non esse contra conceptum essentialem omnipotentiae, quod illa actio non posset ut effectus quo, sive

p.r se ipsa pbenire à Deo; nq omnipoe perfectio n̄ e posse pducere efectū mdo; g.o repugnat ipse efectus pduci ab omnipoa; repugnat autē abomni poa pduci, ut efectū quo actionē, quē hoc mdo ē aligata soli causæ creatæ. Post istā responsionē fitmū adhuc manet fundamentū istud: g.a n̄ potest efectus repugnare ut pducat ab omni potentia modo, quo potest ipse pduci â causa creata, si tamē ille modus nullā refundit ret imperfectionē indivinā omnipotentiā. Sed

253. actio illius caæ posse ab ea pduci ut efectus quo, sive p.r se ipsa, hoc ē, tamquā exercitiū pducendi; et g.a mdo isto pduceret ab omni poa nulla esse omnipoæ imperfectio: ḡ actio illius caæ deberet posse pduci ut efectus quo ab omni-poa: ḡ cū n̄ posset mdo isto ab omni poa pduci, si poalis esset causa creata operans absq.e immediato phico Dei concursu, indè concludit salē causā esse impoalē. Cidē funda

254. menta respondent iterū: sicut in omnipoa nulla refundit imperfectio, ex eo, q.d n̄ posse se solam pducere ut efectū q.o actionē, p.r quā de facto decurrit cū caa creata; ita neq.e refunderet ex eo, q.d det aliqua actio quā ut efectū q.o neq.e posset omni poa se sola pducere neq.e simul cū causa creata: (el parentesis no sirve en el año de 1760. q.e cayó dia del Corpus Xpti en 5 de Junio siendo Diputado de fiestas D.r Ignacio

Ximenes del Hierro y Jurado Dn. Pedro Do minguez trajeron de la Ciud. de Sevilla unas velas pa. quitar el Sol de la Plaza, y estas se reduciãn á Costales de llenar trigo ala Mar avierta, pr. medio. su alquiler 50 duc.
neqe. potij cu caa Creata: nq si prorq Dr. n. destruit essentialis decepus omnipoe, neqe. destruit proq Dr. Resp. tat adhuc inmotu fundamentu illud.

255. Sic ostendo: actio pr. quq Deus, deurrit de facto cu causâ Creata n. e. â caa creata pducibilis aliqo. modo n. refundente imperfectione, qo. n. sit pducibilis ab omnipoa; licet â sola omnipoa n. sit pducibilis. Quidq ut efectus qo pducibilis â causâ creata, sed n. solas. Pariq e pducibilis ut efectus qo. ab omnipoa sed n. solas. Actio auq, qa. pduceret Creatura operans absq. decursu Dei, eet pducibilis ut efectus qo. â caa creata sola; et neqe. eet pducibilis ut efectus quo â sola omnipoa, neqe. ab omnipoa simul cu caa Creata. En manifestq disparitatq. Responsiones n. nulle, que proferuntur in 3.q fundamentq, nq praeoccupavimus, dq ipsq ppo suimus

256. Sententiq communissimq, totqe. gravibus niq fundamentis hai nq ddrq nrq quoqe. faimus: immediatus phice. decursus Dei e metaphice necessarius ad quqlibet operaone caq creatq. Quia quidq, et mihi n. inefficax ratio sese ofert qua demq ddtio pbetr. Argumentor sic: caa creata ex precisa raone caq creatq pendet essentialiq in operando â generali

ccursu Dei: q concursus ipse metaphice ē necessarius &c.
Pars contra Adversarij admittentes de facto generalem Dei
concursum ad omnes cas creatas operationes: caa creata de facto
operans cum solo generali Dei concursu debet necessario
metaphicé continere perfectionem totam sui effectus: q. Ans. Sᵒ.
257. indubium ē, et pro se hr rationes illas, ob quas in
caa Creata adequatta in sua linea ab omnibus exigit
perfectio saltem equalis perfectioni effectus. Pᵒ cons: ideo
caa creata de facto operans cum solo generali Dei concur
su debet necessario metaphicé continere totam perfectionem
sui effectus, licet Deus simul cum ipsa concurrat, quia
talis concursus Dei solum exigitur â caa creata de facto
operante, ut ipsa suam virtutem exerceat; sed si talis concur
sus solum exigitur â caa Creata de facto operante,
ut ipsa virtutem suam exerceat, ex ratione cas creatas pend
det ecentialiter in operando â generali concursu Dei: q
si caa creata de facto operans cum solo generali Dei
concursu debet necessario metaphicé precontinere totam
258. sui effectus perfectionem, caa &c.a Mⁱ. debet constare: Sᵒ.
nam si ea non sit ratio pro metaphica necessitate illius
continentie, talis necessitas nulla erit: si enim non ex
eo tantum capite caa creata de facto operans exigit
illum Dei concursum; cum perfectio cas increatas, cu
jus concursum caa creata exigit, non erit computanda
das ex parte virtutis continentis effectum et si computet,
nulla erit necessitas, ut tota perfectio effectus conti
neat in caa Creata operante cum solo generali
concursu Dei; sed vero sat erit, si contineat
in conjunctto ex caa Creata et increata simul

concurrente.

259. Probatur 1.m: si generalis concursus Dei solum exigitur à causâ creata de facto operante, ut ipsa suam virtutem exerceat, talis concursus similiter exigitur à causa qualibet creata possibili; sed si exigitur à qualibet possibili, ex ratione causae creatae pendet essentialiter in operando à generali concursu Dei: ergo. Probatur 1.m: quia si causa creata de facto operans non haberet eam exigentiam, quae sit causa hujus probidentiae, sed quia est causa creata. Probatur m.r si possibilis sit aliqua causa creata non exigens generalem Dei concursum, ut ipsa suam virtutem exerceat, nulla causa creata equans in perfectione suum effectum exiget talem concursum; sed hoc est falsum et absurdum sensu, ut constat ex supradictis: ergo. Prob. m.r est: quia nulla poterit ratione persuaderi exigentia illa.

260. Respondebit fortassè aliquis hinc ad summum probari dependentiam naturalem cujuslibet causae creatae in operando à generali concursu Dei, non verò essentialem dependentiam: quamvis enim omnes causa creata de facto existens, vel quaelibet etiam possibilis exigat Dei concursum ut naturaliter operetur, Deusque ut author naturae teneatur concurrere cum qualibet; si tamen Deus concursum denegaret naturaliter debitum, poterit tamen causa creata suum illum effectum, cujus adaequat perfectionem, se sola ponere.

261. Contra hanc responsionem: si hoc ita sit dependentia quoque naturalis destruitur; nam quâ ratione haec probatur in causa aliqua creata, si valeat ipsa operari, sive concurrat sive non concurrat Deus cum ipsa? Deinde:

si santy naali sit ea dependa, et Deo n. concurrente posit causa creata efficere; quq exhibuerim. rationq, ut tres Sancti Pueri n. comburerentur quondq ignis Babilonicus sufficienq aliàs dispositus, et aplicatus? Parùq explicare n. poterit sessatio, aut mirabilis impeditio effectuq aliorq, subspentio v.g. Aquarq in Mari Rubro, atq. in Jordane.

262. Dicendq è igitur, caq creatq n. posse quidquq efficere, si denegetur ipsi generalis concursus Dei. Non posse naaliq; nq si aliqa sic posset, cur n. omnis adequaret effectus sui perfectionq? n. sub naaliq, supernaalitate non consistente in ngaone concursus generalis debiti: quia eo concursu denegato, vel ipsa caa exibit in actuq ex sola sui virtute, vel sub jubamine, et concursu alterius caae particularis?

263. Si ex sola sui virtute: quo pacto sensendus è debitus ipsi concursus ille, sine quo posset ipsa se solam producere. Si sub jubamine alterius unde resultet caa adequata operans absq. Dei concursu: reddeo sao supra dicta rogans iterum: si aliqa caa creata ita posset in effectuq erumpere absq. Dei concursu generali cur n. omnis adequans suieffectus perfectionq?

~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//

~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//

~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//

~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//~//

~//~//~//~//~//~//~//~//~//

~//~//~//~//~//~//~//~//

~//~//~//~//~//~//~//

Subsectio ultima.

Oviam fit objectionibus.

264. Objectio 1a. in creatura Deus potest transferre dominium morale, et dominium physicum inadæquatum: ergo et potest transferre dominium physicum adæquatum. Probatur consequentia ex paritate sic: ex translatione dominii moralis, et dominii physici inadæquati non læditur dominium essentiale Deo debitum: ergo neque ex translatione dominii physici inadæquati. Stat pro antecedenti 1o quod Deus in Abrahamum olim transtulerit dominium terræ Canaan; Stat etiam, quod a jam causis 2is permittat Deus ut sint actu causæ inadæquatæ effectuum.

265. Ad quæ respondere facile poterit negando 1um antecedens: Deus non potest suum ipsius in creaturas dominium transferre; quamvis utique potest Creaturis dominii capacibus dominium conferre proportionatum ipsis, quin tamen ipse desinat esse dominus earum rerum, in qua dominium confert Creaturis. Itaque ne credideris, Deum sic dedisse Abrahamo dominium in terra Canaan, ut Deus desierit esse dominus terræ ejusdem; sed Abrahamo dedisse, ex clusa alia Creatura domina ejusdem terræ. Ad reliquum argumenti ex jam dictis facilis est responsio.

266. Circa dominium nunc pauca accipite, ut noveris terga, quibus hi utuntur Adversarii. In Deo dominium aliud est proprietatis, aliud jurisdictionis distinguimus; et in utroque stat plenum Complementum dominii, includens alia, quae distingui solent, dominii genera. Proprietatis illud est, ratione cujus potest Deus de re disponere in usus quoslibet possibiles, nulla in Deum redundante imperfectione. 211.

267. Unde actus sunt, et istius dominii usus producere, destruere, conservare, res quae libito huic, vel alteri donare et auferre. Illud est jurisdictionis, ratione cujus potest Deus praecipere, prohibere, permittere, praemia, suppliciaque decernere et conferre. Atque ista sunt tali dominii actus et usus. Colliges ad proprietatis dominium spectare illud, quod physicum dicitur, consistitque in virtute productiva. Parisque dominium illud, quod morale dicitur in aequo, estque jus res donnandi, vel transferendi ex potestate unius Creaturae rationalis in potestatem alterius.

268. Instant 1. Adversarii: juxta omnium Theologorum sententiam dat stricta justitia commutativa Dei ad hominem; sed haec non stat sine translatione dominii: ergo Deus transferre potest dominium suum. Instant 2. Deus potest impedire exercitium dominii sui moralis si res Pro offerat v.g. cum permissione non offerendi Patris: ergo etiam potest impedire exercitium sui dominii physici, si permittat effectum à sola Creatura produci.

269. 3. Deus habet jura plura, quibus, si vellit, cedere potest: ergo et poterit cedere juri, quod habet concurrendi physice cum causa

creata relinquens ex se sola producere. Pt. ans: quia Deus jus habet producendi, destruendi, puniendi; poteritque si vellet, non producere, non destruere, non punire. Atqui ideo Deus, conferens Creaturis morale dominium in gloriam, manet adhuc cum morali dominio ejusdem gloriae; quia ea collatio descendit ex libera Dei determinatione; sed dominium phicum collatum Creaturae operanti sine Dei concursu descenderet similiter: ergo.

270. Ad 1.3 instantiam admitto md, cujus doctrinam veram reputo: Nam tamen ngo. Dei perfectum dominium non limitatum sed perfectum summe non subest imperfectionibus, quas ob suam limitationem subit creatum dominium. Idcirco quamvis inter Creaturas justicia commutativa exerceatur transferendo dominium ex una in aliam, ita ut hoc solvens alteri, quod est ipsi debitum, amittat, dominium Dei, quod quem solvit, in alterumque hominem transferat. Deus aliam justitiam commutativam exercet, ita enim mercedem quam promisit homini tribuit laboranti, ut eum dominem constituat dominium mercedis prout premii sive debiti dominium homini conferat, non vero a se transferat, sed maneat Dominus ejusdem premii. (el dia 3 de Mayo de 1760 cogio un toro a dos y al uno lastimo).

271. Requiritque Deus, qui presentiam Dominus est, et dominantium quoque Dominus, aliud deesset justitiae commutativae exercitium, quo nempe a se metipso dominium Dei abdicet. Ad 2. Concesso ant., disting. cons.: quod etiam potest impedire exercitium sui dominii phici, si permittat effectum a sola Creatura produci, et potest hoc permittere;

ngo: et n̄ potest hoc permittere; ddo cog:

272. Si Deus pos

set permittere effectus à sola Creatura produci, posset utiq.
impedire aliqd. exercitium sui dominij phici. Illud sane,
inquam Deus permittere n̄ potest ut suadet abunde ex
jactis supra fundamentis. Ut vero Deus posit im-
pedire aliqd. exercitium sui dominij moralis indueniens
nullum videtur: quid enim obstat, aut quæ enim erit imperfec
tio, si potens Deus per usum, seu exercitia opposita.
et in compossibilia morale sui dominij exercere, libere
ponat exercitium, quod impediat exercitium oppositum?

273. Nullum

quidem indueniens nulla imperfectio. vel dicere sene
beris indueniens esse, quod Deus rem donans impe
diat sunt sibimet exercitium non donandi eandem rem in
compatibile cum donatione. Ad 3.um dictum anti, nego cog.
Potest Deus circa aliqd. determinatum exercitium cedere juri
producendi, et n̄ producendi; sed n̄ ita potest cedere, ut re
linquat Creaturam se sola producere: ad hoc enim Deus n̄
habet jus; istud siquidem imperfectio esset divini domi,,
nij et omnipot. Nulla vero imperfectio ē Dei, si po
tens producere, destruere, punire, n̄ producat, n̄ destruat,
n̄ puniat.

274. Ad 4.um distinguo m.rem quod ea collatio descen,,
dit ex libera Dei determinatione modo nullum arguente
imperfectionem, ddo: quod descendit quocumque sit modo; nego
m.rem Atque exinde distinguo: sed Dominium phicum collatum
Creaturis operantis sine Dei concursu descenderet
similiter, id ē, descenderet modo arguente imperfectionem

Dei; ddo: id ē, descenderet modo n̄ arguente im perfectionē Dei; ngo: Cstat siquidē ex datis ꝓbaa nibus, q.d dominiū illud phicū collatū Dei Crea turæ argueret minus perfectū diuinū dominiū, et omnipoā minus perfectā.

275. Objectio 2.a posse ꝓdu cere causā phicā simpliciē adęquatā Cmendaret sapientiā, potentiā diuinā: ḡ Deus potest talē causā ꝓducere. Afert pro añi paritatē humani Artifi cis scientis, potentisq. opus Cstruere, q.d deinde sui artificis ope n̄ indigeat. Cstat l.o libera potestas ad Cuxrendū uel n̄ Cuxrendū cū Creatura ope rante ē perfectio simpliciē simplex: ḡ Dat in Deo. Cstat 2.o satis Csulid perfectioni dominij, et uirtutis diuini si nihil fiat, Deo n̄ Cuxrente immedia tione supositi: ḡ n̄ requirit, q.d ad omnia Deus Cuxrat immediatione uirtutis.

276. Cstat 3.o rāo caē simpliciē adęquatę n̄ impedit limitaonē, et dꝑen dentiā ab alio ꝓpriā Creaturæ: ḡ possibilis ē caā creata, quę sit ita adęquata, ac ꝑinde operans sine Cursu Dei. Ibꝑo añ arguti. Cmendare nequit aliq.d Dei atributū ea potestas, quę argueret imperfectā Deū in alijs atributis, seu predātis. Eo quidē potestas Dei ad ꝓducendū creaturā uir tuti simpliciē adęquaté argueret imperfectā Deū in sua omnipoa, et dominio erga Creaturas. Ad

277. juncta paritas nihil Cuincit; nā licet inde Cmendet

magis artifex Creatus; emendatio tamen argueret in ipso imperfectionem ex eo, quod sibi non subjiceret perfectissime suum opus. Unde ea sententia, quod major artificis esset perfectio admissa imperfectioni, quae non potest in Deum cadere. Adde magis Deum commendari ex eo, quod sine defatigatione ac labore, omnibus Creaturis assistat cum ipsis immediate physice operans ad diversos effectus quocumque loco, et tempore.

278. Ad 1.am objectionem nego antecedens. Dicitur perfectio simpliciter simplex, perfectio sine imperfectione, quae melior est ipsa, quam non ipsa, sive quam alia perfectio ipsam excludens. Non esset perfectio sine imperfectione, Deum liberum esse ad concurrendum, vel non concurrendum cum Creaturis, dum haec operatur, ob rationes a nobis traditas infallibilem dominii, et virtutis effectivae divinae. Praeterea quod Deum ea gaudere libertate non esset perfectio simpliciter simplex; sed potius opposita necessitas ad concurrendum cum Creaturis semper ac haec operetur, est perfectio sine imperfectione, et melior ipsa, quam non ipsa, sive quam libertas ipsi opposita.

279. Pari modo non esset perfectio simpliciter simplex, quod Deus liber esset ad cognoscendum vel non cognoscendum aliquid cognoscibile; neque quod esset liber ad essendum, vel non essendum in loco, supposito quod locus existat. Sed potius opposita necessitas est perfectio simpliciter simplex. Ad objectionem 2.am nego etiam antecedens. Agere Deum immediate immediatione suppositi, est, ipsum agere qui differt localiter a Creatura operante. Hoc autem modo agere non satis est ad perfectionem divinii dominii, omnipotentiaeque. Sed in hunc finem necessariis

exigunt, q.d cu Creatura operante Deus agat immediatione virtutis, hoc ē, immediaté phicé deu=rrens,

280. Ad 3.m Dpaōnē aliqui negant ant: q.a inquiunt, sicut ē de ecentiā Creaturæ dependere in essendo ab alio; ita ē de Creaturæ ecentia dependere ab alio in operando. Unde caā n dependens ab alio in operando, hoc ipso n esset Creatura. Alij hanc negandi raōnē eshiuent: q.a nimirū dceptus, qui tantū in Deo potest inveniri, pugnat cu limitaonē et dependa Creaturæ ppriā; dceptus autē caæ adequatæ simplicis in Deo tantū reperiri potest. Vera doctrina. Sed ant potest etiā omitti, concedi: negari: ng permisso q.d ratio caæ simplicis adequatæ dpatibilis esset cu ecentiā Creaturæ, hac precisé atenta; nihilominus n ē dpatibilis atenta perfectione omnipotæ, et divini dominij.

281. Infertes ex dictis rationibus pro negando anti implicationiē eē ppræ istæ, causa creata adequatā effectus adequatione simplicis tali adhuc esse dependens á Deo in ecendo: q.a pugnant ecentialiē inter se dceptus isti: caa dependens in ecendo, et n dependens in operando. Itaq.e pprium ē solius Dei ab alio n pendere in operando: q.a ut loquitur D. Thomas in 2. dist. 37. qu. 2. artic. 2. in corpore: q.d á se eē n ht á se agere n potest: omnis enim virtus ab ecentiá pcedit, et operatio á virtute: Unde cujus ecentiá ab alio ē, oportet q.d virtus et operatio ab alio sit. Inferes deinde, de ecentiá Creaturæ eē,

q.ᵃ sit ab alio non quocumque, sed q.ᵈ sit ab alio saltem inadequate; q.ᵈ sit 1.ᵘᵐ omnium principium. 344.

282. Objectio 3.ᵃ effectus petere nequit in sua causa virtutem m.ᵗᵉ ea perfectione, quam ipse in se habet: ergo effectus petere nequit in causa virtutem infinitam: ergo possibilis est causa creata adequata simpliciter. Probatur 1.ᵒ ens finitum in esse amabilis, aut cognoscibilis non petit in potentia volitiva, aut cognoscitiva virtutem infinitam volitivam aut intellectivam: ergo ens finitum in esse producibile non petit in potentia productiva infinitam virtutem productivam. Probatur 2.ᵒ

283. ideo in divinis tantum productum evadit simpliciter infinitum, quia exigit principium infinitum simpliciter: ergo si quidlibet effectus exigat principium infinitum simpliciter, effectus quidlibet erit simpliciter infinitum. Destruit argumentum exigentiam quamque ... et ... effectus, ut producat a sua causa creata adequata in sua linea, Deo simul concurrente. Destruit insuper, q.ᵈ actus nostri vitales exigant animam ... principium productivum eorum, et q.ᵈ actus provenientes a Deo Deum exigat ... principium. Unde p.ᵗ falsitas antecedentis, q.ᵈ proinde est negandum.

280. Et ratio a priori falsitatis est, q.ᵈ effectus exigere potest causam perfectiorem se, non ut totam perfectionem causae participet, sed quia ob specialem aliquem titulum dicat ordinem ad illam. Sic actus vitalis titulo vitalitatis exigit animam, ut principium sui, et Dei actio titulo causalitatis provenientis ab ipso Deo Deum exigit ut principium. Titulo ergo perfectae subjectionis, quae daride, ... in quavis entitate creata ... Dei, ... non dabitur,

nisi effectus omnis proveniat immediate physice à Deo, effectus quilibet exigit Deum, cujus infinita ē virtus productiva, tanquam cā̃ sui.

285. Ad 1.m confirmationem concesso ant., nego cons. Est disparitas, quod sint actus cognitionis et amoris, per quos solum poa finita cognoscat, et ametur nullum ē inconveniens: immo esset maximum inconveniens in eo, quod per quoslibet actus cognitionis et amoris cognosceret, amaretque poa cognositiva, et volitiva infinita: sic enim Deus posset vincere per cognitionem, et volitionem nāg, quod ē absurdum. At multa sequunt in contrarium, si vel aliqua daretur sit actio productiva, per quam Deus n̄ producat.

286. Id circo ens quodlibet finitum in ee producibile exigat productivum virtutis infinitum, nempe Deus, quamvis in ee cognoscibile, et amabile virtutem cognoscitivam, et volitivam infinitam n̄ exigat. Ad 2.m confirmationem nego causalem. In divinis tamen productus evadit infinitus simpliciter, n̄ ideo praecise, quia exigit principium simpliciter infinitum, sed quia exigit tale principium exercere infinite communicando ipsi tās essentiam infinitam. Effectus autem n̄ ex eo, quod principium productivum infinitum exigat, exigit illud se exercere infinite communicando effectui essentiam infinitam.

287. Instas 1.o de maali ē ut effectus, quod sit calefactiva ea virtus, quae ut effectus n̄ exercet, ut calefactiva: ergo de maali ē ut effectus, quod sit infinita ea virtus, quae respectu effectus n̄ exercet ut infinita; Sed vix

tus infinita n̄ exercet ut infinita respectu effec
tus finiti: ḡ de materiali est infinitudo virtutis
respectu talis effectus: ergo non requiritur vir
tus infinita ad effectum finitum producendum.
producendum.

288. Instas 2.° effectus, ad cujus productionem
n̄ se ht ð maali virtus supernaalis, ē ipse supernaaliter:
ḡ effectus ad cujus productionem, n̄ se ht ð maali virtus infi
nita simpliciter, erit simpliciter infinitus. Atqui repugnat
effectus infinitus simpliciter: ḡ et repugnat effectus ad cujus
productionem n̄ se habeat ð maali virtus infinita
simpliciter: ḡ repugnat effectus exigens virtutem in
finitam. Ad 1.m instantiæ do 1.m entimema. Deinde
subsumptionem distinguo: sed virtus infinita n̄ exercet ut
infinita quoad modum producendi rei effectus finiti; nego:
quoad tribuendum infinitatem ēē effectui; ddo.

289. Et 1.m consequens sic
distinguo: ḡ ð maali ē infinitudo virtutis in effectum
finitum quoad modum producendi talem effectum; nego: quoad dan
dum ipsi infinitatem ēē; ddo consequens. Et denique ulterius nego.
Quoad modum producendi exercet ut infinita virtus ea,
quæ producit quamque virtutem, ꝗ̄ sua reliquæ virtutes produc
tibus pendent in operando. Ita exercet divina vir
tus productionem dicitur ut causa 1.a ex causis aliis.
Et cum ad productionem cujuscumque effectus requiratur neces
sario metaphisice, quod sic dicitur virtus divina,
inde ē quod ad productionem cujusque effectus divina vir
tus exercet ut infinita quoad modum producendi.

290. Sugbiv

q.ª ñ pducit effectum infinitũ, ñ exerceat ut infinitã coad tribuendũ infinitũ ẽẽ effectui. Ex hac doctrina disting.º coexsinstantiæ 2.º q effectus ad cujus pductiõ, nẽ ñ se habeat Dẽ maali virtus infinita coad Ɔmunicandũ ipsi infinitũ ẽẽ, erit simpliciẽ infinitus; Ɔdo: ñ se habeat de maali tantũ coad modũ pducendi; ngo cog. Doctrina hujus exẽplũ habes in actione creativa pro opposita eductioẽ: in sentª enĩ magis Ɔmunis ea actiõ exiget essentialiẽ virtutẽ infinitã, ñ tã nẽ exerciẽ ut infinitã coad Ɔmunicando terĩ infinitũ esse, sed coad modũ Ɔmunicandi esse finitũ.

231. Objectiõ ultima: ñ minus ẽ pprius Dei Ɔcursus immediatus obiectis visionẽ beatificẽ, quã Ɔcursus immediatus effectibus in Creaturã effectuũ; sed in pbabili Theologica sentª potest Deus suspendere, seu ñ ponere Ɔcursũ immediatũ obiectiũ, videlicet substituendo speciẽ impressã sui: q posset quoq.º suspendere, aut ñ ponere Ɔcursũ immediatũ effectibũ, substituendo Creaturã, quæ se sola pducat.

232. Negãda ẽ rñ: q.ª si Deus ñ Ɔcurrat visioni beatificæ tanquã obiectũ adhuc sibi subjiciet perfectissime visionẽ Ɔcurrenti ad ipsã tanquã cãã: si vero ñ Ɔcurrat tãquã cãã actioni Creaturæ, talẽ actionẽ sibi ñ subjiciet perfectissimé. Ut solvas alia hæc notabis 1.º falsũ ẽẽ pprium ipsũ, cãã, in q.ª Ɔtinet formaliẽ, vel eminenẽ omnes perfectiones effectus ẽ simpliciẽ adequata. 2.º q.º licet causa potens tanquã virtus simpliciẽ inadequatã

comunicare esse infinitis efectibus, non proinde eet simpliciter infinita; eet tamen simpliciter infinita causa simpliciter adequata rei alicujus efectus. Rño: 1ª haueret dependentiam proprie Creaturæ; 2ª non ita.

233. 3º perfectionem Dei esse, ut ē innegabile, posse dare Creaturæ libertatem, et ita dedisse ē sui dominii exercitium, pro quo Deus quamvis sit liberrime liberum, libere determinans, ac quo defendit potestas omnis electiva, et determinativa sese impedibit. Ut salva libertate creata immediatè determinet plures actiones, quas aliundè immediaté determinare, easque relinquit immediaté determinandas â Creatura. Non vero eet perfectio Dei, ut laté ijs obstendimus, quod relinqueret actionem ponendam â sola Creatura. Porrò licet Deus non sit directa ratio liberi; hoc 2º eet directa ratio liberi causæ.

॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥

॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥

॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥〜॥

Ulterius procedere non licet. Quibus intentericus cuncta retardat. Hic sistimus non labori publico finem imponentes, sed animum pene viribus destitutum amica requie ad ulteriora reficientes. Nam finem non atigimus, et recessus plurimos, fateor, non penetravimus. Cujus natura procedit Authorem mensum, inefabilem, incomprehensibilem, immensa quodammodo, inefabilis, incomprehensibilis et ipsa. Recessus tamen istos, quis unquam bonum penetraverit omnes. Hic proinde sit nobis

pensi annui fructus, nae Dei, et autho
ris amplius n nihil agnovisse laudandum.
In cujus omnipot honore et laude quecumque
in phisicis elucrationibus laboravimus de
verant volumus atque afectu firmissimo
sacrata Celeste ducibus Sanctissimis
Petro et Paulo in quorum per vigi.
lio literarii muneris meta
prescribitur expetita.
Valette.

Finis

Constat hic liber ex 1016. paragrafis.

Index Sectionum et Subsectionum, quae in hoc lib. continentur.

Reliqui 6. lib. phisicorum.

Duplex apendix.

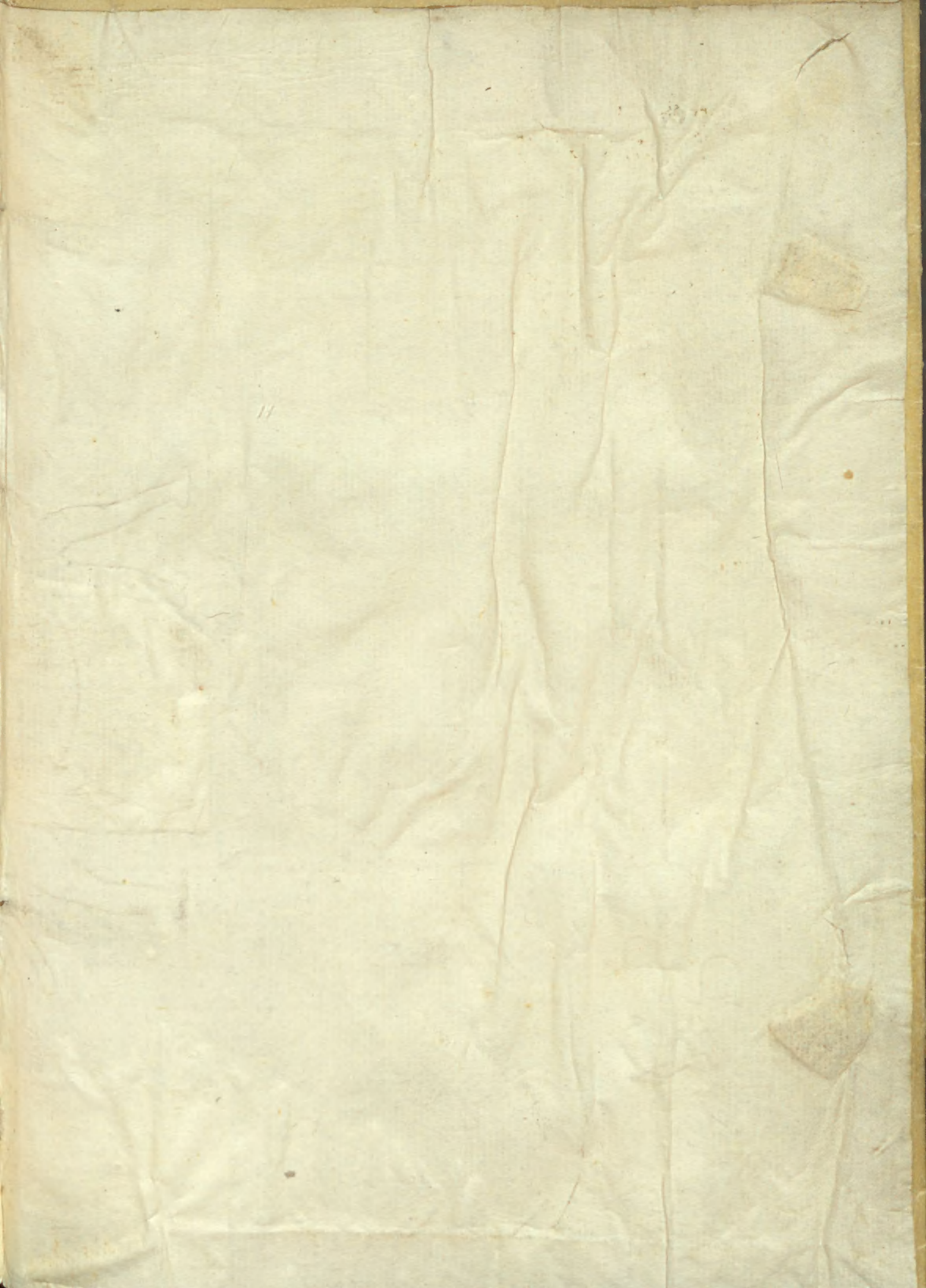

Apendix 2.a

De concursu caus. 1.ae cum 2.a

Finis.

CVRS.
Philoso
phicus.
Phisica
Tom. 3.

